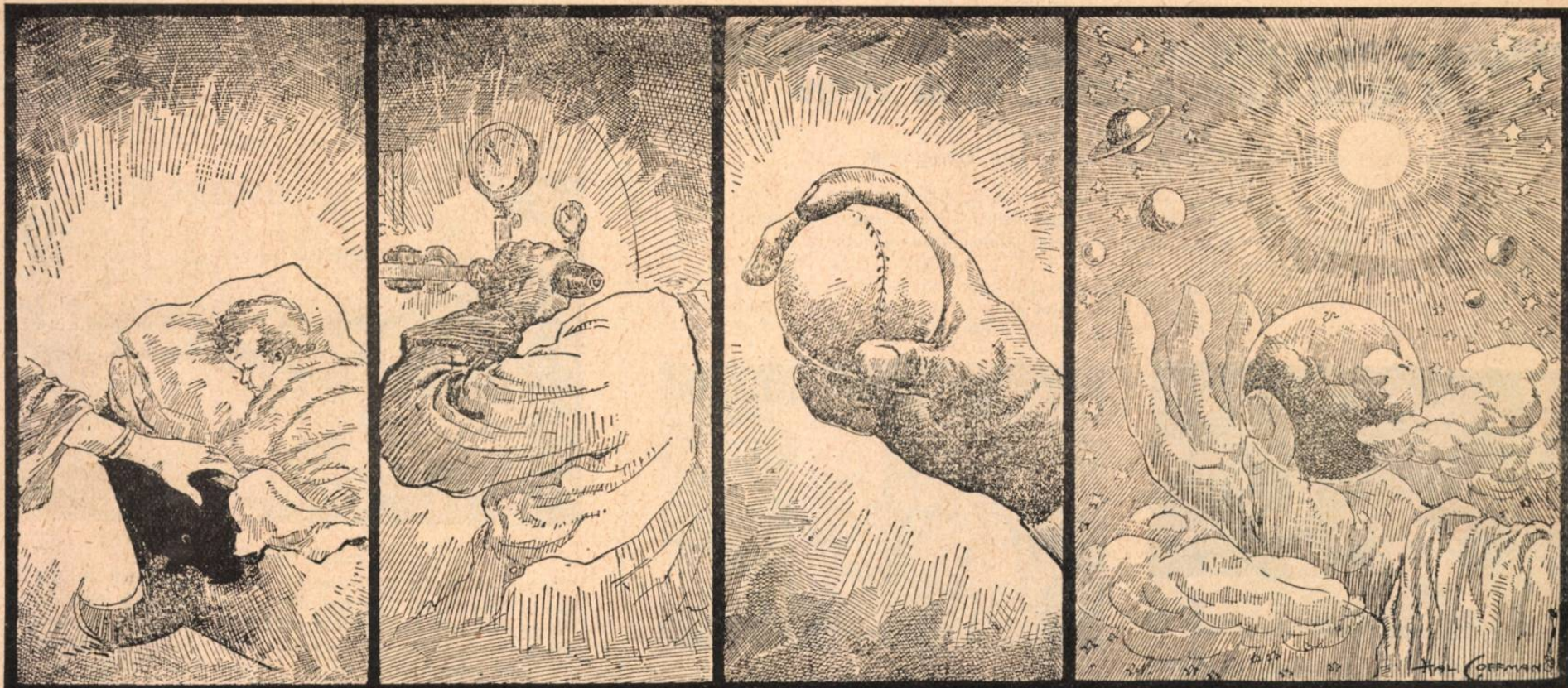

MÂINILE IN SLUJBA CREERULUI

M putea să umplem paginile revistei noastre numai cu mâini, care fiecare să fie altfel și să se deosebească una de alta.

Altfel este mâna MEDICULUI, care știe să salveze viața omului, tăind fără cruțare toate părțile stricate ale trupului; altfel mâna ASTRONOMULUI, care-și potrivește telescopul, spre a apropia de pământ sorii imenși, din spațiul nemărginit; altfel mâna HOTULUI, care fură spre a trăi; altfel mâna CALĂULUI, care leagă ștreangul celui osândit să ispășească păcate grele; altfel mâna AVIATORULUI, a cărui menire este să arunce bombe, deasupra vaporului de pe mare; altfel mâna MILEI, care se întinde spre a ajuta pe cei săraci și obidiți; altfel mâinile, care se încheiează spre RUGĂ, mărturisind greșelile și implorând ajutor dela Cel Atotputernic.

Altfel mâinile BOXERULUI, care dintr'un pumn rupe coastele adversarului; altfel mâinile PRIETENIEI, care se întind sincere și cu iubire; altfel mâinile celui care BINE-CUVINTEAZĂ călătoria copilului sau umilința mulțimei; altfel mâinile SBĂRCITE ALE SĂRĂCIEI, care obosite, muncesc din zori și până seara, la spălatul rufelor sau curățatul podelelor; altfel mâinile PLUGARULUI, înșprite de vânt și ploaie; altfel mâinile SCRITORULUI, care din picurarea cernelei aruncă străfulgerări de lumină; altfel mâinile RĂZBOINICULUI, învățate să mănuiască armele ucigătoare; altfel mâinile FEMEII IUBITE, care-și îngrijește degetele lungi și fine; altfel mâinile COPILULUI încrezător, care, acum pășind pe calea vieții, apucă cu stângăcie creta albă, spre a forma literele tainice.

* * *

Cele zece degete ale mâinilor noastre sunt servii supuși ai creierului, și prin munca lor s'a înfăptuit tot ce există în omenire și am putut ajunge până la civilizația de azi.

Minunată este opera mâinilor și minunat felul cum se pot ele instrui. Aceleași mâini, care odată au apucat cu putere unealta de muncă, pot prin educație să ajungă să scoată sunete fermecătoare din clapele pianului, pot îmbina în chip artistic culorile în tablouri, pot săpa linii măiestre în marmoră.

Dacă ochii sunt buni spre a privi cu dănsii, dacă cu urechile auzim, dacă picioarele ne duc dela un loc la altul și fiecare organ își are un singur rol definit, mâinile, singure, îndeplinesc o sută de feluri de funcțiuni, ele fac totul ceea ce le ordonă creierul.

* * *

Dintre toate îndeletnicirile mâinilor, cea mai sfântă este desigur aceea care ține leagănul, din care crește neamul omenesc. MÂNA MAMEI săvârșește opera cea mai mare. Dânsa conduce pe copiii frazezi și le arată calea vieții și a fericirii.

A fost bine inspirat poetul când a scris:

„Omul e mare și puternic,
El mara și pământul stăpânește
Cu mâinile sale orice își făurește
Cu mâna frânge pe nemernic.
Dar sfântă ca a MAMEI nu este nici o mână

*Cu urechile auzim, cu ochii vedem,
mirosim cu nasul, picioarele ne mișcă
dela un loc la altul, singură mâna are
funcțiuni multiple spre a îndeplini toate
gândurile creierului omenesc. Dintre membrele
corpului nostru, mâna este cea mai
importantă, căci cu ajutorul ei omul a
fost în stare să se ridice la ceea ce este
astăzi.*

Când pruncu-și leagănă și 'ngănă
Când pașii săi șovăitori îi poartă
Deschide pentru dânsul a lumii largă poartă.

Dacă mâinile care mișcă leagănul, nu sunt și acele care cârmuiesc lumea, ele îndrumă totuși viața copiilor care vor deveni cârmuitorii de mai târziu.

* * *

Mâinile arată toată simțirea întregii noastre ființe. O strângere de mână poate spune mai mult decât un roman întreg, poate descoperi dușmănia, pe care omul nu ți-ar trăda-o prin cuvinte, poate arăta prietenie, dragoste și înțelegere, poate manifesta bunătatea sau firea haină, îndrăzneala sau lășitatea, mult mai lipede și mai hotărât și adesea mult mai sincer, decât ar spune-o cuvintele.

LAVATER povestea lui Goethe, că: „Umbilând odată în biserică cu căldărușa, spre a strânge milostenii, s'au uitat cu atenție la mâinile dăruitorilor și s'a încredințat, cu acest prilej, că mâinile fiecăruia, degetele, felul cum se mișcau, erau hotărât deosebite și caracteristice și trădau sentimentele, pe care le încerca fiecare în parte”.

* * *

De bună seamă că „cititul în palmă” este o credință neroadă. Observarea mâinilor, a degetelor, este însă un lucru interesant, nu pentru că trăsăturile din palmă ar arăta, după cum socot unii superstițioși, trecutul sau viitorul, această întretăiere de linii, produse din frageda copilărie, fiind pur și simplu întâmplătoare și neputând influența, nici în bine nici în rău, neputând nici nenoroci pe cineva fără vină, nici fericii cu bogății pe omul lenes, ci pentru că din observarea mâinilor se poate afla lesne caracterul celui care le are, se poate deduce dacă omul e blând sau crud, dacă e aspru sau bun, dacă are simț artistic, sau dacă e surd la orice vibrație de artă.

* * *

În ilustrația noastră se văd tot felul de mâini și printre altele mâna „ȘTIINTEI”. Strămoșii noștri, acum câteva mii de ani se slujiau de pari de lemn, așa cum erau tăiați din pădure. Mai târziu oamenii au în-

vățat să lege de vârful acestor pari, o bucată de piatră ascuțită, și prin acest progres „științific”, omul a devenit stăpânul animalelor. Cu ajutorul acestei arme, oamenii puteau să se apere de fiare, de zece ori mai puternice decât dânsii și să câștige totodată hrana. În urmă, omul a descoperit cremenele ascuțite, a inventat arcul și lancea, a găsit focul, frecând două lemne uscate, a învățat să macine porumbul, să mulgă caprele și vacile. Astfel cu încetul, omul a ajuns la civilizația de azi, iar mâinile sale au învățat să-l sînjească în felul cum dorea.

Mâna inginerului sau a omului de știință intruchipează puteri neînchipuit de mari. Aceeași mână poate da viață farurilor, așezate departe în mare, ca să conducă vapoarele, poate trimite curentul ucigător în scaunul electric, pe care sunt așezați condamnații la moarte, poate conduce locomotiva, care târăște după sine, cu înjeală mare, zeci de vagoane încărcate, și poate singură să ridice în văzduhul înalt pe omul cutezător. Mâna ȘTIINTEI conduce vapoarele, submarinele, motoarele, ridică palate mărețe, sapă tuneluri și arată drumul către progres.

* * *

În vechime mâna dibace era aceea care putea asvârli cât mai bine piatra în fruntea dușmanului, care putea ținti cu arcul și arunca săgeata cât mai departe. Astăzi o singură apăsare pe un buton, svârle la zeci de kilometri moartea, în rândurile dușmanilor.

Odinioară mâinile singure trebuiau să săvârșească totul, fără nici un fel de ajutor. Astăzi omul știe să se folosească de instrumente și mașini, care să facă ceea ce n'ar putea îndeplini nici o sută sau o mie de oameni singuri.

În locul plugului de lemn, avem motoarele în locul trăsurilor trase de oameni, avem autotomobile, în locul sapei, tărâncopului, ciocanului și celorlalte unelte, care cer omului multă oboseală, s'au inventat mașini, care să

săvârșească, ușor și repede tot lucrul trebuincios.

Oamenii din vechime, au recunoscut și dănsii însemnătatea mâinii. Toate documentele sunt imputernicite prin cuvintele: „Dat cu mână proprie și sigiliul meu.” Când cârmuitorii vechi voiau să întărească o poruncă, apăsau cu degetul ceara moale a sigiliului.

În multe țări, acela care era prins furând sau care încercase să ucidă un semen, era osândit la rețezarea mâinei drepte. Dacă repeta crima, pierdea și mâna stângă. Vinovat a treia oară, pierdea capul.

* * *

Foarte adesea mâinile au fost făcute răspunzătoare, de ceea ce făptuise mintea și creierul.

Între Marc Antoniu și vestitul Cicero, a fost dușmănie de moarte. Bătrân și bolnav, în sufletul său, Cicero fugia, într-o zi, din fața rivalului său, dus într-o lectică, de sclavii săi. Asasinii, tocmiți de Marc Antoniu, l-au găsit. Orice rezistență era de prisos. Și atunci Cicero, care a fost unul dintre geniiile Romei, a scos afară capul său, ca astfel următorii săi, să-l poată ucide. Ucigașii i-au tăiat capul. Dar Marc Antoniu n'a fost mulțumit numai cu capul lui Cicero, el a cerut să i-se aducă și brațul drept al oratorului, pentru că cu acesta, Cicero, scrisese un atac înverșunat împotriva consulului, atac care ridicase senatul Roman împotriva lui Marc Antoniu și tăiașe mai crunt decât sabia ucigașă.

Dar toate faptele își au răsplata. Marc Antoniu care a ucis un om bătrân și atât de mare, cum a fost Cicero, a avut un rol caraghios, față de vestita Cleopatra și a fost nevoit să se sinucidă, spre a scăpa din mâinile dușmanilor săi. Cleopatra, la rândul său, cu mâna proprie și-a pus pe piept un șarpe veninos, care mușcând-o, a trimis-o și pe dânsa să însoțească pe Marc Antoniu, dincolo de mormânt.

* * *

Multe pilde asemănătoare s'ar putea aduce, când cârmuitorii despoți, printr-o simplă trăsătură de condei, au trimis la moarte milioane de oameni. Tot deauna însă asemenea gesturi au fost fatale și celor cari le-au făcut.

* * *

Mai presus de toate stă MÂNA PUTERII NEVĂZUTE, din a patra parte a ilustrației noastre. Nu numai pământul și oamenii sunt în puterea acestei mâini, dar soarele și stelele, și Universul întreg ascultă și sunt conduse de această Mână a Omnipotenței.

ȘCOALA ȘI PRESSA ÎN CHINA

Mișcarea studentescă. — Mișcarea „Renașterii.” O nouă limbă a masselor în China

De ROBERT F. FITSCH

Presedinte al Colegiului Creștin din Hangchow

POETUL Lindsay tălmăcește astfel pericolul care îl îngrijora pe Confucius, acum mai bine de două mii de ani, pe când se plimba pe malurile Shantungului, în țara

mult decât se crede, toate ramurile de activitate ale poporului galben. Se produce astfel cu încetul „China nouă.”

Dupăcum toate transformările câte s'au produs în lume, atât în privința stărilor sociale, cât și în pri-

velegă însemnătatea pe care o are, pentru chinezi, literatura, dacă n'a trăit în mijlocul lor.

Din epoca clasicismului Elen, Occidentul nu mai cunoaște nimic care să se poată asemăna literaturii chinezești. În Evul Mediu, toată in-

ATELIER DE DESEN ȘI DE SCRIERE PE PERGAMENT ÎN SHANGAI

Invățătura la chinezi este în mare onoare și pereții odăilor și saloanelor lor sunt împodobiți cu inscripții pe pergament, maxime și citate din autorii clasici.

„În care cărțile se fabrică la fel cu cărămizile și țiglele.”

Înțelept cu barba albă
Și cu pletele cărunte;
Cu inima 'nsângărată
Și cu brazde adânci pe frunte.

Zadarnic te mai sforțezi,
Ca din siguranță sfărâmare
Să scapi Imperiul Chinez,
A superstițiilor altare.

Întoarce-te 'n stăpânirea
Gândului ce-ai propagat;
Și te 'nchide în colivia,
Ce altora ai fabricat.

Dar tot acest poet a scris:

China va dăinui veșnic,
Chiar când Alpii și cu Anzii
S'ar înghețe în infern;
Și când soarele și luna
Își vor pierde-a lor lumină;
China nouă va ține 'ntr'una
Palnic, fruntea ei senină.

vința ideilor, și-au avut originea în cuvântul scris, în literatură, în pagina tipărită, tot astfel și în China, transformarea, dela viața primitivă la civilizație și progres, se face prin răspândirea culturii.

În China veche, slova tipărită era socotită ca un lucru sfânt. China nouă a învățat să tragă foloasele practice de pe urma acestei credințe.

Dacă caracteristica Chinei vechi erau sălile de examinare, de unde învățării celor 21 de provincii se străduiau să obțină aprobarea examinatorilor, scriind maxime în forma prescrisă de oficialitate; caracteristica Chinei nouă este presa cilindrică, care trimite mii și milioane de foi tipărite, în țara întreagă.

Cu greu poate un european să în-

vățătura o monopolizase o minoritate de călugări, care era disprețuită de masele largi, populare. În China, școlarul și omul învățat, din totdeauna, a disprețuit pe cei ignoranți, din jurul său, și în totdeauna va continua să facă la fel.

Respectul pentru slova tipărită, s'a păstrat din vremea „savanților”, până azi. Chinezul socotește ca o datorie să păstreze orice petec de hârtie, pe care se află scris ceva. În numeroase orașe din China se pot vedea cutii, anume așezate, pentru hârtiile tipărite, culese de pe stradă. Am văzut odată cum un chinez își periclitase viața, aruncându-se în fața unui tramvai, spre a ridica o bucată de hârtie tipărită. Bogații socot ca un merit faptul de a angaja oameni anume, cari să umble și să

PROPAGANDA „RENAȘTERII”

Mișcarea „Renașterii” se manifestă prin publicațiuni și placate de tot felul. Semnul asociației este un triunghi, închis într'un cerc. Placate imense, scrise în limba nouă populară, anunță programul și fac bilanțul activității.

FETIȘISMUL SLOVEI TIPĂRITE

Nu după numărul tirajului se pot socoti cititorii de gazetă ai ziarelor chinezești, deoarece sunt foarte numeroși acei cari citesc ore întregi, gazetele afișate pe stradă, sau cari cumpără, unii dela alții, gazete citite, plătiind un preț mai mic decât costul inițial.

Poetul are dreptate și se poate că într'adevăr China posedă singura civilizație a lumii care va dăinui. De sigur că vor trece multe zeci de mii de ani mai înainte ca cea mai de preț comoară a poporului galben să înceteze a fi cărțile de cărămidă ale Chinei.

PRESA CILINDRICĂ CARACTERIZEAZĂ CHINA NOUĂ

Și totuș se produc mereu schimbări și se vor mai produce încă, în China lui Confucius, în China de azi și în China de mâine. Schimbările se evidențiază tot mai mult și se poate constata cu ușurință marea deosebire între Imperiul Ceresc de altă dată și China nouă. Dacă aceste schimbări nu sunt atât de manifeste cum a fost răsturnarea dinastiei Manchu și transformarea Chinei în republică, ele există totuș și influențează în mod lent mai

BIROURILE SOCIETĂȚII „PRESA COMERCIALĂ” DIN SHANGAI

Aceste birouri vaste, care se pot asemăna cu oricare altele din centrele mari europene, ocupă o armată întreagă de funcționari. Societatea „Presa Comercială” editează tot soiul de cărți și manuale, reviste și ziare.

LECȚIA DE PICTURĂ

Caracterele chinezești nu se scriu cu penița, ci se pictează cu o pensulă fină. Copiii învață de timpuriu să se folosească de aceste pensule.

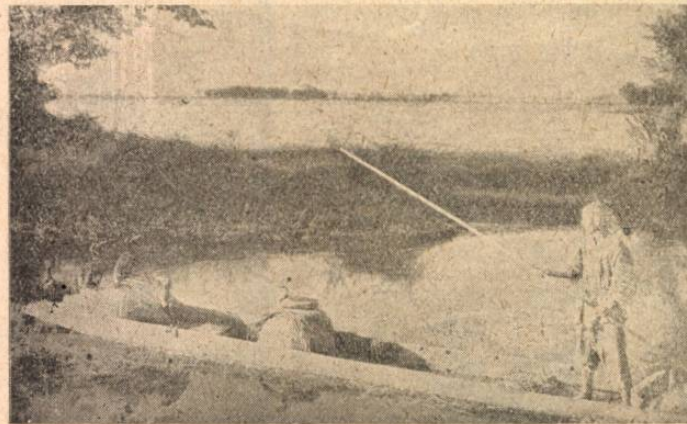
adune bucățile de hârtie tipărite, să le arunce bine disciplinată și se bucura de trecere în fața puterilor străine, care aveau interese în China. Nici când n'a existat un comandant, care să țină mai bine în mână sa o țară întreagă. Dar Yuan Shih-Kai nutria visurile tuturor despotilor militari. El voia să întemeieze o dinastie, așa încât să asigure fiilor și nepoților săi moștenirea tronului.

UN SAVANT ÎNVINDE PE PRIMUL PRESEDINTE AL CHINEI

Dupăcum religia creștină a cunoscut pe iconoclaști (sfărâmtorii de icoane), tot astfel în China au existat „dărâmtorii de idoli”, adică oameni cari să socotească cartea și literatura drept o primejdie. Astfel bunăoară Shih Huang-Ti (numit și

sau o armată bine disciplinată și se bucura de trecere în fața puterilor străine, care aveau interese în China. Nici când n'a existat un comandant, care să țină mai bine în mână sa o țară întreagă. Dar Yuan Shih-Kai nutria visurile tuturor despotilor militari. El voia să întemeieze o dinastie, așa încât să asigure fiilor și nepoților săi moștenirea tronului.

Poate că ar fi reușit în satisfac-

FESCUIT ORIGINAL

Cormoranii, un fel de cufundaci, sunt întrebuințați în China spre a prinde pești. Pescarul îi duce cu luntrea, la locul unde știe că sunt pești și păsările îl slujesc, în mod docil. Proprietarul are grija să strângă gâtul cormoranului, înainte de vânatoare, cu o ață, așa încât servii săi să nu-l fure, înghițind peștii, pe care-i prind.

Chin Shih Huang-Ti), împăratul care a fondat dinastia Chin și a clădit marelui Zid Chinez, credea că cel mai mare pericol pentru țara sa este cultura. În consecință a dus o luptă aprigă împotriva cărților și a cărțurilor. Dânsul a ars nenumărate cărți și a executat mulți oameni de știință și literați, purtându-se cu

rea ambițiilor sale. Pregătise totul pentru încoronare. Era vorba să desfășoare întreg așezământul republican, așa ca și când n'ar fi existat niciodată.

Dar s'a ridicat Liang Shih-Chao, care s'a adresat multimei.

D-I Liang era un literat de seamă. Nu avea armată, dar avea un dar

ATELIERUL LITOGRAFIC AL ÎNȚEPRINDERII „PRESA COMERCIALĂ” DIN SHANGAI

aceștia mai rău decât Hunii cu popoarele coltuite.

Dacă s'a întâmplat adesea ca sabia să înfrângă condeiul, în cazul lui Yuan Shih-Kai și al adversarului său Liang Chih-chao, s'a arătat că și contrariul e posibil.

Yuan Shih-Kai a fost primul președinte al Republicii și fără îndoială că unul dintre cei mai puternici oameni ai Chinei. Avea sub ordinele

deosebit în a scrie cea mai frumoasă limbă chineză. Liang a tipărit o broșură, în care a combătut cu violență tendința de uzurpare a formei de guvernământ, și deosebite ar fi fost cât se poate de primejdios să atace direct pe Yuan-Shih-Kai, d-I Liang nu s'a ocupat de țara sa, ci de președintele de pe aceea vreme al Mexicului, Porfirio Diaz, pe care l-a înfățișat în culorile cele mai antipatie.

Chinezii au admirat înțelepciunea lui Liang, au înțeles ușor ce se ascundea dinapoia vorbelor scrise, s'au minunat de stilul scriitorului și pamfletul care vorbea despre nemernicia lui Porfirio-Diaz a devenit curând cea mai populară carte din China și prin răspândirea lui, tot visul lui Yuan-Shih-Kai, de întemeiere a unei dinastii, s'a prefăcut în fum. Lovitura d-lui Liang n'a dat greș, și a lovit puternic.

De bună seamă cazul povestit nu e o întâmplare obișnuită, trebuie să recunoaștem însă că în China există și astăzi pamflete, scrise cu mult talent și care, fără a se referi de-a dreptul la persoana vizată, spun destul de clar ceea ce vor să se afle. Din păcate mulți dintre puternicii de azi ai Chinei, nu țin seama de aceste pamflete.

În orice caz, întreaga nădejde a chinezului trebuie să fie tot mișcarea literară, al cărei leagăn se află în universitățile chinezești.

ÎN CHINA SE GĂSEȘTE CEL MAI VECHIU ZIAR DIN LUME

China se poate lăuda că are cea mai veche gazetă din lume. Această

ZEIȚA GIGANTICĂ CARE ÎNSPIRĂ CURAJ CREDINCIOȘILOR EI

Kwan Yin, Zeița Milei, este așezată în templul lui Tafotse, în apropiere de Pinchow. Se poate vedea cât e de uriașă, din comparația cu cei doi turiști, cari se găsesc la picioarele ei. Înălțimea ei e de peste 20 metri. E așezată lângă statuia lui Budha, ale cărei degete se observă la stânga, în ilustrația noastră.

gazetă însă mai bate un record: e totodată și cea mai proastă din lume, gazeta Pekingului nefiind decât o colecție de ordonanțe prezidențiale, decrete de numire, liste de distincțiuni, etc. Până mai acum o sută de ani, China nu avea altă gazetă.

Incepăturile ziaristice chineze

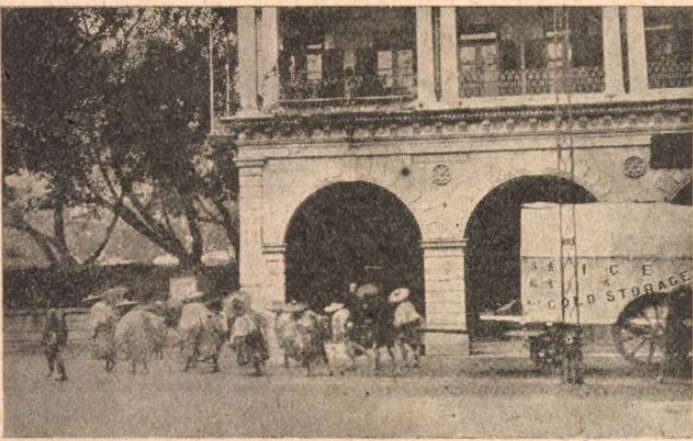
Ziarele, publicate de străini, au exercitat o mare influență, asupra treburilor interne din China, și a determinat întemeierea ziarelor naționale chinezești. La 1827, d-l James Mathenson a editat primul ziar englez **Canton Register**, care a devenit mai apoi originea mai multor reviste periodice, ziare, organe co-

Datorită acestei șiretenii naive a ziaristului chinez, presa poporului galben a căpătat faima de subversivă, faimă de care n'a putut scăpa până azi. Ziarele care se fondau în diferitele porturi erau privite asemenea societăților secrete, ca un fel de armă împotriva puterilor străine. Ziaristii chinezi nu se dădeau în lături de a publica cele mai murdare calomnii despre puterile dominante, atacând cu înverșunare persoanele și oficialitățile din China. Acest fel de a scrie își găsește încurajarea în succesul pe care gazetele chinezești îl obțin în public. Ele au făcut să se dărme autoritatea, pe care dinastiile domnitoare o aveau, până în mijlocul veacului trecut, asupra poporului galben. Trebuie socotit ca un succes al ziarismului englez, ca un succes al reformatorului Kan Yo-wei, decretul împăratului Kwang Hsü, care au produs lovitura de stat a împărătesei Dowager. Aceasta, sprijinită de trupele lui Yuan Shing-Kai, a făcut prizonier pe împărat și a determinat epoca reacțiunii. Fiind împiedecă în acțiunea sa, la Peking, Kan

scrierului, în ceea ce privește critica autorităților, totuși, dela înființarea republicii chinezești, scriitorii pot arăta convingerile lor, mai liberi decât se crede.

După o statistică recentă, în China apar, în afară de ziarele coti-

rezultate importante, pe această cale. Multe biserici își au gazetele proprii cu un tiraj mare. Mișcarea „China pentru Christos” s'a produs mai ales prin milioanele de publicații, care încearcă să trezească această țară.

TRANSPORTURILE ÎN HONGKONG

În loc de motoare și animale, în Hongkong, oamenii trag poverile primind în schimb o plată neînsemnată.

moderne datează dela ideea lui Whu-Ting-Fank, fostul ministru al Chinei în Statele Unite, de a traduce în limba chinezească gazetele străine din Hongchong.

Primul ziar modern trebuie socotit **Shun Pao**, care apare și azi la

merciale, reviste umoristice și ilustrate.

GAZETARIA CHINEZĂ S'A DESVOLTAT SUB PATRONAJUL STRĂINILOR

Cele mai multe din aceste gazete

O CARAVANĂ CHINEZĂ CARE STRĂBĂTE DRUMURILE LUNGI DIN NORD SPRE SUD

Shanghai și este una dintre cele mai bune gazete din China. Fondată la 1872, **Shun Pao** a fost urmată de **Sin Wan Pao** și apoi de alte cotidiene, care stau toate sub controlul străinilor.

erau redactate de misionari, cari sunt antemergătorii gazetăriei moderne în China. Și astăzi gazetele cele mai căutate din China sunt tot gazetele englezești, deși există mai

PILDĂ PLASTICĂ

Decapitarea este socotită la chinezi ca moartea cea mai înjositoare. Pentru furt, chinezul foarte adesea poate suferi pedeapsa cu moartea și atunci, alături de afișarea faptei sale, drept pildă pentru alții, se pun în pari capetele celor osândiți.

CUM SE PREDICĂ EVANGHELIA ÎN CHINA

multe ziare în limba franceză, rusă, japoneză, italiană și portugheză.

Ziarele chineze s'au întemeiat întâi în porturile mari, mai ales acele de sub stăpânirea străinilor. Este lesne de înțeles ce a determinat aceasta, dacă ne amintim care au fost principiile de conducere ale dinastiei Manchu și tendințele ei de oprire a tuturor străduințelor de progres.

Redactorul Chinez dă dovadă de mult talent și, deși atacă totdeauna imperialismul, care a adus în țară „Națiunile hrăpărețe ale Occidentului”, dându-le în stăpânire cele mai bogate orașe din China, el a avut totdeauna grija, să pună aceste atacuri, la adăpostul unei protecții străine, dintre cele pe care le socotea uzurpatore ale drepturilor lor.

PRIMII PAȘI SPRE LUMINA

Copii chinezi învață, în primul rând pronunția exactă a cuvintelor.

Yo-wei a fugit în Japonia și a condus, de aci, mișcarea de propagandă pentru revoluție.

Când Manchu și-a pierdut autoritatea, forțele progresive au dat presii o nouă viață și numeroase

diane, 1200 de reviste. Pe lângă acestea trebuie să socotim și un număr, poate tot atât de mare, de reviste care, din motive politice, s'au ferit să se înregistreze.

În republica chineză, puterea cu-

CHINEZII CAPI ÎȘI ÎNVĂȚĂ A DOUA OARĂ LIMBA

Spre a simplifica învățătura de carte, Mișcarea Renașterii din China a introdus o limbă populară și scrierea fonetică, reducând numărul de simboluri.

CHINA ESTE ÎMPĂNATĂ CU RECLAME ȘI PLACATE

Cucerirea pe tărâm comercial a Chinei, depinde în mare măsură de tipar. Diferitele societăți de exploa-

SOLDAȚII ÎN MARȘ, LA POPAS, CITESC RECLAMELE ZILEI

gazete și reviste au răsărit pretotindeni.

Revoluția din 1911 a dat la o parte ultimile piedeci, în desvoltarea presei. Dacă nu poate fi vorba încă despre o deplină libertate a

vântului tipărit a fost dela început foarte mare. În vremea partidelor politice, fiecare partid și-a înființat ziarele proprii, în orașele de seamă, și aceste ziare erau caracterizate prin amărăciunea cu care priviau lucrurile, amărăciune și spirit critic asemănător celor din ziarele noastre. De fapt—după cum s'a întâmplat și la noi—ziarele politice de partid au adus oarecare discredit, asupra publicisticii chineze.

Când locul partidelor politice a fost luat de combinațiuni dictatoriale, ale militarilor, acești din urmă au luat obiceiul, de a-și angaja, pentru propagandă, agenți de presă. De talentul acestora depinde, în mare măsură, succesul omului politic din China. Este notoriu cazul când, unul dintre delegații dela Conferința de pace din Shanghai, imediat după terminarea războiului mondial, a știut să-și creeze o atmosferă, dintre cele mai favorabile, numai prin faptul de a fi angajat un ziarist de școală americană. Dușmanii delegatului chinez au încercat tot soiul de atacuri, împotriva rivalului lor, și chiar cumpărarea gazetei aceuia, dar cinstea ziaristului le-a zădărnicit tentativele.

Slova tipărită slujește multe alte interese, în China, în afară de cele politice. Misionarii, bunăoară, s'au slujit și dâșii de presă și, mai ales preoții romano-catolici, au obținut

ADUNARE DE PROPAGANDĂ RELIGIOASĂ ÎN CHINA

ZEUL PĂZITOR

După credința chineză, acest zeu, așezat în fața templelor, îndepărtează spiritele rele și le împiedecă de a intra în locașul zeilor.

tare a tutunului au împănă țara cu reclame și anunțuri, iar societățile de petrol își laudă, la fiecare colț de stradă, produsele lor.

„Almanahul medicinei populare” are în China un tiraj, pe care nu-l ating publicațiuni similare, în nici o țară.

Editorii și tipografii din Shanghai declară că nu pot tipări nenumăratele reclame și anunțuri, de care au nevoie întreprinderile străine.

În intrigăria politicii interne, toate națiunile străine au interes și e firesc ca, într-o țară unde orice petec de hârtie tipărit e privit ca obiect de valoare, diplomații dibaci, să caute să profite, de o influență, pe care o pot ușor exercita.

În primele timpuri ale războiului mondial, toate puterile Europene au încercat, slujindu-se de presă, să influențeze opinia chineză. Dacă chinezii au rămas impasibili, se da-

Renasterii, al cărei focar e universitatea națională din Peking. Cel care va scrie istoria vacului din urmă a Chinei, va trebui să arate importanța covârșitoare, pe care a avut-o această mișcare în crearea Chinei moderne. Mișcarea Renasterii e pe de a întregul de natură literară și, cu toate acestea, felul cum lucrează, și metodele de care se slujește, duc fără greș la o reformă fundamentală a alcătuirii politice

me prin graiul popular (**Kuo-Yü**). Forma clasică a limbii chineze nu poate fi întrebuințată decât de savanți și este cu greu înțeleasă chiar și de studenți.

E lesne de priceput că tendința revoluționară, în literatură, a mișcării renasterii, a fost atacată cu înverșunare. Dar opera scrisă de Dr. Hu-Shihu, în această nouă formă, simplă, o operă uriașă „Istoria filozofiei chineze” și care avea tocmai scopul de a dovedi că se poate scrie în graiul popular, a devenit curând una dintre cele mai căutate cărți din China. Astăzi există peste 300 de reviste de tot felul, scrise în acest stil și numărul cititorilor lor crește mereu. Se poate considera că victoria Renasterii, pentru înlocuirea lui Wen Chang cu Luo-Yü, este pe deplin câștigată.

Puțini știu că în China există o grupare națională puternică, care vorbește o aceeași limbă, limba mandarină. Și dacă sunt mulți cei care au aflat că în China 90 la sută din locuitori sunt analfabeți, puțini bănuiesc că există 30 de milioane de oameni cari scriu și citesc limba mandarină. De asemenea, puțini cunosc faptul că în China există astăzi 7 milioane de studenți, înregistrați în mișcarea Renasterii.

Merită să fie relevată și tendința de a răspândi scrierea fonetică. Această scriere a fost inventată așa, ca să reducă numărul de simboluri și chinezul să poată învăța un grai identic cu cel mandarin. Căci deși din punct de vedere fundamental limba e aceeași, comunicația dificilă, a făcut ca dialecturile să se deosebiască mult, dela un loc la altul.

cărora părinți săraci n'ar putea face cheltuieli pentru cultură. Cu zece lei, un școlar începător, își poate cumpăra toate cărțile de care are nevoie. Pentru o clasă de liceu cărțile toate, nu costă mai mult de 18 lei. Milioanele de exemplare care se tipăresc, fac posibile aceste prețuri.

Tot „Presa Comercială”, din Shanghai, tipărește cel mai important cotidian din China **Shun Pao**

dent. Ziarul nostru se străduiește să atingă acest scop și de aceea acordă deosebită importanță educației. Articolele noastre de fond susțin în totdeauna justiția și pacea, iar telegramele și corespondența noastră sunt totdeauna bazate pe fapte adevărate. N'am avut nici o legătură cu vre-un partid politic; existența noastră se datorește în întregime veniturilor proprii; n'am primit și nici-

MODELE ANATOMICE PENTRU STUDIU

Caselo de editură chineză au de câțiva vreme o nouă specialitate, ele produc niese anatomice necesare studenților în medicină. Deoarece medicilor chinezi nu le este îngăduit să palpeze femeile bolnave, ori decât ori o femeie are nevoie de consultația medicului, dânsa indică, pe piese anatomice fabricate, locul unde simte durere. Chiar această indicație se face, femeia fiind separată de medic printr-o perdea.

toretse faptului că au observat că între cele două forțe contrare, nu există deosebire, propaganda fiind cam aceeași: împins din două părți, chinezul a rămas pe loc.

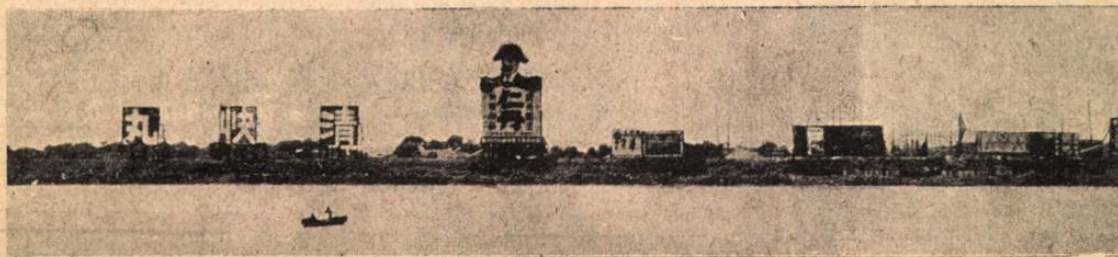
În ultimul timp, propaganda a trebuit să țină seama de schimbarea produsă în presa chineză, care nu mai este pur și simplu o presă de opinii, ci totodată una de informațiuni. Cititorul chinez pretinde astăzi ziarului știri și noutăți.

Sunt două agenții de presă, care informează gazetele chineze. Agenția Reuter, o societate engleză, a monopolizat serviciul de informațiuni, după ce agențiile germane au fost îndepărtate din China. Informațiunile acestei agenții sunt însă prea scumpe, pentru majoritatea gazetelor chineze, care preferă să le ia în mod gratuit, traducându-le din gazetele englezești care apar, chiar dacă prin aceasta noutatea știrilor e dubioasă.

Serviciul de presă japonez e mai efin și peste 300 de gazete, din cele 450 de cotidiene ale Chinei,

din China. Toate prejudecățile și toate credințele vechi sunt atacate: religia, filozofia, raporturile sociale și literatura.

Unul dintre cei mai de seamă conducători ai acestei mișcări, e Dr.

SHANGAI-UL AMERICANIZAT

Șiruri lungi de reclame, așezate pe țărmul mării, fac ca aspectul Shanghai-ului să fie asemănător unui oraș mare din America. Generalul, care se vede în ilustrația noastră, face reclamă unui... purgativ japonez.

Hu-Shihu, un savant de mare valoare și capacitate, care și-a primit educația în America, și ale cărui idealuri au fost însușite de întreaga studențimea chineză. Alături de dânsul se găsește Tse-Yuan-pei,

Misionarii au fost cei dintâi cari s'au folosit de acest grai unitar, ajutați fiind de câte un ofician superior.

De bună seamă ca pentru un european obișnuit cu cele 27 de litere ale alfabetului pare o imposibilitate învățarea celor 20 de mii de semne chinezești. Și de bună seamă ca va trece încă multă vreme, până când cei 400 de milioane de oameni galbeni vor putea fi convingși, de Mișcarea Renasterii, ca să înlocuiască semnele cele vechi, prin altele mai simple, spre a ușura răspândirea culturii.

EDITURA LA SHANGAI

Pentru ca cititorul să-și dea seama de progresele realizate în domeniul tiparului, în China, vom aminti că societatea „Presa Comercială”, fondată la 1896 de un grup de tineri chinezi, educați în străinătate, s'a dezvoltat într'atât, încât astăzi are un capital de un miliard lei, are 34 de filiale și 1500 de agenții, are un institut de editură, care este una dintre minunățiile chineze, mai mare poate și decât Zidul Chinezesc și tipografiile ei se întind pe o suprafață de 5 hectare de pământ. Trei mii de lucrători și 500 de funcționari speciali, fără a pune la socoteală miile de reprezentanți, sunt ocupați în această instituție. Circulația anuală se ridică la peste 1 miliard de lei. Aci se tipăresc miile de cărți și de broșuri de etică, de politică, de economie, de istorie, de geografie, de știință, de matematică, dicționare de tot felul, manuale didactice, broșuri și reviste.

Trebuie menționată grija pe care această instituție o are pentru muncitorii săi. „Presa Comercială” tipărește manualele pentru studii, cu un preț atât de mic, încât le dă aproape gratuit, contribuind astfel la educația milioanele de copii, ai

instalat într'un palat cu 5 etaje, făcut din beton armat, și înfățișarea redacției și administrației sale este asemenea cu aceea a oricărui cotidian european, sau american. Mașinile de tipărit sunt de tipul cel mai nou, rotative care imprimă 48

și acest fapt garantează soliditatea instituției. Dacă sute de gazete din China mor, de îndată ce se nasc, Shun Pao are un trecut de peste 55 de ani, dovedind că o gazetă serioasă se poate menține, în această parte a lumii. Cotidianul se află

nu vom primi în viitor nici un fel de subvenție.”

Dacă „Presa Comercială” dovedește că în China industria tiparului este în progres, dacă Shun Pao arată că poporul chinez poate susține un cotidian mare și independent, revista **La Jennesse**, care este singura publicație a Mișcării Renasterii, prin subiectele pe care le abordează și stilul pe care îl folosește, dovedește că există o putere care va produce schimbări importante, în China. Această revistă formează caracterele a mii și mii de studenți, cari vor alcătui nucleele de cristalizare ale Chinei moderne.

Desigur că în calea acestei mișcări de prefacere sunt încă greutăți mari. Trebuie ținut seama că în China există 270 de milioane de oameni, numai în ținuturile mandarinilor, cari nu știu să citească. Trebuie ținut seama că în China există o cenzură capricioasă, de care oricare politician sau general iresponsabil se slujește, pentru răzbunările personale, trimițând la închisoare sau chiar la moarte pe ziariști.

Cu toate primejdiile dinlăuntrul

CELULELE DE EXAMINARE ALE VECHILOR STUDENȚI CHINEZI

Până în anul 1904, când un chinez se credea destul de învățat, ca să ia un titlu academic, și să poată intra în serviciile publice, trebuia să deie examen, în fața unei comisii oficiale. Proba consta din transcrierea, pe de rost, a întregii învățături a lui Confucius și candidatul era închis singur în celulele subterane, care se văd în ilustrația noastră, atâta vreme până când termina lucrarea sa. La 1904 acest obicei a fost părăsit.

utilizează informațiunile agenției japoneze.

MIȘCAREA STUDENȚEASCĂ ÎN CHINA

În China există o mișcare studențească puternică, influențată de presă și care se slujește de puterea oratorică. Foarte adesea poți întâlni, în orașele chineze, în piețele publice, studenți, cari vorbesc multimei, criticând slăbiciunile și corupția guvernatorilor sau împrăștiând foi și pamflete.

Merită să fie menționată mișcarea

foștul rector al universității naționale, și care, după intrarea armatelor sudiste în Shanghai, acum câteva luni de zile, a fost proclamat președintele guvernului central al întregii provincii.

MIȘCAREA RENASTERII ȘI VECHEA FORMA LITERARĂ

În domeniul literar, mișcarea Renasterii proclamă părăsirea formeii literare clasice (**Wen Chang**), formă întrebuințată de scriitorii și savanții chinezi, din cea mai veche antichitate, și înlocuirea acestei for-

ZETARUL ÎN TIPOGRAFIA CHINEZĂ

Tiparul a fost inventat de Chinezi, cu mult înaintea europenilor. Acum mai bine de o mie de ani, chinezii obișnuiau să imprime caracterele în argilă plastică și aceste litere mobile erau așezate la olaltă, ca să alcătuiască texte cu care se tipăreau apoi exemplare numeroase. Astăzi caracterele chinezești sunt făcute din metal, dar numărul mare de simboluri silește pe culegător să alerge distanțe mari, dela o casă de caractere la alta, spre a compune frazele și cărțile. În ilustrația noastră, în mijloc, se vede o cutie, în care sunt cele 39 de simboluri ale scrierii moderne mandarine.

de mii de exemplare, în 12 pagini, pe oră.

Este interesant să arătăm cititorilor reclama pe care ziarul și-o face. Iată ce găsim în corpul gazetei:

„Alcătuirea unui guvern democratic se sprijină pe partidele politice și opinia publică. Aceasta din urmă trebuie să aibă un spirit indepen-

și dinafară, presa din China urmează drumul și făurește o nouă soartă poporului chinez. Care va fi această soartă rămâne ca viitorul să o arate și depinde și de rezultatele luptei între progresiști și reacționari.

Dacă progresiști vor învinge atunci străduința de a înlocui vechea limbă clasică, prin cea populară, va fi încununată de succes.

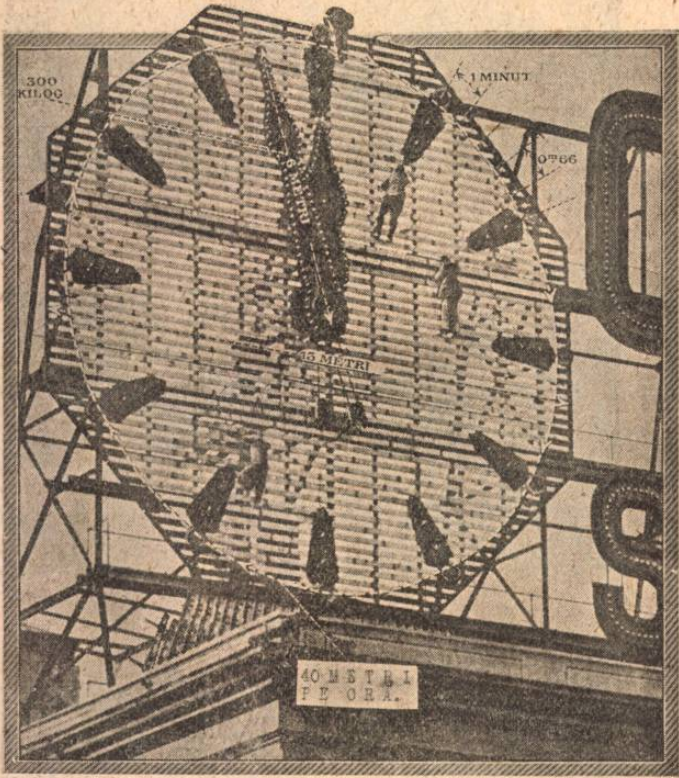

CURIOZITĂȚI DIN TOATĂ LUMEA

O CAPO D'OPERA ÎN CEASORNICĂRIE

În apropiere de New-York se găsește cel mai mare orologiu din lume. O adevărată cădire, făcută din lemn și din oțel, în formă octogonală. Cadranul, făcut dintr-o re-

foarte grea, pentru că nu are cum să se prindă de ceas. Ea devine periculoasă, când orologiu funcționează. Într-adevăr lucrătorii trebuie în acest caz să-și împartă lucrul astfel, ca să nu se găsească în raza de acțiune a minutarului, care cântărește 300 de kgr. în clipa când

tea, îngăduie să se vadă în mod foarte clar, din ambele părți, cele două ace, care se găsesc pe orologiu. În timpul nopții, un șir de lămpi electrice desmnează contururile celor două ace și se rotesc cu dansul. Curățirea cadranului e

REGELE CAUCIUCULUI

ODINIOARĂ cauciucul se aducea aproape exclusiv din Brazilia și din Congo.

Dela începutul veacului al XX-lea, și mai ales de vre-o 15 ani încoace, cantitățile cele mai mari din această materie primă, absolut necesară vieții moderne, sunt furnizate de statele Malaezie, Ceylon și Insulinda. Aceste țări s-au dovedit deodată ca izvoare de imensă bogăție, nebănuită până aci.

Descoperirea acestor bogății se datorește unui englez, Wickham, care acum cincizeci de ani, plântă în Malaezia, arbori de cauciuc, aduși din Brazilia. Acest om a produs țării lui, Marea Britanie, miliarde, în vreme ce el însuși nu e bogat. Guvernul Statelor Malaezie i-a votat, de curând, o gratificație de opt mii lire sterline, adică de peste 6 milioane lei.

CENTRALA TELEFONICĂ LA NEW-YORK

CENTRALA telefoanelor din New-York e clădită pe un teren în forma unui paralelogram. Are 79 de metri lungime, 65 lărgime și o înălțime de 150 metri. Stilul acestei clădiri diferă de a celorlalți șgărie nori care au caracter gotic, amintind prin stâlpii, cari susțin un turn central imens, scopul comercial și administrativ al acestui monument. Scheletul edificiului, format din grânzi metalice este acoperit cu beton armat și rețele de sârmă. Construcția acestei centrale a durat doi ani, lucrându-se la dânsa și în timpul iernii, când etajele neterminate erau încălzite. Fundamentul, făcut din beton armat, este adânc de 22 de metri, și în subsol sunt 5 etaje de pivniță, având toate instalațiile energetice, precum și mașinile de încălzire, ventilație, ascensoare, etc.

UN NOU AEROPORT, LA BERLIN

În curând s'a terminat la Berlin construcția noului aeroport unul dintre cele mai moderne ale Europei, și a cărui edificare s'a început în 1923. Nouă linii aeriene se în-

noadă în acest aeroport și în fiecare lună traficul devine mai mare.

Aeroportul este așezat pe locul vechiului câmp de manevrare din Tempelhof, la sudul capitalei, pe un teren uscat și având întreaga linie de clădiri îndreptate către nord. Suprafața aeroportului e de 150 ha. Hangarele sunt făcute din fier și printre ele se găsesc unele pentru avioane gigantice, cari să poată transporta 100-150 de persoane, avioane cari se vor construi numai de acum încolo.

În instalațiile aeroportului, un loc important îl ocupă aparatele de semnalizare. O antenă de 75 de metri lungime trimite, pe o rază de 1200 de km., toate informațiile meteorologice, pe 3 lungimi de undă: 1500, 1680 și 1400 metri; lungimea de undă de 900 metri este rezervată pentru convorbiri telefonice, cu piloții în zbor. Emisiunea se face cu o putere de 2 kilowați. O sirenă așezată la postul de observație, între stâlpii de telegrafie fără fir, semnalizează, la o distanță de 1 km., toate aterizările și trimite avioanelor semnalele de alarmă. Un balon de semnalizare și o giruetă arată, în timpul zilei posibilitatea de plecare a avioanelor.

În timpul nopții iluminarea aeroportului e foarte intensă. Hangarele au lămpi de 1000 de wați; marginile terenului sunt semnalizate cu lămpi de hidrogen foarte puternice. Stâlpii au în vârf lămpi cu neon, în tuburi de 72 metri, alimentați cu 3600 de wolți. Un catart de 18 metri înălțime susține un proiector Götz, și direcția vântului este arătată de un avion mic, fixat la extremitatea unui stâlp și luminat intens.

CEL MAI PROFUND SONDAG

SONDAGIILE petrolifere ating adesea adâncimi considerabile. Sunt cazuri când aceste sondajii au întrecut 200 de metri. Găurirea cea mai profundă este astăzi aceea din Orange Country, din California, care e de 2400 de metri. Săpătura aceasta se continuă încă atâta cât va fi posibil. Sunt doi ani de când s'a început acest sondagiu și de atunci se lucrează la dânsul într-una.

INCERCĂRILE TELEVIZIUNEI, DUPĂ SISTEMUL J. L. BAIRD

TELEVIZIUNEA, sau viziunea la distanță a obiectelor și a ființelor, e o problemă care preocupă acum mult pe oamenii de știință, și a cărei soluție pare că va decurge din aceleași principii, pe care e bazată transmiterea la distanță a imaginilor (telefotografia), necesitând însă o funcționare rapidă a aparatelor de înregistrare și transmitere.

Un sistem nou, imaginat de un inginer englez, J. L. BAIRD, și experimentat la Londra, a fost comunicat de curând la Radio Society of Great Britain. Partea originală a sistemului este următoarea: celula fotoelectrică e făcută sensibilă radiațiilor intra-roșii, și astfel nu mai e nevoie să se lumineze obiectul, căci acesta fiind așezat în afară de orice lumină, într'un fascicol de raze invizibile (intra-roșii), ca influența totuși celula foto-electrică și imaginea va fi transmisă în fragmente, după intensitatea cu care razele intra-roșii au lovit obiectul.

Dr. Baird, a putut astfel să facă vizibil, pentru spectatorii așezați într-o cameră, imaginea unei persoane care stătea în întuneric, într-o odăie alăturată. Aceasta, invizibilă pentru ochiul omenesc, deveni vizibilă pentru o celulă foto-electrică, sensibilă la raze neluminoase.

DANSUL ÎN FAȚA ALTARULUI

Știe că David a dansat în fața chivotului.

În anumite zile ale anului, preoții Abisinieni scot, în fața bisericilor, altarul—căci ei, pretind că au altarul cel adevărat—împodobit cu pietre prețioase și, îmbrăcându-se cu odăjdiiile cele mai scumpe, strălucitoare de aur, execută o procesiune dansantă. Fac pași domoli, întovărășindu-i cu înclinări ale capului și cu gesturi maiestose ale brațelor, care țin fire lungi din aur și argint. Unii preoți cântă din harfă, spre a aminti instrumentul cu care David își întovărășia dansul.

CRUCEA DE ZĂPADĂ PE MUNTE

PE unul din vârfurile cele mai ridicare, ale lanțului de munți din California, se observă, în permanență, acest fenomen curios, un mister din care unii clerici nu șovăiesc să facă o minune.

Două povărnisuri rezezi se întretaie în unghiul drept și păstrează iarna și vara zăpada căzută. Aceasta,

sta, când vine vremea, se topește de jur împrejur, dar niciodată în aceste două clinuri, cari formează ca o cruce mare, o cruce totdeauna albă, proiectându-se foarte sus, către cer. După mărturiile americane, ale celor cari nu sunt totdeauna oameni practici, ci uneori și mistici, ar trebui să vedem în această menținere a zăpezilor vecinice, degetul celui nemuritor.

SPORTUL ISTOVEȘTE PE OAMENI ÎNAINTE DE VREME?!

Această aserțiune se dovedește falsă, în cazul d-lui Jacquot, cel puțin. D-sa are 71 de ani și de curând a parcurs, singur, într-o lună, 900 de km., în 29 de zile. Sportsman viguros, d-l Jacquot în tinerețe a fost ciclist a alergat, a înțotat, etc. Dânsul prin performanța sa de acum dă o pildă frumoasă de energie și are satisfacția că, la o vârstă înaintată, a putut străbate aproape toate fluviile și canalele Franței.

B. P. HAȘDEU

20 ani dela moartea sa

LA 25 August se împlinesc 20 de ani dela moartea unuia dintre titanii României, Barbu Petriceicu Hașdeu.

S'a născut la 13 Februarie 1836, în orașul Hotin din Basarabia și și-a petrecut copilăria sub stăpânirea rusească. Descendent al unei vechi familii boeresti, care prin Spătarul Ștefan Hașdeu, își adâncește rădăcinile până în vremea lui Ștefan cel Mare, ultimul vlăstar al familiei a trăit într-o casă de cărțurari: atât bunicul său Tadeu, cât și tatăl său Alexandru, au fost învățați de seamă, și astfel dorința de-a cunoaște, a cuprins pe copil din vârsta cea mai fragedă.

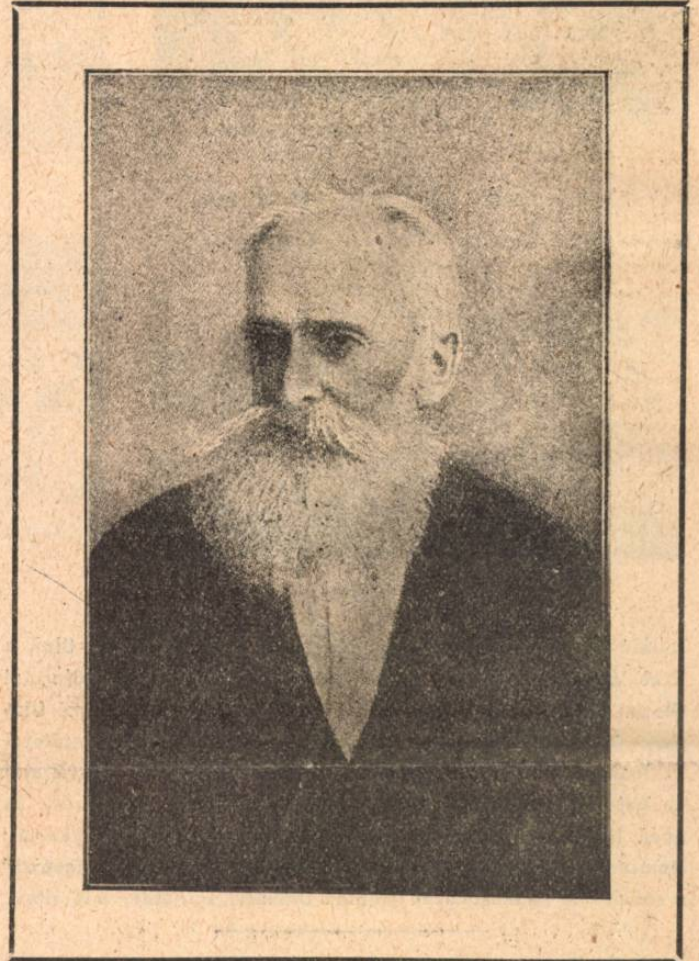
L'a preocupat de tânărs studiile de slavistică și acestea l-au impus în

murit multe din problemele obscure ale trecutului nostru.

„Mai apoi Hașdeu părăsește istoria și începe activitatea în domeniul filologiei, fiind numit profesor de filologie comparată, la facultatea de litere.”

Dacă Hașdeu e mare ca istoric, dacă numele lui s'a păstrat ca literat, ca filolog, dânsul a devenit cu adevărat nemuritor. „Cuvinte din bătrâni” și cele patru volume din opera uriașă, care trebuia să fie „Magnum etimologicum Romaniae”, au câștigat pentru Hașdeu recunoștința veșnică a neamului nostru.

Hașdeu a avut o fată, Iulia, care s'a manifestat din tinerețe ca o scriitoare talentată. Iulia Hașdeu a murit însă în floarea vârstei și

știința românească prin cercetări de viguroasă originalitate.

A venit în Moldova la 1857 și s'a produs ca publicist beletristic, cu ziarele: „România”, „Foaia de istorie și literatură” și „Din Moldova”.

La 1863 vine la București și intră în politică, sub auspiciile lui Cogălniceanu. Aci scrie studii antise-mite, cercetări istorice și literare, piese de teatru: „Răzvan și Vidra” și „Doamna Despina”, o monografie vastă asupra lui Ion Vodă cel Cumplit și, din însăcinarea guvernului, „Arhiva istorică a României”, care e un monument pentru trecutul românesc.

La 1867 a fost ales deputat de Bolgrad, dar suferind mai multe desamăgiri în politică, renunță—spre folosul nostru—la preocupările mărunte ale acestei indeletniciri. Se asvârle iar în publicistică, scoțând ziarul „Traian”, care mai târziu devine „Columna lui Traian”, în care s'au tipărit opere geniale. Aici a început dânsul să publice, între altele „Istoria critică a României”, operă de seamă a lui Hașdeu, și care a lă-

atunci, tatăl desnădăjduit căută mângăierea, în adâncimea problemelor de filozofie și cercetarea chestiunilor transcendente.

Ca rezultat al acestor preocupări, Barbu Hașdeu, a scris „Siccogito” (Ce e viața, ce e moartea, ce e omul) o carte spiritistă, care a însemnat crezul filozofic al marelui gânditor.

Hașdeu a fost unul dintre cei mai mari oameni pe care i-a avut țara noastră, un erudit dotat cu cele mai alese însușiri intelectuale. Hașdeu a fost un patriot fanatic, un polemist temut, un temperament capricios, viu, ironic și caustic. A luptat toată viața împotriva pesimismului literar și a cosmopolitismului periculos.

Nu e de mirare că și-a făcut pe lângă mulți prieteni și numeroși dușmani, a căror ură l-a urmărit și dincolo de mormânt.

Cu cât trec anii chipul lui Hașdeu crește mereu și se încrustează tot mai adânc, pe lespezile cugetării românești.

*) astfel gândesc.

AUTOMOBILELE CARE CIRCULĂ ÎN LUME

Nu sunt patruzeci de ani de când automobilul a început să fie cunoscut și astăzi circulă în lume douăzeci și șapte de milioane 646 de mii 508 automobile. În primul rând vin Statele Unite cu 22.137.334, adică tot la cinci oameni un automobil, în al doilea rând Marea Britanie, cu 1.023.651, în al treilea rând Franța, cu 891.000. Țara în care sunt cele mai puține automobile e Abisinia, unde nu există decât câte unul la 91.000 de locuitori.

Nici noi nu stăm mult mai bine decât Abisinia, căci și la noi nu există decât un automobil la 5000 de locuitori.

FOOTBALUL ÎN GERMANIA

Peste 1.000.000 de oameni, tinui, bărbați și chiar femei, practică fotbalul, în Germania, atât în Cluburi, ca și în școale, universități, asociațiuni muncitorești, etc. Când sunt atâția cari exercită acest sport, fără îndoială că printre ei se vor găsi „cei unsprezece” ca cei mai buni din Europa.

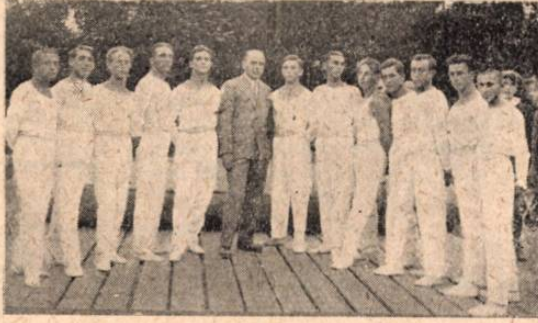

PAGINA SPORTIVĂ

Cei cari s'au distins pe tărâmul sportiv în săptămână trecută

Van Laere
avlațieRigal
Automobil.Rost
Automobil.Ville
CiclismHumery
BoxBouquillon
BoxPadou
înot

Echipele Amator (Cluj) și Gloria (Bistrița)

Echipa sportivă Haggibbor

In timpul jocului

Luptătorii din Haggibbor

Duminecă după amiază, pe arena sportivă C. F. R. din Cluj, a avut loc un match de fotbal între echipele Amator (Cluj) și Gloria (Bistrița) cu rezultatul 8:1 (4:1), în favoarea echipei Clujene. Cu acest prilej s'a întâmplat un accident trist; jucătorul Curteanu din R. M. S., oaspe în echipa Amator, a fost lovit atât de puternic de un adversar, încât i s'a rupt piciorul drept, în două locuri. Cu un țipăt sfâșietor victima a căzut la pământ. Duminecă seara, echipa sportivă Haggibbor din Cluj, a organizat o serbare de gimnastică, în grădina Clubului ziaristilor minoritari.

504 km. pe jos în 72 de ore

Săptămâna trecută, în Franța s'a disputat un concurs greu. Era vorba de străbătut distanța Paris—Strasbourg (504 kilometri) pe jos. Au participat 50 de concurenți, selecționați prin încercări eliminatorii. Doi concurenți au putut duce lupta până la capăt, într-o alură fantastică: Godart și Linder. Godart a făcut în 24 de ore 187 de km. și în 25 de ore 21 m. și 45 sec. a bătut recordul de 200 de km. Prin căldură, prin praf cu o îndârjire extraordinară Godart și Linder și-au disputat întâietatea. Linder e un atlet care poate trăi fără să doarmă 3, 4 și 5 zile, alergând mereu cu o medie de 7 km. pe oră. Toată lumea își poate da seama ce înseamnă ca un om să străbată în trei zile, 1 minut și 22 de secunde, o distanță de 504 km. Specialiștii înșiși sunt uimiți. Jean Linder este elvețian și are 49 de ani. Lois Godart, care a fost nevoit să se oprească învins de somn și foame la 800 de metri depărtare de țintă, complet epuizat, e francez și în vârstă de 38 de ani.

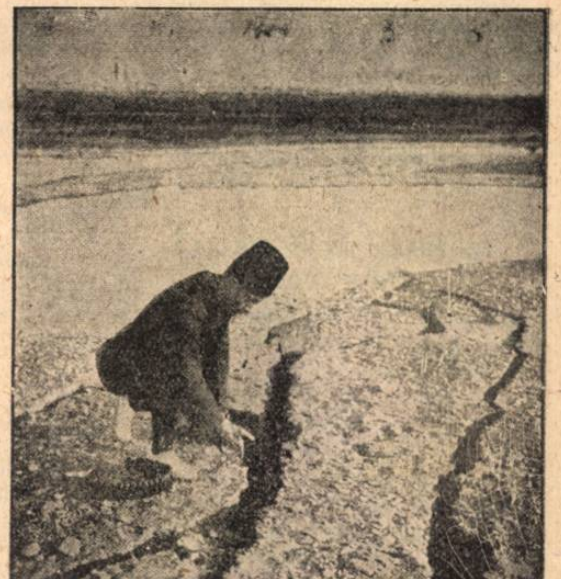

Transportarea jucătorului Curteanu la spital, după accidentul suferit

CUTREMURILE DE PĂMÂNT ÎN ȚARA SFÂNTĂ

DĂRĂMATURI CARE AU ÎNGROPAT 3 OAMENI

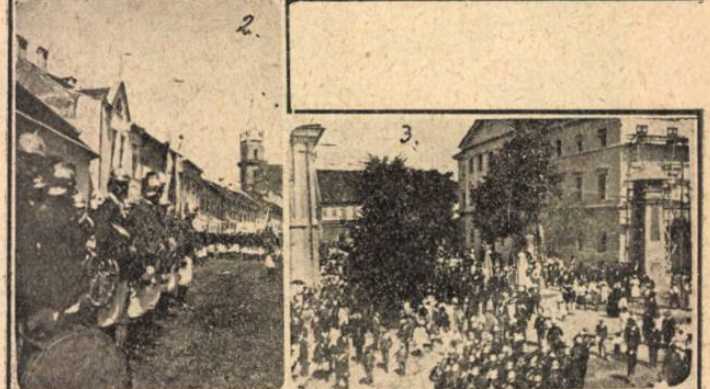
CREPĂTURI ADÂNCI PE ȚĂRMUL MĂRII MOARTE

Exact acum 100 de ani un puternic cutremur de pământ a devastat Palestina și Egiptul de răsărit. Au fost omorâți atunci mai mult de 4000 de oameni. La 11 Iulie, în anul acesta, Țara Sfântă, a suferit un nou cutremur care s'a simțit începând din Siria de nord până în Sudul Egiptului. Acest cutremur a produs pagube mari mai ales în Palestina și în Trans-Jordania. Au fost morți cam vre-o 700 de oameni și răniți peste 3000. Pagubele se urcă la 400 de milioane lei.

La dreapta: Mănăstirea Sf. Ioan, de lângă râul Iordan, fotografiată după marele cutremur care a prefăcut-o în ruine.

POMPIERII DIN BISTRIȚA

1. Demonstrație cu pompă. 2. Marșul pompierilor. 3. Mulțimea care sărbătorește jubileul 4. Clădirea Tribunalului și prinderea cu cearceaful

Timp de două zile, Duminecă 7 și Luni 8 August, orașul Bistrița, a sărbătorit 50 de ani de existență a organizației de Pompieri Voluntari pe care o posedă. În cursul celor 50 de ani de existență, pompierii din Bistrița au dat totdeauna dovadă de curaj și disciplină și au arătat că organizația lor așa cum e făcută, corespunde întru totul menirii umanitare pe care o are. La serbarea jubiliară au participat delegați din toate orașele Ardealului. Cu prilejul serbărilor au avut loc demonstrații foarte reușite în fața Tribunalului din Bistrița.

REALITATEA

(SAU LUCRURILE AȘA CUM LE VEDEM CU OCHII)

ILUSTRATĂ

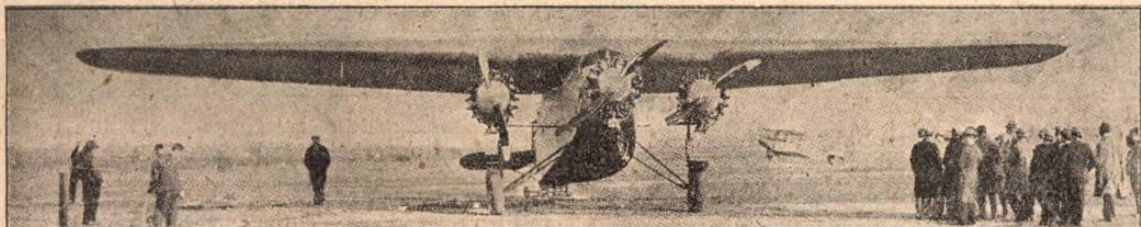
Abonamente: trei luni . . . . . Lei 70
                      o jumătate de an . . . . . Lei 130

Editor și Redactor: J. E. Sima
Apare totdeauna Duminică

Redacția și Administrația
Cluj, Str. Regina Maria 60

BIBLIOTECA
UNIVERSITATII
IASI

ININGĂTORII OCEANULUI

Comandantul Byrd

Bert Acosta

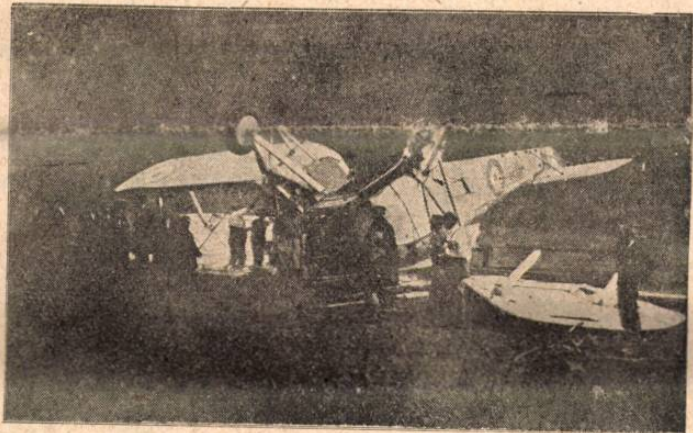
Locotenentul Noville

Bernt Balchen

SUS AVIONUL FOKKER CU CARE AVIATORII AU TRECUT OCEANUL
luptându-se timp de 19 ore cu ceața și ploia. Plecați de la New-York au fost siliți să aterizeze pe coasta Normandiei, după ce au stat 43 de ore în aer.

ACCIDENTUL UNUI AVION MILITAR ENGLEZ

Un avion englez, care pleca spre Indii, s'a sfărâmat la Aschach, în Dunăre.

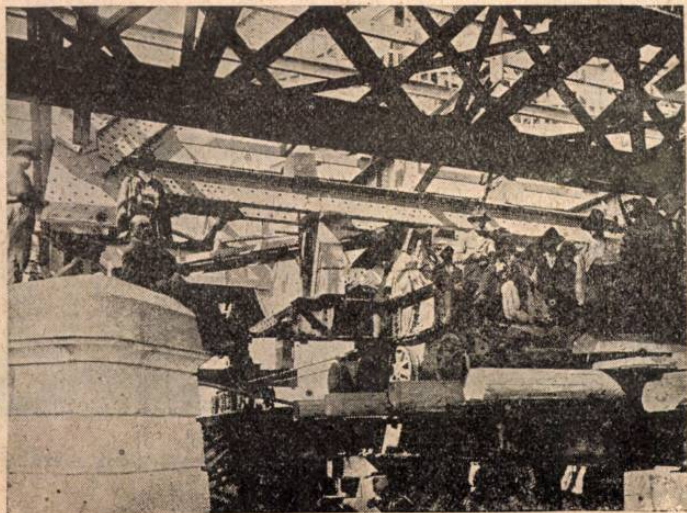
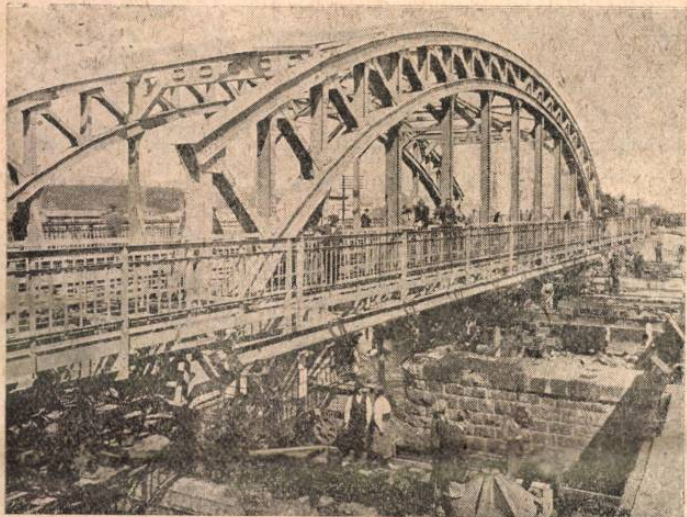

RELĂȚIILE CU AMERICA

D-l Titulescu, Ministrul nostru de Externe și d-l Culberston, Ministrul Statelor Unite la București.

„PRIN NOI ÎNSINE“...

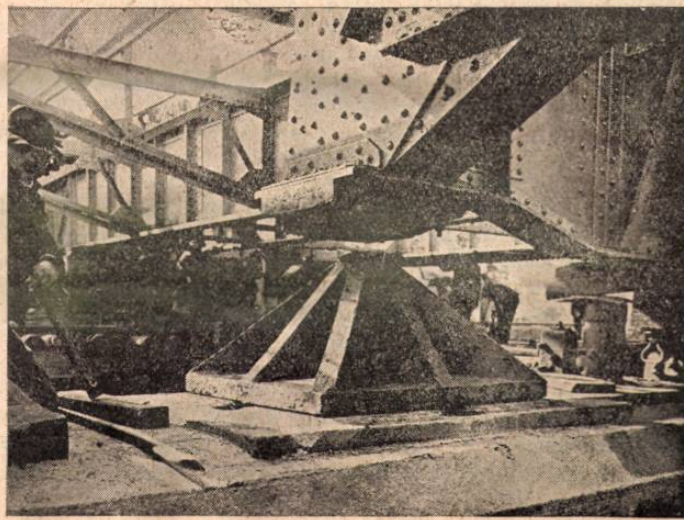
Cu bucurie și mândrie românească, înregistrăm evenimente ca cele dela 17 August, la Cluj. Podul de cale ferată, care trece peste Someș, imediat în apropierea Clujului, un pod vechiu, peste care trenurile treceau încet de tot și cu multă băgare de seamă, a putut fi înlocuit printr'un pod mare de fier, o operă importantă și—ceea ce merită mai ales mențiune—făcută pe dea'ntregul în țară. Devenim astfel cu totul independenți de industria celorlalte state.

Podul a fost dat traficului în ziua de 17 August cort. Are o lungime de 64 de metri, 2 stâlpi și 2 picioare de beton. Cântărește 480 de tone și a costat vre-o 20 milioane lei.

Lucrările au fost conduse de d-nii Ing. Klein și ing. Riedel, dela secția de întreținere a podurilor C. F. R. Construcția de zid a fost încredințată d-lui Ing. Tiberiu Eremia din București și a durat un an și jumătate. Lucrările de fierărie au fost executate la Reșița, de d-l Ing. Hertz și au fost începute la finea lunii Aprilie cor.

Când podul a fost gata s'a dat la o parte vechiul pod de lemn și noul pod a fost așezat pe stâlpii de piatră, așa după cum se vede în ilustrațiile noastre, reproduse după fotografiile luate în momentul schimbării.

Noul pod este de o construcție foarte solidă și de o înfățișare frumoasă.

REALITATEA

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ ILUSTRATĂ

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Cluj—str. Regina Maria Nr. 36—Cluj

La București: Calea Victoriei 39.

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an întreg . . . . . Lei 250
Pe o jumătate de an . . . . . „ 130
Pe trei luni . . . . . „ 70

PENTRU STRĂINĂTATE

Pentru America \$2
Jugoslavia și Cehoslovacia . Lei 300

Editor și Redactor: J. B. SIMA

DUMINECĂ, 28 AUGUST, 1927.

Sărac în țară bogată

Țara noastră are holde mănoase, are păduri întinse, mine de aur și argint, fântâni de petrol și gaz natural, ocne de sare și munți de cărbuni, izvoare rezezi și râuri adânci, toate bogățiile se găsesc în țara noastră. S'a repetat de atâtea ori acest cântec încât toată lumea îl știe pe dinafară.

Dar nu s'a găsit nimeni să arate că, în această țară bogată, unde s'ar cuveni ca fiecare să trăiască fericit ca în rai, oamenii sunt săraci, săraci lipiți pământului, că mulți n'au nici de pe ce bea apă, că duc o viață lipsită de toate binefacerile cucerite de civilizația de azi, pentru cei pe cari soarta i-a răsfățat. În satele noastre, mai ales în satele românești din Ardeal, e întuneric, boală, ignoranță, murdărie.

Copiii mor, ca flori plăpânde ținute în atmosferă viciată, tuberculoza, alcoolismul sifilisul și malariea rod trupurile, și sărăcia își arată pretutindeni rânjetul hăd.

Sunt vre-o trei patru ani, când mare parte dintre săteni isbutiseră să adune oarecare stare. Se spunea atunci, de către orășeni, meseriași și funcționari: e criză de bani, fiindcă toți banii sunt la jărani.

Repede însă a venit iar sărăcia. Scumpetea tot mai mare a celor de trebuință: haine, unelte, dichisuri; impozitele mari și, mai ales, anii slabi, a făcut ca tot ce bruma strănșese bietul creștin să se topiască în scurtă vreme.

Astăzi, mai ales în Ardeal, se simte lipsa cea mai aprigă. În Ardeal nu există nici „Cooperativele Sătești” nici „Băncile Populare”, care stau în ajutorul oamenilor în satele din vechiul regat. Aci, băncile hrăpărețe iau dobânzi atât de mari, 36 și 40 la sută, încât la urmă se trezește românul c'a rămas în sapă de lemn. Camăta îi mănâncă și capul. Lucrurile nu stau mai bine nici la orașe, unde dobânzile scumpesc toată viața și toată producția industrială.

Situația, care e deosebit de serioasă, se cuvine să preocupe, în primul rând, pe conducătorii treburilor noastre publice.

Să se înființeze repede: „Bănci Populare” și „Cooperative Sătești”, în comunele rurale din Ardeal, și să se smulgă populația, cât mai de grabă, din ghiarele lipsei și din strânsoarea cămătarilor.

Nu mai dacă poporul va avea posibilitatea să trăiască într-o îndestulare relativă, civilizația se va întrona și în țara noastră. Oamenii se vor ocupa de suflet și de minte, numai după ce trupul va fi îndestulat.

Pentru aceasta trebuie să înceteze fraudele, care secătuesc visteria statului, trebuie schimbată politica economică nenorocită, care apăsând producția, scumpește viața și împiedică valorificarea avuțiilor noastre, trebuie întronată legalitatea și dreptatea, trebuie stabilit pentru fiecare responsabilitatea directă a funcțiunii pe care o ocupă.

Când se vor găsi bărbații luminați și cu dragoste de țară cari să aducă la îndeplinire toate aceste?

BULETIN SĂPTĂMÂNAL

SACCO și VANZETTI au fost executați. Luni 22 August, noaptea târziu, s'au făcut ultimele pregătiri și apoi, în primul ceas după miezul nopții, cei doi condamnați au fost așezați pe scaunul electric din celula morții a închisoarei din Boston și electrocuțați pe rând, întâi Sacco și apoi Vanzetti.

Omorirea acestor doi a dat loc la un proces enorm, între întreaga lume muncitorească, de o parte, și instituția justiției, pe de altă. Omenirea întreagă s'a ridicat împotriva judecătorilor din Boston (Statele Unite), cu învinuirea de a fi trimis la moarte doi nevinovați, numai spre a pedepsi credințele lor politice, și mai ales de a fi chinuit doi oameni, vreme de șapte ani, cu cel mai groaznic chin, acela de a ține amenintarea morții vecinică, deasupra capetelor lor.

La 15 Aprilie 1920, doi funcționari ai fabricii Slatter și Morrill treceau prin strada Principală din South Braintree, în Statul Massachusetts, spre a duce, din birouri la uzină, plata săptămânală a lucrătorilor, când doi indivizi s'au năpustit asupra lor, i-au doborât cu focuri de revolver, i-au prădat de tot ce aveau, s'au suit într'un automobil și apoi au dispărut. Acest atac banditesc a stârnit multă zarvă pe atunci. Șeful Poliției, însărcinat cu cercetarea cazului, a aflat că cei doi criminali sunt doi oameni bruni. A dedus de aci că sunt italieni și, deoarece aveau un automobil, a căutat printre italieni, pe acei cari posedau o mașină, de felul cleia pe care o aveau bandiții. A găsit printre ei un oarecare Boda, care-și ținea automobilul în garajul Johnson și care, la 5 Mai 1920, a venit să-l ridice de acolo, întovărit de trei compatrioți: Coacci, Sacco și Vanzetti. Aceștia trei din urmă, pentru că nu puteau furniza un alibi perfect, pentru ziua de 15 Aprilie, au fost arestați. Coacci este apoi eliberat, dar Sacco și Vanzetti sunt deținuți mai departe.

S'a început atunci un proces, care a durat multă vreme și Sacco și Vanzetti au fost declarați ca vinovați și condamnați la moarte. Intotdeauna cei doi italieni au susținut nevinovăția lor și au pretins că toată condamnarea se datorește ideilor lor anarhice.

În orice stat, autoritatea are dreptul să reprime mișcările anarhiste, dar civilizația de azi nu îngăduie de a condamna sub învinuiri false, pe cei de cari societatea ar dori să scape.

Împ de șapte ani aproape, Sacco și Vanzetti au fost ținuti sub amenințarea permanentă a morții. La 10 August ei trebuiau să fie executați. Mișcarea violentă a opiniei publice de pretutindeni a determinat amânarea acestei date. Sute de telegrame au fost adresate guvernatorului statului Massachusetts, d. Fuller, prin care se cerea grațierea acuzaților și judecătorul Webster Thayer era învinuit că a dat o sentință nedreaptă. S'au produs greve, anarhiștii au aruncat în aer clădiri și au omorât oameni nevinovați, spre a protesta împotriva nedreptății care — ziceau dânsii — se face, prin omorirea lui Sacco și Vanzetti.

După o amânare de câteva zile puterea conducătoare din statul american a rămas la hoțărârea sa și a executat pe cei doi italieni.

DIN ce în ce, pe măsură ce știința face progrese, pe aceeași măsură, se pare că or-

ganismul nostru se debilitază. Omul nu mai poate lupta împotriva boalelor care-l îmbolnăvesc tot mai ușor.

O boală nouă bântuie printre copiii din capitala țării: „paralizia infantilă”, cum i se spune în termeni medicali.

Cel care se îmbolnăvește capătă de obicei feribinteală, durere de gât sau de stomac și apoi nu mai poate mișca o mână sau un picior. E nevoie să se cheme medicul degrabă, căci numai prin tratare cu serul specific al acestei boale se poate vindeca bolnavul. Dacă paralizia cuprinde pieptul atunci copilul nu mai poate respira și moare. Boala aceasta se ia dela unul la altul și trebuie ferit de-a veni împreună cu cei bolnavi.

NE plângem de impozite mari, ne plângem de lipsa de bani, de greutatea de-a împlini nevoile țării. Sunt vinovați conducătorii cari nu exercează un control destul de sever asupra subalternilor lor, sunt vinovați cei pentru cari banul statului n'are nici un preț. Așa se face că un căpitan, Nicolae Manea din serviciul intendentei la divizia II-a din Craiova a putut fura, falsificând acte, în vreme de 2 ani, 12 milioane lei. Nimeni nu s'a preocupat de cheltuielile mari pe care le făcea căpitanul Manea, nimeni nu s'a întrebat din ce bani duce o viață atât de luxoasă, până când, într-o zi, o anchetă întâmplătoare a silit pe căpitan care se pregătea să fugă în străinătate să-și curme firul vieții, cu un glonte de revolver...

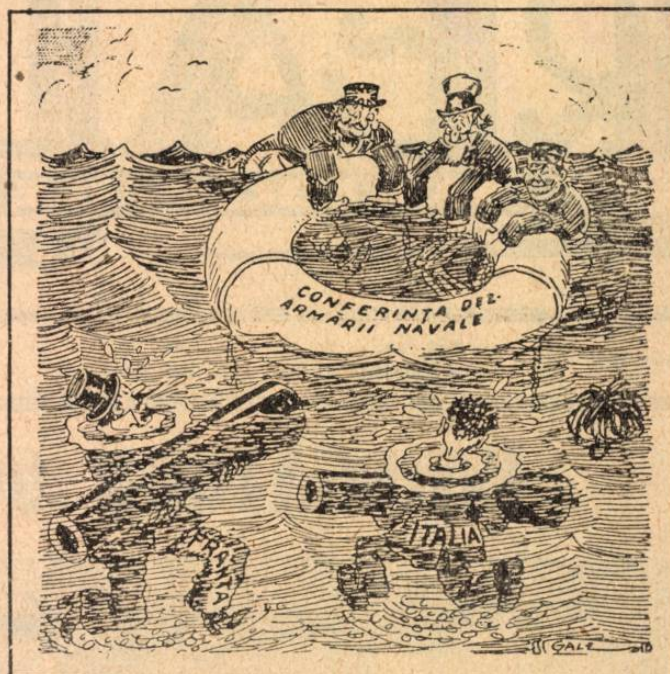
Dacă nu venia ancheta acum, anchetă determinată numai de alarmarea autorităților militare din pricina altor abateri săvârșite la divizia XI-a, ofițerul, care avea pașaportul gata pleca nesupărat, la vreme.

O INTELEGERE s'a stabilit între Jugoslavia și România, în cece privește înființarea de școale în teritoriile reciproce unde trăiesc sub stăpânire străină români sau sârbi.

Atât Jugoslavia, cât și România vor putea înființa școale cu limba de predare sârbă, respectiv română, în comunele aparținând statului aliat, dacă populația minoritară cuprinde cel puțin 20 de copii.

Acordul acesta echitabil înălătură între cele două țări vecine o neînțelegere veche.

„REALITATEA POLITICĂ”

CUM SE FACE DEZARMAREA

Primul ministru al Poloniei generalul Pilsudski

Mussolini și regele său

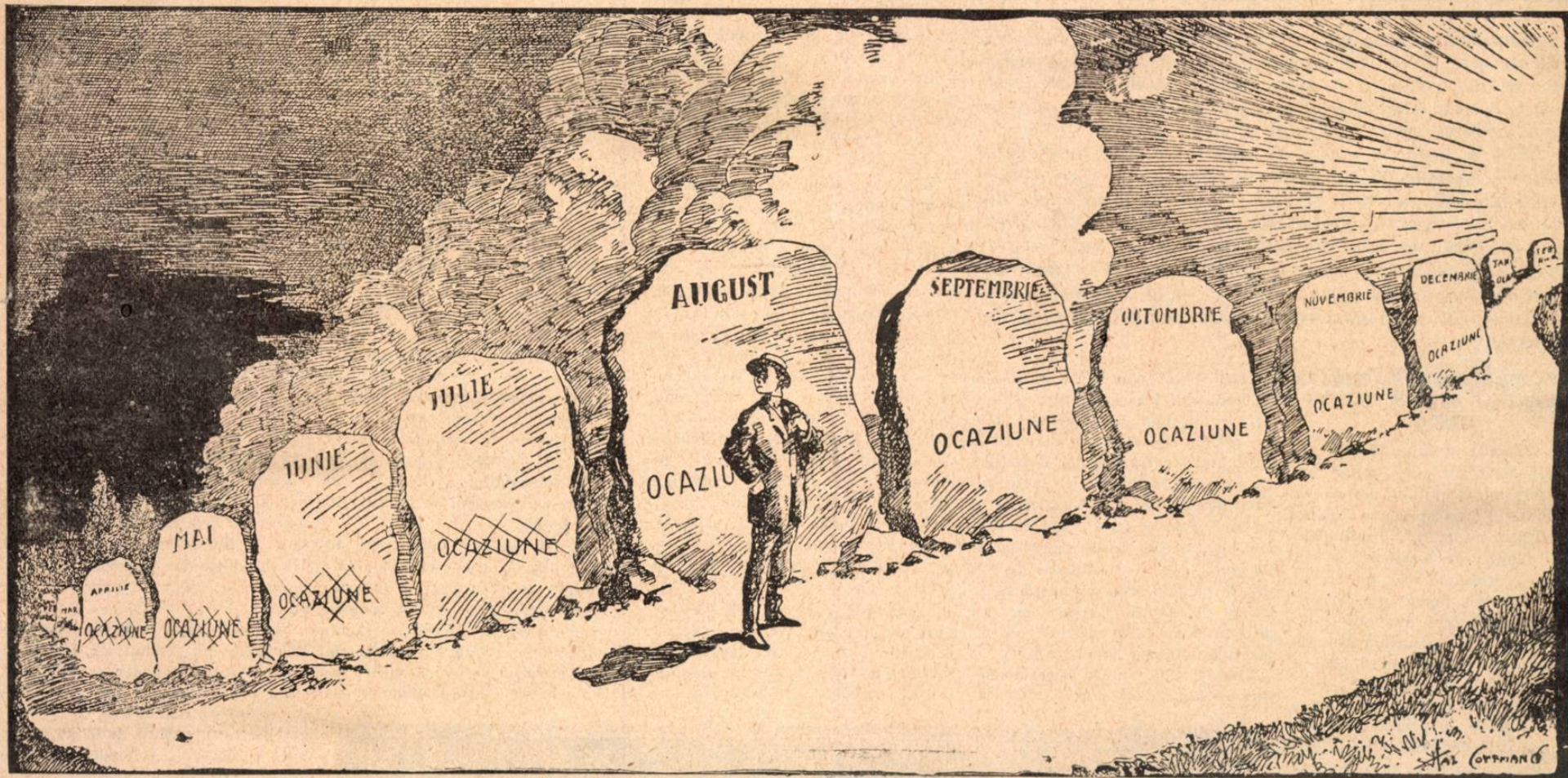
BALETUL ANGLO-RUS

Sacco și Vanzetti, președintele Fuller și ultima manifestație la Paris în favoarea celor doi anarhisti

Nu te opri la jumătatea drumului!

ALEA vieții trebuie să o străbatem cu toții ori voim ori nu voim. La unul din capete se găsește leagănul și scâncetul de copil; la celalt capăt e geamătul și sicriul. Pentru unii această cale este foarte lungă, pentru alții, cari au ceva de isprăvit în această viață, drumul e foarte scurt.

În general nu durează decât 60 sau 70 de ani. Fiecare an e despărțit în 12 luni. La fiecare început de an, la 1 Ianuarie, obișnuim să ne uităm înainte la șirul lung de luni, rânduit așa cum sunt pietrele din ilustrația noastră. Pe fiecare dintre ele stă scris un cuvânt magic: **PRILEJUL**. În această clipă, privindu-le astfel, încleștăm fălcile pline de hotărâre și energie, strângem pumnii, și blestemând toate nebuniile trecutului, hotărîm că de acum încolo nu vom lăsa să ne scape aceste prilejuri, nu vom trece pe lângă ele fără să le folosim. Cu aceste gânduri intrăm în Anul cel Nou, dar de cele mai multe ori, nu știm cum se face că ne strecurăm printre cele 12 luni, tot atât de ușor ca și în anii trecuți și prilejurile se șterg, unul câte unul. Când scriem aceste rânduri **OPT** din cele **DOUĂSPREZECE** au și trecut, mai mult decât o jumătate de an s'a scurs și câți dintre noi ar putea spune, că n'au pierdut timpul degeaba?

Niciodată să nu aștepti ajutor dela **ALTUL**. Numai **VOINȚA TA** proprie, propria ta **HOTĂRÂRE** și **AUTOCRITICA** te pot ajuta fără gres. Numai în sminteală, la risipă, la lenevire, la trândăvie, „prieteni” se ajută reciproc. În munca grea de a te ridica și a deveni din **NIMICA CEVA**, trebuie să te opinești singur.

Pentru aceasta însă nu trebuie să pierzi nici o zi, de care să nu poți da socoteala. O zi de care nu-ți poți da seama, înseamnă același lucru cu pierderea unei sume de bani. Nimeni nu compătimește pe cel care a avut o mie de lei și i-a pierdut, lumea nu condamnă nici pe hoțul care i-a furat. „**PENTRU CE N'A AVUT GRIJE DE BANI**” spun oamenii. La fel cu vremea pierdută, cu risipa prilejurilor. Nimeni nu compătimește pe cel care-și pierde vremea, pe cel care nu știe să prindă prilejul.

Munca intensă singură ne este de folos în viață. Nimic nu o poate înlocui, și oricât de amar va fi acest leac, câteodată, trebuie să-l înghițim, dacă vrem ca boala necazurilor și a lipsurilor să nu ne ajungă.

„**VEZI TU BĂRBAT SCUSIT ÎN TREBILE SALE? SĂ ȘTI, CĂ VA STA ÎNAINTEA REGILOR ȘI NU VA STA ÎNAINTEA OAMENILOR DE JOS.**” Omul energic în treburile sale, este egal cu oamenii cei mai mari.

Energie înseamnă străduință și sârguință continuă. Străduința înseamnă să faci cum poți mai bine. Cel care face cât mai bine, face totul, ajunge atât de înalt cât se poate și este egal cu oricare altul, fără considerare cât va fi acest altul de înalt. De aceea fii

Am trecut de jumătatea anului, care formează una din verigele lanțului de ani ai vieții noastre. Fiecare lună înseamnă un nou prilej o nouă ocaziune pentru noi. Întreabă-te: Ce am făcut oare cu cele opt prilejuri ale anului acestuia? Ce voi face cu celelalte patru, care îmi stau înaintea? Dacă această problemă nu te interesează, sau dacă socoți că există alt lucru mai important ca acesta, atunci să-ți plângi de milă ție însuși.

energic și sârguitor și orice faci, fă-o **DIN TOATE PUTERILE TALE**, și vei ajunge înaintea oricărui alt om.

De bună seamă că este ușor de dat și chiar de citit „**SPĂTURI BUNE**”; ceea ce e greu, este singurul lucru care are valoare, este ca însuși să **GÂNDEȘTI** în sufletul tău. Nu poți crea forță mușchulară cuiva masându-l doar; pentru ca să devină tare și puternic, acela trebuie să **MUNCIASCĂ**. Tot asemenea nu poți face ca cineva să izbândiască, dându-i sfaturi bune, trebuie ca el singur să **GÂN-DIASCĂ** și să **MUNCIASCĂ**.

Tot ce ai pe această lume ești **TU ÎNSUȚI**, nu te ai decât **PE TINE**, iar tu nu ești altceva decât **TIMP**.

Privește înapoi la ta și-ți vei da seama cum străbați calea vieții, **PE ÎNDELETE** în copilărie, ca **FULGERUL** la bătrânețe.

Ianuarie, Februarie, Martie, Aprilie, Mai, Iunie, Iulie și August din anul 1927, au trecut pentru totdeauna. S'au alăturat celorlalte luni ale vieții tale, din care nu mai poți căpăta îndărăt nici măcar o clipă singură: s'au dus și nu se vor înapoia niciodată. Din anul **ACESTA** mai sunt doar câteva luni, și poate că din viața toată mai sunt doar câțiva ani. Mai curând sau mai târziu, numele **TĂU** se va citi printre cei morți și prilejul nu-ți va mai întinde mâna niciodată. Oprește-te deci, stai pe loc și gândește-te bine: **ACUMA** este prilejul. **ACUMA** trebuie să te străduiești **ACUMA** e vreme de muncă.

Muncește cât ai posibilitatea să muncești. O lună de zile e un timp lung, care poate schimba multe pentru cel care muncește și gândește, care poate schimba adesea tot cursul vieții.

Nu te înduioșa de lunile trecute, de prilejurile pierdute. Nu pierde vremea risipind lacrimi pentru ele. Stălpii, pe care prilejurile sunt însemnate, sunt făcuți din piatră, ei nu vor simți căldura lacrimilor tale și vei pierde vremea zadarnic. În lunile care au mai rămas din acest an, în lunile, câte au mai rămas din viața ta întreagă, poți așeza din nou temelii vieții tale. La vârsta de 20, sau la cea de 50 de ani, fiecare își poate schimba viața spre mai bine. Dar ca să facă aceasta, omul are nevoie, mai presus de toate, să existe într'insul glasul care-l trezește, simțământul care-l îndeamnă, hotărârea de a nu risipi vremea degeaba și dispreț pentru ne-

bunia trecută. Numai atunci poate învinge toate prejudecățile și toate greutățile.

Sunt mii de tineri cari cred că pot înșela pe stăpânii lor, când pradă timpul și caută să treacă zilele fără să se prea piardă cu firea lucrând. Adevărul este altul, ei se înșeală pe ei înșiși. Dacă nu muncești pentru cel care te-a angajat, dacă nu dovedești că ești energic, în treburile pe care le ai de făcut, atunci nu poți râvni la succes și la înaintare, la însărcinări mai de seamă sau la salarii mai bune. Mai întâi trebuie să te arieți vrednic de un loc mai înalt, de un salariu mai bun și acestea vor veni apoi dela sine. Pozițiuni înalte și salarii mari sunt de jur împrejurul nostru, dar trebuie oameni, cari să știe să se facă demni de aceste prilejuri și salarii.

Mai ales țara noastră, care e la începutul dezvoltării ei, are nevoie de **TOATE** energiile câte există și câte se pot produce, în tinerețea noastră. Acestea trebuie să se afirme și trebuie încurajate.

Următoarele cuvinte sunt vrednice de a fi însemnate și așezate la căpătâi, așa ca omul să le vadă în fiecare dimineață: „**MUNCA CINSTITĂ, ECONOMIE, SOMNUL DE TREBUIȚĂ, (aceasta înseamnă să nu-ți risipești vremea, hoinărind noaptea) EXERCITIUL FIZIC, PĂSTRAREA MINTEI ȘI A TRUPULUI CURAT. RESPECTĂ PE ALȚII, ȘI RESPECTĂ-TE PE TINE ÎNSUȚI. SÂRGUITOR ÎN TREBURILE TALE, NU RISIPI TIMPUL ȘI CERCETEAZĂ-TE PE TINE ÎNSUȚI.**”

Un înțelept bătrân a spus: „Mai de ales este un nume bun decât avnție mare, și bunăvoință de cât argintul și aurul.”

Nu înseamnă că ai ajuns la capătul vieții cu succes, dacă n'ai ajuns cu un nume bun, chiar dacă acesta te-a costat toate avnțiile. Au fost mulți oameni cu stare, în lumea aceasta, cari în timpul vieții și-au putut satisface orice plăcere și cari au murit, fără să se știe că au trăit cândva. De asemenea au fost alții, cari au murit săraci, cum a fost bunăoară Diogene, cel care a trăit în butoi, sau Isus, care a spus „că n'are unde să-și plece capul” și mulți alții bine făcători ai omenirii și al căror nume a rămas înscris, cu litere de aur, în paginile istoriei și în mintea omenirii. Aceștia sunt și astăzi pildă pentru mii și milioane de oameni. Ei sunt exemplu pentru tineri, mângâiere pentru cei bătrâni, încurajare pentru cei obidiți și năpăstuiți. De aceea ține la numele tău cel bun și, dacă e nevoie, fă aceasta cu prețul avnției.

Înseamnă oare acest lucru că banul, care reprezintă putere și independență, trebuie disprețuit? Nici decum. Un înțelept a spus: „Avnția domnește peste cei săraci și cel ce împrumută dela alții, se face servul creditorului său.” Într'o lume în care stările sunt astfel, încât cel care e bogat domnește asupra celor cari nu sunt avnți, trebuie ca fiecare să fie energic și să nu rămână veșnic sărac lipsit pământului, veșnic în slujba altora, nici când stăpân pe el înșuș, nicicând stăpân pe timpul său.

Înseamnă oare că cel bogat e superior celui sărac? De sigur că nu. Adesea împrejurările, nașterea și alte întâmplări, sunt răspunzătoare, în cea mai mare parte, cu un om e bogat sau sărac. Dar pentru nimeni nu există scuza, dacă rămâne mereu în aceeași stare nenorocită. Nu e neapărată trebuința, spre a fi fericit, independent și stăpân pe tine însuși și pe timpul tău, să ai milioane și milioane. Fericirea și independența nu stă în milioane, care și ele alcătuiesc un fel de sclăvie, pentru acei cari le au, ci posedarea celor trebuincioase, independența de gândire și în sfârșit energia de a crea, de a însemna ceva. După o vorbă înțeleaptă leneșul zice: „Leul este afară, voin fi sugrumat în uliță.” Nu încerca să aduci vre-o scuza bălbăitoare, atunci când de fapt te stăpânește lenea, când ești lipsit de sârguință și străduință. Nu există decât un singur leu, de care trebuie să te temi, este **LENEVIA** din tine însuși. De bună seamă că aceasta te va sugruma. Nu există om, care să fie muncit prea mult. Oamenii cari să fi suferit de prea multă muncă, nu sunt; sunt numeroși acei cari nu muncesc destul. Aceștia sunt adevăratul flagel al omenirii, dela aceștia decurg toate relele.

Există oameni, mai cu seamă printre politicieni, cari vor să urce scara faimei publice, a renumelui și a onoarei, sprijinându-se pe meritele altora. Această scară nu trebuie urcată și adesea e foarte primejdioasă. Ea este așezată pe pământul minciunii, al fățarniciei și al demagogiei, pământ subred, care oricând se poate cufunda, așa încât scara să se prăbușiască în prăpastia adâncă.

Tinerilor, ceea ce suntem datorim la trei factori: eredității, influenței mediului, adică a celor cu cari venim la olaltă, și mai presus decât acestora doi, felului cum gândim și muncim noi înșine. Alegeți deci cu grijă prietenii. „**PRIETENI** pușini, dar aleși” este o deviză bună. Oamenii „supărăcioși și pătimași” trebuiesc înconjurați. Stai departe de oamenii lipsiți de ambiție, și cari n'au nici o țintă hotărâtă în viață. Ferește-te de acei tineri, cari știu să povestiască cu toate amănuntele peripejiile ultimului bal, cari știu cum este moda cea mai nouă, dar cari nu pot să-ți vorbiască nimic despre un plan, care să dovediască că într'adevăr creierul lor muncește.

Nu cere niciodată altora să-ți ducă dăgșii povara ta; și în afară de marginile familiei tale, nu te învoi a purta poverile altora.

ACTE DE INDRĂZNEALĂ ȘI CURAJ

Dela căpitanul Slocum și Alain Gerbault, la Lindbergh

Imensitatea Oceanului a fost străbătută de Lindbergh în 32 de ore. 32 de ore singur deasupra întinsului nețăr-murii de apă, între cer și mare, fără îndoială, că dovedește la omul care e capabil de a suporta asemenea situație, nu numai îndrăzneală și curaj dar și nervi de oțel.

Fără a micșora câtus de puțin meritele aviatorului american, credem interesant să relevăm că doi predecesori în îndrăzneală, în calm și energie, ai lui Lindbergh, doi marinari încercați Căpitanul Slocum, la 1895, și Alain Gerbault, în 1924, au avut temeritatea de a înfrunta singuri Oceanul, ba cel dintâi chiar toate Oceanele, și a rămânea, vreme de luni de zile, jocul valurilor și al necunoscutului.

Povestirile care urmează descriu peripețiile celor doi navigatori.

CĂPITANUL SLOCUM ÎNCONJOARĂ PĂMÂNTUL, SINGUR, ÎNTR-O BARCĂ

CĂPITANUL Joshua Slocum era un american, de origine engleză, fără multă cultură, dar iubind cu pasiune marea și foarte dibaci în navigația cu pânze. Descendent dintr-o familie de marinari, născut el însuși pe coastele reci ale Scoției Noi, tatăl său fusese un agricultor, îndrăgostit mai mult de călătoriile dealungul cursurilor de apă, decât de ogor, și care nu cu plăcere schimbăse bara de cărmăci pentru coarnele plugului. Nu e de mirare că acest fermier a primit cu bucurie dorința fiului său de a se angaja, de copil, marinar pe o corabie de pescari.

Micul Joshua și-a făcut ucenicia cu ajutor la bucătărie; dar și-a dat repede seama că meseria de a freca tacămurile nu face de dânsul și s'a angajat în marina comercială. Muncind cu încăpăținare, rând pe rând, a înaintat în grad și, în cele din urmă, a ajuns să fie comandantul mai multor corăbii, al căror armator era tot dânsul.

Astfel vizită China, Japonia, Australia și apoi se apucă să construiască corăbii. Dar patima călătoriilor îl cuprinsese atât de tare, încât repede a renunțat la această meserie nouă, care de altfel i-a produs mai multe neajunsuri. La 1892 se bătea cu gândul să solicite din nou comanda unei corăbii, când, un căpitan de marină, dintre prietenii lui, i-a oferit o barcă veche, împotmolită de multă vreme, într-un câmp, apropiat de țarm, și care, după spusele aceluia, avea nevoie de oarecare reparație.

De fapt era necesară o reînnoire aproape completă a bărcii. După ce dădu deoparte învelitoarea, care o acoperia, căpitanul Slocum observa că *Spray*-a, așa se numia această mică corabie, nu mai era bună decât de pus pe foc. Nu o refuză însă, ci, luând în mână un topor bun, doborî mai mulți copaci apropiați, spre a o reface pe de-a întregul.

Treisprezece luni mai târziu, lucrul său era terminat și barca în bună stare și ușor lărgită, ca să țină mai lesne pe mare, se legăna domol, legată de țarm. Măsură în-tocmai 11 m. 70 lungime, 4 m. 20 lărgime și 1 m. 40 adâncime. Cuprinde 9 tone și costase, spre a fi refăcută, 544 de dolari, adică 2770 de lei, din vremea de dinainte de război.

După o călătorie scurtă, de încercare, marinarul se hotărî pur și simplu să facă înconjurul lumii.

Ce l-a îndemnat la aceasta? Volumul pe care l-a publicat de atunci, cu titlul: „*Sailing alone around the world*”, —adică, pe românește. Cu barca cu pânze, singur, în jurul lumii,—nu o spune în mod lămurit. În orice caz se poate crede că atracția mării a făcut mult și că dorința, născută la anglo-saxoni, de a bate un record a făcut și mai mult. Pare cert că n'a fost așteptarea unei răsplătiri materiale, căci dacă ne gândim la riscurile aventurii, înțelegem că nici o răsplată n'ar fi putut compensa primejdiile ei.

În volumul menționat, n'am găsit nici o lămurire, relativă la partea financiară a acestei expediții extra-ordinare. Cu toate acestea Că-

pitanul, după cum o mărturisește cu umilință, nu era bogat, și faptul că a trebuit să primească dela un prieten *Spray*-a în dar, într-o stare atât de mizerabilă, dovedește că i-a mers destul de prost în încercările sale de a fi constructor și armator. Cum a putut oare să acopere cheltuielile, relativ importante, ale unei asemenea călătorii de trei ani, în cursul căreia a trebuit să se hrănească, să se îmbrace și, din când în când, să se îngrijască de reparațiile necesare bărcii sale?

N'am fi știut nici în această chestiune nimic, dacă n'am fi fost lă-

pede și aspru. Mă gândiam că nu mai pot da înapoi, că mă angajam într-o aventură riscată, dar eram în deplină cunoștință de cauză. Nu mă sfătuisem decât cu mine singur, încrezându-mă în experiența mea de marinar.

Aceasta e totul. Nici un cuvânt despre planul, pe care de bunăseamă îl chibzuise multă vreme, așa încât trebuie, spre a reface în linii mari drumul micului vas, să răsfoiești volumul dintr'un capăt în-tr'altul. Parcursul a fost cam acesta: plecând din Scoția nouă, Slocum a ajuns prin Azore la Gibraltar. Lăsând deoparte Europa, s'a îndreptat, prin insulele Canare către America de sud, a atins, pe rând, Pernambuco, Rio de Janeiro, Buenos Aires, apoi, prin strămtorea lui Magellan, luă drumul Australiei, ajunse în Oceanul Indian, înconjură Capul Bunei Speranțe și de aci ajunse iar în America de sud pentru ca apoi să se ridice până la Noua Scoție.

Itinerarul, care l-a silit să străbată de trei ori Atlanticul, atunci când ar fi trebuit, de fapt, să se coboare întâi dealungul continentului nou, până la strămtorea lui

ATACUL SPRAY-EI ȘI ILUZIA MANECHELOR

Căpitanul Slocum avea grije să așeze, în diferite locuri pe punte, manechine, care făceau să creadă asediatori că pe bord era un echipaj întreg.

muriți de d. P. Carié, președintele societății zoologice din Franța, care, întâmplător, a văzut pe Căpitan, în trecere prin insula Mauriciu.

După cum ne spune d-l Carié, la fiecare oprire, marinarul, a cărei expediție originală a fost semnalată de marile ziare americane, permitea vizitarea miciei sale corăbii, în schimbul unei sume de 5 lei de persoană și în același timp ținea conferințe, al căror produs îi permitea să se aprovizioneze pe loc. Adăogați la aceasta darurile în natură, oferite mai peste tot, de colegii săi cei vechi, comandantul de corăbii mari și de vase de război, de indigenii insulelor din Pacific, și chiar de guvernorii unora dintre posesiunile engleze, și veți pricepe cum a reușit Slocum, fără multă grije, să ajungă la capătul călătoriei sale, lungi.

Curajul și îndrăzneala sa nu sunt știrbite însă cu nimic de aceste înlesniri materiale.

La 24 Aprilie 1895, hotărîndu-se să plece singur în coaja sa de nucă, Căpitanul Slocum întindea pânzele, în rada Bostonului și se îndrepta în spre Azore.

„Sângele bătea cu putere în vinele mele, spune dânsul, pașii mei răsunau sonor pe pod, în aerul lim-

Magellan, spre a reveni, către sfârșit, pe coastele Africii și, la nevoie, pe cele ale Europei, e cel puțin bizar. Poate că voise să încerce mai întâi rezistența slabei sale imbarcări, mai înainte de a se aventura în largul Oceanului Pacific.

N'am putea să rezumăm aci toate peripețiile acestei călătorii surprinzătoare. Ne vom mărgini să povestim câteva episoade caracteristice, oprindu-ne mai ales la acele care ne arată impresiile acestui marinar îndrăzneț.

Micul vas viteaz a trebuit, în timpul navigației sale, să înfrunte numeroase furtuni. Cele mai înfricoșătoare au fost în jurul Capului Horn, a cărui poreclă se cunoaște: „Într-o zi, zice Slocum, în largul coastei Patagonia, navigam fără multe pânze, când, un val înspăimântător, datorit, îmi închipui, aglomerării multor altor valuri, se ridica deodată, înaintea bărcii mele. De abea am avut vreme să strâng pânzele și să mă cule în camera odgoanelor. Imediat muntele de apă, al cărui vârf întrecea cel mai înalt punct al catargului meu, se prăbuși, acoperind vasul. Nici o scăndură care să nu fi gemut, sub lovitură. A durat un minut sau o secundă, nu știu, dar am avut im-

presia unei cufundări complete. Mii de gânduri au țâșnit deodată în creierul meu în această clipă, care nu se mai termina. Cel dintâi, îmi amintesc, a fost acesta: mi-am făgăduit, că dacă *Spray*-a va scăpa teafără din acest pericol, să întrebuintez toată energia mea, spre a construi un vas mai de seamă, de același model, ceea ce și astăzi sper că voi putea face cândva...”

Simțiti voluptatea neînfrântă a marinarului, care se luptă cu marea? Soarta a vrut ca să iasă învingător din această încercare și acum și în multe alte dăți încă, dar veți vedea, în cele ce urmează, că într-o zi marea și-a luat răsplata victorioasă.

Prin aceleași ținuturi ale Tării de Foc, Slocum a avut de luptat cu cei din urmă sălbatici, cari au mai rămas pe acest glob prea civilizat. În diferite rânduri, indigenii, văslind în lotcele lor repezi, au încercat să asedieze micul vas, care adesea era silit de furtună să acosteze, pe țărmul neospitalier. Pericolul cel mare era ca sălbaticii să nu vină în timpul nopții.

La drept vorbind, adesea ori au încercat, dar n'au insistat. Căci Căpitanul, spre a se păzi de asemenea incursiuni, a descoperit un mijloc foarte ingenios. În fiecare seară, el semăna pe punte cuie mari, cu nituri ale căror vârfuri ascuțite, îndreptate în sus, intrau adânc în pi-

lui, care a luat-o cu spaima și nu i-a mai trebuit nimic. Slocum, de altfel, nu inventase acest procedeu, care se folosește de mult în Mexic. Când în această țară pitorească un individ suspect cere, spre a-și aprinde țigara, foc dela un vecin, acesta, dacă nu se încrede, întinde propria sa țigară înfiptă în țeava revolve-rului credincios...

După ce a trecut de Capul Furtunelor, mica navă se avântă în largul Pacificului. Nu se putea să nu se opriască la insula Juan Fernandez, de unde, Slocum spune că n'a înțeles, cum de Robinson Crusoe, sau mai exact marinarul Alexandru Selkirk, a putut să se hotărască să plece.

După descrierea lui, această insulă e un fel de paradis în miniatură. Coline verzi, văi fertile, se succed într'un decor minunat, străbătut de păraie murmurătoare. Nici un fel de fiare sălbatică, nici un șarpe, toată fauna e formată de câțiva mistreți și capre sălbatice.

Locuitorii nu cunosc întrebuintărea nici a romului, nici a berei. Nu există poliție și nici judecătore. Nici un fel de sclăvie, nici un fel de supunere la capriciile modei, fiecare se îmbracă după fantazia lui.

Spre a ajunge de aci în insulele Marchize, lui Slocum i-a trebuit o lună întreagă. Gândiți-va la aceasta: un om singur, cu totul singur, neînsoțit nici măcar de un animal de casă și care, timp de 30 de zile, se luptă cu intemperiile uneia dintre regiunile marine ale globului, cea mai frământată de furtuni, pe bordul unui vas mai mic decât unul de pescari.

Pregătirea meselor, repararea hainelor, citirea câtorva cărți distractive, a căror titluri nu ni-l dă, ocupă mai mare parte din timpul său. Observarea fenomenelor meteorologice, calcularea „punctului” și manevra miciei nave absorbiau restul zilei, și chiar o parte din noapte.

Lucrul curios, căpitanul ne asigură că n'a fost nevoie să rămână ore lungi la cărmă. Pentru cine cunoaște oricât de puțin navigația cu pânze, faptul e surprinzător, căci de obicei pilotul este constrâns să îndrepte, în fiecare moment, direcția, schimbată prin variația de intensitate și capriciile vântului. Cu toate acestea marinarul spune cu termeni proprii: „Tot timpul îmi era ocupat, dar nu prin rămânerea la cărmă. Cred că nici un om n'ar putea, șezând sau în picioare, să conducă în mod continuu o navă, care face înconjurul lumii. Preferam să citesc cărțile mele, să fierb alimentele și să le mănânc în pace.”

Cum făcea oare? De sigur că, fixându-și direcția voită, înțepenea cărmă, cu riscul ca de mai multe ori pe zi să compenseze, prin cărmiri viguroase, abaterile fatale. Metoda pare de sigur îndrăzneată, în aceste locuri, unde bat vânturile alizee, despre care, Slocum ne spune, că i-au pricinuit multe neajunzi. De altminteri nu se plânge și pretinde că l-au compensat, făcându-l să recâștige timpul pierdut.

În insula Rodriho, așezată la nord-est de Mauriciu, Slocum a fost victima unei aventuri curioase. Cu câteva zile înainte de sosirea sa, singurul preot al locului ținuse o cuvântare vehementă despre Anti-Christ. De sigur că declarase cu o căldură prea convingătoare, că din pricina păcatelor lumii, epoca venirii Anti-Christului era aproape. Vă închipuiți ușor apostrofa:

— Luați seama fraților, în curând va sosi!...

Întru atâtea, încât brusca apariție a bărcii mici, care fugia dinaintea furtunei, cu pânzele întinse, a produs agitație în rândurile locuitorilor și s'au ridicat îndată sute de exclamații:

— Iată-l, e el!
— Sosește, el este!
— Iată Anti-Christul!

Atras de sgomot, guvernatorul insulei a venit în port, în grabă mare, și mai puțin încrezător decât supușii săi, a primit să se urce pe bordul *Spray*-ei, care tocmai lăsase ancora. Această îndrăzneală a

FUEGINII ÎNCEARCĂ UN ATAC DE NOAPTE

Spre a se apăra împotriva asediatorilor, Căpitanul împrăștia pe punte cuie, ale căror vârfuri intrau în picioarele sălbaticilor, care atunci fugiau urlând.

cioarele sălbaticilor cari, de abia veniți, fugiau urlând.

Atacurile din timpul zilei, Slocum le respingea cu focuri de pușcă, având grije să așeze pe diferite puncte de pe punte manechine, care să facă pe agresori să creadă că posedă un echipaj întreg. Această iluzie era ușor de produs, chiar pentru oameni civilizați, căci foarte greu își putea cineva imagina ca un om singur să îndrăsniască să se aventureze, la asemenea distanțe pe o nacelă fragilă.

De mai multe ori însă, era cât p'aci să fie înconjurat și într-o zi a auzit suieratul săgeților pe la urechile sale, ba chiar una s'a înfipt, sbârâind, în catart. Tot atunci a avut mult de furcă cu un oarecare bandit negru, cu numele Black Pedro, care se bucura dealungul coastei de o reputație sinistru și care încercă, în două rânduri, să-l omoare. Din fericire, Slocum era un om cu sânge rece și nu s'a lăsat înfricat.

Într-o zi, pe când banditul acostase pe puntea sa și îi arăta cu vârful lancei o cutie mare de chibrituri, pe care voia s'o schimbe cu o bucată de slănină, căpitanul a așezat obiectul pe țeava carabinei proprii și a oferit-o astfel banditu-

guvernatorului liniștit restul populației care, curând, se înghesuia dealungul cheiului, spre a vedea mai de aproape nava demonică.

Apoi, după o oprire la Natal, unde Slocum a fost înfățișat bătrânului președinte Kruger, care nu-și putea crede urechilor, când i s'a povestit extraordinara călătorie a

FIGURA ENERGICĂ A LUI
ALAIN GERBAULT

Spray-ei, a început întorcerea, prin Atlantic, cu un singur incident mai de seamă, o excursiune la Longwood, în trecere pe la Sf. Elena.

De abia a ajuns în patria sa, că a și fost cuprins de dorința de a o părăsi iarăși, pentru o nouă expediție. Într-o zi deci, sunt de atunci vre-o zece ani, se duse în golful New-York-ului, pe bordul Spray-ei, reparată solid, și se îndreptă către o destinație necunoscută. De atunci n'a mai fost văzut.

Poate că a perit în valurile mării. Cu toate acestea sfărâmurile micii sale nave n'au fost regăsite până azi și deci ne-am putea întreba dacă n'a abordat cumva, în vre-o in-

cile grele ale marinarilor și m'am pregătit să îndur lunga, lungă singurătate. Într-o zi, sunt de atunci trei ani, pentru primadată am plecat pe mare, pe bordul lui Firecrest și, acum marea m'a cuprins, a pus stăpânire pe mine, pentru totdeauna. Am devenit un marinar, și nimic mai mult decât un marinar, un matelot și când ca simplu matelot, am plecat dela Cannes, la 25 Aprilie 1924, știam că New-York-ul nu va fi decât etapa unei călătorii mai lungi, și că viața mea, în secolul invențiilor și al aburului, va fi aceea a unui simplu matelot, la marina cu pânze de odinioară.

Desigur că n'ar exista marinari, dacă n'ar exista nave, dacă n'ar exista acele minunate corăbii cu pânze albe, care sunt cea mai frumoasă creație a genului omenesc. Un marinar bun trebuie să cunoască nava sa și să nu se plângă niciodată de dânsa. Există multe corăbii bune, dar nu există totdeauna marinari buni, și foarte adesea am putea cita versurile lui Kipling:

„Jocul e mai mare decât jucătorul, Corabia e mai bună decât echipajul.”

Singur, în fața mării și a imensității, marinarul devine conștient de micimea sa. Învață că nu folosește la nimic să se plângă de puterea mării sau a furtunii și că nu poate decât să lupte împotriva ei, întrebuințând toată inteligența și toată forța sa fizică. Această luptă perpetuă spre a scăpa de moarte, constituie viața marinarului.

Imediat după plecarea mea din Gibraltar, cea mai mare parte din apa dulce pe care o aveam s'a stricat, și am fost nevoit să mă multu-

SOSIREA ÎN AMERICA, DUPĂ UN PARCURS DE APROAPE
6000 DE KM.

Cu pavilionul francez la proră, cu pânzele bucăți, acel pe care americanii l-au supranumit „the dare devil”, adică omul care a provocat pe dracul, a ajuns la Fort-Jotten, după 102 zile de luptă, cu valurile.

sulă pustie, ca să trăiască viața lui Robinson Crusoe, eroul său preferat.

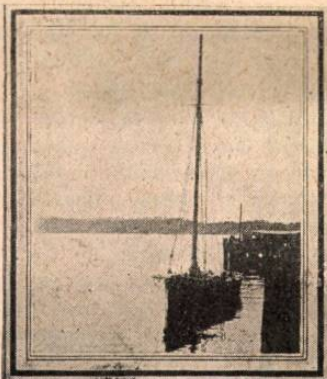
CHEMAREA MĂRII de Alain Gerbault

Mulți au crezut că e tentativă de record, un gest sorocit să câștige celebritatea:

„N'au înțeles nimic din acel vis, Prin care marea îl chema cu duioșie, Căci nu era acum minciuna veche În care veșnic au trăit în sat.”

M'am hotărât să încerc trecerea Oceanului, spre a mă încredința pe mine însumi, că eram în stare să fac aceasta, și spre a dovedi strănilor că spiritul de aventuri pe mare, care făcuse din Franța, sub Ludovic al XIV-lea, cea mai mare putere maritimă, era încă viu.

Am cumpărat o barcă de 8 butoaie; m'am antrenat la toate mun-

FIRECREST

mesc, timp de trei săptămâni, cu câte un pahar de apă pe zi. Am îndurat cu răbdare suferințele setei. Ploaia uraganelor a venit torențial. După ce am suferit lipsa de apă, aveam acum apă prea multă. Tot timpul pe punte, expus intemperiilor, pielea de pe trupul meu, de pe mâinile mele, deveni atât de moale, încât era o suferință groznică să manevrez pânzele și funiile.

Imi întrebuințam toate clipele, pe care le puteam răpi somnului, spre a repara pânzele, greu încercate de furtuni. Imi amintesc că mi-a trebuit o noapte întreagă ca să repar un triunghi sfâșiat în bucăți. De dimineață un vânt năpraznic a rupt deodată, tot lucrul de 12 ore. M'am mulțumit să arunc bucățile în mare. Ce puteam face altceva? La ce ar fi folosit să mă tângui?

Într'un calm apăsător, atunci când vreme de ceasuri barca mea nu înainta, nu m'am plâns niciodată, căci aș putea avea vânt mai mult decât doresc, și nu sunt grăbit, căci sunt la mine pe bord cu cărțile mele, prietenii mei.

Când furtuna nu durează decât puține zile, de îndată ce vremea frumoasă vine iar, marinarul poate să se odihniască și să repare stricăciunile, dar când zilele urmează unele după altele, fără liniște, pericolul e mare, căci echipajul nu poate să se odihniască și să repare funiile și pânzele, tot atât de repede cum se rup.

Timp de 20 de zile am fost pradă uraganelor și a fost o luptă aspră,

Prin Africa sălbatecă

DUPĂ ce vei fi devenit, Mauriciu, frate de sânge cu șeful tribului, sper că vom putea să vânam în pace pescăruși albi, fără a risca să fim jefuiți cum ni s'a întâmplat în regiunile sudice.

Avem cu noi doi Sakalavi de pe coasta vestică și o bună pirogă ce putea merge mănăta cu lopețile cât și cu pânzele.

Pescarul alb e numit vulgar ciu-pește-boi, pentru că trăiește în mijlocul turmelor de boi, hrânindu-se cu paraziții acestor animale. E puțină diferență între pescărușii albi și adevărații pescari. Se disting doar prin aceia că culoarea ciocului și picioarelor pescarilor albi e galbenă, în timp ce la pescarul adevărat — căutat pentru garniturile modei — sunt de culoare albastră neagră. Pescarii albi sunt mai puțin sălbateci ca ceilalți și trăiesc, în general, în stoluri, adunându-se pe vârfulle copacilor. Pescărușii adevărați însă sunt, din contra, mai fricoși, din care cauză trăiesc în perechi prin orezării sau pe marginea cursurilor de apă.

Prietenul meu Mauriciu, pictor și fotografamator, a adus cu sine toate instrumentele. La fiecare clipă el se oprea pentru a schița sau fotografia ceva.

Speram și noi că vom putea vâna câteva rațe pe cari să le fierbem cu cartofi și orez. În scopul acesta luarăm loc în pirogă. O frumoasă rață cucuiată ce scobora fluviul Tîribichina primi cel dintâi glonț. Tocmai ne dădeam cu părerea în ce fel e mai bine să o preparăm pentru masa de seară când, unul din vâslașii noștri Sakalavi, ne arătă un pescar negru cocoțat pe niște trestii. Dar, cum era prea departe, nu-l puteam împușca.

Cam la 200 metri distanță de fluviu, se roteau prin văzduh numeroase stoluri de pasări. Vâslașii noștri Sakalavi ne spuseră că trebuie să fie o orezărie prin vecinătate. Am luat deci hotărârea să oprim barca. Unul din vâslași a fost însărcinat de a o păzi, iar ceilalți a ne întovărăși.

Curând văzurăm flamanzi cu picioarele înalte și penele roze, rațe, liște, găini de apă și tot felul de pasări acvatice. Cât despre vânărea ratelor și pescarilor am întâmpinat nenumărate dificultăți, deoarece caimanii înghătau numaidecât pe cele doborâte cari, din întâmplare, cădeau pe apa mlaștinii. Din tot ce-am împușcat ne-am ales doar cu doi pescăruși albi și o rață. Ne-am reîntors cu prada aceasta la locul unde am lăsat piroga.

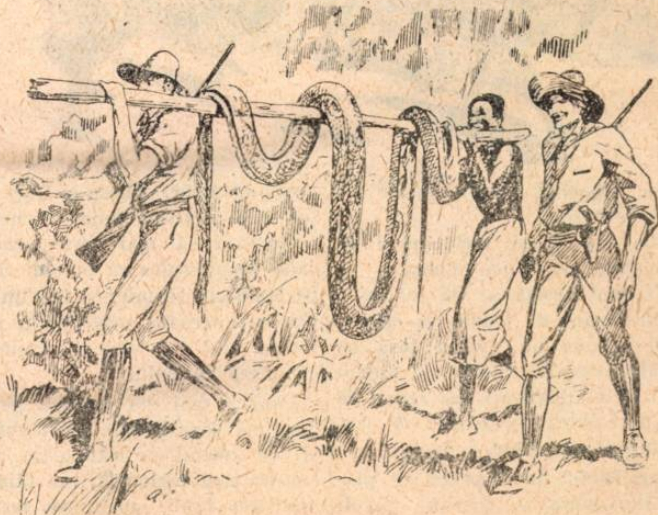
Și, în timp ce negrii Sakalavi se ocupau cu descărcarea bagajelor noastre pe cari trebuiau să le transporte la satul vecin, noi plecărăm pe malurile fluviului în căutarea pescărușilor. Erburii și stufușuri aco-

pereau țărnușurile mlaștinoase ce serveau de refugiu numeroaselor pasări.

La un moment dat, fără să mai am timpul de a face un pas îndărăt, mă pomenii față în față cu un enorm șarpe boa ce ridica, amenințător, capul în sus.

— Ce e acolo? răcnii speriat amicul meu Mauriciu.

Eu eram ca și paralizat. Hidosul șarpe era la doi metri de mine și — sprijinit pe coadă — sta gata să se arunce asupra mea. Simțeam mișcându-se sub mine ceva gros. Când îmi aruncai privirile văzui că era chiar corpul monstrului. Mauriciu încercă arma cu toată înțeleala de care era capabil în timp ce eu smuncii dela brâu cuțitul de vânătoare. Prietenul meu ochi numai-decât și trase: deodată văzui cum șarpele se răsucește în oribile contorsiuni. După câțiva timp, când emoțiile trecură, așezărăm corpul uriașului boa — care n'avea mai puțin de zece metri lungime — pe o cracă groasă de arbore și, luându-l pe sus, ne întorserăm la barcă.

Prietenul meu legă șarpele împrejurul pirogei și, ca să sperie pe vagabonzii cari ar îndrăzni să se apropie, puse o bucată de lemn în gura deschisă a monstrului. Apoi, liniștit, urcărăm pe o potecă ce ducea în satul negrilor.

Indigenii erau încă adăpostiți pela umbrele bordeelor, de căldura groznică ce ardea pământul.

După ce ni se făcu primirea cuvenită luarăm în primire coliba ce ni se pregătise. Luptă la umbră ne odihneam de o oră când, bruse, furăm turburați de țipetele negreselor.

Cei doi Sakalavi veniră repede sfătuindu-ne să ne ducem îndată spre pirogă.

— S'a speriat o femeie de șarpele cel mare de la barcă! ne spuseră ei. Toți negrii din sat se scoborău spre fluviu...

Și văzurăm, într'adevăr, ieșind toți oamenii din colibe, alergând

mai bine, pe Ocean. Aslăzi, în mijlocul prietenilor mei, aș putea să mă bucur în pace de un succes, pe care nu l-am căutat, dar nu sunt fericit pe pământ și mi-e de grabă să plec iar. Visez fără încetare că simt iar, mirosul tare de gudron și vântul aspru pe puntea Firecrest-ului meu, care m'așteaptă acolo de cealaltă parte a mării întinse.

Știu orice s'ar întâmpla, mă voiu înapoi către mare și mă gândesc la zilele fericite, care nu sunt departe, când Firecrest și cu mine vom pleca împreună către Pacific și insulele sale neasemuit de frumoase și versurile poetului englez îmi stăpânesc memoria:

„Trebuie să mă înapoiez la mare, Căci chemarea fluxului este o chemare limpede. E un strigăt sălbatic, de care trebuie [să ascuți.]

Și tot ceea ce cer e o zi cu vânt, cu nouri albi care plutesc...

Valul care se pierde, spuma care țâșnește și goelanzi cari strigă...

ALAIN GERBAULT

înarmați cu sulile. Urmă de Mauriciu, alergam și eu în goana mare spre fluviu, de teamă ca sălbatecii să nu distrugă piroga. După ce s'a convins că șarpele era mort, un bătrân — vrăjitorul satului — ne rugă să-i dăm lui grăsimă de boa care, spunea el, e foarte bună pentru vindecarea boalelor de piele și a leprei.

Înfine, după jupuirea șarpelui, dădui grăsimă vrăjitorului care o strânse cu multă grijă. Mauriciu păstră pielea pe care, înșirând-o pe niște mărăcini, o trată cu cenușe. Apoi se așeză să picteze un peisaj, în timp ce bătrânul vrăjitor îl privea cu multă atenție și curiozitate.

Pictorul scoase penele și pregăti culorile. Cutia cu tuburile era între dânsul și indigen. Acesta, văzând un tub mare cu alb de ceruză, îl șterpeli rupând-o fugă spre sat. Acasă, strângând de el așa cum observase pe pictor, vrăjitorul negru nu avea decât o dorință: să se facă alb! Căci îi plăcea culoarea oamenilor noștri.

După ce și-a mănjit figura, mâinile și o parte din corp culoarea se isprăvi. Văzând că nu-i ajunge să se vopsească peste tot, se gândi că

ar fi mai bine să lingă tubul de ce mai rămăsese pe dânsul. Poate că în felul acesta se va... înalbi, își închipuia el.

Rezultatul n'a întârziat de loc să se arate, căci — după un sfert de oră numai — hoțul se tăvălea pe jos, ținându-se cu mâinele de burtă. Când l-am văzut era aproape pierdut. Șeful ordonă să i se aducă lapte de băt, ca să nu moară. Timp de două zile nefericitul negru o duse între viață și moarte. Când își veni în fire mărturisii că, vrând să se facă alb, a mâncat culoare din tub.

Reluarăm drumul spre Kitambi unde a trebuit să lăsăm piroga și să mergem să vedem pe fratele de sânge a lui Mauriciu, în țara căruia se spune că ar fi mulți pescăruși albi. Acesta era marele șef negru al Ambipo-ului. Ne aștepta căci i se vestise apropierea noastră. El ucise un bou, iar focurile aprinse iluminau pădurea din toate părțile.

— Vezi? Ne așteaptă! îmi spuse Mauriciu.

Patru detunături de armă pătrunseră liniștea nopții. Șeful negru veni înaintea noastră. Locul era plin de indigeni cari se învârtău în jurul focurilor aducând lemne, gulii, orez, pui, ouă și fructe.

În fața noastră aveam un negru uriaș, acoperit cu scoici găurite ce-i serveau de costum; un baston, semn al demnității, împodobit cu patru pene de cocoș, semn al puterii sale: acesta era șeful! În jurul lui erau șase negri ce băteau într-o tamburină.

Plecărăm după șef. În urma coloanei veneau hamalii noștri Sakalavi purtând pe umeri sticlării mici colorate (brățări, mărgelă, etc.) și alte cadouri obișnuite.

Nu ne înșelasem, căci eram cu adevărat într-o țară de bandiți. Dacă n'ar fi intervenit imediat șeful ar fi dispărut — într-o clipă numai — toate armele și bagajele noastre.

După ce am luat oarecari precauții, încercând și armele, am ordonat (Citiți urmarea în pagina 6-a).

donat hamalilor să nu se depărteze de bagaje sub nici un motiv. Aici începu ospățul: canibalii erau aproape morți de foame. Niciodată n'au văzut o argie asemănătoare. Baură și mâncară până la ziuă, râzând și jucând, cu pântecile gata să plesnească! Se tăvăleau pe jos, apoi reîncepeau iar a mânca și a petrece. Copiii, cu pântecile dilatate, se tăvăleau pe pământ plângând.

Șeful ne primise bine. Ziua următoare fu destinată odihnei și împărțirii darurilor.

Pădurea ce se desfășura pe o mare din regiune era foarte deasă și splendidă. Razele soarelui n'au nici o putere să pătrundă înaltul desis, format de lianele producătoare de

sind să captureze astfel pe tânărul animal.

În timpul acesta strigătele hăitașilor se auzeau tot mai sălbatic, ca și sunetele tam-tamului, asurzitor, când văzurăm vre-o zece bivoli alergând spre noi.

Tânărul animal, pe care Mauriciu reușise să-l prindă, se sperie la un moment dat și, cu o furie nebună, o rupse la fugă trântind jos și târând după el — prin mijlocul câmpiei — pe nefericitul meu prieten.

Cei zece bivoli se îndreptau drept spre noi. Eu stăteam ascuns într'un șanț, gata să trag la momentul prielnic. Când turma bivolilor ajunse cam la douăzeci de metri pusei

caciuc, abanoși și alte multe feluri de arbori.

Acum trebuie să mergem și să vedem cum se adună mierea.

În scopul acesta se dă foc la o grămadă mare de frunze și erburi. Fumul produs nu reușea însă să îndepărteze toate albinile, și numai după multe întâpături am reușit să scotem, dintr-o scoarbură de copac, faguri cu miere.

Mauriciu fu informat că pe platoul Akavandra se găseau bivoli sălbatici.

Hotărăște-te odată! Îmi zise el. Știi că n'am vânat niciodată această animală. Cartușele ce avem pentru mistreți ne pot servi și pentru bivoli.

Eu ezitam căci aveam presimțirea că riscăm să ne compromitem proiectele.

Șeful se oferi să ne întovărească, arătându-ne și modul cum îi vom putea surprinde. Pe platou sunt făcute șanțuri. Hăitașii gonesc

pușca la umăr, ochesc și trag: glonțul însă a greșit ținta. Tocmai mă pregăteam să mai trag încă odată, când putui vedea că bivolul ce țara pe Mauriciu se prăbuși într'un șanț. Căderea aceasta neașteptată și izbitura atât de violentă buimăcîră complet animalul.

Fără a mai sta o clipă pe gânduri mă repezii spre prietenul meu și, cu cuțitul de vânătoare ce nu mă părăsea niciodată, am tăiat numaidecât funia ce-l ținea legat de mână. În timp ce eu mă ocupam de Mauriciu șeful negrilor legă cu o funie bivolul, de unul din picioarele dinapoi.

În intervalul acesta hăitașii, urmărind mereu turma, reușiră să doboare doi bivoli sălbatici.

Cât despre Mauriciu, scăpă din această întâmplare numai cu câteva contuziuni, puțin grave, ceia ce i-a dat posibilitatea ca — cu opt zile mai târziu — să poată călări pe bivolul care acum se îmblânzise.

bivoli. Dacă vre-un animal cade în șanț, indigenii aleargă și-l strâng cu sulitele.

Mauriciu găsi un arbore izolat în mijlocul podișului de unde, credea el, va putea vâna cu folos. Am luat cu noi și niște funii foarte rezistente.

Se știa că bivoli vânați vor fi donați ospățului și de aceia se adunaseră negri de prin toate satele vecine. Peste două sute de războinici, în ținută de război, erau de față și jucau după sunetele tam-tamurilor.

Eu mergeam cu șeful tribului, care știa locurile pe unde vor trece bivoli speriați de goași.

Deodată văzurăm un bivol tânăr fugând spre copacul unde se adăpostise Mauriciu. Din înălțimea arborelui, prietenul meu făcu un laț din funia ce avea și-l aruncă reu-

În timpul ospățului muriră doi oameni de indigestie provocată de abundența de carne.

Eram acum prin regiunea lacului Sakey pe care vroiam să-l vizităm. Pirogile ne fură puse la dispoziție și în plimbarea noastră, furăm întovărașiți de șeful negrilor și diavolul său de vrăjitor.

Mauriciu se urcă singur într-o barcă cu care vroia să traverseze erburile acvatice cu scopul de a face o frumoașă vânătoare. Deabea făcuse însă cincizeci de metri dela mal când, vrând să se aranjeze mai bine în pirogă, scăpă pușca în apă. Vrăjitorul văzu. Mauriciu scoase din buzunar câteva monede de metal și-i spuse:

— Dacă-mi scoți carabina din apă, îți dau ție banii aceștia.

Vrăjitorul luă un băț și se cu-

Cel mai mare oraș din lume a fost făcut în 300 de ani

ORAȘUL New-York și-a sărbătorit anul acesta trei secole de existență. În 300 de ani, dintr'o insulă mică, Manhattan, care în limba indiană înseamnă adevărata insulă, s'a făcut cel mai mare oraș al lumii.

La 1524 un corsar francez, Verazzano debarcă aici și descrie apoi insula pentru prima dată. Cu 3 sferturi de secol mai târziu, la 1598 descind în această insulă și rămân în timpul iernii câteva echipagii de vapoare olandeze; iar în 1609, H. Hudson, navigând în socoteala „Companiei olandeze a Indiilor orientale”, se opri la această insulă cu vaporul său Halwe Mayen (Semiluna). Hudson se urcă pe fluviul care îi poartă astăzi numele, până la locul care se cheamă Albany, căutând o trecere către răsărit, pe care n'o găsi. În schimb observă că există, în aceste locuri, numeroase animale cu blană. Aceasta a atras pe olandezi, comercianți dibaci, în aceste părți. La 1612, 2 vapoare din Amsterdam, Tigru și Fortuna, au venit să ancoreze aproape de acest loc Albany și au construit aici un sediu, căruia i-a dat numele de **Fortul Nassau**. Era un contuar, la fel cu numeroasele similare, construite în lumea nouă, și care sluja pentru schimbul de mărfuri cu indienii. S'au clădit case mici în Manhattan, în punctul care corespunde astăzi cu numărul 45 din Broadway.

La 1617 acest sediu, care aparținea Companiei Indiilor Occidentale, a fost întărit prin sosirea a 160 de coloniști, primii cari au venit cu intenția de a se instala în această parte a lumii. În același an sosește aici prima femeie Sarah Rapaelje.

Dar insula Manhattan n'a fost cumpărată dela pieile roșii cărora aparținea decât în 1626, când directorul general al insulei, **Peter Minuit**, a adunat pe șefii indieni, în locul unde se găsește astăzi Battery Place, și le-a oferit o ladă plină de mărgelă și de bijuterii fal-

fundă în apă. Câteva clipe mai târziu negrul ne striga depe malul lacului, arătându-ne carabina.

Diavolul acesta de sălbatec mergea pe fundul lacului, sub apă, ca și pe uscat. El ne-a explicat că nu are nevoie să iasă la suprafață și să respire deoarece se aprovizionează cu aer înainte de a se cu-funda.

Vrăjitorul iubea foarte mult pe prietenul meu și-i admira bagajele. Ceace-l uimea mai mult era aparatul fotografic.

Într-una din zile Mauriciu îl făcu să pozeze și credea că în aceiaș seară chiar, la întuneric, va dezvolta clișeul. Într'adevăr, a doua zi, la soare, făcu o probă. Negrul nu-l slăbea cu privirile și căuta să înțeleagă.

Când își văzu chipul pe hârtie, sălbatecul fu cuprins de nebuneală: alerga traversând satul și învârtindu-se în jurul mizerabilului său bordei.

În jurul lui începură să se adune mai mulți negri. Vrăjitorul le explică ceia ce văzuse și fu uimit că congenerii săi îl mai puteau recunoaște: el credea că nu-i decât o umbră și că Mauriciu i-a răpit vizibilitatea corpului, nelăsându-i decât simțurile.

După ce, cu mare ceremonie, se aprinse un foc, negrii merseră în satul vecin să roage pe vrăjitorul de acolo de a cere idolilor să dea — marelui negru! — ceia ce Mauriciu îi răpise. Apoi fotografia fu arsă, iar doi iezi fură sacrificați. Grație unor daruri, afacerea nu luă proporții.

Plecarăm înapoi ușurați de bagaje, dar putem spune că ne-am distrat bine.

(trad. după A. Jacquier)

Al. Th. Drob.

se, în schimbul insulei. Șefii indieni au primit târgul pentru că aveau un continent întreg și mii de insule la fel de jur împrejurul lor. Și pentru 60 de florini, sau 24 de dolari de azi, au cedat terenul, a cărei valoare s'ar putea calcula, în zilele noastre, la câteva sute de miliarde de lei.

La 1628, insula care nu era decât un ținut mlăștinos, bântuit de lupi, de pantere și uneori de urși, număra 270 de locuitori. Sărăcia acestora era destul de mare. Locuiau în case care aveau cel mult un etaj, cu 2 odăi, cu mobilă grosolană și mâncau în strachini de lemn, cu linguri de lemn. Orașul nou se numia Fortul Amsterdam și depindea de Olanda.

La 1633 insula se civilizează. I se trimite un preot, un învățător și e prima garnizoană, care numără 104 oameni. Tot atunci se instalează și prima cărciumă. Din an în an însă colonia s'a tot mărit. Mulți emigranți, veniți din Europa, ca să fugă de persecuțiile religioase, au fost atrași de dezvoltarea acestei așezări.

Între timp afacerile companiei nu mai erau atât de prospere. Metropola pierdea din importanță și co-

de York. Fără nici un fel de declarație de război, în socoteala guvernului englez, ducele de York a luat în stăpânire insula, lăsând pe soldații săi în garnizoană.

Fort Amsterdam și-a schimbat, odată cu stăpânul, și numele, devenind, în onoarea Duceului, orașul New-York. De abia în anul următor se declară războiul dintre Anglia și Țările de Jos și rezultatul acestei lupte a confirmat situația de fapt în sensul că Olanda a cedat New-Yorkul, în schimbul coloniei mai îndepărtate **Surinam**.

De atunci New-York-ul s'a dezvoltat în mod liniștit și istoria sa nu mai cuprinde nici un fapt important până la epoca războiului independenței.

La 1776, New-York-ul a fost cucerit de revoluționari; a fost reluat apoi de englezi, sub stăpânirea cărora a rămas până la 1783, când a fost liberat pentru totdeauna. În acest timp a devenit capitală, până la 1790, și numai gelozia celorlalte cetăți i-a retras acest titlu. Totuș dacă New-York-ul nu este în mod oficial capitala Statelor Unite, nu e mai puțin adevărat că acest oraș s'a dezvoltat astfel, încât a devenit centrul intelectual, artistic și

GUM A CUMPĂRAT PETER MINUIT INSULA MANHATTAN

loniștii erau nemulțumiți de impozitele mari care li-se luau. Stuyvesant a fost cel din urmă guvernator general. Sub dominația lui autoritară, dar înțeleaptă, Fort-Amsterdam a devenit cu adevărat o cetate întărită, al cărei centru era o fortăreață, făcută din cărămizi, cu locuința guvernatorului, cu un templu și o cazarmă pentru 300 de oameni. Zidul înconjurător al acestei cetăți trecea pe unde este astăzi Wall Street (Strada Zidului). În Broadway exista o poartă grea, pe care, în fiecare dimineață, primarul o deschidea, iar seara, după ce o încuia la loc, avea grije să pună sentinele. Când poarta era deschisă, păstorul ducea turmele întregii cetăți la păscut și le readucea la apusul soarelui.

În a doua jumătate a secolului al XVII-lea, Fort-Amsterdam număra 1000 de locuitori. Casele, mai numeroase, aveau un caracter olandez, mobilierul celor mai cu stare se asemăna și dânsul cu cel din țările de jos ale Europei.

Viața nu era perfect liniștită. Nu numai clima era destul de aspră, cu veri călduroase și ierni foarte reci, dar la 1655 Fort-Amsterdam a fost atacat de 1900 indieni, cari numai cu sacrificiul a 100 de coloniști au putut fi respinși. Pieile roșii au luat atunci cu danșii 50 de prizonieri. Fără îndoială că dacă indienii ar fi învins, fața lumii astăzi ar fi fost schimbată, și cine ar mai fi ținut socoteală despre distrugerea unei colonii neînsemnate, pe Hudson.

Dar ceia ce n'au putut face indienii prin luptă, a făcut-o Ducele

mai ales comercial, al întregii Americi de Nord.

În anul 1807, New-York-ul a asistat la plecarea celui dintăi vapor al lui Clermont, care a făcut drumul dela New-York la Albany în 32 de ceasuri în loc de 4 până la 6 zile, cât făceau corăbiile până atunci. Cornelius Vanderbilt, strămoșul unei generații de oameni de afaceri, dintre cei mai însemnați, a ajutat mult la dezvoltarea New-York-ului către modernismul la care a ajuns astăzi.

Toată lumea știe că astăzi New-York-ul este cel mai mare oraș al lumii. Suprafața lui acoperă aproape 80 de mii de hectare. Din Battery, mergând către nord, până la marginea cetății sunt 25 de km.; din Battery Coney Island sunt 16; până la Queensborough, la est, sunt 27; în sfârșit spre sud sunt 30. După ultimul recensământ din 1921 orașul valora 9 miliarde dolari. Populația este de 5 milioane oameni, iar traficul maritim al portului înseamnă o pătrime din totalitatea celui al Statele Unite.

Ne putem întreba desigur ce va deveni acest oraș în viitor, dacă numai în 300 de ani s'a putut transforma așa încât, dintr'o insulă neînsemnată și câteva colibe, să devină metropola în care casele au câte 56 și 60 de etaje.

În expoziția organizată cu prilejul sărbătoririi tri-centenarului, alături, de tablouri reprezentând vechea insulă Manhattan, s'a putut observa planul de dezvoltare în viitor, elaborat de imaginația inginerilor de azi ai New-York-ului.

CURIOZITĂȚI DIN TOATĂ LUMEA

ECLIPSA DE SOARE DELA 29 Iunie

CĂȚIVA cititorul ne-au cerut să le arătăm cum a decurs, în mod precis, eclipsa de soare dela 29 Iunie, în ținuturile unde a fost mai bine vizibilă.

În harta pe care o reproducem, se vede precis partea meridională a Norvegiei, de unde eclipsa totală dela 29 Iunie s'a observat bine. În 6 orașe din această parte a peninsulei Scandinaviei s'a putut vedea eclipsa în momentul când ea era totală: în Stavanger, în Haukelidsøter, în Al, în Fagernes, în Ringebu și în Røros. După cum se vede de pe hartă, dintr-o întreagă regiune s'ar fi putut observa eclipsa, dar orașele notate sunt acele unde vizitatorii puteau veni mai ușor, Stavanger fiind un port frecventat de numeroase linii de navi-

gație, iar celelalte localități fiind stațiuni de cale ferată. Durata totalității eclipsei a fost scurtă, de abia o jumătate de minută, între orele 6:30 și 6:37, variind timpul după diferitele locuri de observare. Observatorii în această jumătate de minut au putut vedea discul soarelui complet ascuns de cel al lunii și au putut studia, de sigur că foarte fugitiv, fenomenele rare produse în timpul eclipselor, în special **coroana solară**, aceea parte luminoasă care înconjoară globul astrului nostru ca raze de glorie. De asemenea învățații s'au străduit să observe pe pământ acele faimoase „umbre” sburătoare, care apar pe pereții albi, fescicolele luminoase, mănunchiurile de raze, etc. toate acestea, din păcate, în timpul scurt de 30 de secunde.

Căci numai în scurtele clipe, ale eclipselor totale, se poate studia, cu adevărat, părțile constitutive ale atmosferei solare: protuberanțele, cromosfera și coroana.

De când se fac observațiuni științifice, astronomia n'a avut la dispoziție decât 40 de eclipse totale, ceea ce înseamnă o sumă de 2 ceasuri și jumătate timp de observație, și în acest timp scurt s'au stabilit legile fizicii solare. Este aceasta un rendement foarte frumos al timpului întrebuințat.

Deabia în anul 2026 vom avea posibilitatea să observăm, în țara noastră, o eclipsă totală, dar posibilitatea aceasta o vor utiliza strănepoții, căci noi, fără îndoială, ne vom fi eclipsat, până atunci, depe acest pământ.

RISIPA SOARELUI

LA 1882, Mouchot, inventatorul unui motor curios, care era mișcat de razele solare, a calculat că energia Soarelui, primită de un hectar expus în bătaia razelor sale, este egală cu 22,500 cai vapori (H. P.).

D. Emil Bèllet, membru al Academiei de științe din Franța, într-o comunicare, a arătat că, prin radiație, Soarele pierde în fiecare secundă 4 milioane de tone din materia sa. Cu aceasta dărnice, și presupunând că într-adevăr Soarele are vârsta de 300 milioane de ani, cât i se dă, totuși n'ar fi pierdut decât a zecea parte din masa lui. Această masă ar avea astăzi ca măsură 2×10^{27} , adică ar trebui

să înmulțim de 27 de ori 10 cu el însuși, sau să adăugăm 27 de nule după zece și să îndoiim apoi rezultatul, spre a avea numărul de tone cât cântărește Soarele.

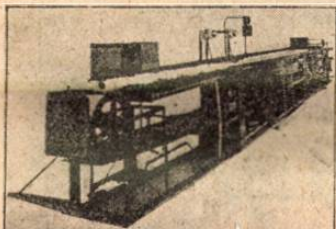
Aceste cifre au darul să ne îndemne la meditație și la... modestie.

CE TEMPERATURA AU ANIMALELE

TEMPERATURA omului este în mediu 37°; aceea a mamiferelor este egală, sau puțin superioară, și nu întrece 40°. Temperatura păsărilor e mai ridicată, mai ales pentru păsările, la care atinge 44°, și nu se coboară niciodată sub 38°. La animalele cu sânge rece, temperatura variază cu mediu înconjurător, fiind totdeauna puțin superioară sau puțin inferioară acestuia. Reptilele, cu pielea solzoasă și uscată, au o temperatură mai ridicată decât aceea a reptilelor goale, pierderile datorite evaporației fiind mai însemnate la acestea din urmă. Peștii au o temperatură care întrece pe aceea a apei în care trăiesc cu 0.60 până la 1° și 85.

STERILIZAREA OUĂLOR CU O MAȘINĂ ELECTRICĂ

NENUMĂRATE sunt aplicațiunile electricității și una dintre cele mai curioase este de sigur aceea care se datorește fabricii „General Electric Company” (Statele Unite), la sterilizarea ouălor. În această mașină, ouăle se cufundă într-o baie de ulei, încălzit la 77° C. Uleiul umple porii coajei și ferește astfel ouăle de aer. În acest fel ouăle se pot păstra proaspete, și fără miros, mai bine de un an. Aparatul, așa cum e construit, poate steriliza 360,000 ouă într-o zi de zece ceasuri. În rezervorul său de sterilizare încap 110 litri de ulei. Acest rezervoriu este închis cu o

invelitoare izolantă, care-l protejează de pierderile de căldură. Uleiul destinat acestui rezervoriu este aspirat cu o pompă de automobil, cu angrenaj, care-l scoate dintr'un bazin, așezat alături de aparat și care îl aduce îndărăt, la locul de plecare. Ouăle sunt implantate în mod automat în ulei, timp de 3 sec. și jumătate. Mașina întregă e pusă în mișcare de un motor de jumătate cal; căldura îi este dată de 8 încălzitoare, cu o capacitate totală de 2 jum. kw. Căldura poate fi controlată în mod automat. Doi oameni sunt suficienți pentru a manipula mașina.

IN VÂRSTĂ DE 160 DE ANI

Gloria celei mai mari bătrânețe o are Fatura Hanoum, o turcoaică care după documente autentice ar fi implinit 160 de ani.

CONCURS INTERNAȚIONAL DE TENNIS DIN CLUJ

Săptămâna trecută, timp de 5 zile, a avut loc la Cluj un concurs internațional de tennis. Concursul a fost aranjat de Societatea sportivă. K. A. C. (Clubul athletic din Cluj) pe terenul acesteia, din Calea Victoriei 48. În afară de Sportsmenii cei mai de seamă din țară, au participat la acest concurs și jucători de frunte, din Ungaria, prin-

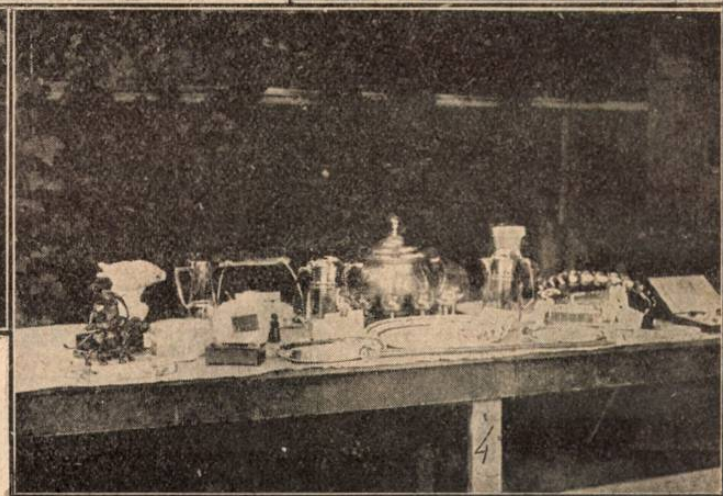
Campionatul orașului Cluj domni singuri (deținătorul Campionatului până în anul acesta Ivan Balași Jugoslavia). 1. Kehrling Béla (M. A. C.) 2. Dr. Gh. Lupu (Hellas). 3. L. Dörner și R. Roman.

Domni perechi (deținătorul Campionatului până în anul acesta Dr. Marossy și Balași), 1.

T. C. B.) 1. d-na Fülöp (Hellas), 2. D-na Oláh (M. A. C.), 3. Arato (N. S. E.) și d-na Rosin (W.).

Doamne singure, categoria a doua. 1. Arato (N. S. E.), 2. D-na oRsin (W.), 3. Devecseri (Hagi-bor).

Domni categoria a doua 1. Winternitz (K. A. C.), 2. Straub (K. A. C.), 3. Petrovici (N. S. E.)

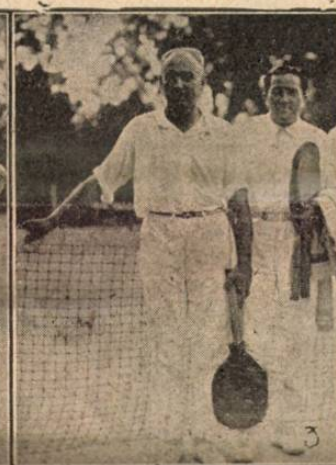
1. Dublu domni pe teren. 2. Un grup de spectatori pe cari îi pasionează jocul. 3. Prințul Cantacuzino, care n'a izbutit să se claseze printre învingători. 4. Premii pentru campioni.

Kehrling

Dr. Lupu

Oláh și Kehrling

Dörner

tre cari și celebrul Kehrling Béla, Campionul satului vecin.

Am avut de înregistrat, cu prilejul acestui concurs internațional, și un succes al sportului românesc: în perechi, domni au eșit învingători Dr. Lupu și Dörner, împotriva lui Kehrling și Oláh din echipa ungară. M. A. C. Z. (Clubul athletic maghiar).

Rezultatul detaliat al concursului a fost următorul:

Dr. Lupu și Dörner (Hellas), 2. Kehrling și Oláh (M. A. C.), 3. Frații Straub.

Perechi mixte (Deținătorul Campionatului D-na Schlosser și R. Roman), 1. Kehrling și d-na Oláh (M. A. C.), 2. Dörner și d-na Fülöp, 3. Kiss și Reti (M. S. E.).

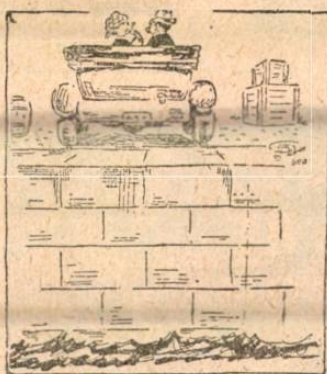
Doamne singure (deținătorul Campionatului d-na Schlosser

Domnișoare singure (Campionat pentru tineri), 1. Clara Arato (N. S. E.), 2. O. Farcaș (Hagi-bor), 3. B. Aslan (K. A. C.).

Băieți singuri (Campionat pentru tineri), 1. Botez (T. C. B.), 2. Réthy (MSE), 3. Csutak (TSC).

Intregul concurs de campionat a fost urmărit cu multă atenție de un public numeros, nu numai din Cluj, dar și din capitală și restul țării.

LECȚIA DE AUTOCONDUCERE

Așa, acum vă voi arăta, cum se merge înapoi!

Citiți și răspândiți REALITATEA

„Realitatea” în 12 pagini

Bunavoința pe care marele public a arătat-o „Realității Ilustrate” ne-a îndemnat să ne străduim a scoate revista în condițiuni tot mai bune, cu un material tot mai ales, cu ilustrațiile cele mai interesante.

Astăzi cadrele revistei au devenit prea înguste, pentru cerințele cititorilor. În consecință cu începerea dela 1 Septembrie cor. „Realitatea” își va mări formatul, va apărea în 12 pagini și va conține următoarele rubrici, în afară de cele pe care le are:

PAGINA TEATRALĂ ȘI ARTISTICĂ.

O năvelă tradusă din cei mai buni autori.

PAGINA SPORTIVĂ.

Hazuri și glume, viața veselă.

CRONICA CINEMATOGRAFICĂ.

RUBRICA JOCURILOR ȘI A PROBLEMELOR.

Din lumea largă...

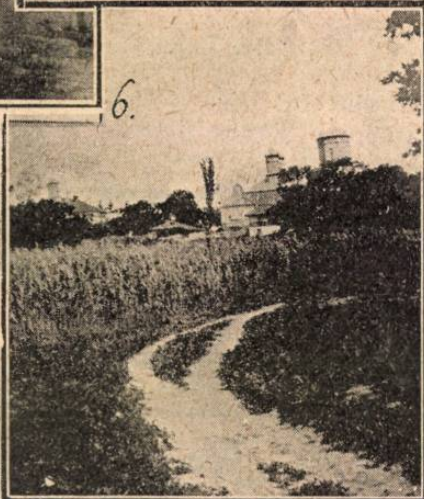
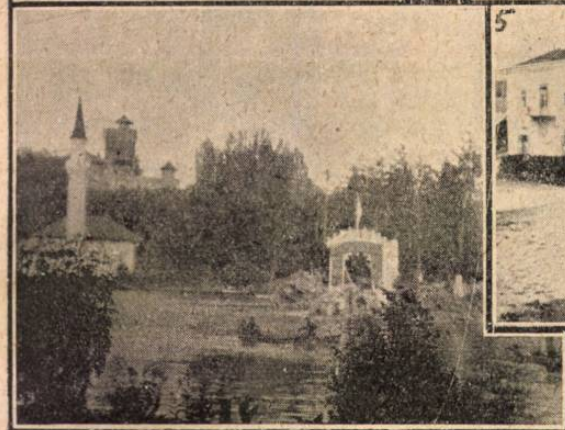
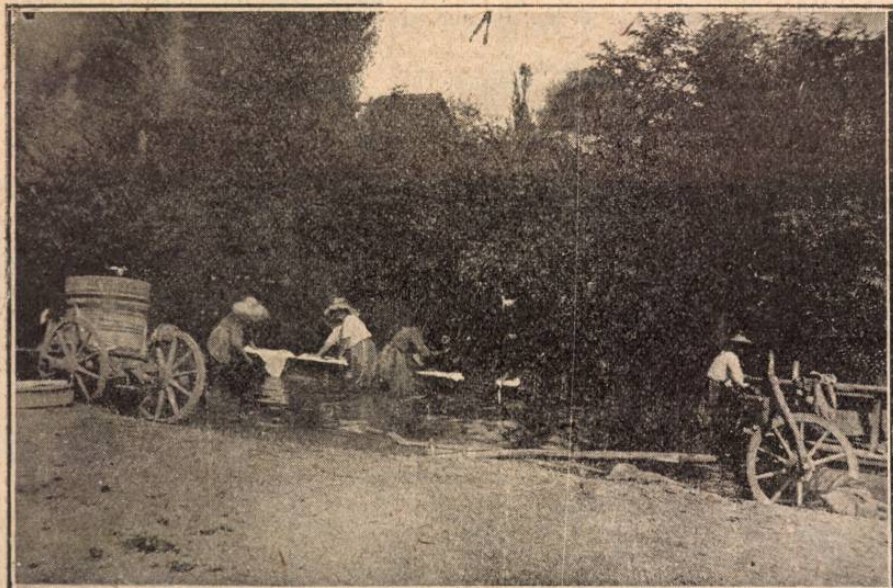
CONCURSURILE „REALITĂȚII”.

Curiozități ilustrate.

Prețul revistei noastre dela 1 Septembrie va fi de 7 lei. Suntem convinși că cititorii apreciind silințele noastre de-a face din „Realitatea” o revistă pe gustul tuturor, o revistă care să fie mândria tehnicii românești, ne va acorda și de acum înainte simpatia sa.

Concursul fotografic al Realității

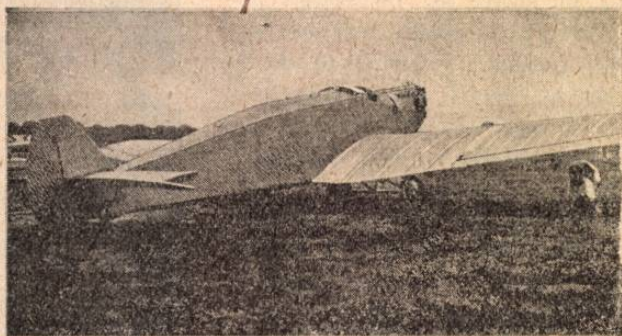
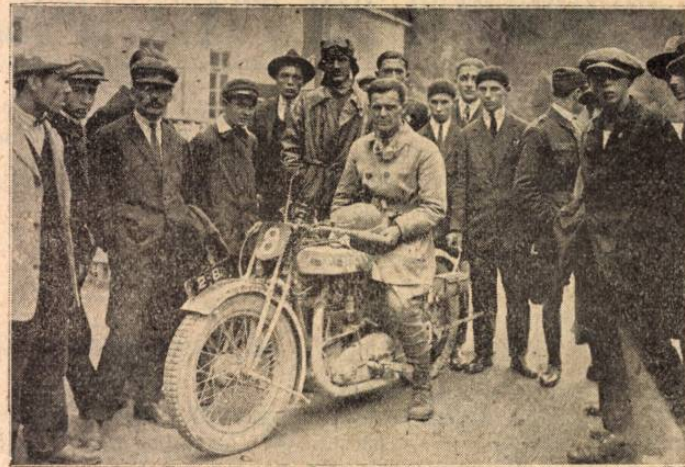

In această săptămână au reușit la concurs următoarele fotografii:

1. Szánto Gergely din Păsăreni jud. Mureș: Femei la spălatul rufelor în Valea Nirajului. (A câștigat premiul de 500 lei). 2. O vedere de pe șoseaua Petroșeni-Bănița. Fotografia e luată din automobil în plină viteză de N. N. din București. 3. și 4. S. Hascalovici București. Vederi din Parcul Carol. 5. Radu Lajos, Borsec: Patriarhul Miron Cristea. 6. George M. Medianu elev de liceu, București: Mănăstirea Păsărea din jud. Ilfov.

LA CONCURSUL DE MOTOCICLETE PENTRU PREMIUL NEGEL

a reușit cel dintâi pe distanța București—Sinaia d-l Moraru unul dintre cei mai de seamă motorcicliști ai noștri.

Secretarul Legației noastre la Washington

D-L VINTILĂ PETALA

noul Secretar al legației noastre dela Washington, își va lua postul în primire, la 1 Septemvrie. D-l Vintilă Petala a fost Comisar Regal la Consiliul de Război al Corpului VI Armată, apoi procuror la Tribunalul Cluj și, în urmă, substituit de procuror general, la Curtea de Apel din același oraș. În 1920, d-l Petala și-a început cariera diplomatică, funcționând ca Secretar de legație la Vatican și în urmă ca secretar al legației române din Paris. În noul său post, d-l Vintilă Petala va avea să se ocupe de problema coloniilor românești din Statele Unite ale Americii. Îi dorim izbândă deplină, în această chestiune.

RECORDUL LUMII ÎN DURATĂ DE SBOR

Piloții Edzard și Ristics au bătut recordul mondial de durată, cu un avion Junker, cu 52 de ore și 23 de minute, petrecute în aer, fără aterisare. Ilustrația noastră arată: la stânga avionul cu care acest record a fost obținut, sus pilotul Edzard jos pe Ristics.

CEL MAI BUN OCHITOR DIN ROMÂNIA

George Spijafca, soldat în Regimentul 11 Călărași (Contingentul 1927), în concursul de tragere, care a avut loc la București, în ziua de 15 Iunie cor., s'a distins ca cel mai bun ochitor. Soldatul Spijafca a câștigat Cupa de onoare și a căpătat din partea d-lui Colone! Silny, Comandantul Regl. 11 Călărași, 1000 lei recompensă

ADUNAREA GENERALA A CORPORAȚIEI INDUSTRIALE DIN CLUJ

La Camera de Comerț din Cluj, s'a ținut adunarea generală anuală, a corporației Industriale. Fotografia noastră reprezintă un grup de industriști și meseriași, în frunte cu președintele corporației, d. A. Moldovan, eșind dela adunare.

REALITATEA

(SAU LUCRURILE AȘA CUM LE VEDEM CU OCHII)

ILUSTRATĂ

Abonamente: Pe un an 300 lei; pe jumătate an 160 lei;
pe trei luni 85 lei.

Editor și Redactor: J. B. Sima
Apare totdeauna Dumineca

Redacția și Administrația:
Cluj, Str. Regina Maria 36.

ACTUALITĂȚI

BIBLIOTECA
UNIVERSITĂȚII
-IASI-

M. S. REGELE MIHAI LA CONSTANȚA
Micul rege e condus de A. Sa Principesa mamă Elena.
(Instantaneul Realității)

CEI DOI EXECUTAȚI

Nicola Sacco și Bartolomeo Vanzetti, italienii anarhiști, cari au fost executați de curând, în Charlestown (Statele Unite ale Americii), pe scaunul electric, după ce timp de 7 ani au trăit în închisoare sub amenințarea vecinicii a morții. Executarea lor a produs grave turburări muncitorești, în toată lumea, căci cei doi condamnați, până în ultima lor clipă au proclamat nevinovăția lor, susținând că sunt omorâți numai pentru ideile lor politice. Din răsbunare, manifestații de aceleași credințe politice cu condamnații, au comis atentate și au ucis mulți nevinovați.

CANDIDAȚII LA PREȘEDINȚIA STATELOR UNITE SUCCESORI AI LUI COOLIDGE

Ministrul Hoover Oratorul Longworth Senatorul Borah Vicepreș. Dyer Fostul guvernator Lowden

A ARS TEATRUL NAȚIONAL DIN CRAIOVA

Marți după amiază, pe la oarele două și jumătate, un incendiu puternic a distrus aproape în întregime, teatrul național din Craiova.

Focul a luat naștere dela explozia unei mașini de spirt, de care se slujia servitorul Tănase Ungureanu spre a-și încălzi mâncarea. Teatrul fiind vechin, într-o jumătate de oră, întreaga clădire era o mare de flăcări și orice intervenție a pompierilor a fost zădărnica. Pagubele sunt de aproape 50 milioane lei.

Fotografia pe care o reproducem a fost luată de reporterul nostru fotografic, din Craiova, în momentul când izbucnise focul.

SOARE, LUMINĂ, FERICIRE...

UN ORATOR INDIAN

D. V. J. Patel e președintele adunării legislative indiene. Dânsul a vizitat de curând Anglia spre a studia legile din această țară.

PREȘEDINTELE STATELOR UNITE

Coolidge, care la expirarea mandatului său, în 1928, a declarat că nu mai primește să fie reales. După ce i s'a încredințat de două ori la rând, cea mai înaltă demnitate în statul american, Coolidge nu vrea să procedeze altfel decât predecesorii săi și să rupă cu tradiția, care nu îngăduie ca un același om să fie de trei ori președinte, fără întrerupere.

REALITATEA

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ ILUSTRATĂ

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Cluj—str. Regina Maria Nr. 36—Cluj

La București: Calea Victoriei 39.

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an întreg . . . . . Lei 300
Pe o jumătate de an . . . . . „ 160
Pe trei luni . . . . . „ 85

PENTRU STRĂINĂTATE

Pentru America \$3
Jugoslavia și Cehoslovacia Lei 400

Editor și Redactor: J. B. SIMA

DUMINECĂ, 4 SEPTEMBRIE 1927

Jucăria criminală

Deunăzi, micul meu prieten Vasile, un copil drăgălaș cu părul negru și cu ochi mari, în cari citești naivitatea celor patru ani ai săi, a făcut în fața mea un gest, care mi-a dat fiori și m'a pus pe gânduri:

Apucând în mână bățul părintelui său, îl duse, ca pe o armă la umăr, și strigă: „O să omor acum un BOȘ“...

Nu râdeți! Pe mine acest gest m'a înmărmurit.

Cum?! dragul meu prieten Vasile, care are o inimă atât de bună — nu mai departe decât ieri, ca să-și imbuneze doica, pe care o văzuse necăjită, îi spunea: „Ano, nu vreau să plângi, Vasilcă te iubeste, să-ți dau șocolată? O să-ți cumpăr un cal frumos, numai să nu fii supărată — să pornească crâncen la război? Am fost cuprins de groază. Mi se părea că cineva mi-a infipt un pumnal rece în inimă. Am înțeles că acesta e primul stadiu în nebunia groasănică a năderii care cuprinde pe om, atât de ușor.

Și în vreme ce, cu capul sprâjnit în mâini, mă gândeam la această întâmplare, pe dinaintea ochilor minții mele se perindau tablourile îngrozitoare ale măcelului mondial.

Speriat, m'am întrebat: cum s'a putut infiltra acest germen al urii în sufletul micului Vasile?

Câteva zile mai târziu am revăzut pe micul meu prieten. Stătea jos, pe covor, tronând în mijlocul jucăriilor sale desfătându-se ca un rege. M'am apropiat de dânsul și bucurându-mă de fericirea lui, m'am simțit atras să mă joc cu dânsul.

În apropierea lui am găsit o carte, deschisă. Întrânsa erau o mulțime de chipuri. Cartea intitulată „In Război“, m'a făcut să înțeleg gestul grozav din rândul trecut. Chipuri și text, de o autoare modernă să străduiau să arate tot ce desmățăta fantezie războinică a produs, în timpul grozăviilor pe care le-am dori uitare.

Auziți numai: „Spionul pedepsit“: „băiețelul a aruncat o ultimă privire asupra armatei sale, spre a vedea dacă toate sunt în bună rândărie. Și atunci?... Ce descoperi dânsul, îndărătul unui paravan? Un soldat de plumb, care nu știu de unde venise, stătea acolo și spiona. Era un soldat german, care desigur plănuise să atace armata franceză. Acest lucru nu trebuia îngăduit. Repede, a aruncat câteva surcele în foc, apoi gramatica germană, care de acu înainte nu avea nici o valoare și în urmă pe spion, după ce îl făcuse în fărâmi.“

Și aceasta este scris de o femeie, una dintre acele, care sunt menite să creeze viața, născând, una dintre acele cari sunt simbolul bunătații și al milei!

Tu, bunaoare a acestei cărți, ai făcut o crimă, una dintre cele mai odioase, ai pângărit, ai tă-

BULETIN SĂPTĂMÂNAL

TRĂIM într-o perioadă de nervozitate. Oamenii au pierdut obiceiul de a aștepta roadele unei munci cinstitute și fiecare se străduiește să găsească mijlocul cel mai lesnicios și cel mai grabnic de îmbogățire. Dorința unei vieți de petreci ușoare e atât de răspândită, încât sunt priviți ca fiind de pe alte tărâmuri acei cari găsesc mulțumirea preocupării de ordin moral.

Așa fiind, se lămurește de ce sunt tot mai dese cazurile când, funcționari descoperiți cu hoții, găsesc scăparea într'un glonte, dacă nu vor să suporte rușinea unei condamnări juridice.

Stăruitul tragic al multora dintre cei cari comit fraude, se pare că nu impresionează pe nimeni, de vreme ce, în fiecare zi, se descopere altele noi.

După ce mai acum două săptămâni Căpitanul Manea, dela Intendența Divizie a II-a, ca să scape de urmărire care se anunța severă, s'a împușcat, în cimitirul Reînvierii din București, Traian Tomescu, subdirector la Monitorul Oficial s'a sinucis, pentru că vreme de câțiva ani de zile a sustras din banii statului, ca la vreo 30 milioane de lei. Acești bani Tomescu i-a împărțit cu directorul general Al. Fălcoianu și cu Vasile Petcu casierul acelei instituții.

Directorul Monitorului Oficial a fost secretar general al Ministerului de Interne și se vorbea de posibilitatea ca dânsul să ajungă ministru, într'un guvern de funcționari.

Cea mai mare parte din banii furați la Monitorul Oficial au fost pierduți de Fălcoianu la jocul de cărți.

Treizeci de milioane dela Monitorul Oficial și cu 12 milioane minimul, dela Divizia a II-a, sunt bani adunați de sâng, dela oamenii nevoiași, în impozite, ca să plătească luxul și viața de plăceri a unor oameni necinstiți.

Autoritățile sunt vinovate că nu urmăresc cu atenție pe acei funcționari cari fac cheltuieli cu mult mai mari decât le poate îngădui salariile lor mici.

DIN noianul de fraude care se descoper zi de zi, încă mai dureroase, sunt acele cari s'au făcut cu improprietățile. Acestea au fost făcute în paguba sătenilor, cari au rupt pâinea dela gura copiilor ca să adune banii, pe cari unii agronomi îi luau fără nici un drept. S'au descoperit acum de curând fraude la Dolj, unde agronomii regionali Enăchescu și Manolescu au luat bani dela țărani, sub diferite pretexte, fără nici-o bază legală. Amândoi au fost suspendați din slujbă. Adr aceasta nu-i destul.

vălit în noroiul urei, sufletele a sute de copii!

Te învinovătesc în fața întregii omeniri!

Tu, o femeie, vrei să omori din germene tot ce este bun în om: Nimicești toate nădejile noastre, într'o renaștere morală a omenirii, prin dragoste și înfrățire.

Tu propovăduiești întunericul, răceala morții, desnadejdea, spaima, ești glasul care tăgăduiește tot ceea ce e înălțător și bine. Cugetă și plânge!

N'auzi gemetele celor chinuți de moarte, suspinele îngrozitoare care ies din morminte?

Învăță să cunoști sublima și trista tăcere, a celor cari au trecut din această lume, tăcerea mormântului!

DUPĂ căldurile tropicale ale lunii August, săptămâna trecută a adus furtună, ploaie și căderea bruscă a temperaturii. În multe locuri bucatele au fost stricate, iar la Moreni, trăsnetul a aprins sonda nr. 15 a societății Sospiro. Pagubele sunt foarte mari.

DUMINECA trecută s'a comemorat la Câmpina 20 de ani dela moartea lui B. P. Ușădeu. D. prof. N. Iorga, a ținut cu acest prilej o conferință, în care a arătat cât de mare a fost Hașdeu și a lăudat pe cetățenii din Câmpina, cari au știut să păstreze cu pietate tot ceea ce a rămas amintire dela marele scriitor și gânditor.

ÎN fața Ligii Națiunilor, în sesiunea aceasta, va veni în discuție procesul optanților unguri. Magnații cari au plecat când regimul românesc a înlocuit pe cel maghiar, vor să li se dea despăgubiri pentru pământurile care au fost expropriate și împărțite sătenilor, despăgubiri mai mari decât s'au dat proprietarilor români. De această chestiune se ocupă d. Titulescu, ministrul nostru de externe, personal.

LORDUL Rothermere, lordul celor dela Budapesta, a luat drumul Genevei, unde în timpul ședințelor Ligei Națiunilor, vrea să se străduiască să-și câștige aderenți, dintre oamenii politici de seamă, pentru revizuirea tratatului dela Trianon.

Acțiunea și-a pregătit-o cu un nou articol, deosebit de violent, împotriva statelor succesoare și și a noastră. În acest articol ca și în cele precedente, lordul Rothermere vorbește iar de „nedreptatea“ făcută Ungariei prin deslupirea „teritoriilor maghiare“. Dar uită să vorbească despre nedreptățile și năpăstuirile fostelor guverne ungurești, asupra minorităților etnice în ultimele secole.

După cât se pare lordul Rothermere are tot interesul să facă din maghiari prieteni ca să poată trage apoi foloase mari, pe spinarea statului unguresc.

Maghiarii social democrați din Slovacia, printre alții, au deslupit limpede intențiile lordului Rothermere și au răspuns în „Népszava“ că „maghiarii ca minoritate etnică în Cehoslovacia, au mai multe drepturi și libertăți decât au maghiarii democrați în Ungaria, ca minoritate politică. Ei își duc nesupărați viața lor culturală, economică și socială, în opoziție cu frații lor din Ungaria, cari le servesc magnaților unguri drept clăcași“.

Prin urmare lordul Rothermere să nu fie preocupat de soarta maghiarilor din teritoriile deslupite dela Ungaria.

Voi părinți, și mai înainte de toate, voi mamelor, mame sărmane și desnațăduite, mame ale Europei, pe cari povara jertfelor de sânge, v'apasă, luați seama! Încă nu s'a trecut mirosul sângelui cald și alți închinători ai Molochului războiului, au început să-i cânte litanii.

Luată seama! strângeți la piept pe micii voștri copii și anărați-i împotriva insinuărilor de ură îmbrăcate în haine frumoase și cari vor să vă prăpădească odraslele scumpe!

Învățați pe copii voștri să cunoască idealul dragostei de oameni și al înfrățirii omenestii!

Dacă veți face astfel, atunci laolaltă vom putea sfidă, în lumină strălucitoare, steagul păcii eterne.

Execuțiile în masă și Execuțiile individuale

Pisica Americană: — Ce barbari, sunt chinezii ăștia! Eu, cel puțin, când omor pe cineva nu mă grăbesc, îl las s'astepte mai mulți ani. (Il Trovasso, Roma).

DUPĂ REVOLUȚIA DIN VIENA — Bolșevismul singur e în stare să realizeze egalitatea socială. — De bună seamă! culcați la pământ, toți oamenii sunt egali. (Pasquino Turin).

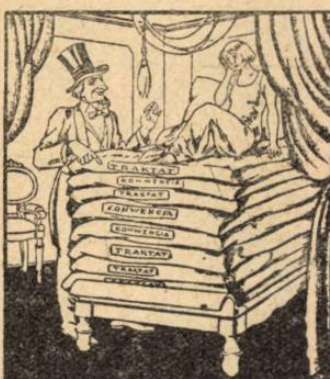

DUPĂ INCENDIUL DIN VIENA. Agentul sovietic: — Poftim! S'a isprăvit, și eu care veniam să-mi încălzesc ciorba mea! (Pesti Hirlap, Budapesta)

PACEA PREA MULT MOȘITĂ

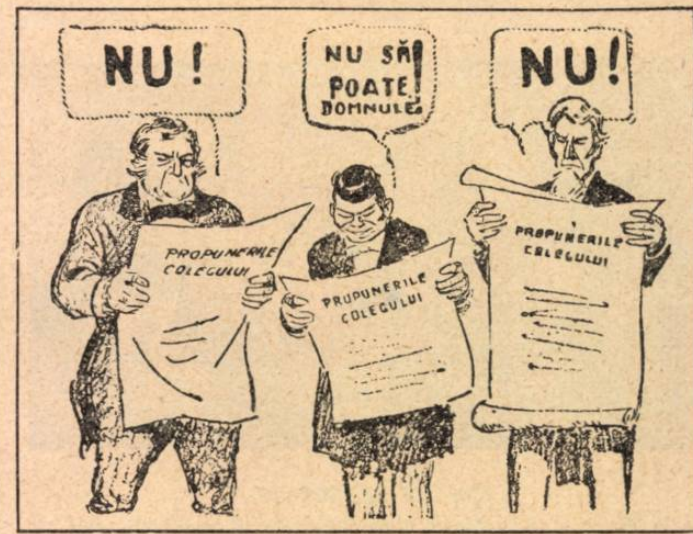
Pacea: — Dacă vor urma tot în felul ăsta, curând mă curăț! (Kladderatsch, Berlin)

UNCHIUL SAM (America) CĂTRE EUROPA:

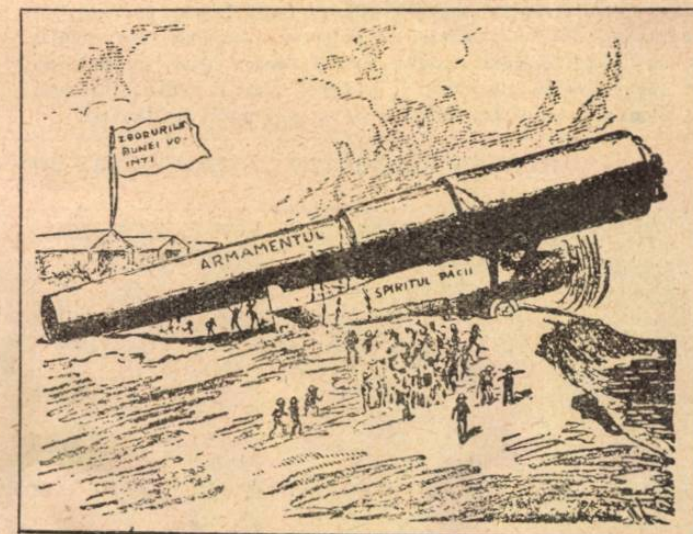
— În zadar așezi una peste alta saltelele acestea (tratatele), nu vei putea dormi liniștită în patul tău, decât după ce vei scoate din el ploșnițele bolșevice.

(Mucha, Varșovia)

Cum se înțeleg delegații la conferința de pace.

(Dallas News)

Ce trebuie făcut spre a ușura pacea

(Brooklyn Eagle)

Congresul învățătorilor Ardeleni la Satu-Mare

Sus: învățătorii după banchetul de la Dacia. Jos: După ieșirea dela Teatrul Nottara. În față, pe scaune comitetul. (Foto Realitatea)

Teatrul Nottara din Satu Mare, unde a avut loc congresul.

În ziua de 28 August învățătorii din toate părțile Ardealului s-au adunat la Satu-Mare — cum obicinuiesc să se adune odată pe an — nu doar spre a discuta nevoile lor, dar mai cu osebire spre a se chibzui laolaltă, cum pot sluji mai bine neamul și țara, spre a învăța metodele nouă de-a crește copiii.

Învățătorii sunt părinții suflători ai noștri și se cade să avem față de dănsii nu numai toată considerația ce se cuvine

unor muncitori cinstiți și sârguitori ci și dragostea pe care fii și fice o au față de părinții lor.

În sala teatrului Nottara din Satu Mare, au răsunat cuvinte înălțătoare, gânduri generoase, cu atât mai prețioase în vremea noastră de materialism abject.

Fotografiile noastre au fost luate la congres, la ieșirea din sala teatrului și după banchetul oferit congresiștilor, de către primăria din Satu Mare, în sala Dacia.

Săptămâna sportivă

S'A început și sezonul de toamnă al fotbalului, dela care nu lipsesc obișnuitele surprize. Între aceste în primul rând este marea victorie (9:0) a echipei Juventus asupra Brașoviei, apoi răsunătorul triumf al CAMP-ului asupra

mita echipă Moravska Slavia din Bruen. Chinezul deasemenea vizitează Bucureștii și în ziua de 18 Septembrie va avea întâlnire cu Juventus.

Afară de șampionul din Timișoara, celelalte cluburi sportive în-

„Törekvés” M. T. E. din Satu Mare a organizat o serbare sportivă bine reușită. Fotografia noastră reprezintă echipa care a luat parte în lupta athletică. În mijloc, Schenker Miksa maestrul antrenor al Clubului sportiv „Törekvés”.

JIUL-ui care în urma învingerii echipei COLȚEA din Brașov, în săptămâna trecută, s'a văzut ridicându-se la nivelul echipelor noastre mari. Singura așa numită marea echipă Chinezul, deocamdată se

că nu și-au întocmit programul, și nici nu este vre-o prevedere ca, să se poată realiza în decursul acestei toamne atracții însemnate. În această ramură sportivă.

***

Concursul de tenis din Satu Mare

afli într-o formă destul de slabă și înfrângerea suferită în Subotița, din partea SAND-ului, îi este destul de inconvenientă.

Evenimentul cel mai de seamă în ceea ce privește fotbalul în vechiul Regat, a fost întâlnirea în Constanța a echipelor alese București și Constanța care s'a încheiat cu biruința binemeritată a echipei din capitală. Dealtfel Bucureștii alcătuiesc un mare program de toamnă și Juventus a chemat ca oaspe pe săptămâna viitoare renu-

CELE mai importante evenimente atletice: Cupa Carol și șampionatul numai acum vor ajunge la punctul decisiv. În întreaga țară atletica stagnează. Cele mai multe regiuni neglijează în întregime această frumoasă ramură sportivă. Și aici Bucureștii produce mai mult, și se poate vedea clar că în decurs de câțiva ani va avea conducerea atât a atleticii cât și a altor ramuri ale sportului. Cauza acestei stări, afară de centralizarea naturală a

(Citește urmare pe pagina 10)

Un proces interesant la Cluj

Nici nu se putea să nu aibă și Clujul afacerea lui deochiată.

În primăvara anului acesta au descins în capitala Ardealului, doi „oameni de afaceri”: bancherul Schulze și intermediarul Misnaew-

cei puși să păzească interesele comunei, s'au învoit să primească mită, pentru împrumutul pe care urmau să-l ia pe seama comunei. Decât, dupăcum am arătat la început, nici Schulze nici Misnaew-

Când s'a dovedit că toată afacerea împrumutului era înșelătorie și că primăria a rămas păcălită cu cei 300,000 lei, parchetul s'a sesizat, singur din oficiu — căci nu părinții vitregi ai comunei, cari se

ski. Dar bancherul n'avea bani, iar intermediarul era un exoroc și amândoi împreună au oferit să... împrumute comuna cu o sumă mare.

Primăria avea nevoie de bani și dacă primarul și direcătorii orașului au consimțit să discute numai-decât condițiunile împrumutului, fără să cerceteze mai întâi cu cine au de-aface, e că — după cum s'a dovedit acum în fața judecătii —

ski nu se gândiau să facă o afacere serioasă. Ei și-au bătut doar joc de consiliul comunal din Cluj, care a fost destul de puțin isteț să cadă în cursă, ba să le și dea, cu titlu de... diferite cheltuieli, în vederea împrumutului, 300 mii lei. Bine înțeles că pierderea banilor acestora o va implini bietul contribuabil, care rabdă toate poverile și orice sarcină nouă.

simțiau cu musca pe căciulă, erau să se plângă — și-au chemat în fața judecătii pe cei doi oameni de afaceri.

Ilustrația noastră reprezintă judecata. În planul I-ii Schulze și Misnaewski.

În față, fostul primar Osvadă, implicat în această cauză, depune jurământul înaintea judecătorilor.

Citiți și
răspândiți „REALITATEA”

DIN TOATĂ LUMEA

333 KM. PE ORĂ

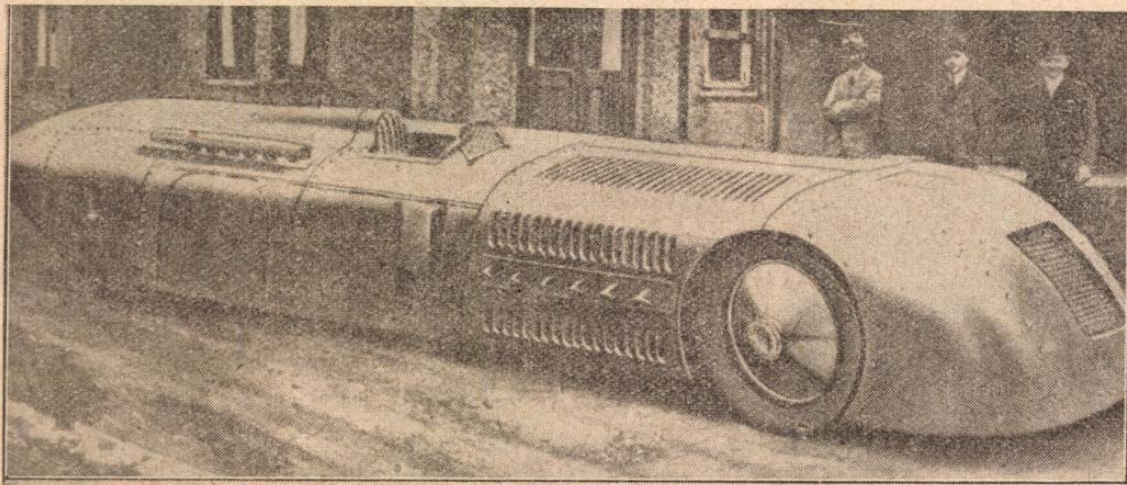
DIN primele zile ale sportului automobil, ambiția conducătorului a fost să obțină maximum de viteză. S'a ajuns astfel la construcția automobilului de curse, care asemănându-se cu celelalte tipuri de mașini, căuta să micșoreze

motoare de avion cu câte 12 cilindri fiecare și de o forță de 500 H. P. Unul dintre motoare e în față, celălalt îndărătul conducătorului.

Maiorului Segrave i se cuvine toată admirația, nu numai pentru că

oară. Apărătoarea de vânt e mare cât trei cărți postale.

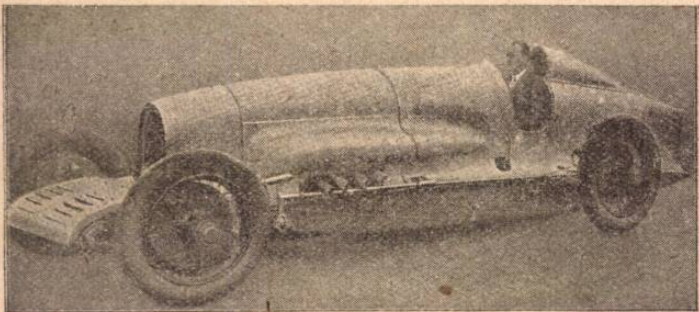
Mașina după pornire, și-a iuțit mersul atât de tare încât părea că sare. Spectatorilor înșirați dealungul plajei, apărea ca o săgeată roșie, imediat ștersă de un nor de praf. Toți erau stăpâniți de groază: pneu-

rezistența față de aer și să obțină cât se poate de mult, dela motor. Astfel s'a putut ajunge la viteze tot mai mari, iar anul acesta recordul mondial de 275 km. pe oră, a putut fi întrecut de îndrăznețul maior Segrave, care într-o cursă pe o mașină Sunbeam, a alergat pe terenul de

a disprețuit moartea, dar pentru că a știut să atingă scopul pe care și-l propusese, grație perfecte sale cunoașteri a tuturor dificultăților ce trebuia să învingă.

Mașina sa are forma unui obuz. Nu seamănă cu un automobil obișnuit.

curse Daytona Beach, din Florida, cu o viteză mijlocie de 327 km. 975 m. și o viteză maximă de 333 km. 929 m. pe oră. Aceasta înseamnă parcurgerea a aproximativ 6 km. pe minut: în zece minute distanța București—Ploiești (nu pe drumurile actuale bineînțeles). Mașina Sunbeam a maiorului Segrave are două

Rezistența aerului crește proporțional cu a treia putere a vitezei sau cu viteza la cub: dacă viteza devine de trei ori mai mare, trebuie înmulțită rezistența aerului cu 27. Mașina nu poate avea deci nici o parte ieșită în afară. Caroseria învelește roțile. Singurul capul pilotului trece cu foarte puțin, linia superi-

rile, în mod special studiate de luni și ani de zile, nu vor crăpa oare, sub influența frecării acestora ameliore? Roțile fac treizeci de ture și mai mult pe secundă. Dacă un cauciuc se desumflă, aceasta înseamnă moartea instantanee pentru pilot.

Dar nu, parcursul sa terminat. Motorul de oțel care poate face, în viteză întâia, peste 100 km. pe oră, încetinește și se oprește. Minunea s'a îndeplinit, cu toată viteza extraordinară.

Pilotul nici nu știa ce rezultat admirabil obținuse. În timpul goanei neune, nu putuse să privească indicatorul. Dacă o fracțiune de secundă ar fi încetat să privească terenul, în față, ar fi pierdut controlul direcției și așa greu de ținut.

Maiorul englez Malcolm Campbell care deținea până aci recordul mondial, și-a făcut și dânsul imediat un automobil de curse nou, cu care vrea să bată din nou recordul.

E o mașină Napier de 450 H. P. cu un motor cu 12 cilindri. Caroseria mașinei e studiată astfel încât să prezinte minimul de rezistență la aer.

nimic deosebit, posedă doar două fire de „antena”, unul perpendicular, drept și la stânga altul orizontal în formă de inel. Când aparatul e pus în circuit, se formează în apropierea firelor unde electromagnetice, de o anumită lungime și frecvență. Mâna, când se apropie, pătrunde în câmpul electromagnetic și se produce astfel sunetul în întăritor. Acesta e mai înalt sau mai jos, dupăcum apropierea degetelor e mai mare sau mai mică. Antena-inel regulează tăria tonului, ridicarea mânei aduce după sine o întărire a sunetului, coborârea ei, o slăbire, până la totala pierdere. Prin tremurarea mânei se formează un ton vibrat. (Das Illustrierte Blatt).

SIMFONII DE LUMINĂ

UN artist din Los Angeles dă concerte luminoase în care armoniile sonore sunt înlocuite cu armonii luminoase: așezat în fața unei claviaturi, analoage cu aceea a claviaturilor de piano; el aprinde și stinge după voie cele 6.000 de lămpi multicolore, ale instrumentului său tăcut. Aceste simfonii mute și luminoase plac mult publicului, care-și îmbată privirea cu ele.

HAZURI

— Ați răsoit, doamnă, noul meu volum de poezii?

— Dar cum să nu, scumpe mame, sunt încântată, entuziasmată. Anico, unde-am pus cartea cea mică?

— Coniță, ați pus-o sub piciorul mesei, ca să nu mai joace!

SCENE GROAZNICE SE PETREC ÎN CHINA

DIN fotografiile luate pe teatru de război, în China, putem deduce grozăviile care se petrec în acest imperiu imens, unde stăpânește războiul civil.

Noi europenii, nu ne putem lămurii din toată încreștătură diferitelor tabere, care sunt în luptă, în China. Căci acolo nu a-

Un singur lucru unește toate spiritele: e xenofobia, adică ura față de străini, de european.

Fotografiile noastre reprezintă orecuția capitală, într-una din străzile principale ale Tien-Tsinului, a

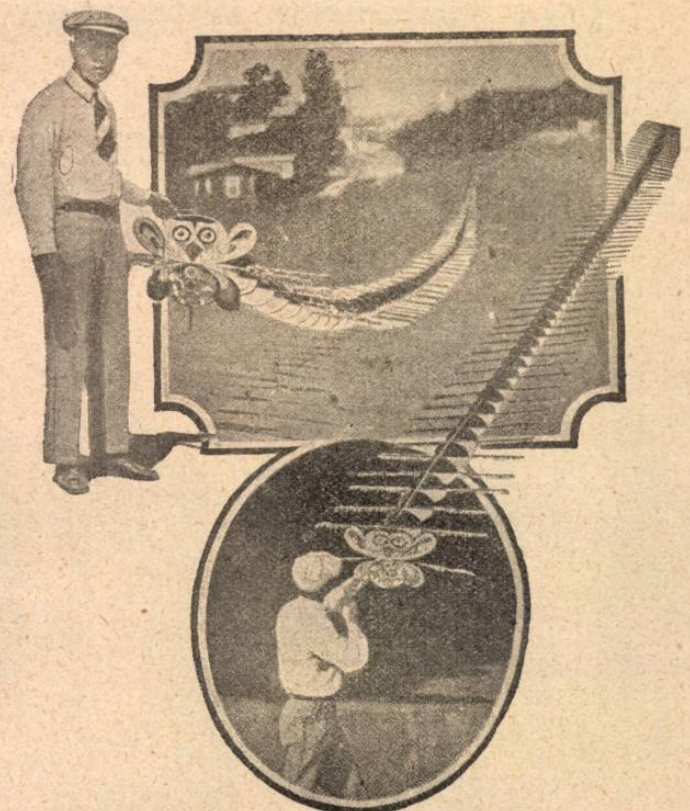
zece emisari ai generalului Li-Chin-Lin.

Călăul a executat pe cei zece ofițeri, cari formau grupul acestor emisari,

ven de-a face cu partide, care s'au luat la harță. În armatele care-și dispută puterea, nu sunt decât trădări de generali. Unități, care luptau cot la cot, până ieri, s'au zărit acum unele pe altele și invers.

în plină stradă în fața publicului. După execuție, corpurile au rămas expuse, în drum, mai multe zile, iar capetele celor uciși au fost așezate în cuști de lemn și atârinate apoi de troleurile tramvaelor.

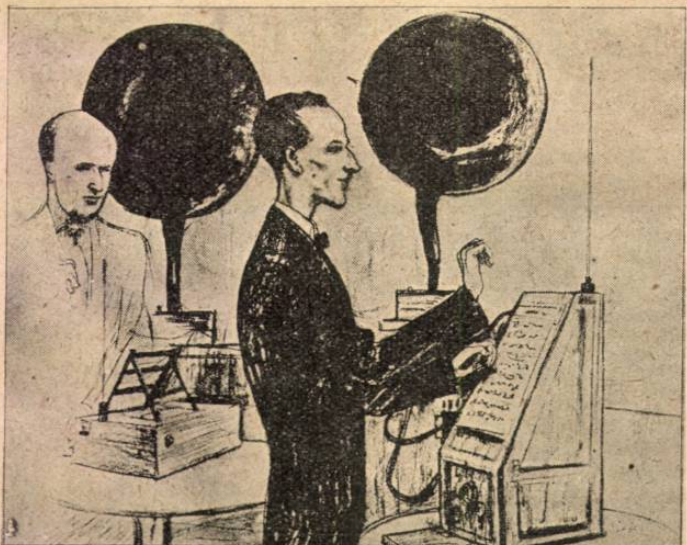
ȚARA ZMEILOR

MUZICA ETERULUI

MUZICA pe care o cunoaștem e muzica mecanică: producerea de vibrațiuni în aer cu ajutorul unui instrument de vânt sau cu coarde.

găsesc în aer și că vrăjitorul, trecându-le prin pâlnia de întărit, le prefăce în muzică pentru urechile noastre. Dar dacă maestrul vrea atunci cântecul său nu mai vine din

Iată că la o expoziție din Frankfurt (Germania) a fost expus acum un aparat care nu mai este propriu zis un instrument muzical deși produce muzică. Acest aparat sună și cântă fără să fie atins cu mâna. Maestrul stă în fața lui, și ca un adevărat vrăjitor chiamă sunetele și le adună din spațiu. Măinile sale amândouă se mișcă în aer, începe și încolo și muzica vine și pleacă din eter, dupăcum îi comandă, aci mai puternic, aci mai slab, odată jos, altădată ascuțit.

Pentru spectatorul uimit apare evident că sunete armonioase se

întăritor, ci deodată tocmăi din năpoia sălii, ca un ecou îndepărtat. Auditorul e impresionat și fermecat. Uimirea produsă de primul film, care a rulat, sau de primul avion, care a sburat, nu trebuie să fi fost mai mare decât cea care-l stăpânește în fața muzicii și aparatului celui nou. S'a deschis o poartă nouă de unde isvorăsc posibilități noi. Descoperitorul acestei lădițe minunate, asemănătoare unui aparat de radio, este profesorul Leo Theremin, dela institutul fizico-tehnic din Leningrad (Rusia).

Cutia nu prezintă pe dinafară

În timpul verii copiii la noi și în multe alte țări, se joacă cu smeul. Un schelet de șindilă (spe-teze), legate între ele, așa încât să închidă un dreptunghi, este acoperit cu o bucată de hârtie tare, și legat de o sfoară. Vântul face ca aceasta jucărie să se înalțe în aer. Feul cum e alcătuit smeul variază, dela un popor la altul și, uneori, chiar dela o regiune la alta. Jocul acesta este de fapt un joc din extremul Orient și pentru chinezi și

japonezi el e mai mult decât o distracție, este un adevărat sport național. În aceste țări jucăria înfățișează un adevărat smeul, cu un cap mare, împodobit cu ochi roșii, cu o gură rombică și cu urechi uriașe. Trupul său se aseamănă cu acela al unui șarpe și e de 25 de metri lungime.

Când aceștia se înalță în aer, mai ales când sunt mai mulți, dau impresia unui stol de păsări uriașe, legendare.

OM HARNIC

— Cauți de lucru? ce știi să faci?
— Cuconiță, dacă-mi dai un litru de vin, „Realitatea” de pe masă, și un scaun moale, mă voi așeza în colț, lângă sobă și voi avea grijă să nu se stingă focul!

VORBĂ ADEVĂRATĂ

Foarte adesea femeile cele mai dulci ne fac viața cea mai amară.

LA ANTICAR

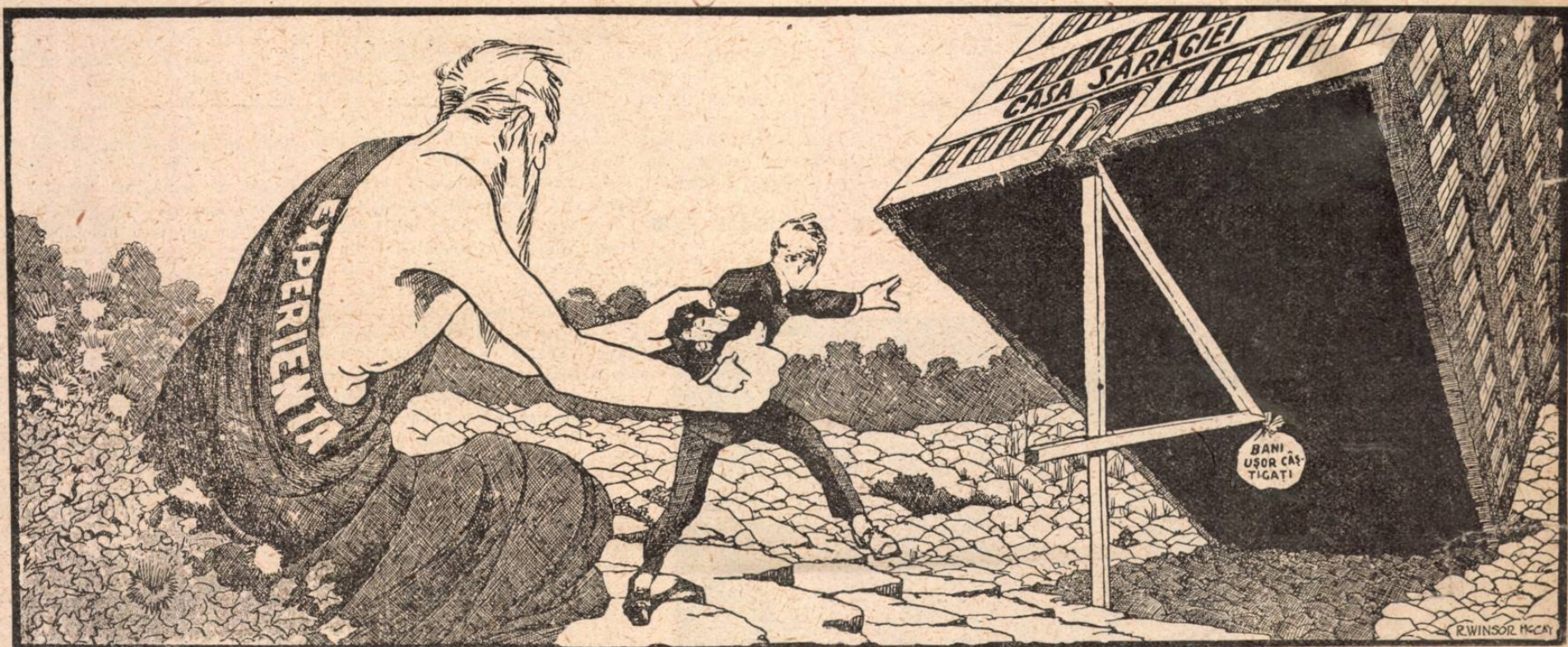
— Cât costă bustul acetsa a lui Danton?

— Trei sute de lei.
— Trebuie să țineti seamă că are capul lipit.

— De bună seama. Doar a fost gilotinat!

Nu alerga după îmbogățire grabnică!

RICE încercare de „GRABNICĂ ÎMBOGĂȚIRE”, visul de a găsi bani UȘOR, fără nici o oboseală, fără MUNCĂ, este o nebunie, o închipuire bolnavă a creierului, este lenevia minții.

Ilustrația noastră arată în mod sugestiv tendința pe care o are tinerețea svăpăiată cu plăcerile ei degradatoare, de a nu ține seama de bătrâna „EXPERIENȚĂ” și de a trece peste sfaturile ei spre a pune mâna pe comoara visată. Fiecare își spune: „E adevărat că mulți au căzut în cursă, dar aceia au fost proști, EU SUNT MAI ISTET”. Eu voi apuca sacul și voi alerga apoi cu el afară, mult mai repede decât va cădea capacul capcanei.” Și atunci se apucă omul de încercare. Ce urmează e lucru știut. Casa sărăciei cade asupra sa. Și chiar de nu-i cade în cap de îndată, e sigur că într-ocolo merge, spre sărăcie, cu toate urmările ei: pierderea independenței, îmbătrânirea înainte de vreme, descurajarea.

* * *

Nu există BANI CÂȘTIGAȚI UȘOR, căci banii ușor câștigați — întâmplare rară de tot — cu aceeași ușurință sunt risipiți. Căci dacă odată, unul la un milion dintre oameni, întâmplător a ajuns fără de veste bogat, în nici un caz banii pe cari îi are nu-i vor fi de folos, nu vor rămânea mult timp la dânsul și nu vor fi decât o pildă rea, o ispită, care să îndemne pe mulți pe căi greșite.

Omul care câștigă banul cu ușurință nu are multă plăcere de dânsul și nu-l PĂSTREAZĂ vreme îndelungată.

Citim uneori despre jucătorii, cari fac „averi” la cursele de cai, la jocul de bursă, sau la masa verde din Monte-Carlo. Nimeni nu mai povestește ce s'a întâmplat cu aceștia „DUPĂ ACEEA”, sau cel mult vei afla câte o notiță în felul următor: „N. N. multimilionarul dela Monte-Carlo, a fost găsit la marginea unei prăpastii, cu revolverul în mână, zăcând într'un lac de sânge”; sau „Cutare milionar bine cunoscut la bursă, s'a aruncat jos dela etajul al III-lea, fiindcă a pierdut într-o singură zi toată averea sa.”

„Cel ce iubește argintul, de argint nu se mai satură; nici cel ce iubește averea, de venituri”, spunea un vechiu înțelept. Și tot acela mai spunea: „Când se înmulțesc bunurile, înmulțescu-se și cei ce le mănâncă; și ce folos are stăpânul lor, decât că le privește cu ochii săi. Dulce este somnul lucrătorului, de mănâncă mult sau puțin; DAR PE CEL AVUT NU-L LASĂ SĂ DOARMĂ ÎMBELȘUGAREA SA.”

Nu s'a găsit încă omul care să aibă mulți bani, și să zică: „Am destul; nu mai vreau să câștig.” Sau omul care să aibă averii

Tineri și bătrâni, femei și bărbați, stați departe de această ispită.

Nu zice în mintea ta: „SUNT MAI ISTET DECÂT ALȚII; N'AM SĂ FIU PRINS DE ACEASTĂ CAPCANĂ”.

Nu crede că dacă unul dintr'un milion a scăpat, vei scăpa și tu.

Ia această hotărâre: „Hotărâsc că voi munci din greu și voi sta departe de orice îndemn și plan de-a mă îmbogăți ușor și fără muncă”.

multe, și să zică: „Nu mai am nevoie de tine.” Toată viața aleargă după mai mult și SAPE în groapa MORȚII, cu gândul la ultimul milion pe care mai are să-l adune.

Nu-i pare deloc rău că rămân cele adunate, când moare, ci-i pare rău CĂ TREBUIE SĂ MĂCARĂ ȘI NU MAI POATE ADUNA. Unul ca acesta trăiește și moare fără să știe ce a fost viața.

De sigur „dulce este somnul lucrătorului” fiindcă „de mănâncă mult, sau de mănâncă puțin” când se culcă nu-l mai frământă nici o GRIJĂ. El știe că, muncind, va avea totdeauna cele de trebuință pentru dânsul, femeia și copiii săi.

Fentru cel bogat nu există nici femeie, nici copii, nici frumusețe în viață și nici vre-o plăcere. El stă vesnic ploconit înaintea altarului, în vârful cărnia se află idolul banului. Fiindu-i devotat cu trup și suflet, el nu vede înaintea ochilor săi decât aur, aur, și numai aur.

Învățătu-l zice: „Aceasta iarăși este o deșertăciune” și de sigur e, căci adaugă un altul: „este un mare rău, pe care văzutu-l-am sub soare: AVUȚIE păstrată chiar spre răul celui ce o stăpânește.” Fiind stăpânit de sgărce-nie, egoism, și spirit hrăpareț, el este surd la orice emoție naturală, la orice simțământ omenească și trăiește în colivia propriei sale închipuiri și se închină la altarul lui Moloch.

* * *

Stați departe de orice fel de joc, nu te lăsa ispitit de ademenirea „fă-te bogat peste noapte.”

Sunt rare cazurile când, unul dintr'un milion sau zece milioane, se îmbogățește în acest fel; și se îmbogățește pe spinarea altor sute de mii, cari au risipit ce au agonosit toată viața, ei cu părinții lor, pentru ca să facă pe acesta unul milionar. Nu juca la bursă, nu lua în seamă indemnurile de-a subscrie acțiuni la sondele pline de petrol, căci proprietarul unei bune sonde n'are nevoie să-și

scrie scrisori personale, fie pe care nu te curcăște, pentru a spune cât de mult dorește el să te îmbogățească.

Nu te lăsa atras de oferte „cu afaceri rentabile” căci dacă afacerea ar fi rentabilă, de sigur el nu ar avea nevoie de tine.

Dacă cunoști pe vre-un tânăr datat jocurilor de noroc, sau vre-un bătrân nebun care vânează îmbogățirea lesnicioasă, înmânează-i această ilustrație.

* * *

Stați departe de indemnurile sau de planurile care-ți oferă să te „îmbogățească repede.” Lasă banii „câștigați ușor” altora, iar tu caută să faci bani pentru cari să fi muncit din greu. Statul acesta probabil nu va fi ascultat de nimeni. Sunt o mulțime altele tot așa de sănătoase, dar pentru izbândă materială, cel mai important este acesta: nu te lăsa pradă visurilor nebune de câștiguri ușoare; străduiește-te din toate puterile la munca pe care o faci și ține-te de dânsa.

Timpul nostru este timpul tuturor prilejurilor posibile. Mii și mii de prilejuri de îmbogățire se oferă în toate părțile, prilejuri de muncă cinstită și de câștig bun și curat.

Omul care are PUTERE DE VOINȚĂ, care știe să se opintiască din toate forțele la lucrul său, și-și păstrează lucrul și locul, muncind cu cel mai mult și mai bine decât tovarășul dealături, punând mai multă CUGETARE în munca sa, dacă va ști face și ECONOMIE, cunoscând că treptele izbânzei sunt economiile adunate și păstrate, se poate bucura de singurul lucrul, care are valoare în lumea aceasta, de: NEATĂRNARE DE NIMENI LA BĂTRĂNEȚE.

* * *

Sunt oameni cari joacă la loterie, se întâmplă uneori să și câștige. Ademeniți de acest câștig lesnicios ei continuă să cumpere tot felul de bilete, să joace la toate loteriile și își perd repede, nu numai câștigul mic pe care eventual l-au avut odată, dar și banii muncii cu greu, pe cari i-au strâns. Căci loteriile sunt astfel făcute încât din

banii adunați dela jucători, după ce o parte o opresc organizatorii jocului, restul se împarte la câștiga. Prin urmare nimeni nu poate câștiga decât ceace s'a adunat dela ceilalți.

La fel la cursele de cai organizatorii pașturilor își scad beneficiul lor și apoi banii adunați dela public îi împart la câștigători. Sunt totdeauna mult mai mulți cei cari pierd, decât cei cari câștigă. Iar puținii câștigători, repede perd nu numai câștigul dar și din bucurar.

* * *

Nu toți cunosc întâmplarea locotenentului Osborne Wood, fiul Generalului American Leonard Wood, guvernatorului Filipinelor.

Acest tânăr nemulțumit cu mijloacele obișnuite de a deveni bogat, a născocit o idee cu totul originală, ca să se îmbogățească repede. Profitând de poziția tatălui său a folosit firele de telegraf direct din insulele Filipine la bursa din New-York. Cu acest mijloc a putut câștiga la bursă milioane peste milioane de dolari, în foarte scurtă vreme.

După ce s'a îmbogățit și-a dat demisia din armată și a părăsit Filipinele, luându-o spre Paris. Omului care s'a obișnuit să facă milioane fără muncă și repede, metodele obișnuite ale unei munci oboșitoare, i-se par cu totul nelaloc.

După ce a ajuns la Paris, acest „tânăr distins” a jucat la Monte-Carlo, a jucat cu lenezie, cu spiritul și ușurința unui om care făcuse bani după cum visase. A câștigat alte zeci de milioane de franci, ceea ce l-a făcut să fie și mai disprețuitor față de mijloacele îmbogățirii încete.

Romanul înăvțurii sale nu s'a terminat însă aci.

Tânărul Wood a trebuit să ia bani cu împrumut, ca să se întoarcă din nou în America. Tot ce a câștigat prin mijloace lesnicioase tot așa de UȘOR a fost și risipit. Avea fabuloasă a acestui tânăr s'a prefăcut în fum. Astăzi, așa spun zările americane, acest om trebuie să se mulțumească cu situația de secretar la o întreprindere. El s'a apucat acum de acolo de unde AR FI trebuit să înceapă dintru început, în loc de a sili mâna norocului așa încât la urmă să rămână cu amărăciune în suflet și cu punga goală.

Deosebirea între viața de acum și viața pe care ar fi trebuit s'o aibă, este că trebuia să înceapă MULT MAI ÎNAINTE. Opera pe care o face merge acum mult mai încet, și va părea tot mai oboșitoare.

Se poate că nu dânsul poartă vina pentru cele întâmplate. Se poate că n'a fost decât o unealtă în mâna capitaliștilor și bancherilor americani, cari voiau să pună mâna pe averea insulelor Filipine.

Oricum ar fi, ceea ce TREBUIE să se întâmple întotdeauna s'a întâmplat, și tânărul cată acum să se apuce de muncă.

IN INFINITUL MIC

SUNT vre-o 25 de secole de când pe marginele mării di-vine, unde deabia se stinsese cântecul acizilor, câțiva filosofi învățau că materia schimbătoare e alcătuită din grăunțe indistructibile, în mișcare continuă. **Atomi**, pe cari **Soarta** sau **Destinul** i-a grupat, în cursul vremii, după formele sau în corpurile pe care le cunoaștem...

Cu această introducere poetică își începe profesorul Perrin din Paris tratatul său asupra atomilor. Din partea sa extragem articolul nostru de azi.

Toate substanțele, tot ce e materie, tot ce ne cade sub simțuri e alcătuit din fărâme mici, molecule, care nu stau nici măcar unite la oală, între aceste particule fiind distanțe și ele desigur foarte mici.

Moleculele de aer pe care le respirăm se mișcă cu viteza glonțului de pușcă. (Desigur cititorul că aflând aceasta și se taie respirația). Din fericire, tot profesorul Perrin ne spune că „moleculele acestea nu pot merge departe, se ciocnesc unele de altele, se isbesc de pereții locului unde sunt închise”, și atunci suflă iar în voie. O moleculă parcurge în linie dreaptă, între două ciocniri, e zecea parte dintr-o miime de milimetru, un drum nesfârșit de mic. În felul acesta fiecare moleculă o deviază din calea sa de cinci miliarde de ori pe secundă. Se înțelege că aceste molecule nu sunt mari: trebuie trei milioane puse una lângă alta ca să facă un milimetru, iar greutatea lor e atât de mică, încât ar trebui 20 de miliarde ca să cântărească a miliardă parte dintr'un miligram.

Ce călătorie fantastică a pătrunde cu mintea în această lume minuscule, în aceste minuscule sisteme solare.

FRĂMÂNTAREA ATOMILOR

Punem la microscop o foaie de aur, a cărei grosime nu e decât a zecea parte dintr-o miime de milimetru. Foaia e transparentă, prințina trece lumină verde; e atât de subțire, încât suflarea ușoară ar sfîșia-o în bucăți. Stratul de metal galben e apărut de două lame de sticlă.

Dacă materia e într'adevăr alcătuită din atomi, atunci de bună seamă această foaie de aur este o foaie de atomi, formată din grosimea unui singur strat de aceste particule materiale infinit de mici.

Cunoaștem fabula broaștei, care a voit să devină mare cât un bou: noi să ne închipuim, dimpotrivă, că ne-am tot micșora așa încât să dispărem cu totul din vederea semenilor noștri, încât să nu mai fim vizibili nici la ultra microscop. Presupunem că am devenit o ființă minuscule, atât de mică încât o suț de milioane de asemenea pigmei, suindu-se unul pe umerii celui alt n'ar atinge înălțimea de un milimetru, atunci în ochii noștri lumea ar lua cu totul alt aspect.

Foaia de aur a dispărut și un spectacol feeric se desfășoară înaintea noastră... În față se ridică un zid mișcător. Orcât de departe ne adâncim privirea, vedem un ocean furios, a cărui suprafață în loc să fie orizontală, e verticală.

Sfere mici, de mărimea unui capăt de ac, foarte depărtate unele de altele, sunt singurele particule solide cari se pot observa: în jurul fiecăreia dintre ele, zeci de alte sfere și mai mici încă se învârtesc într-o dăruire nebună.

Multe din aceste sisteme solare sunt solide și însuflețite, toate de mișcări giratorii extrem de rezezi. Ele se mișcă cu o viteză extraordinară, se năpustesc asupra altor aglomerări absolut asemănătoare, sar înapoi și pleacă iar în altă direcție, fără nici o odihnă...

Să ne închipuim că așa, extrem de mici cum suntem, devenim invulnerabili și ne introducem în acest imens „câmp de tragere”.

Înainte noastră, la stânga și la dreapta, spectacolul e același și frământarea tot atât de mare: tre-

când prin spații imense, lipsite de materie, asemănătoare spațiilor cosmice, raportate la acest infinit mic, vom ajunge curând într'un fluid unde gravitatea e necunoscută. Sfe-rele mici se rotesc din timp în timp și ne dăm seama că ele înșile sunt turburate de o frământare intensă dezordonată. Mergând mai departe deodată mișcarea încetează, am străbătut foaia de aur...

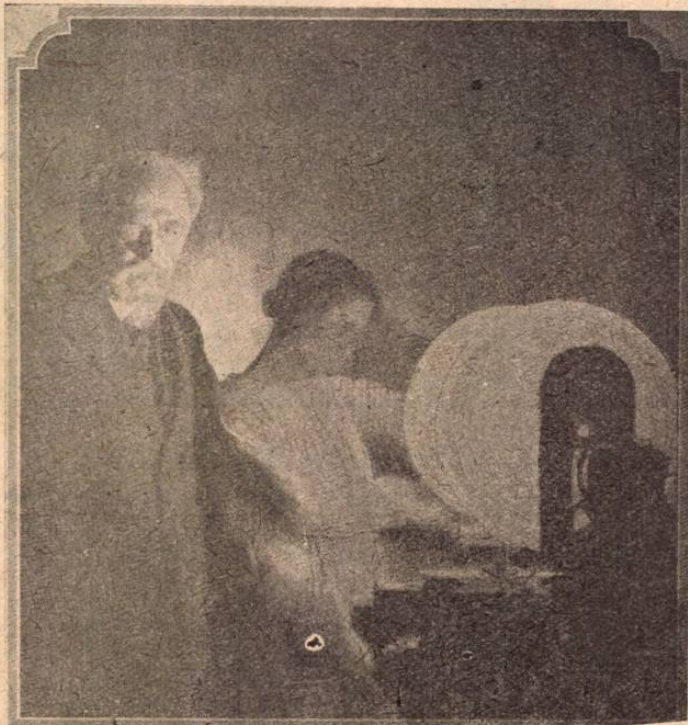
De bună seamă toate peripețiile călătoriei fantastice, pe care am făcut-o, sunt produsul imaginației

ai tuturor corpurilor solide, lichide sau gazoase.

Savanții din veacul trecut, au dovedit că bănuielele lui Lucrețiu se confirmă. Marele chimist Dalton a arătat că moleculele sunt formate, la rândul lor, de particule încă și mai mici, absolut identice pentru o aceeași substanță, „atomii.”

MAI MULT „VID” DECÂT „PLIN”

Dup lucrări foarte lungi și delicate care au ocupat pe cei mai mari

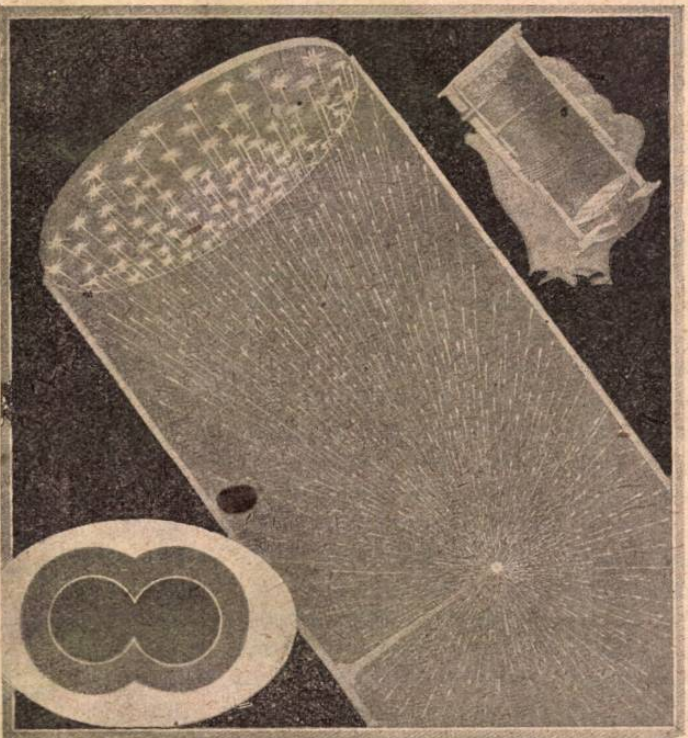
PROFESORUL PERRIN LA LUCRU

Celebru savant studiază, cu domnișoara Choucroun, colaboratoarea sa, transformările formelor moleculare, care intervin, în reacțiunile chimice.

noastre. Dar nu sunt operă de simplă fantazie, imaginația să sprijina pe deducțiunile ce se pot face din faptele experimentale ale savanților, printre cari ocupă un loc de cinste Jean Perrin.

Materia o discontinuează, particulele materiale alcătuiesc un sistem asemănător sistemelor solare, ele ocupă

savanți din lume, s'a reușit să se fixeze aproximativ forma atomului; e un sistem planetar microscopic; în centru se găsește un soare: „nucleul” în jurul căruia circulă un roi de sateliți: „electronii.” În sfera întreagă pe care o desemnează atomul „nucleul” nu ocupă decât un volum infim; diametrul său e

O MITRALIERĂ AUTOMATICĂ

La fel, dupăcum fără a vedea un obuz, se poate vedea incendiul pe care îl aprinde, în obstacolul care-l oprește, tot astfel, fiecare scânteiere care apare, pe un ecran de sulfură de zinc, înseamnă sosirea unui proiectil, „alfa”, pe care nucleul unui atom de radium l-a eliminat. Jos în medaliion schema unei molecule de hidrogen, cu sâmburii centrali ai celor doi atomi ai săi, înconjurați cu armuri protectoare.

un loc foarte mic, față cu imensitatea spațiilor dintre ele și se mișcă extrem de inte, încoace și încolo.

Lucrețiu, poetul latin, a bănuț, în termeni destul de vagi, e, de-a-vărat, că niște particule, „moleculă” ar fi constituenții elementari

* Despre esența lucrurilor.

de câteva mii de ori mai mic decât diametrul atomului.

Totuș, cu tot acest imens spațiu vid, atomii nu pot pătrunde unul în celălalt, în condițiuni normale. În sânul atomului există un câmp de forță care, împreună cu liniile de apărare ale „electronilor” face din atom fortăreață inaccesibilă.

Acest nucleu însă ordonează dis-

tribuiția electronilor și ca o urmare a acestei ordonări determină toate proprietățile fizice și chimice ale corpurilor; alcătuirea sa fixează greutatea gazelor, a solidelor și lichidelor constituția sa intimă influențează proprietățile radioactive, adică stabilitatea elementului.

La orice modificare a nucleului corespunde o prefacere adâncă a corpului care poate merge până la transmutație, adică transformarea unui element în altul.

O moleculă, dupăcum am scris mai sus, conține un anumit număr de atomi, după felul substanței la care aparține; o moleculă poate fi monoatomică (formată dintr'un singur atom); în general însă ea conține mai mulți atomi.

Cunoaștem azi 92 de feluri de atomi diferiți, sau elemente, fiecare prin formare de molecule dând naștere la câte o substanță „simplă sau elementară”, cum ar fi hidrogen, cupru, azot, plumb. Avem deci 92 substanțe elementare.

Toate celelalte substanțe derivă dela acestea simple și provin prin schimbarea de atomi care se face în „sacii” moleculari ai substanțelor simple.

Este bine stabilit că: o substanță elementară, oricare ar fi ea, nu poate fi alcătuită decât din „nucleu” atomice, înconjurate de un anumit de „electroni” (unul pentru hidrogen, patruzece și șapte pentru argint, optzeci și opt pentru radium, etc.)

Se înțelege deci că „materia” acestor atomi e condensată într'un volum cu mult mai mic decât volumul aparent pe care-l ocupă aceiași atomi într'un corp.

Să examinăm o moleculă de hidrogen, acest gaz care unindu-se cu oxigenul formează apa; vom vedea că toată materia moleculei e adunată în centrul celor doi atomi din cari e formată. În jurul fiecărui atom vom observa o armură sferică, protectoare în învelișoară, care delimitează ea și precedentă, forțele de legătură care apără nucleul sau sâmburele.

Se vede că de puțin loc ocupă nucleele materiale, în edificiul moleculelor.

Să presupunem acum că am îndesa, unele într'altale, zece din aceste molecule și că le-am putea examina apoi, mărindu-le atât încât învelișoara moleculei să pară de zece metri înălțime: atunci materia, care va corespunde fiecăruia dintre aceste diguri enorme, de zece metri, va fi repartizată în două sfere mici, de diametru inferior milimetrului.

Astfel de alcătui, se aseamănă foarte mult cu alicele mici de

plumb, ținute în echilibru, nu se știe cum, și depărtate la 10 metri. Și noi numim asemenea alcătuii corpi „solide.”

Toate aceste idei par neverosimile. Din fericire, pentru cei cari au alcătuit aceste teorii noi și îndrăznețe, câteva experiențe de mare însemnătate, au îngăduit să se stabilizească în mod definitiv, probele realității moleculare. Dupăcum explică profesorul Perrin, agitația moleculelor scapă percepției noastre directe, tot astfel cum mișcarea valurilor mării nu este percepută de un observator prea îndepărtat. Totuș, dacă o corabie s'ar găsi atunci, în câmpul vizual al observatorului, el va putea vedea o legănare, care îi va trăda agitația, pe care nu o bănuia. Nu se poate oare deduce că, dacă particule microscopice se găsesc într'un fluid, aceste particule, destul de mari ca să poată fi urmărite cu microscopul, se fie totuș suficient de mici spre a fi, în mod sensibil, agitate de izbiturile moleculare? E tocmai ceea ce se produce, de fapt, când se introduce, într'un lichid, ale căror părți par foarte imobile, un „sub-marin” minuscul (de exemplu o picătură foarte fină de gumarabică, având un diametru de o miime de milimetru). Se constată, cu ajutorul microscopului, că această particulă materială este însuflețită de o mișcare foarte vie: ea pleacă și vine, se ridică și se coboară, se rotește în jurul ei, la nesfârșit. Aceasta granula, izbită în mod neconștient de molecule, va fi legănată în toate părțile, fără încetare. Asemenea mișcări au fost observate în lichidele închise în cuarț, de mii de ani.

Studiul acestor fenomene de către profesorul Perrin, a determinat progrese mari, în teoriile atomice.

Publicul cel mare venerază pe acești fizicieni, la fel ca și pe „astronomul care descoperă, cuprins de amelia, dincolo de cerurile obișnuite, dincolo de prăpăștiile de umbră, pentru care lumii îi trebuie milenii ca să le străbată, flocoane palide pierdute în spațiu, căi lactee enorm de depărtate, a căror lumină slabă ne revelează că acolo palpită încă milioane de aștrii gigantici.”

În curând chiar, va prefera cercetătorilor de sori, pe sfărâmatorii de atomi, cari în furnicarul extraordinar al materiei, nu văd numai reflexul verurilor, dar totodată posibilitățile unei vieți noi, unde energia intră-atomică, stăpânită, în cele din urmă, va răspândi toate bine-facerile ei.

(După Maurice Goineau).

Un clown al păsărilor

Pelicanul curățindu-și penele

In grădina zoologică

Fiecare cunoaște pasărea numită pelican. O pasăre de apă cu trupul mare ca al lebedei, îmbrăcat în alb și roșu, este August cel prost al lunei sale.

O caricatură a flamingului, a cocostărcului și a lebedei totodată. Trupul puternic, cu picioare prea scurte, cu gâtul subțire și capul mic, cu ciocul exagerat de lung și sacul său care se poate întinde enorm, dă pelicanului o înfățișare grotescă, neasemuit de comică.

Comicul sporește încă atunci când pelicanii umblă sau se ceartă cu un altul.

Așa se prezintă această pasere când o privim în grădinile zoologice.

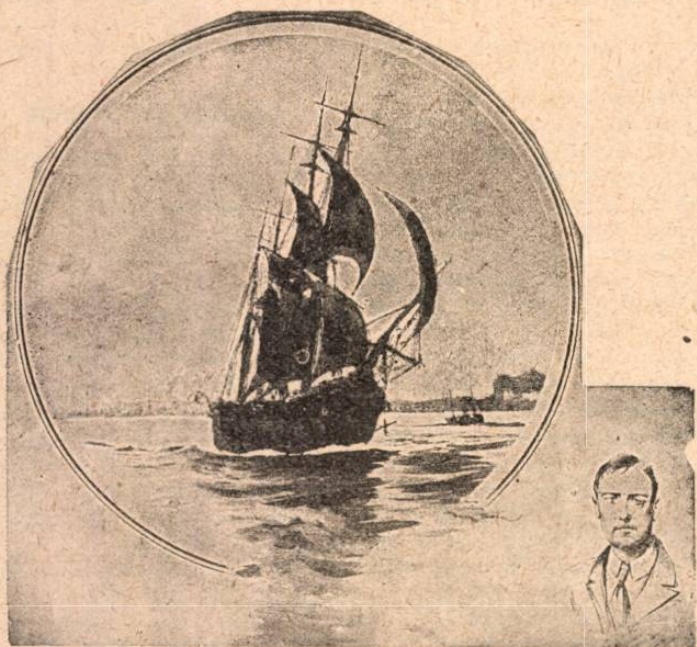
Cu totul altfel e însă în libertate, în Egipt, unde e patria ei, pe Nil sau pe Marea Roșie. Aici, în cânduri mari, pelicanul are vicioane, zboară ușor și are mișcări de grup care nu stănesc de fel răsul. Oricine în mediul său e potrivit.

CĂLĂTORUL DIN CLASA I.

Nuvelă de E. William Hornung

(Traducere din englezește)

DUPĂ ce cablul a fost ridicat pe punte și s'au schimbat cele din urmă salutări obișnuite, între remorcher și vasul pe care-l dusesse în larg, Skrimshire descleștă dinții și începu să pâlăvregiască cu tot atâta cinism cu câtă sinceritate.

Își exprimă gândul că era ultima legătură, care-l mai ținea de uscat și că simția multă ușurare știindu-l rupt.

Coasta Irlandei nu mai apărea înapoia vasului, decât ca o linie vagă, cea a Australiei era la celălalt capăt al lumii; căpitanul nu se gândia să se apropie de alta, în tot timpul călătoriei, și Skrimshire primi dela dânsul încredințarea că, în mod normal, călătoria nu se putea face în mai puțin de 90 de zile. Deci, oricare ar fi fost rezultatul final, tot mai avea înaintea sa trei luni întregi, și trei luni de cea libertate relativă, de care se poate bucura cineva, pe puntea unei corăbii.

Se coborî în cabina sa, închise ușa cu cheia, și se întinse pe culcușul său, spre a citi mai în voie ceea ce povestea ziarele despre crimă.

Era într'adevăr — și lucrul îi părea destul de straniu — era într'adevăr primul prilej, ce i se oferia, de a citi povestea propriei sale crime; dar împrejurările, oarecum speciale, în care se întâmplase plecarea sa, îl siliseră să se lipsiască de un număr destul de însemnat de satisfacții ultime, și nu era decât prea fericit că poate citi acum ziarele, și că are în același timp o cabină a lui, singur, căci marea era agitată și Skrimshire nu era decât un marinar de apă dulce.

Totuși, cu toată legănarea vapo-ului, și cu toate efectele supărătoare pe care aceasta o producea asupra organismului său, nu și-ar fi cedat locul pentru tot aurul din lume. Micile neplăceri pe care le avea îi slujiau să-l țină treaz în minte, că de fapt cabina lui nu era celula unui prizoner, și că n'ar putea deveni o asemenea celulă, înaintea de trei luni, întregi.

Dealtminteri, nu era omul care să se lase demoralizat de un neajuns, care este, înainte de toate, de natură nervoasă.

De talie mijlocie, cu tenul brun, nici de tot tânăr, nici prea bătrân, îmbrăcat fără eleganță, dar totuși corect, cu bărbia eșită în afară și barba prost rasă, astfel era individul care, în acest moment, citia fără grije darea de seamă a acelor evenimente tragice, fără nici un tremur al mâinilor sale păroase și fără nici o palpitare a pleoapelor sale grele.

AVEA cu dânsul cinci ziare, date chiar din acea dimineață; în toate, crima era relatată la loc de frunte, și două dintre ele îi consacraseră articole pe prima pagină. După ce termină de citit. Skrim-

shire nu putu să-și înăbușe un oftă adânc: era într'adevăr penibil să se gândească că, de acum înainte, nu va mai putea avea noutăți, până peste trei luni.

Vanitatea criminalului se trezise întrânsul, și la drept vorbind făcuse foarte bine că părăsise uscatul, căci altminteri ar fi sfidat primejdile cele mai mari și ar fi comis imprudențele cele mai nebunești, spre a-și procura foile de seară. Această vanitate îl cuprinsese în așa chip, încât sfârși prin a fi cuprins de turbare văzând că nu se știa că dânsul este autorul acetsei triste afaceri, și totuși numai acetsei împrejurări datoră el siguranța provizorie. Nu se rușina de crima, pe care o comisese, căci povestirea era foarte interesantă de citit și se părea că toată lumea admirase atât de mult îndrăzneala și dibăcia deabolică, cu care o pregătise, încât puțin lipsea ca Skrimshire să nu se afișeze și să se facă cunoscut, spre a revendica onorurile cuvenite. În tot cazul, un lucru părea foarte sigur acum, acela că nimeni nu era bănuie, și dânsul mai puțin de cât ori care altul.

Skrimshire oftă, apoi zâmbi când se suprinse oftând astfel, și închizând ochii, pentru prima dată dela isprava sa dormi, timp de mai multe ceasuri, un somn tot atât de liniștit ca acela al unui copil.

Era singurul călător în clasa I. și curând deveni obiectul tuturor atențiilor.

La prima masă, nu se putu opri să cedeze tentației care-l obseda de-a face aluzie, fără să pară că-l interesează, la asasinatul care fusese comis asupra caledonianului Railway; dar deși auzise vorbindu-se despre aceasta, căpitanul și ofițerul nu păreau că se interesează câtuș de puțin de această afacere, așa încât Skrimshire se gândi că e mai înțelepțeste să simuleze o indiferență egală cu a lor și schimbă imediat subiectul de conversație.

Aceasta a fost singura slăbiciune de care se făcu vinovat. După aceasta aruncă peste bord toate ziarele și se sili, din toate puterile, să învingă neghioaba și nesănătoasa vanitate, pe care i-o inspiraseră.

Nu avea nici un fel de remușcare și, timp de trei luni întregi avea siguranța de a nu mai fi supărat de nimic.

De aceea se hotărî să profite cât mai bine de tot timpul său, până atunci și, deoarece avea o personalitate care se impunea, isbuti repede să-și câștige simpatii și să descrețească frunțile tuturor, pe punte.

Acest om nu era un gentleman, oricare ar fi sensul pe care am voi să-l acordăm acestui cuvânt, devenit azi atât de elastic. Purta un costum eflin, avea bijuterii false și încălțăminte galbenă cu cămăși de un albatru strident. Se exprima cu

un accent londonez, care avea darul, pe această navă de naționalitate scoțiană, să irite aproape toate urechile.

Dar avea un sac plin de anecdote și glumia cu o bună dispoziție atât de sinceră, încât nimeni nu se oboșia să-l asculte. Dădea toată atenția celor mai mici incidente ale călătoriei, și era totdeauna gata să facă un serviciu, fie spre a ajuta la manevra vasului, fie spre a face pe al patrulea la pocher.

Pe scurt, știu să se poarte astfel încât, după o lună, se bucura de o popularitate mare atât printre oamenii echipajului, cât și printre pasagerii de clasa a doua sau printre ofițeri.

Dar iată că într-o bună dimineață, Skrimshire se trezi cu senzația că se producea ceva neobișnuit și imediat avu presimțirea că un pericol apropiat îl amenința.

Erau prea multe strigăte, prea multe alergături încoace și încolo, deasupra lui, pe punte; lucrul nu era natural, căci vasul, în mod regulat era împins de vânturile alizee, dela nord-est, și plutia, cât se poate de liniștit.

Skrimshire se ridică pe pat și privi prin ochiul cabinei sale.

La trei sau patru mile, de bord, un transatlantic tocmai îi întrecea, îndreptându-se și dânsul către răsarit.

Citit fără grije darea de seamă a acelor evenimente tragice.

De fapt, lucrul acesta nu avea nimic neliniștitor. Și totuși, Skrimshire fu cuprins de oarecare neliniște, căci se sui numaidecât pe punte, așa cum era îmbrăcat, cu pijama lui, și ajungând pe ultima treaptă a scării, se opri o clipă, cu falcile încheștate, mai mult de cât oricând.

Patru stegulețe mici fluturau, unul deasupra altuia, pe vârful catartului, și la postul de comandă se ținea căpitanul cu silueta lui imponentă, așa cum era îmbrăcat, bine înțepenite și cu luneta fixată la ochi.

Lângă dânsul se găsea secundul, un om tânăr, puțin naiv, care salută pe Skrimshire, dând din cap.

— Ce s'a întâmplat, Mac Kendrick? Ce vapor e acesta?

— E un transatlantic al societății Castle Line; un transatlantic care face serviciul spre Colonia Cap.

— Pentru ce i-ați făcut semne? întrebă pe șoptite Skrimshire.

— Nu noi i-am făcut el ni s'a adresat nouă.

— Știți despre ce e vorba?

— Nu; dar căpitanul, dânsul, știe.

În vreme ce vorbeau astfel, căpitanul se întoarse către cei doi și, din o singură privire, Skrimshire ghici taina sa.

ACEASTA taină, era tocmai secretul pe care-l păstrase, secret care fusese descoperit când fugise și pe care drapelele transatlanticului îl proclamaseră, deasupra mărilor.

Acum căpitanul îl măsura din cap până'n picioare și expresia, până atunci binevoitoare a fiziono-

miei sale, se preschimbă deodată într-o strâmbătură de ură și de groază.

Skrimshire înțelese îndată că trebuie să se prefacă așa ca și cum s'ar crede, și mai departe, la adăpost de orice bănuială.

— Bună dimineață, căpitane, exclamă el, cu acea familiaritate care se stabilise între dânsii; dar ce înseamnă oare, toate semnalele aceste?

— Dorești să ști ce însmnează? șbiră căpitanul cu o voce tunătoare, privindu-l în albul ochilor.

— Desigur că vreau!

Și spunând acestea, Skrimshire zâmbi, într'un chip atât de amabil, și simulă o indiferență atât de absolută, încât comandantul rămase aiurit.

— Ei bine, te rog să-ți vezi de treabă, murmură dânsul în sfârșit, și să nu te mai prind că te sui aci, pe ponton sau că stai de vorbă cu vre-un ofițer de la postul de observație, căci atunci va fi vai de dumneata!

— Prea bine! murmură Skrimshire, îndepărtându-se, cu un aer profund jignit.

Dar câteva clipe după aceea, când se regăsi în cabină, în fața oglinzii, avea fruntea acoperită de picături de sudoare.

Astfel deci, fusese descoperit; comandantul fusese informat că un asasin se găsea pe bordul său; poliștii vor veni să înalțiască vasul în golful Hudson și ucigașul va fi readus, prin Canalul de Suez, ca să fie apoi condamnat la moarte, fără a avea alt profit de pe urma prăzii sale, decât o încercare ză-

voia de a juca comedia astfel încât nimeni să nu bănuiască, nici o clipă, că se știa descoperit. Și pentru aceasta, va trebui să se arate totdeauna calm și să continue să umble încoace și încolo, liniștit, cași când nimic nu s'ar fi întâmplat: în felul acesta, poate că nu vor sôcoti de trebuință să-l pună în fiare, știind că la sfârșitul călătoriei, poliștii vor veni îndată, ca să îndeplinească acest lucru urât. Ori, cu două luni întregi în fața lui, un om trebuie să descopere un mijloc oarecare, spre a eși din încurcătura; dacă nu poate, atunci acela nu e decât un dobitoc și merită să fie spânzurat.

Prima zi n'a fost cea mai grea. Brutalitatea căpitanului față de dânsul, era mai mult decât suficientă spre a motiva o schimbare de atitudine, la oricine; Skrimshire avea deci pe deplin dreptul să murmure și să rămână supărat, tot restul zilei.

Mutismul în care se închise îi îngădui de altfel să spioneze ceea ce se petrecea în jurul său, și pentru acest motiv se feliță în gând că nu e nevoit să aibe atitudinea povestitorului vesel, de altădată.

Întimplarea de dimineață fusese raportată, pe tot vasul, și totuși, după cât îi fu îngăduit să vadă, căpitanul nu încredințase nimănui, ceea ce aflase.

Secundul îl pofti să vină să fumere o țigară, în cabina sa, și îi povesti aceleași istorii ca de obicei, cași când absolut nimic nu s'ar fi schimbat. Numai nu trebuia să se bizuie prea mult pe aceasta, căci comandantul era un lup bătrân de mare, tonace, al cărui chip nu îngăluia să se vadă nimic în fundul gândirii sale. Poate că știa totul, poate că nu știa nimic.

CEL mai înțelept lucru pentru Skrimshire era deci să creadă în prima ipoteză și, în consecință să producă asupra secundului o impresie favorabilă, datorită experienței și inimii sale ușoare.

În cursul dimineții avu o convorbire cu locotenentul Mc. Kendrick. Un lucru de nimic, dar nu trebui mai mult, ca să-i întărească convingerea, pe care și-o făcuse, în ceea ce privește semnalele.

— Ce-am făcut oare, îl întreba dânsul pe Mc. pentru ca „bătrânul” să se oțeriască astfel la mine?

— Nu d-ta, semnalele l-au necăjit astfel. Dar nu face nimic, ai fi putut alege un moment mai potrivit ca să-l întrebi.

— Dar înșfârșit, despre ce vorbeau oare, aceste blestamate semnale?

— Cât despie asta, habar n'am, scumpul meu Bennett.

Era numele pe care și'l dăduse Skrimshire dela îmbarcarea sa.

— Și n'ar fi posibil să se știe?

— Ba da, poate... peste câțiva vreme.

— Pentru ce nu imediat?

— Pentru că maestrul a dus cu dânsul cartea (codul semnalelor, cum se numește). De obicei eu, sunt însărcinat să o păstrez, dar i-a trebuit maestrului și nu mai este alt exemplar pe bord.

— Ah, foarte bine, înțeleg!

— O! trebuie să fi fost un lucru personal, sunt sigur; dar nimeni

Căpitanul, cu picioarele sale lungi, bine înțepenite și cu luneta fixată la ochi.

Cum poate fiicare să devină magician, scamator sau prestidigitator

Iluzionistul Herbe-Misterioso în redacția „Realității”

Dupăce veți citi acest articol, cu oarecare exercițiu, veți isbui desigur să executați diferite jocuri, farse și trucuri, pe care le arătăm și veți putea astfel uimi pe prieteni și cunoșcui cu dibăcia voastră, veți isbui să produceți, în societate ore de distracție și bucurie minunată.

ACANTA nu s'a isprăvit și au început zilele ploioase! Nu se poate merge la plajă, pe munte e ceață și nouri și suntem nevoiți să rămânem închiși în casă.

Așteptând zile senine, cum ne-am putea distra oare?

Fără îndoială că adesea ori v'ați minunat de dibăcia iluzionistilor și a scamatorilor. În om rămâne vecinic credința în supranatural și dorința de-a resuși emoțiile încercate

joară și să aveți plăcerea de-a fi aplaudați de ei.

Iluzionismul e practicat de mai multe feluri de artiști de prestidigitatori, cari n'au alt aparat decât mâinile lor și n'au alt truc decât agilitatea degetelor; scamatori, cari, pe lângă dexteritate, se slujesc de obiecte truate și obțin astfel succese, ieftine; în sfârșit de magicieni sau iluzionisti propriu ziși, cari își prezintă numerele lor într'un decor special, alcătuit cu multă grijă.

Prestidigitatorul se slujește de iuteala mișcărilor, spre a produce iluzii optice, inducerea în eroare a

tră-ne-a prezentat câteva, cum sunt: lampa, care dispare în masă, exact în momentul când un fitil, aprins cu ajutorul țigăreței, arde complet, și produce o mică explozie care să ascundă „trucul”; inelele care se pătrund unele pe altele, pentru că dintre cele opt sau zece de câte se folosește, trei se pot desface, iar celelalte, care se prezintă publicului sunt perfect închise: două unul într'altul, sau singure. La fel răci-toarea de șampanie, care are un buton, prin apăsarea căruia se produce un sunet identic cu acela ce l-ar face o monedă care cade în vas.

Scamatorul exercită o meserie mai grea. Are și el aparate truate,

rat; numerele cele mai extraordinare, în aparență, acele care stărnesc cea mai mare admirație, sunt adesea cele mai ușor de realizat. Succesul rezidă, nu în scamatoria însăși cât în felul cum e prezentată; ceace trebuie să ne obișnuim mai înainte de toate, e de-a distra atenția publicului, prin pâlăvrăgeală.

Talentul prestidigitatorului constă deasemenea în a ști să se feriască de perspicacitatea publicului; dacă ați constatat că un spectator ghibește ce se petrece sau felul cum se face scamatoria, n'o mai faceți de fel, sau faceți-o în alt chip, când e posibil. Sunt câteva reguli stricte de urmat: „nu repetați niciodată de două ori aceeași scamatorie, una după alta.” Căci ceace a trecut neobservat prima dată, s'ar putea descoperi a doua oară. Deasemenea „nu anunțați niciodată pe spectatori despre rezultatul pe care-l veți obține, cu scamatoria ce o faceți”, căci, fiind preveniți, ar putea avea vreme să ghicască cum procedați. Să nu șovăiți, aveți grijă să preparați totul din vreme și să vă așezați lucrurile astfel încât, în vreme ce executați o scamatorie, să vă pregătiți pe cea următoare. Astfel toate fenomenele vor părea că se produc în modul cel mai natural și aceasta va mări succesul numerelor, pe care le prezentați.

viți cu partea tare a aparatului, marginea mesei, spre a dovedi spectatorilor că lumânarea se găsește înfășurată în ziar; apoi strângeți motoiul totul în mână: mica bucată de lumânare va trece neobservată. Dacă ați avut mai dinainte grijă să puneți într'un buzunar, sau în alt loc, după dorință, o lumânare, adevărată, publicul va crede că într'adevăr ați făcut ca lumânarea să călătorească.

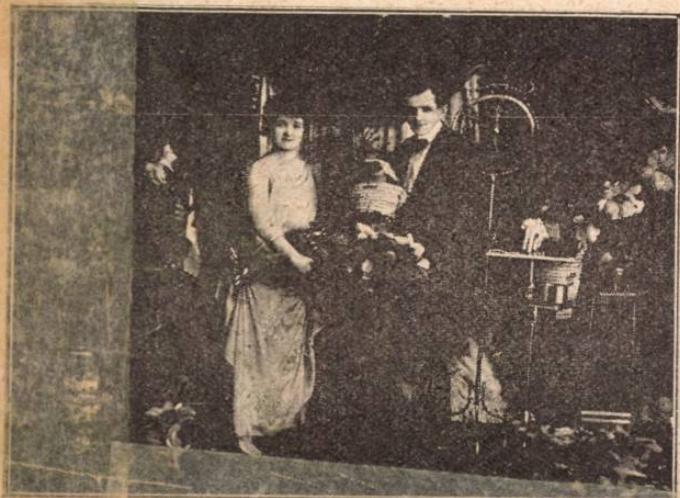
RECOLTA DE MONEDE

PENTRU a face această scamatorie, e nevoie să vă obișnuiți a impalma monetele. Trebuie să vă deprindeți a ține în podul palmei una, două sau mai multe monete deodată. După oarecare exercițiu ajungeți să puteți aduce, printr'o imperceptibilă mișcare a mâinii, moneda impalmată în față, sau invers s'o treceți înapoi.

D. Herbe, cu o iuteală extraordinară o trece înapoi degetului mijlociu, între arătător și inelar și o poate aduce apoi îndărăt în palmă.

După aceasta pregătiți într'o pâlărie cinci sau șase piese a doi lei; mențineți și ascundeți aceste piese cu mâna care ține pâlăria.

Aduceți apoi între degete o piesă pe care o țineți ascunsă în podul palmei mâinii celeilalte prefăcându-vă că ați găsit această piesă în buzunarul, în cuta hainei, sau în

D. și d-na Herbe în redacția revistei noastre.

cate în copilărie la citirea poveștilor cu zâne. Și astfel fiind lucrurile, nu v'ar fi pe plac să cunoașteți — și să puteți reproduce la rândul vostru, câteva din secretele, din experiențele acelor, cari ne uimesc, așa încât să deveniți pentru cei cari asistă, pentru câțiva vreme, cel puțin, vrăjitorul, înconjurat de considerația specială, care se acordă acelor a căror știință uimește?

Vom încerca să vă procurăm această putere magică. De bună seamă că nu veți isbui să deveniți un profesionist, să rivalizați cu prestidigitatorii și iluzionistii de meserie, veți putea însă căpăta oarecare prestigiu față de cei cari vă încon-

spectatorului; scamatorul de păcăleală, iluzionistul de fastul aranjamentului, al decorului.

Se înțelege că producțiile acestor diferiți artiști, prezintă grade diferite de „greutate” de execuție. Lucrul curios e că iluziunile mari sunt cele mai ușor de „executat.” Iluzionistul se slujește de aparate truate, și meritul său e foarte mic. Artistul nu are decât să știe să pună în valoare ingeniositatea „trucului” când se produce.

E drept că, cele mai adesea, iluzionistul concepe aceste aparate, care sunt adevărate capodopere de ingeniositate. Astfel d. Herbe-Misterioso, care a fost în redacția noas-

dar lucrează mai aproape de public. El trebuie să știe să „pâlăvrăgiască” așa ca să atragă sau să îndepărteze atenția auditoriului. El „hipnotizează” publicul în oarecare măsură. Mai mult încă, uneori „înșelă”: printr'un gest face spiritul spectatorului să-l urmărească pe un drum fals, grație căruia trucul adevărat rămâne neobservat.

Cât privește „bagheta magică”, ea n'are alt rol decât acela de-a masca unele mișcări ale mâinii. Tot ceace scoate scamatorul dintr'ansa: cărți de joc, monete, panglici, etc., provin, toate, din culeși și buzunarele hainelor sale (niciodată dinlăuntrul mânecilor, de care scamatorul nu se slujește). Un scamator bun trebuie să fie un prestidigitator bun, adică trebuie să se poată sluji de mâinile sale așa, încât să aducă înaintea publicului obiectele pe care le are ascunse, fără ca nimeni să-l observe.

Arta prestidigitatorului e cea mai grea de învățat. Aci totul se face cu mâinile. Deaceea e nevoie de o învățătură lungă și de un exercițiu continuu. Principalul lucru, care trebuie atins, e stăpânirea absolută a muschilor, în special a celor ai palmei, care țin toate obiectele, ce trebuiesc ascunse, fără să se vadă nici o contracție.

Herbe-Misterioso are o dexteritate extraordinară. Dânsul trece o monedă, dintre cele patru-cinci, ascunse în podul palmei, înapoi degetului mijlociu, între inelar și arătător, fără ca să se observe nici o mișcare a mâinii.

Ca și un pianist, cași un jongleur, prestidigitatorul trebuie să facă exerciții continue și să apară în public: Dacă nu face, cel puțin zece sedințe pe lună, își pierde curând toată dexteritatea.

Din cele spuse se înțelege că nimeni nu poate deveni imediat prestidigitator sau iluzionist. Cel mult putem ajunge: „puțin scamator.” Aceasta e posibil după explicațiunile pe care le vom da.

Citind aceste explicațiuni veți vedea că sunt de o simplitate copilăriească; să nu credeți pentru aceasta că efectul lor va fi micșo-

Retineți deasemenea aceste sfaturi practice: să aveți mâinile libere; evitați portul inelelor, care strică, mai ales. Atunci când e vorba de-a ascunde monete, prin mișcările pe care le produc; țineți în pâlărie un prestidigitator nu trebuie să aibă în mână sale; suflați-le deci pe ale voastre, atunci când vă produceți în public, spre a dovedi că nu aveți nimic ascuns, și spre a avea mâinile libere.

Am ales numai câteva scamatorii clasice, spre a vi le prezenta, dintre acelea care se pot face mai ușor, cu obiecte la îndemână: monete, pahare, batiste, cărți de joc, etc.

Cele complicate pe lângă că cer multe explicațiuni, ar destrăma misterul de care sunt înconjurate aceste reprezentații atractive. Prestidigitatorii profesioniști vor să apere acest mister de orice atingere și credem că nici publicul n'ar voi să afle în ce constă el, căci aceasta ar distruge tot farmecul scamatoriilor.

În această lume a iluziilor, e bine să ne împăcăm dela început cu gândul că vom fi păcăliți, și să ne lăsăm legănați, orbi în mod voluntar, de farmecul iluziei.

R. B.

DISPARIȚIA UNEI LUMÂNĂRI

UAȚI o lumânare obicinuită. Cu o foaie de hârtie albă faceți un toc de aceeași dimensiune cu această lumânare. Tăiați apoi o rotiță din lumânare, având grija ca să rămână un capăt de fitil, așa încât să-l puteți aprinde ușor. Puneți această bucată mică de lumânare la una din extremitățile tocului de hârtie. Aveți astfel un aparat, care prezintă toate aparențele exterioare ale unei lumânări, atât prin forma sa, prin culoare, cât și prin faptul că poate fi aprinsă. Amestecați acest aparat printre celelalte lumânări, ale unui sfeșnic, cu mai multe brațe.

Sfeșnicul, cu lumânările aprinse îl aduceți pe masă. Ca din întâmplare, stingeți lumânările, și apoi între alte două scamatorii, apucați lumânarea preparată în mână, înfășurați-o într'o bucată de ziar, lo-

nasul spectatorului. Vă prefăceți că aruncați piesa astfel culeasă, în pâlărie; în momentul însă când aduceți mâna în dreptul pâlăriei, impalmați din nou piesa, adică o aduceți înapoi în podul palmei și lăsați să cadă în interiorul pâlăriei una din piesele pe care le țineți cu mâna cealaltă, desfăcând puțin degetele. Spectatorul crede că de fapt piesa culeasă din nasul lui a fost aruncată în pâlărie iar d-ta poți reîncepe recolta și să culegi o altă piesă. Puteți continua astfel până când se termină banii așezați sub căptușala pâlăriei.

D. Herbe, nu se slujește de o pâlărie ci de o răcitoare de șampanie, făcută astfel încât o poate ține pe dinafară, căci printr'o apăsare pe un buton, scoate un sunet care imită perfect căderea unei monete într'insa.

Trucul devine mai greu de explica-

ZARURILE MISTERIOASE

UAȚI în mână două zaruri, țineți-le între degetul cel mare și arătător, așa încât spectatorii să vadă câte una din fețele zarurilor. Rugați publicul să-și noteze zarurile văzute.

Întoarceți apoi mâna, ca să arătați fețele opuse. În timpul acestei întoarceri aveți grijă să sucii repede și zarurile între degete spre dreapta. Publicul își va nota deci alte cifre decât cele care corespund fețelor arătate la început.

Aduceți iar mâna în poziția dela început, sucind și zarurile la loc spre stânga. Publicul se va convinge că zarurile n'au fost schimbate dela loc.

Acum rugați să vi se țină strânse cele două degete în care aveți zarurile și întoarceți încet mâna pe dos, de data aceasta fără a mai suci zarurile. Vor apărea alte cifre, cele adevărate, corespunzătoare.

Vi se va cere insistent să repetați experiența. Atunci sub motivul de-a îndepărta orice bănuială că sucii zarurile rugați pe cineva să lipiască, ușor, cu o bucătică de hârtie, muiată în apă cele două zaruri, pe una din fețele lor. În felul ace-

dintre noi nu știe despre ce e vorba și nici nu vom ști, fără îndoială, niciodată, căci nu are obiceiul maestrul, să informeze pe vecini, despre ceea ce face.

„Bătrânul” după cum îl numea Skrimshire, nu era în realitate mai în vârstă decât el; dar cucerise toate gradele, unul câte unul, după ce debutase ca simplu copil de trupă la marină. Mai întâi copilăria lui fără zîmbet, apoi greaua responsabilitate, pe care o căpătase de timpuriu, îl îmbătrâniseră mult și-l înăpriseră.

Chip frumos de marinar și conducător hotărât, deși impulsiv, căpitanul Nelson, avea totuși sufletul deschis și inimă bună.

Skrimshire știa bine acest lucru și, simulând că e necăjit, pe când ședea pe scaunul său portativ, la pupa corăbiei cu patru catarte Lochwinnoch, privia pe căpitan care, cu tălpile lui de cauciuc, mergea încoace și încolo, tăcut, ca un leu în cușcă, oprindu-se din timp în timp spre a-l privi cu un aer preocupat. Călătorul se gândia la chipul în care ar putea mai bine să se folosească de calitățile atât de prețioase ale căpitanului.

Era un duel tot pe atât de interesant pe cât de original, acela

care se angaja în acest moment, între acești doi oameni energici, încăpățânați și voluntari; dar unul era tot atât de viclen, pe cât era celălalt de loial și, nemulțumit de a citi ca într'o carte în adâncul sufletului aceuia, care îi era superior prin loialitatea sa, se prefăcea astfel, încât să lase să se citească într'insul un lucru foarte evident și foarte plauzibil.

Gândul de a trece în ochii căpitanului ca inocent, nici nu-i trecu prin minte, aceasta l-ar fi obligat să schimbe atitudinea și să ia alta, care n'ar fi fost aceea a unui om, care nu știe că semnalele de dimineață fuseseră schimbate pentru dânsul.

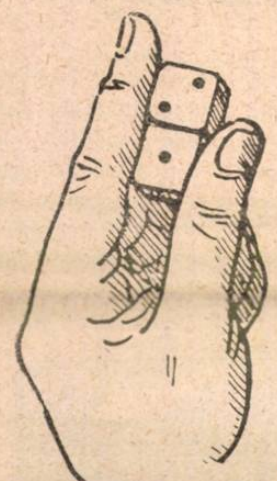
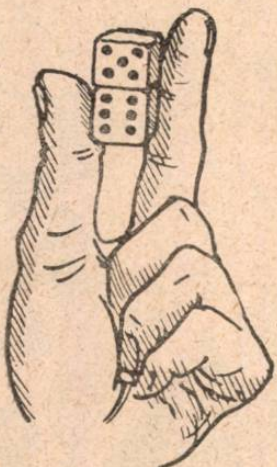
Dimpotrivă, ceea ce fusese până atunci și ceea ce cu atât mai mult trebuia acum să se prefacă că este, era vinovatul, care nu se teme că va fi prins vreodată și al cărui gând e foarte departe de a crede că cineva îl bănuiește.

Da, singur acest rol, numai acesta, și nu un altul, trebuia să-l joace. Până aci se mărginise să-l joace instinctiv; de acum înainte va trebui să-l joace în mod voluntar.

(Sfârșitul în numărul viitor)

sta împiedicați pe cunosători să observe că, prima dată, cifrele de pe dos nu corespund cu cele din față. Repetați manevra, având grije să suciți la dreapta și apoi iar la

stânga zarurile, când arătați cum stau zarurile în primă fază, și rugând să vi se țină degetele, când întoarceți mâna a doua oară, și când cifrele se schimbă, tocmai pentru că nu mai suciți zarurile.

Nu mai admiteți să faceți experiența și a treia oară!

ZARUL CĂLĂTOR

AȘEZĂȚI pe o masă zarul plin, acoperit cu unul gol pe dinăuntru și alături de dânsul cutia zarului. Puțin mai încolo așezați o pălărie, răsturnată cu fundul în sus. Lămuiriți pe spectatori că veți face să treacă zarul sub pălărie, fără să-l atingeți. Și spre a arăta ceace se va petrece, ridicați ambele zaruri, strângându-le puțin între degete, așa ca cel plin să nu cadă, și duceți-le deasupra pălăriei. În acest moment, coborînd puțin mâna și desfășcând ușor degetele, lăsați să cadă, neobservat, zarul cel plin.

După aceasta așezați zarul gol pe dinăuntru pe masă, îl acoperiți cu cutia sa; numărați până la trei și apoi arătați: 1) că zarul se află în pălărie, lucru simplu, căci l-ați introdus cu câteva secunde mai înainte; — 2) că zarul nu mai e în cutie: pentru aceasta va fi destul să ridicați cutia, strângând ușor degetele, așa ca să țineți zarul gol în interiorul cutiei, care-l acoperă.

TELEPATIE... BAZATĂ PE O OBSERVAȚIE FIZIOLOGICĂ

SPUNETI publicului că sunteți în stare să ghiciți, dintre două obiecte pe care le-ar ascunde, care se află în mâna dreaptă și care în mâna stângă.

Spre a da instrucțiunile necesare, alegeți de unul dintre spectatori, oricare. Explicați acestuia că trebuie să acopere, cu palmele ambe-

lor mâini obiectele, că vă veți întoarce apoi cu fața la perete și că dânsul în acest timp va ridica cu mâna unul dintre obiectele ascunse, pe care urmează să-l ghiciți, și fără a spune nici o vorbă, ca să nu-l puteți auzi, se va mărgini să-l arate bine publicului. Il va acoperi apoi din nou cu palma și atunci veți veni și veți ghici, sub care mână se ascunde.

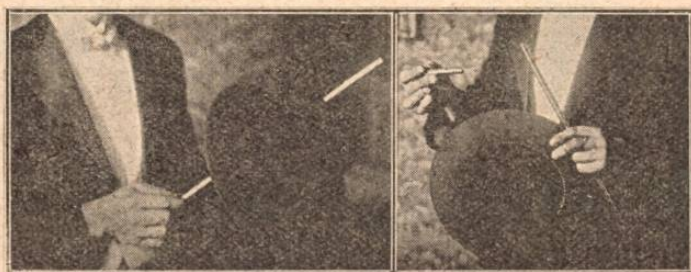
Va fi destul să priviți la culoarea mâinilor, spre a ști care s'a ridicat de jos.

Mâna care a rămas nemișcată va fi mult mai roșie, decât cea care s'a plimbat prin aer, spre a arăta spectatorilor obiectul ascuns.

Astfel bazându-vă pe un fenomen fiziologic, acumularea sângelui în mâna care stă jos, veți face să se creadă că sunteți dotați cu însușiri neobiceșuite telepatice.

PĂLĂRIA GĂURITĂ

DACĂ aveți grije să pregătiți o baghetă care, desfășcându-se, să aibe un ac, atunci puteți, pe când faceți altă scamatorie, la un moment dat, cerând pălăria cuiwa, ca să vă slujiți, de dânsa, să exclamați, spre consternarea celui care v'a împrumutat-o: — „domnule, dar pălăria

d-tale e ruptă!” Spre a-l încredința de acest lucru i-o arătați pe ambele părți și mișcați ușor bagheta.

„Nu-i nimic, îi veți spune, o vom dregi.” Și lăsând ca vârful să scape sub masă, neobservat, scoateți bagheta din pălărie și, frecând locul pe unde se credea că s'a trecut bagheta, restituiți pălăria buclucașe.

NODUL GORDIAN

VERETI să vi se de public două batis- la oaltă cu un nod obișnuit, făcându-vă că strângeți nodul, în realitate aveți grije să trageți cu mâna stângă de colț, iar cu dreapta

ținând cu o mână colțul astfel pregătit, cu cealaltă una din batis- dați altcuiva celălalt colț și cealaltă batisă, spre a înmâna nodul. Arătați că batisțele sunt bine innodate. Acoperiți încet cu mâna din batisă nodul, pe care ținându-l în mâna stângă îl mișcați cu degetul cel mare, astfel, încât colțul mobil să alunece afară și să se desfășce.

Așezați batisțele, strânse, pe o masă. Acoperiți cu o pălărie. Numărați până la trei și apoi apucați una câte una cele două batis- te, pe care le scuturați spre a arăta că nodul s'a desfășcut dela sine.

BANUL SPINTEN

CERETI cuiwa din public o moneta de un leu. Sufulcați-vă mâinile, ca să nu se creadă că vă slujiți de măneci, penfru experiența pe care o veți face.

Anunțați că veți face astfel încât moneda să intre în trup. Penfru aceasta o apucați cu degetele mâinei drepte și o frecăți binișor de antebrațul stâng, sprijinind cotul pe masă.

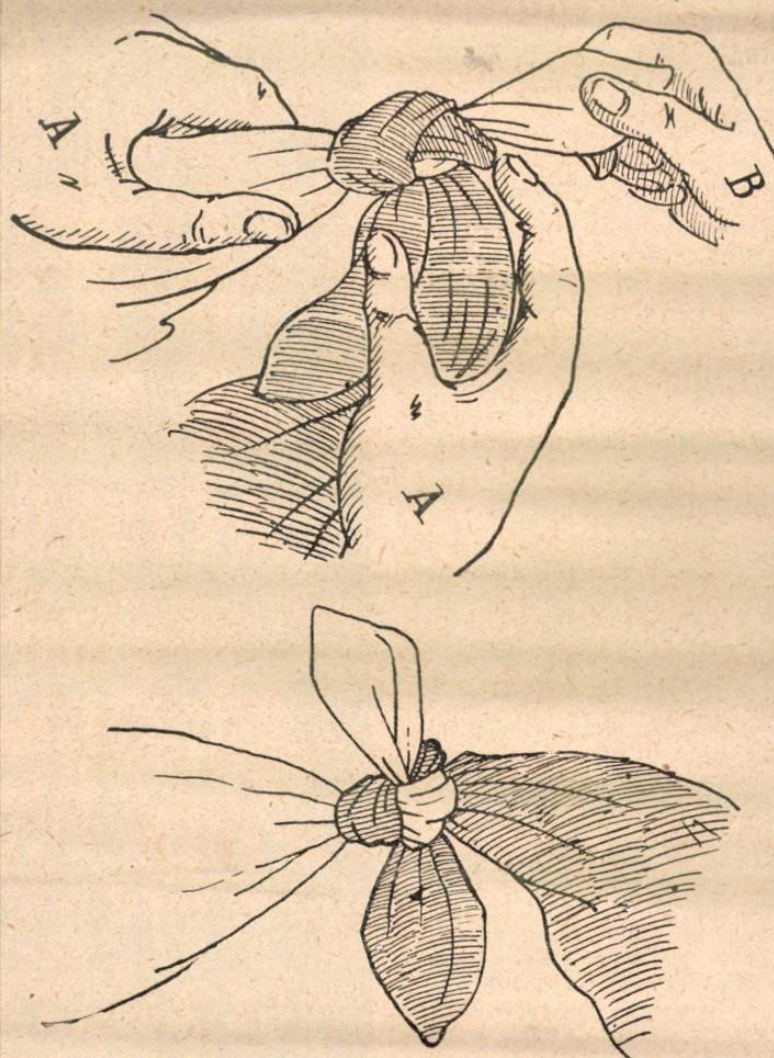
„Să nu credeți că banul e legat!” spuneți publicului, și apucându-l cu mâna stângă îl arătați tuturor. Il luați apoi iar în mâna

dreaptă și frecăți binișor antebrațul cu el.

Il scăpați apoi, cu voie, din mână, pe masă. „Experiența nu reușește totdeauna”, veți adăuga, cu un aer necăjit.

Ridicați moneda cu degetele mâinei stângi. Vă prefăceți că o treceți în mâna dreaptă, dar de fapt o împingeți mai adânc în mâna stângă. Continuați să frecăți antebrațul mâinei stângi, ca și când ați lăsat moneda în mâna dreaptă, deși în realitate aveți nimic într'însa și desfăceți degetele, arătând că moneda a dispărut.

Spectatorii cari tot timpul au văzut moneda în mâna dreaptă, nu se

DEGETARUL MIȘCĂTOR

PUNÂND degetarul pe degetul arătător al mâinei drepte îl apucați apoi cu vârful degetelor mâinei stângi. În realitate îndoiți degetul arătător în palma mâinei drepte.

Vă prefăceți că ați luat degetarul în mâna stângă și frământân-

tr'însa aveți o altă bilă colorată, care nu se vede de public.

Așezați deasupra palmei pe care o formează mâna dreaptă; una din bile mâinei stângi. O asvârliti în sus, o prindeți apoi în mâna dreaptă și scoateți deasupra bilei de altă culoare pe care o aveți aci. Spectatorii vor crede că bila și-a schimbat culoarea. Puneți această bilă la loc

du-l în mână îl faceți să dispară. Arătați mâna goală. În acest timp degetarul se găsește impalmat în mâna dreaptă. Alipiți ambele mâini împreună și îmbrăcați degetarul pe degetul mijlociu al mâinei drepte. Se va părea că degetarul s'a mutat. Experiența se poate varia în tot felul și se poate face cu mai multe degetare.

BILELE CARE-ȘI SCHIMBĂ COLOAREA

TINETI între degetele mâinei stângi trei patru bile diferite colorate.

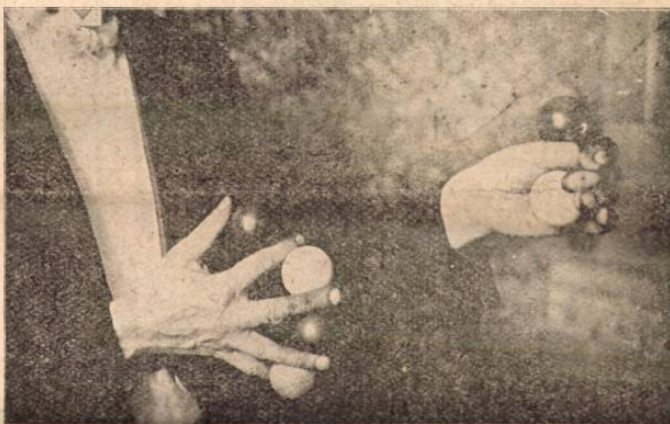
Mâna dreaptă o țineți ca o pălărie, cu dosul către spectatori. În-

în mâna stângă, luați altă bilă și repetați de două trei ori experiența.

Se va părea că în aer bilele se transformă.

MONETE CARE STRĂBAT O PĂLĂRIE

AȘEZATI mai dinainte câteva monete în panglica exterioară a unei pălării și le țineți strâns aci cu degetele. Arătați că pălăria — de data aceasta — nu e găurită; apoi aruncați, în pălărie, pe care o țineți în mână, câteva monete. În acelaș timp desfăceți degetele care țin celelalte piese în panglica pălăriei: acestea vor cădea și spectatorul are iluzia că sunt aceleași piese care au străbătut pălăria.

CURIOZITĂȚI

EXISTĂ ÎN ROMÂNIA DOI OAMENI, cari să aibe exact acelaș număr de fire de păr?

Matematicianul dr. W. Ahrens, a arătat, că trebuie să existe asemenea oameni, prin următorul raționament.

„Numărul de fire de păr al unui om, nu trece niciodată peste 200.000 și chiar de ar exista oameni în România, cari să aibe 1.000.000 de fire de păr, cum țara noastră are 15 milioane de locuitori, trebuie să fie mai mulți cari să aibe acelaș număr de fire de păr.

Căci dacă primul ar avea o, al doilea 1, al treilea 2, al patrulea 3 și așa mai departe fire de păr, atunci al milionunulea va avea 1.000.000 iar cel imediat următor va trebui în mod imperios să aibe un număr de fire de păr, dintre acelea care au mai fost socotite. Chiar dacă nu putem arăta cu numele cari sunt oamenii din România, cari au acelaș număr de fire de păr, ceace e sigur e că sunt asemenea oameni.

Desigur că se vor găsi printre cititori, glumeți cari să ne spuie că ei cunosc cu numele doi, trei oameni cari să aibe în cap unul sau cel mult trei fire de păr.

Problema noastră a fost pusă însă spre a arăta că nici natura nu poate fi variată la infinit, când se ia în considerare un sinur caracter.

Ca o deducție a raționamen-

tului de sus, constatăm că între 267 de oameni trebuie să se găsească cel puțin doi cari să aibe aceeaș zi de naștere.

OAMENI CARI INTRĂ ÎN FOC

ASBESTUL e o fibră de origine minerală, care a găsit în industria modernă o mulțime de aplicațiuni, deoarece nu conduce căldură aproape de loc și nici nu arde. Dar cea mai importantă întrebuintăre e desigur la confecționarea hainelor protectoare pentru pompieri. La Los Angeles s'au făcut asemenea îmbrăcăminte care să învâluiească tot corpul și capul, punând pe pompier cu totul la adăpostul focului, și îngăduindu-i să treacă prin flăcări fără să-i pese. Paralela dinaintea a glugei, pe care o cuprinde mbrăcăminte, are o deschidere garnisită cu mică, prin care pompierul poate să priviască și un dispozitiv pentru respirație, conceput după modelul măștilor împotriva gazelor asfixiante. Se speră că aceste haine vor da rezultate foarte bune, care vor permite salvatorilor să se svârlă în flăcări spre a scăpa pe sinistrații căzuți în nesimțire.

HAZURI

— „Spune Gică, ai avut și tu pojar atât de rău ca mine? Patru săptămâni a trebuit să lipse de la școală!

— Al meu a fost mai rău; l-am avut în vacanță!

JOCURILE „REALITĂȚII“

Deslegările diferitelor jocuri ale Realității, se primesc la redacție, până la 10 Octombrie, cor. Fiecare joc acordă deslegătorului un număr oarecare de puncte. Cel care obține numărul cel mai mare de puncte, prin deslegarea celui mai mare număr de jocuri, din numerele 31, 32, 33 și 34 ale Revistei noastre, va primi un premiu de 1.000 (una mie) lei. Premiul al doilea e de 500 (cinci sute) lei; premiul al treilea de 300 (trei sute) lei. Următorii șapte deslegători primesc câte un volum din operele autorilor români. Premiile se vor distribui până la 15 Octombrie.

Bonul A.

Subsemnatul .....

trimit alăturat deslegarea jocurilor No. ....

Deslegătorii jocurilor noastre, sunt rugați să detașeze acest bon și să ni-l trimită în plic împreună cu deslegările. În acest fel vom putea ține socoteală de notele fiecărui deslegător, la împărțirea premiilor.

Jocul No. 2. — Cuvinte încrucișate (10 puncte).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12										
13										
14				15						
16			17					18	19	
20		21					22			
23					24	25				
26				27						28
29			30						31	
32					33			34		
35										

Orizontal:

1) Dispūs în pături (11 litere). 12) Parte din hamuri cu cari trag caii (11). 13) Care poate anula o vânzare (11). 14) Lichid (3). 15) Provine (5). 16) auxiliar (2). 17) Lip. (Mold.) (4). 18) Trec brusc (3). 20) Stropit (6). 22) Locuințe (4). 23) Ecioară divină (4). 24) Animale (5). 26) Fir (3). 27) Depărtări (7). 29) Canonadă (8). 31) Mitologie (2). 32) Departament francez (4). 33) Strigătul unui animal (6). 35) Orientală (11).

Vertical:

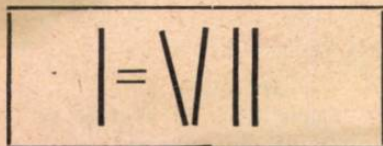
1) Transparent (11 litere). 2) Alergare deasă. 3) Bazin (4). 4) Soldați turci (3). 5) Tablă (5). 6) Care nu poate fi făcut după un alt model. 7) Producem (5). 8) Fluviu în Europa (4). 9) Soiuri de ciment (8). 10) Lucrări. 11) Șuierare (6). 17) Oraș în Prusia (3). 19) Locuitor dintr'un ținut din Asia (7). 21) Plantă (6). 22) Vizibile (6). 25) Cam neplăcut (fig.) (5). 27) Măsură (2). 28) Literă grecească (4). 30) Nume feminin (3). 34) Zeu (2).

Joc No. 4. — Silabe amestecate (3 puncte).

CU	TU	O	BI	CA	ȚI	ZI	LOR	A	EI	A	CI	PA	TI
RI	TO	ȚI	RI	EI	ȘI	RU	CI	BR	TI	CI	TOA	JO	RE
CU	SUC	RI	CE	SOR	LA	DE	TO	SPI	A	RIT	TE	RE	IN
A	TRE	LI	PR	TA	IN	TE	DE	A	RI	URE	LE	AȚA	LOR

Prin așezarea exactă a silabelor obțineți o frază ocazională.

Jocul No. 3. — Bețe de chibrit (3 puncte).

Prin mutarea unui băț de chibrit se capătă o egalitate matematică exactă.

Jocul No. 5. — Careu (6 puncte).

1			
2			
3			
4			

1. Arbust. 2. Suprimare. 3. Chipiu de paradă. 4. Neisbândit. Orizontal și vertical aceleaș.

Jocul No. 1. — Potrivirea bucăților tăiate, așa încât să alcătuiască un tablou (8 puncte).

Săptămâna sportivă

(Continuare de pe pagina 3)

forțelor în capitală, par a fi banii, cari nu mai sunt de găsit decât în București și fără de care nici sportul nu se poate face. Șampionatul athletic se va aranja pe la finea lui Septembrie, timp care de altfel îl socotim prea întârziat. Nicăiri în Europa nu se aranjază șampionatele atât de târziu, mai ales că în acest timp variația vremii prezintă multe inconveniente care influențează rezultatele.

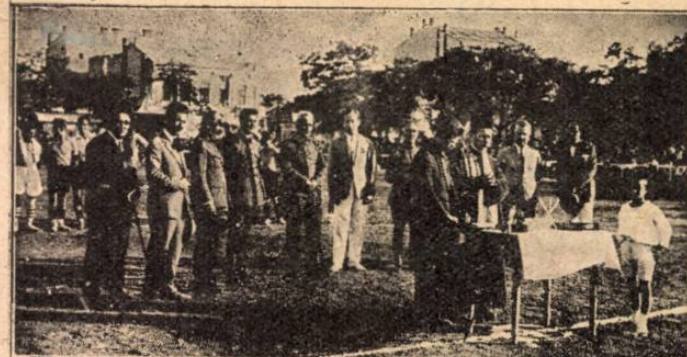
Asociațiunile cari se ocupă cu atletica trebuie să intervie, ca pe viitor centrala să aranjeze din vară luptele pentru șampionat.

Privitor la evenimentele sportive externe, remarcăm, că Europa își îndreaptă privirea către Italia. În Roma, la Olimpiada școlilor superioare, atleții tuturor universităților din lume, luptă în diferitele ramuri ale sportului, iar în Bologna șampionatul pentru înot a adunat pe cei mai buni înotători ai Europei. Din partea României — regretabil — nimeni nu ia parte la aceste concursuri, unde deși nu ar avea mari aspirații de succes, s'ar fi putut învăța foarte mult, fapt de care este mare nevoie. Dar înzadar: nu sunt bani; sau dacă sunt, trebuie pentru altceva.

Importanța vieții sportive externe este încheierea primei perioade pentru cupa Europei centrale. Cele mai bune echipe ale Austriei, Cehoslovaciei, Ungariei și Jugoslaviei iau parte în luptă. Cele două echipe ale Jugoslaviei: Beogradsky SC și Hajdu au căzut, tot această soartă au avut-o echipele Ujpest, ungară, și Admira din Viena. În perioada a doua vor juca numai 4 echipe: Hungaria din Budapesta cu Sparta din Praga, și Rapid din Viena cu Slavia din Praga. Fiecare păreche va juca câte două lupte, urmând ca să se deie lupta decisivă între cele două cari se vor dovedi mai tari. În viitor vor lupta pentru cupa Europei centrale și Italia, Elveția și Germania. În primăvară era vorba că și România participă printre celelalte state, cu cele mai bune două echipe ale ei, dar acum nu se mai aude nimic despre aceasta. Mari șanse și așa n'au avea; sportul nostru amator n'ar putea fi deloc un rival de temut pentru echipele celorlalte state.

CONCURSUL de tenis din Oradea, deasemenea s'a terminat și oaspeții din străinătate au plecat dela noi încărcăți cu daruri bogate. Concursurile de tenis din Sinaia, Cluj și Oradea nu sunt numai jaloane importante ale acestei ramuri a sportului, dar de acum înainte se vor ține întâlniri de revanșă a

celor mai buni jucători din statele vecine. Premiile onorifice lasă frumoase amintiri și nu ne îndoiim că pe viitor, atât la concursul KAC cât și NAC, afară de participanții însemnați ai anului curent, vor participa între alții cei mai buni jucători germani, austriaci și cehi.

INAUGURAREA UNUI TREN SPORTIV LA CONSTANȚA

Serviciul divin, în prezența autorităților. Echipa Constanțeană, care a fost învinsă de Echipa reprezentativă a Bucureștilor

Teatru · Muzică · Artă

NOUL AN TEATRAL

Direcția Teatrului Național din București a fost reluată de d. **Corneliu Moldovanu**. Domnia-sa a arătat din rândul trecut adâncă pricepere și tact în conducere așa încât e nelindios că prima instituție teatrală din țară va continua să prospereze.

Stagiunea aci se va deschide cu „Răsvan și Vidra” drama romantică a lui Hașdeu, pentru sărbătorirea celor douăzeci de ani dela moartea acestuia. Montarea nouă

Storin și V. Maximilian. O a doua premieră la acest teatru va fi „Răpirea Sabinelor” comedia lui Schonthal și Wadelburg.

La Teatrul Mic, compania dramatică de sub conducerea d-lui **M. Fotino** și-a asociat prețiosul concurs al d-lui R. Bulfinski, care a demisionat dela Teatrul Național.

Premiera cu care va începe stagiunea este piesa „Doctorița” a d-lui **Valjean**. Se repetă comedia „Antonia” a lui Lengyel, care a

tește montarea operei „Răpirea din Serail” a lui Mozart.

La Teatrul Național din Cluj, s'au produs schimbări mari. Direcțiunea a fost luată de către d. **Victor Eftimiu**, cunoscutul scriitor și autor dramatic, care în câteva rânduri, pe cari a binevoit să le scrie, pentru „Realitatea” schițează principiile unui întreg program de activitate. D. Victor Eftimiu este și directorul Operei, precum și directorul „Teatrului de Vest” nou înființat. Acest din urmă teatru, alcătuit din artiștii dela Cluj, va da reprezentații în Oradia, Arad, Sătmăr și Timișoara.

Porțile teatrului din Cluj se deschid la 15 Septembrie.

Teatrul Național din Craiova a ars printr-o nenorocită întâmplare. Cetățenii, din Capitala Olteniei, sunt hotărâți însă să clădească, în locul vechiului teatru unul nou, așa încât la 25 Octombrie stagiunea să poată începe.

Sub conducerea tenorului N. Rabega, o tânără înjghebare de operetă colindă de două luni țara, dând spectacole frumoase cu „Silvia”, „Vagabonzii”, „Voevodul Țiganilor”, etc.

La teatrul maghiar din Cluj, spectacolul de deschidere a fost „Omul de Aur” a lui Jokai. Premiera va fi „Potopul” a lui **Berger**, tradusă în ungurește de d. Emeric Szobó.

Opereta nouă care se va reprezenta va fi „Cea mai mică fiică a lui Horwath” compusă de **Zerkovitz**.

Vor urma apoi comedia „Campionul mondial” a lui Szilagyi: „Vacanța de Paște” de **Romain Covlus**.

Se pregătește, — conform tradiției teatrului maghiar din Cluj — câteva traduceri din literatura dramatică românească.

D. VICTOR EFTIMIU

în cabinetul de lucru al Teatrului Național din Cluj
(Foto Realitatea)

TEATRUL NAȚIONAL DIN CLUJ

DIRECȚIUNEA

In Ardeal au fost totdeauna nucleuri artistice: societăți de amatori au jucat teatru, corurile au cântat doinele culese pe colinele munților și în văile cu râuri repezi. Toate vechile bunevoine trebuiesc reinviată și folosite acum, pentru crearea unei mișcări generale de artă și cultură românească.

Talente sânt, dragoste de artă — protatendenți. Statul face jertfe și va face altele noi, acolo unde va fi nevoie de creat. Așa zisele „turnee” și „stagiuni” ale trupelor venite din Regat s'au trece fără să lase urme. Cea ce trebuie sprîmînt este inițiativa locală, cu rădăcini în pământul românesc. În Transilvania și Banatul „Rădăcinile” vor avea seva și parfumul local. Să ne ferim de alcătuirile efemere, să creștem stări durabile pe loc.

In Ardeal au fost totdeauna nucleuri artistice: societăți de amatori au jucat teatru, corurile au cântat doinele culese pe colinele munților și în văile cu râuri repezi. Toate vechile bunevoine trebuiesc reinviată și folosite acum, pentru crearea unei mișcări generale de artă și cultură românească.

Talente sânt, dragoste de artă, protatendenți. Statul face jertfe și va face altele noi, acolo unde va fi nevoie de creat. Așa zisele „turnee” și „stagiuni” ale trupelor venite din Regat trec fără să lase urme. Cea ce trebuie sprîmînt este inițiativa locală, cu rădăcini în pământul românesc. În Transilvania și Banatul „Rădăcinile” vor avea seva și parfumul local. Să ne ferim de alcătuirile efemere, să creștem stări durabile pe loc.

VICTOR EFTIMIU

care se face, a fost încredințată d-lui Paul Gusti.

A doua premieră va fi „Comedia fericirii” de Evreinoff, pusă în scenă de d. Soare Z. Soare.

La teatrul Regina Maria din București stagiunea va începe cu o piesă originală: „Domnița Anastasia”, o tragi-comedie de moravuri, operă a d-lui **Mihail Zamfirescu**. Primele roluri vor fi deținute de d-na Sorana Topa și de d-nii Gh.

avut succes la Teatrul Național din Cluj.

Teatrul Fantasio, a trecut sub direcțiunea d-nei **Dida Solomon** și va juca mai ales piese de Shaw și Wedekind. Stagiunea începe însă și aci cu o piesă originală „Ministrul”, operă a d-lui **George Brăescu**.

La Opera din București spectacolele vor începe la 1 Octombrie, reluându-se opera „Samson și Dalila” a lui Saint Saens. Se pregă-

In loc de cronică cinematografică

CONCURS FOTOGENIC

Revista noastră institue un concurs fotogenic, vrem adică să cerem cititorilor noștri să aleagă dănsii dintre cititoarele noastre pe cea care e mai potrivită pentru studio, pentru cinematograf.

Concurențele, acele doamne și domnișoare, care se socot apte și simt dorința să facă cinema, sunt rugate să ne trimită una sau mai multe fotografii caracteristice, însoțite de câteva rânduri, prin care să ni se arate intențiile și sentimentele care le însuflețesc.

Vom primi aceste fotografii în tot cursul lunii Septembrie. Vom publica apoi pe rând fotografiile trimise, împreună cu „motto”-urile

insoțitoare, spre a le supune criticii cititorilor. Aceștia vor fi invitați după aceea să aleagă prin „vot universal și secret” pe cea mai fotogenică, pe cea mai potrivită pentru kino.

Acestei alese revista „Realitatea Ilustrată” îi oferă călătoria gratuită până la Berlin sau Paris, (clasa II-a la tren și întreținerea timp de 15 zile) și angajament într-o casă de filme.

Doamnelor și domnișoarelor fotogenice, trimiteți degrabă fotografiile cele mai bune pe adresa revistei noastre. Dorim să contribuim la punerea în valoare a talentelor și frumuseților din țara noastră.

La mare, oamenii ingenioși nascocesc tot soiul de distracții. Fotografia noastră reprezintă un grup de vilegiaturiști, cari atârând greutăți de picioarele mesei, mănâncă în apă.

(Foto Realitatea)

Concursul fotografic al „Realității”

Concursul nostru fotografic a avut un răsunet mai mare decât ne așteptam. Primim zilnic la redacție o mulțime de fotografii, luate de amatori. Dacă spațiul nostru mărginit nu ne îngăduie să publicăm decât puține dintre acestea, concurenții noștri să nu se descurajeze și să continue a trimite fotografii. Săptămânal vom face selecțiunea lor și vom premia câte una cu 500 lei. Comunicăm celor, dela cari am primit fotografii până acum, că fotografiile trimise participă la concurs, în săptămâna următoare, dacă n'au putut fi cercetate până acum. Repetăm, pentru cei cari n'au luat cunoștință de concursul nostru, condițiunile lui: REALITATEA institue un concurs pentru fotografii amatori.

În fiecare săptămână, cea mai bună fotografie trimisă, fotografie care să fie de interes general, va fi premiată cu 500 lei. Fotografiile publicabile, cari n'au fost premiate, se vor publica cu mențiunea numelui trimițătorului.

Concursul fotografic al „Realității” e permanent și are loc în fiecare săptămână.

1. Feciori și fete suflând din tulpă (bucium) pe muntele Găina, la târgul de fete (fotografie premiată)
2. Interior de casă, la țară. Turnișor (lângă Sibiu).
3. Interior de casă pe Valea Crișului Negru.
4. Excursia la fântâna Sf. Ioan (lângă Cluj)
7. Excursia la fântâna profesorului Bilascu (lângă Cluj) trimise de Györke
- 5) Farul Regele Carol I dela Constanța.
6. Pe plaje la Mamaia, trimise de S. Hascalovici.

La băi de mare și când nu se poate altfel... de apă dulce

Balena dela Tataia

LA CONSTANȚA

Sus: Plaja dela Mamaia.
Jos: în stânga vederea portului;
la dreapta trenul spre Mamaia.

Căldurile tropicale din vara aceasta, au făcut ca, mai mult decât într'alți ani, lumea să caute răcoarea la băi de mare, la Techirghiol-Movila, sau la Constanța.

Sute și mii de vilegiaturisti asaltau trenurile de plăcere și înghesuiala și lipsa de locuri, au determinat născocirea de idei ingenioase, spre a călători mai ușor.

Una din fotografiile noastre arată cum părinții grijulii și-au așezat copiii, în plasa de bagaje a vagonului.

Să nu se creadă că făcând băi de soare pe plaje, vilegiaturisti nu au momente de distracție gratuită. Am luat un instantaneu, al d-lui „cel mai slab” din Constanța, „Balena”, cum îi spun înotătorii și care, pe plaja dela Tataia, amuză pe toată lumea.

Cei cari nu-și pot permite luxul băilor de mare, se mulțumesc și cu băile de apă dulce. Fotografiile noastre din stânga reprezintă grupuri de vilegiaturisti... la Grădiștea, lângă apa Argeșului, la mică, depărtare de București. Cu sutele cetățenii capitalei, Duminică și în zilele de Sărbătoare, pornesc din gara Filaret ca să petreacă o zi în aer liber, departe de zădăful orașului.

Citiți și răspândiți
REALITATEA

REALITATEA

(SAU LUCRURILE AȘA CUM LE VEDEM CU OCHII)

ILUSTRATĂ

Abonamente: Pe un an 300 lei; pe jumătate an 160 lei;
pe trei luni 85 lei.

Editor și Redactor: J. B. Sima
Apare totdeauna Dumineca

Redacția și Administrația:
Cluj, Str. Regina Maria 36.

ACTUALITĂȚILE SĂPTĂMÂNII

BIBLIOTECA
UNIVERSITĂȚII
IASI

Vedere generală a sondelor dela Moreni

BOGĂȚII PREFĂCUTE ÎN SCRUM

Săptămâna trecută un trăsnet a căzut pe sonda No. 15 a Societății Sospiro din Moreni, și a aprins-o. Zi și noapte neîntrerupt zeci și sute de vagoane de petrol au ars producând pagube enorme. Pentru localizarea incendiului, se sapă un tunel pe dedesubtul pământului până în apropierea sondei, după cum se vede în ilustrația noastră, și în urmă cu ajutorul tunelului se surpă pământul peste sonda incendiată, înăbușindu-se astfel focul. Ilustrațiile noastre arată mai multe vederi ale sondei incendiate, în mijloc o vedere generală din Moreni.

SĂ NE CUNOAȘTEM DUȘMANII

La Liga Națiunilor, Conte Albert Apponyi, reprezentantul Ungariei, va susține pe maghiari în procesul nostru cu optanții. Apponyi este un inversunat adversar al românilor și d. Titulescu va trebui să-și pună în joc toată capacitatea sa spre a dovedi dreptatea noastră.

Focul pe care Ungaria l-a deschis împotriva statelor succesorale este concentrat. Paralel cu procesul dela Liga Națiunilor, vecinii noștri desfășoară o activitate extraordinară spre a populariza acțiunea Lordului englez Rothermere, care susține că tratatele de pace trebuiesc modificate. Ungurii au adunat un milion 300 mii de iscălituri omagiale și au format din acestea 29 de volume mari. Aceste volume urmează să fie prezentate lui Rothermere cu titlul de recunoștință pentru acțiunea pe care a început-o și ca o încurajare pentru continuarea acesteia.

Cu toată propaganda deșantată pe care ungurii o fac în scopul ca păreriile Lordului Rothermere să găsească răsunet la conducătorii politici ai statelor mari, de sigur că nu se va găsi nimeni care să comită nebunia de a strica de dragul unui inconstient, pacea lumii atât de greu stabilită.

Săparea tunelului pentru localizarea focului.

ÎN ACEST NUMĂR:

O minune de toate zilele.
Dacă omul ar fi purece...
Călătorul din clasa I. (Roman).
În ochii publicului.
Teatru, Sport, Caricaturi, Glume, etc.

RECUNOȘTINȚA UNGURILOR

Pentru campania întreprinsă în favoarea ungurilor pentru revizuirea tratatului dela Trianon, de către anteprenorul gazetelor dela Londra, Lordul Rothermere, ungurii i-au trimis, 1.300.000 de iscălituri, legate în 29 de volume.

AVIATORUL AMERICAN BI OCK ȘI PASAGERUL SĂU SHLEE.

cari intenționează să facă înconjurul pământului, în avion. au străbătut până acum distanța New-York—Londra în 30 de ceasuri, Londra—München în 8 ceasuri, München—Belgrad în 6 ore și Belgrad—Constantinopol în 7 ore. Ilustrația noastră reprezintă pe aviatori, la sosirea lor în München, ciocnind paharele cu bere... bavareză, bineînțeles.

CONTELE ALBERT APPONYI ÎN ETATE DE 81 ANI

REALITATEA

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ ILUSTRATĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Cluj—str. Regina Maria Nr. 36—Cluj

La București: Calea Victoriei 39.

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an întreg . . . Lei 300
Pe o jumătate de an . . . „ 160
Pe trei luni . . . „ 85

PENTRU STRĂINĂTATE

Pentru America . . . \$3
Jugoslavia și Cehoslovacia Lei 400

Editor și Redactor: J. B. SIMA

DUMNECĂ, 11 SEPTEMBRIE, 1927

Călătorul obosit

Se făcuse seară. Moartea se așeză obosită pe o peatră la marginea râului, care șerpua leneș dealungul imensei capitale.

Din depărtare, de pe țărmul celalt, strălucia lumina reclamelor, care se oglindeau în apă, într'un chip fermecător:

„Palatul de dans „Moara Roșie”... marea bodegă „Carul cu Bero”... „Cabaretul Alhambra”... mulțime de cinematografe, cu filme anunțate în litere de o șchioapă: „Tărgul Petelor”... „Dispărută Noaptea nunții”... „Crimele din San-Francisco”... „Calvarul Omenirei”...

Moartea privia la scânteierea undelor. În jurul gurei ei uscate se brăzda o trăsătură de amărăciune și printre dinți murmură disprețuitor: „Un teatru etern!”

Curând moartea a fost stingherită în meditația ei de o femeie bătrână, care se apropie de dânsa cu pași domoli, târând mai mult, decât purtând, sarcina grea pe care o avea cu sine.

— Seara bună, cumătră! Spuse dânsa. Îngăduie-mi, rogu-te să stau și eu jos, lângă tine, spre a mă odihni o clipă. Calea mi-a fost lungă.

— Te rog! răspunse moartea, ajutându-i să pună jos sarcina din spate.

Odihna o află fiecare la capătul drumului, numai atunci e liniște și pace, adăogă dânsa cu jumătate de glas.

— Vai, murmură bătrâna, cât aș dori demult să capăt această liniște și pace! Mădularele mele sunt obosite, ochii mi s'au întunecat. Și tu trebuie să fii bătrână? Măinile îți sunt osoase și ochii adânciți în fundul capului!

— Sunt uitată de vremuri! Răspunse moartea cu glas amărît. Sunt sortită să călătoresc în toată lumea, sunt osândită la muncă veșnică!

— Fiecare cu osânda sa! îi răspunse bătrâna, cu compătimire. Nu toată lumea e fericită.

— Așa e soarta! Răspunse moartea scurt.

— E greu să privești cum, unul câte unul, cei cari ni-au fost dragi în viață ne părăsesc, se duc și ne lasă singuri, continuă bătrâna. Eu am avut doi feciori mândri. Amândoi au căzut în războiu. Groaznic lucru e războiul!

— Groaznic! întări moartea, cu un hohot. Războiul este opera oamenilor. El începe și se termină, după voia lor.

— Moartea capătă prada cea mai bogată! se văita bătrâna. Fără nici o milă, moartea seceră miile de vieți înfloritoare.

— Dacă e nevoită, bătrâna! spuse moartea, cu amărăciune. Eu îți pot spune acest lucru, mai bine decât oricare. Am fost în toate taberile, și în acele ale dușmanului și în acele ale prietenilor. Am fost nevoită să împlinesc sarcinile cele mai grele.

Și la ce bun toate astea? întrebă bătrâna. Ce vor oamenii? Nu e loc destul pentru toți pe acest pământ?

Nevoia și lipsa ne-a ajuns pe toți! — Lăcomia de avere și dorința de a poseda, de plăcerea de a apăsa pe alții, de a jefui!

— Oamenii s'au făcut răi și au pierdut dragostea de semenii! mai spuse bătrâna, cu tristețe. Fără să cugete că toți suntem oameni, ei urâsc și alungă pe străin, fără milă!

— Unde nu este credință, nu este dragoste... Unde nu e dragoste nu e suflet... Unde nu e suflet, nu este Dumnezeu! spuse moartea, ducându-se pe gânduri.

— Eu nu pot înțelege lumea de azi! se tângui bătrâna. Cât de mult doresc liniștea veșnică!...

A voit să se ridice apoi, ca să-și urmeze calea. Dar puterile îi slăbiră și ea se clătina. Binișor moartea

o luă în brațele sale și spuse domol:

Cine vine la mine, e mântuit! — Moarte binefăcătoare! Șopti bătrâna.

— Da, eu sunt aceea! murmură moartea, închizând ochii blajini ai femeii.

Dar îndepărtare, continuau să lumineze, în culori aprinse, reclamele:

„Palatul de dans „Moara Roșie”... marea bodegă „Carul cu Bero”... „Cabaretul Alhambra”... mulțime de cinematografe, cu filme anunțate în litere de o șchioapă: „Tărgul Petelor”... „Dispărută Noaptea nunții”... „Crimele din San-Francisco”... „Calvarul Omenirei”...

BULETIN SĂPTĂMÂNAL

UNA după alta curg pacostele. În țara noastră anul n'a fost prea mănos. Dar se părea că spre deosebire de alți ani, vremea ne va scuti de pacostea înecurilor și nu vom mai vedea râurile dând peste maluri. Ne-am bucurat de sigur prea de vreme, pentru că în săptămâna trecută ploii năprasnice au căzut în Bucovina, Basarabia și Moldova. Sate întregi au fost acoperite de apă, drumurile au fost desfundate, căile ferate rupte de apă, s'au înecat oameni și familii numeroase au rămas pe drumuri. Județele Strojinet, Câmpulung, Cernăuți, Hotin, Iași, Tighina au fost acoperite de apă, multă vreme de acum încolo trenurile au fost nevoite să-și întrerupă circulația. În toate județele menționate porumbul a fost înecat, coșarele cu bucate duse de apă, yitele omorâte. Populația a rămas în cea mai mare lipsă.

Gvernul a hotărât să dea un ajutor de 5 milioane lei celor greu încercați.

Nu ajutoare care să se acorde după ce se întâmplă nenorocirile, ci o vastă lucrare de canalizare ar trebui începută în țara noastră. În felul acesta s'ar putea săpa albiile râurilor așa încât să nu mai dea pe margine la fiecă ploaie mai mare. Mult pământ bun de lucru și care azi este acoperit cu papură și rozog ar fi redat agriculturii, și n'am mai avea de înregistrat nenorociri în fiecare an, în altă parte.

SUNT câteva luni de când o furtună a trântit vaporul „Împăratul Traian” de mal și l-a împins între stânci, pricinindu-i stricăciuni mari. De atunci și până acum s'au tot străduit să-l scoată la liman, dar lucrul n'a fost cu puțință. O altă furtună, acum de curând, a venit să facă ceea ce n'au fost în stare oamenii. Si vaporul Traian stricat rău, se găsește acum iar în portul Constanța de unde urmează să fie trimis spre reparare.

OAMENII adesea sunt ca oile. E greu până se pornește unul ca apoi se meargă cu toții după dânsul. La Smeeni, în județul Buzău s'a săpat o fântână și nu știm ce i s'a fi zărit unuia că a seos zvonul că fântâna ar avea putere de leuire. Cu zecele și sutele au început oamenii să vină de pe locuri îndepărtate până la Smeeni, să se vindece

de tot soiul de boale. Apa e apă ca toate celelalte și nu are, bine-înțeles, alt efect decât acela de a vindeca pe negustorii din împrejurime. Oamenii pleacă desamăgiți și tot atât de bolnavi pe cât vin.

Ne aminteste acest lucru o poveste de mult haz: Cică într-o vreme, mai de demult, într'un sat sărac, îi mergea tare rău și popii și cărciumarului. Și pe când cel dintâi se plângea celui-lalt, acesta, om șiret, îi spuse: „Părinte, eu cunosc un leac să-răciei noastre, numai de te vei învoi să mi-ajuti să răspândesc vestea că apa din fântâna dela marginea satului e făcătoare de minuni. Popa s'a învoit. Și e drept că în curând atâta mulțime de oameni se adunase în jurul fântânii, încât cărciumarul nu mai prididea cu lucrul, iar popa cu primitul darurilor. În scurtă vreme amândoi au devenit bogați.

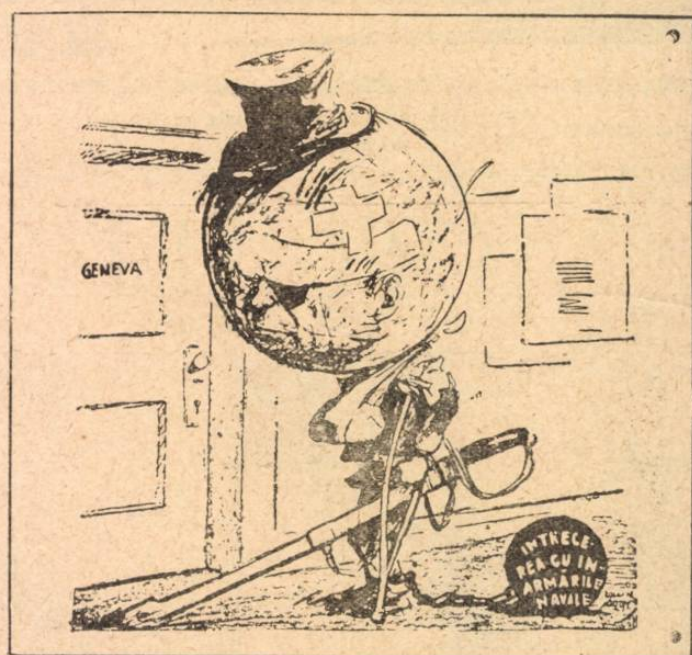
„Într-o zi iată că o trăsură se oprește la ușa cărciumii, care acum se făcuse han încăpător și un boier în cărje coboară cu greu dintr'însa. Intrând în han, boierul chiamă pe cărciumar la dânsul și-i spune: „Ascultă Șloim, te cunosc de multă vreme, spune-mi tu cinstit: e adevărat că apa fântânii acesteia este atât de tămăduitoare pe cât se spune?”

Iar cărciumarul răspunse: „Apoi ce să-ți spun, conașule, eu știu că pentru mine și pentru popa apa a fost în adevăr făcătoare de minuni.”

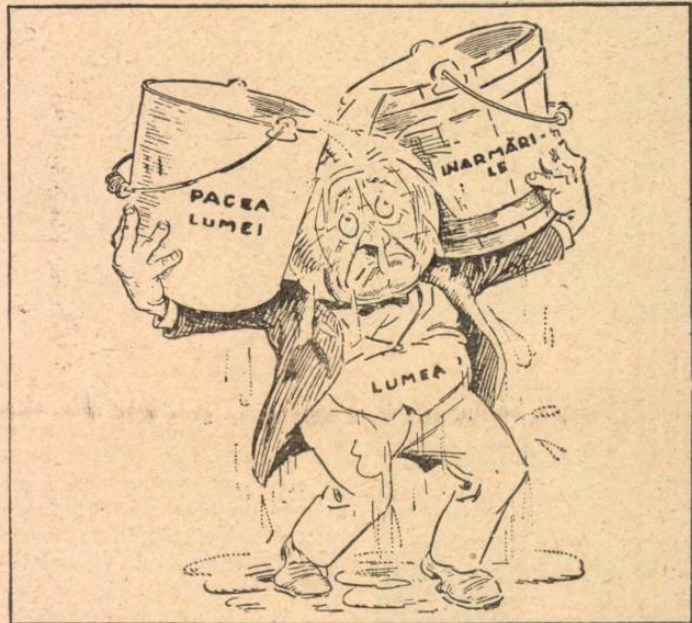
Fântână din Smeeni este de sigur de acelaș fel.

ÎN URMA fraudelor mari descoperite în administrație, se pare că guvernul s'a luat de grijă.

Pe deoparte s'a hotărât să se cerceteze gestiunea diferitelor birouri ale Ministerului, pe de alta, dl. Vintilă Brătianu a dat ordin administrațiilor financiare să urmărească pe foștii deputați ai guvernării averescane, care încasându-și mai dinainte banii cuvenți pe tot timpul vacanței până la Octombrie, fiind că nu se așteptau că între timp se va schimba guvernul, au păgubit statul cu peste 20 milioane lei. Și în vreme ce multe categorii de funcționari nu-și primesc salariile cu lunile, d-nii deputați își încasează diurnele pe o jumătate de an înainte.

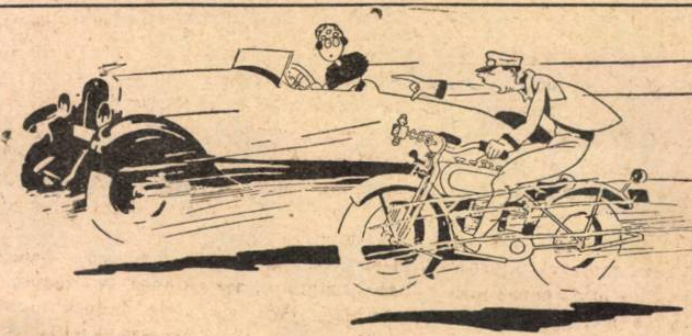
Diplomații Europei adunați pentru a 66-a oară la Geneva... echipați pentru pace

DE CE NU ESTE PACE
„Dușuri” calde și reci pe capul omenirei

PRIMIREA LUI LINDBERGH LA PARIS
„Publicul care venise să vadă aeroplanul cu care Lindbergh a trecut Atlanticul, era cât pe aici să zdrobească aparatul.”
—Ziarele.

SERGENTUL (către automobilista care nu ținea nici o seamă de viteză): Stai! Oprește la colț! Ea: „De ce? Eu nu locuiesc în casa de la colț.”

INAPOIEREA DELA BĂI...
Ea: „Par'că tot am uitat ceva acolo!”

OCHIUL PUBLIC

REAU să fiu CINEVA.
VREAU SĂ AJUNG.

„Vreau să devin CUNOSCUT, să devin MARE, să ajung să fiu VESTIT, vreau să ajung om de NOTORIETATE publică; orice aş fi, dar să fiu CINEVA. Nu vreau să rămân obscur, neştiut de nimeni, necunoscut, un om despre care nimeni cu vorbeşte nimic.”

Această problemă, preocupă nouă din zece oameni din aşanumita clasă bună, din clasa mijlocie şi aceea care formează pătura conducătoare şi funcţionărească. Trebuie să spunem dela început, că dorinţa de a ajunge cunoscut, nu e tocmai o dorinţă de condamnare, o dorinţă de care trebuie să se ruşineze cei care o au. Partea proastă este că în vremurile noastre şi în ţara noastră mai ales, sunt foarte mulţi aceia cari se străduiesc să obţină celebritatea fără a alege calea şi numai pentru valoarea ei, şi nu prin MUNCA adevărată, nu prin cinste şi pe calea cea dreaptă. Pe cei mai mulţi dintre aceştia nu-i interesează să producă într-adevăr un lucru de preţ, un lucru de însemnătate publică, şi ei vor să ajungă renumiţi, vor să străluciască, fără merite.

Spre a arăta deosebirea care există între cele două categorii de oameni, cei din trecut, cari au rămas celebri prin meritele lor în munca făcută pentru binele omenirii, şi cei de azi, cari nu aleg căile care duc la faimă, e destul să privim la înfăptuitul Galileo, cel care a arătat că pământul se roteşte în jurul soarelui şi la vânătorul de situaţii şi de celebritate de astăzi. Galileu a studiat şi a aprofundat problemele firei nu spre a ajunge mare în ochii mulţimei, căci aceasta nu era posibil în zilele sale, şi numai spre a spulbera întinericul care domnia în zilele sale, spre a spori cunoştinţele oamenilor, şi a le îmbunătăţi astfel soarta pe pământ. Observaţiunile şi teoriile lui Galileu au fost atât de originale, încât preoţii dela Roma, cari se socotiau singurii în drept să facă teorii ştiinţifice, l-au acuzat de erezie şi l-au ameninţat cu moartea, dacă nu va nimici tot ce a scris. Nici ameninţări, nici posibilitatea de a duce o viaţă nu l-au putut determina să renunţe la cercetările sale. El a continuat să munciască toată viaţa, lui, ca să ducă mai departe carul progresului.

Dintre acei cari se sbat să ajungă în „ochiul public”, cei mai mulţi se găsesc pe drumul dela stânga ilustraţiei din fruntea acestui articol. Ei au ales o cale greşită pentru a ajunge în „ochiul public.” Toate străduinţele acestora sunt zadarnice şi în orice caz condamnabile.

Politicianul, care vrea să ajungă popular, fie cu ajutorul injuriilor nedrepte, sau a acuzaţiilor mincinoase prin coloanele ziarelor, aşa ca să distrugă pe adversar în faţa ţării, fie prin discursurile ţinute naivilor, prin care promite marea şi sarea, lucruri irealizabile, fără îndoială că îşi cară pe o cale greşită drumul către faimă.

Veacul nostru se caracterizează prin dorinţa de a ajunge la celebritate. Omul de ştiinţă şi artistul, care odinioară munciau din greu, „în bordeiele lor”, numai din plăcerea de a produce, lucrează astăzi mai mult pentru reclama, care eventual li se va face.

Toată lumea se străduieşte să ajunge în „OCHII PUBLICULUI”. Puţini sunt acei, cari iau drumul MUNCII, spre a ajunge la adevărata faimă, la renumele şi popularitatea nesilită, ce într-adevăr cuvenită.

Funcţionarul, care se află în slujba mulţimii ca să mănuiască banul public, dacă fură acest ban, ajunge şi dânsul cu vremea în „ochiul public”, dar într-un chip cum nici el, nici familia sa, nici rudele şi nici urmaşii săi, până într-a treia generaţie, n’ar dori să fi ajuns.

Unii ajung în ochii publicului prin mijloace dintre cele mai neprevăzute: astfel sunt aşa zisele artiste, care se scaldă în lapte, zicând că astfel îşi păstrează frumuseţea; gazetele trambitează în largul lumii acest fapt şi rezultatul este că aceea „artistă” ajunge celebră. Alţii atrag atenţia prin hainele neobişnuite pe care le poartă, haine caraghioase sau în culori vii. Alţii caută să se facă cunoscuţi prin teoriile imposibile pe care le emit.

Iată bunăoară Lordul Rothermere care caută să devină celebru susţinând că pacea europeană trebuie distrusă şi tratatele care s’au făcut schimbate. El vrea să devină celebru susţinând contrarul de ceea ce gândeşte orice minte sănătoasă.

Mai sunt alţii cari se ocupă de tratamentul boalelor cu ajutorul unei cure pur minţate. Aceştia susţin că te poţi vindeca de orice boală, fizică sau psihică, negându-i existenţa. Convingându-te că nu eşti bolnav, vei înceta de a fi. Dar corpul omenesc este una dintre maşinile cele mai delicate, mai complicată decât toate maşinile pe care le-a construit omul până astăzi, şi e ciudat cum medicul, care vrea să vindece prin negare toate boalele, atunci când i s’ar strica motorul automobilului, nici prin gând nu i-ar trece că-l poate repara stând de vorbă cu dânsul şi convingându-l că nu e stricat, iar atunci când e vorba de maşina corpului omenesc, crede, că e destul să spună: nu te doare nimic, pentru că durerea s’a treacă. De sigur că şi acesta ajunge în „ochii publicului”, dar tot pe calea din stânga ilustraţiei.

Drumul către „ochiul public”, pe această potecă de dinapoi, este drumul necinstei, al fraudei, al absurdului şi al leneviei. Omul care parcurge această potecă mai curând sau mai târziu va cădea în prăpastia disgraţiei şi a dispreţului mulţimii.

Acei care aleargă până la epuizare spre a ajunge pe treapta cea mai înaltă a stării sociale, îndurând toate înjosirile ca să ajungă la această poziţie. Şi când în sfârşit au ajuns, ei tot NIMICA sunt, şi deşi mulţi îşi dau seama de acest fapt, ei trăiesc în cetatea închipuirilor lor deşarte spunându-şi: „EU

SUNT CINEVA.” După ce moare el este pus alături de acela care n’a avut nici o însemnătate în viaţă, şi este egal într-o toată, cu dânsul. Toată notorietatea, pentru care a muncit din greu o viaţă întreagă se risipeşte. Acel care a tras glia peste măturaşorul de stradă necunoscut, acelaşi trage şi peste dânsul brazda de pământ rece, menită să-i acopere pe toţi.

În realitate oricât ar ajunge omul de sus, oricât ar ajunge de cunoscut, de vestit, oricât i-s’ar lăţi faima în cele patru unghiuri ale pământului, el TOT OM rămâne, la fel cu ceilalţi oameni, având aceleaşi nevoi şi aceleaşi îndatoriri. Când ajunge la groapă, se găseşte întocmai la locul de unde a pornit. Un alt lucru care merită să fie arătat, este că, oricare ar fi natura notorietăţii unuia, acesta va avea totdeauna admiratori. Femeea care încearcă să se sinucidă, fără să „izbutească”, va primi numeroase oferte de căsătorie, deşi mai înainte se poate că n’o fi cerut-o nimeni. Omul care făptuieşte asasinat înfiorător, va deveni şi el în scurtă vreme erou pentru nebunii sentimentali; se vor găsi unii cari să-i trimită flori la închisoare, dar nici unul dintre aceştia nu se duce la mormântul victimelor sale.

Deosebirea între cei cari vânează notorietatea şi aci cari de fapt MUNCESC, adică aceia cari parcurg drumul greu al muncii, singura cale care duce la faima adevărată, este tocmai deosebirea între omul care face chipuri pe plaje, pentru câţiva lei, şi acela care cu multă răbdare şi statornicie sapă statuia de marmură tare.

Desenatorul ilustraţiei din fruntea acestei pagini, însoţeşte desenul său cu câteva însemnări, pe care le vom reda mai la vale:

„Ideia cuprinsă în ilustraţia pe care v-o trimit, are de scop să sugereze celor tineri care, sunt lucrurile de însemnătate în viaţă şi care nu.

„Am făcut această ilustraţie spre a arăta că dorinţa de celebritate, nebunia şi boala veacului nostru, este asemenea unui pod slab şi înjosat de lume. Mulţi cad de pe acest pod în prăpastia disgraţiei şi pier. Chiar acei care ajung mai departe, trecând peste pod, tot nu ajung la nici o înaltă.

„Greşala pe care foarte mulţi tineri o săvârşesc, este aceea că încearcă să ajungă o personalitate, să ajungă oameni importanţi şi cunoscuţi, fără să fi săvârşit nici cea mai mică faptă care să le dea dreptul la aceasta. Oamenii, şi mai ales generaţia tânără, vrea să ajungă în „ochii publicului” fără să preste-

ze vre-o MUNCĂ REALĂ, oarecare. Să nu uităm că progresul secolului trecut şi prezent, nu este rezultatul notorietăţii ci al MUNCII SĂVÂRŞITE ÎN SUDOAREA FRUNȚIL. Oamenii au muncit din greu, atât în domeniul ştiinţei cât şi al tehnicii, pentru că pe atunci izvoarele de care se bucură generaţia noastră, nu erau încă deschise.

„Ce folos rezultă din aceea că lumea vorbeşte despre noi? Şi în trecut existau oameni cari vâneau celebritate. În Babilonia, la Atena, în Alexandria şi la Roma, şi în fiecare orăş mare al imperiilor antice, au existat oameni despre care se vorbea mult. Acei cari îşi făceau multă reclamă, după cum fac şi astăzi numeroşi politicieni şi neamăraşi leneşi, socotiau munca drept ruşine, deşi această muncă este singura recomandare adevărată.

„Faima publică măguleşte mândria oamenilor inferiori, a fiinţelor cu suflet mic. Vanitatea omului mic îşi iese din piele, atunci când lumea priveşte la dânsul, atunci când, trecând pe undeva, se găsesc cari să zică: „Iată trece cutare.” Progresul şi buna stare a omenirii atârână însă numai de acei oameni, cari şi-au ales calea grea a muncii stăruitoare şi statornică, singura care duce la ţinte reale.

„Trăim într-o vreme când oamenii, mai ales cei tineri, încep să privească viaţa tot cu mai multă uşurinţă. Unii vor să ajungă pe treapta faimei, fără de scop, fără ambiţii de valoare. Totuşi e bine să se ştie că nu are nici o însemnătate felul în care te socoţi singur, sau felul în care te văd cei din jurul tău. Aceasta nici nu scade şi nici nu măreşte valoarea reală a faptelor tale. Spre a fi cineva, spre a însemna ceva, trebuie să PRODUCI ceva, să CREEZI ceva, să fi împins cu adevărat la carul omenirii, oricare ar fi părerea celorlalţi despre tine. Nu găina care cotcodăceşte mai frumos, este mai de preţ, nici aceea care are creasta mai roşie, penele mai pestriţe sau coada mai lungă, ci numai aceea care face mai multe ouă.

„Vaca cea mai de preţ este aceea care dă mai mult lapte şi mai multă smântână, iar nu aceea care are coarnele mai frumoase sau care mugeşte mai tare.

„Eu pot face desene, dar mă pricep mai puţin la scris. Aş dori de aceea, să se găsiască un scriitor, unul cu talent, care să poată convinge tineretul nostru, că adevărata cale spre izbândă neamului, spre fericirea ţării, şi spre progresul omenirii întregi, este numai munca rodnică, pusă în slujba ştiinţei, a tehnicii şi a dezvoltării tuturor însuşirilor noastre.

„Numai parcurgând această cale, neamul nostru va ajunge la faimă, la renume şi la celebritate, va fi cetatea civilizaţiei, a culturii, a libertăţii care să ne înscrie numele între popoarele glorioase, pentru generaţiile viitoare.”

De sigur că nu se va găsi nimeni care să tăgăduiască adevărul cuprins în rândurile desenatorului nostru. Ele sunt un adevărat ehtechism pentru cei tineri.

Ceeace nu e GREU de îndeplinit, nu are mare valoare.

DIN TOATĂ LUMEA

Pregătirea de război a Uniunii sovietelor

Dela „Gărzile roșii” la „Armatele roșii”

DELA începutul anului 1927, în măsură mai mare dela rupe-rea relațiilor între Sovietele ru-sești și Anglia, conducătorul consi-liului de război revoluționar al uni-unelor sovietice, Woroshilow, a început o acțiune energetică pentru

Lenin l-a iscălit în acea zi, în care a fost silit să demobilizeze vechea armată rusească, după pacea dela Brestlitowsk, alcătuieste astăzi prin-cipiul de organizare al armatelor roșii.

Armatele roșii nu s'au născut

foșt dovada că muncitorimea favo-riza formațiunea trupelor armate.

Organizația gărzilor roșii a pă-sit repede înainte și s'a organizat cu înfrigurare, nu numai din cla-sele muncitorești, dar și din păr-țile nemulțumite ale armatelor re-

intre în armata roșie și mulți țā-rani și lucrători s'au oferit ca sol-dați, mai puțin din însuflețire, de-cât de foame și mizerie, ne având altfel pâinea de toate zilele. Pe lângă această trebură să amintim organizațiile foarte active de gim-nastică și sport, din ultimul timp, conduse de ofițeri din armată, și care întregesc armata roșie, prin oameni mai dinainte pregătiți.

Woroshilow călătorește în lungul și latul Rusiei și cere „proletariatu-lui conștient” să se pregătească împotriva tuturor dușmanilor interni și externi. Bătrânul general de ca-

valerie Budiony, care acum este co-mandantul cavaleriei armatei ru-sești, umblă prin Caucaz, inspec-tează și organizează crescătorii de cai și cercetează dispoziția țā-ranilor și a cazacilor.

Pregătirile militare ale Uniunii Sovietice nu trebuiesc privite cu nepăsare și sunt multe semne că Rusia dorește și așteaptă un răz-boiu, cu popoarele europene.

Marile puteri, cu atât mai mult, ar trebui să sprijinească statele, cari la granițele Rusiei, fac scut împotriva bolșevismului distrugător.

CONDUCĂTORII ARMATELOR ROȘII: 1. Generalul de cavalerie Budionny; 2. Șeful statului major Unschildt. 3. Conducătorul cons. de război revoluționar Woroshilow.

„organizația și pregătirea de răz-boiu” a „armatelor roșii.”

„Armatele roșii ale muncitorilor și țā-ranilor trebuie să fie alcătuite din elementele claselor muncito-rești organizate și conștiente. Acea-

atunci când regimul sovietic a în-vins domnia lui Kerenski, ele își găsesc originile cu mult înainte, în primăvara anului 1917. De atunci se formaseră organizațiuni separa-te și, în Iunie 1917, armata roșie

gulate, ușurând astfel întronarea regimului sovietic. În momentul hotărât, din 1 milion 800 de mii de oameni, cât erau garnizoanele Moscoviei și Petersburgului, 1 milion 200 mii s'au dat de partea bolșe-

4. Latschewitz comandantul răsăritului îndepărtat. 5. A. N. URWANDZOVA și 6. N. C. BULLE au fost numite generali femei în posturile cele mai importante.

stă armată nouă trebuie să fie o număra mai multe mii de oameni. Deși aspru interzise, de către Ke-rensky, în Iunie 1917, totuși, în 'ăcere, aceste organizații sporadice au lucrat mai departe și lovitura de

stat a lui Kornilow, din August, a vicilor. De atunci regimul sovietic a în-țeles că trebuie să-și pregătească o armată puternică și bine organiza-tă. Mulți ofițeri țāristi, de pe vre-muri, au fost siliți, de nevoie, să

ARMATA RUSEASCĂ ÎNVĂȚĂ SĂ CITEASCĂ ȘI SĂ SCRIE. Într-o barcă a lagărului de vară din Sverdlovsk în Urali.

REGIMENTELE DE FEMEI FAC EXERCITII CU MASCA DE GAZE

Ilustrația noastră arată defilarea unui regiment de femei, echipate cu masca de gaze, la o paradă în Moscova.

CONFERINȚA BISERICILOR DIN TOATĂ LUMEA ÎN LAUSANE

Dela stânga la dreapta, în rândul prim: arhiepiscopul BENOIR JEU KIENSCHA (Polonia), arhiepiscopul Lubiei; arhiepiscopul din Alexandria, mitropolitul GERMANOS, mitropolitul EUSEBIE, mitropolitul ȘTEFAN al Bulgariei, episcopul FURIAN al Armeniei, mitropolitul NECTARIE al României și mitropolitul NAUPACTOS al Greciei.

HAZURI

SPERANȚE ÎNȘELATE

— „Aveți vre-un program pentru Duminecă, domnișoară”, întrebă tânăra patron pe domnișoara din birou.

— „Nu, de fel!” răspunse cu grabă aceasta, însuflețită de tot felul de nădejdi.

— „Atunci v'as ruga să veniți Luni, ceva mai de vreme!”

BOTEZ

„Din pricina botezului, magazinul va fi închis azi”, era scris pe oblo-nul prăvăliei de vinuri, de pe o stra-dă populară a capitalei.

— „Asta-i va produce pagube mari”, spuse un obișnuit al localu-lui, înapoiindu-se, mofluz.

— „Dar de ce? Pentru o zi!”

— „Nu de asta”, răspunse clientul ci pentru că anunță astfel, pe față, tuturor, cum își preface vinul.

VEZI BINE CĂ ȘTIE

— „Voi fetelor de azi nu sunteți bune la nimic. Cred că nici nu știți la ce folosesc acele.”

— „Știi că ai haz, bunico! Să nu știu pentru ce sunt bune acele?! Pentru gramofon, vezi bine!”

**Cunoștința este
pârghia vieții.**

**Nimeni nu știe mai
mult decât învață.**

Să ne îmbogățim cunoștințele

0 minune de toate zilele

Centenarul gazului de luminat

0 sută de mii de „descendenți ai cărbunelui“

La 2 Decembrie 1804, a doua zi după încoronarea lui Napoleon I ca împărat al Franței, câțiva trecători au găsit, în boschetul unei grădini publice din Paris, corpul unui necunoscut, străpuns de lovituri de cuțit: ancheta făcută a arătat că victima era inginerul de poduri și șosele Filip Lebon, care cu 7 ani mai înainte, în modestul său laborator din Haute-Marne făcuse,

publicului, autorităților publice și marilor financiari. Ideea lui a părut o nebunie... Ca să poată trăi a fost nevoit deci să se mărginească la distilația lemnului, dintr-o pădure învecinată de portul Havre și să extragă gudroanele—o nouă dovadă a spiritului inventiv al lui Lebon—spre a-l vinde serviciului marinei... După câțiva timp, un asasin, luându-l de sigur drept Bo-

huila e sfărâmată în bucăți și apoi transportată cu „covoare rotative“ până la „încărcătoare; aici este înghițită și împinsă cu o viteză mare în retortele incandescente. Immediat ce s'au încărcat, acestea își închid porțile de fontă, și timp de 8 ore, cărbunele va suferi încălzirea la o temperatură vecinică de 1200 grade. Din această ardere, din această distilație cum se numește în mod ști-

mare parte din gudroane și din amoniacul pe care-l conțin. Din acest spălător gazul trece în aparatul numit condensator unde, izbindu-se de un perete metalic, depun ultimele porțiuni de gudron.

Dar nu-i destul, și gazul merge să se mai purifice încă în alte spălătoare, care să îndepărteze micile cantități de benzol, naftalină, compuși amoniacali, etc. conținute încă în gaz.

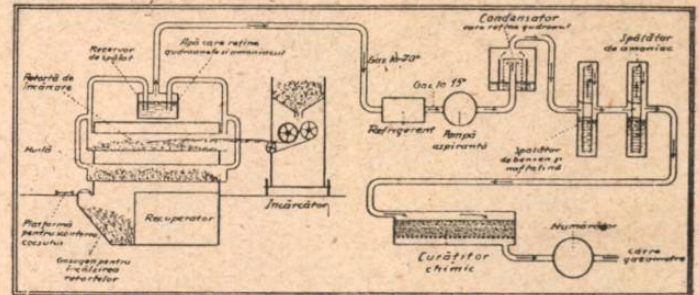
După acest tratament, mai mult mecanic, începe tratamentul chimic. În curățitoarele chimice gazul e supus la acțiunea diferiților reactivi: sulfat de fier și de calciu, amestecat cu rumegătură de lemn, etc., care să oprească impuritățile toxice: mai ales hidrogenul sulfurat (o substanță care miroasă greu, așa cum miroasă ouăle clocite) și cianogenul care este foarte otrăvitor.

Curățat astfel gazul intră în gazo-

luminatul, forța motrică, încălzirea domestică, precum și amoniacul, atât de important în Chimia modernă, nu numai la fabricarea gheței artificiale dar și a explosivelor, a îngrășămintelor chimice, și a numeroși alți produși de mare însemnătate.

În gudroanele de huilă se găsește fenol (acid fenic) și alți produși, așa numiți aromatici din care se prepară coloranți, parfumuri, tot soiul de desinfecțanți și produse farmaceutice. Tot în gudroanele de huilă se găsesc uleiuri, din care se face asfalt și brichete, lacuri și vopsele; se găsește naftalină, care servește la conservarea blănurilor și a stofelor; se găsește antracen, din care se prepară purpura antică, explosive și nenumărate produse chimice.

Dintre toate substanțele enumerate, gudroanele de huilă sunt mai puțin cunoscute.

Schema distilării cărbunelui de pământ

metre, niște recipiente mari, care au un capac ce poate fi ridicat sau lăsat în jos după voe și care se mișcă prin presiunea gazului acumulată în ele, și mai departe pleacă pe rețeaua de conducte, spre a se răspândi în oraș ca să servească la toate necesitățile domestice sau industriale.

CELALȚI PRODUSI

Dacă gazul de luminat și cocsul au o importanță mare, ca principalele produse obținute la distilarea cărbunelui de pământ, prin însemnătatea tehnică a așa numitelor produse secundare, toate celelalte substanțe, care se obțin alături de gaz, și care s'au descoperit pe rând, mai ales în gudroanele dela purificarea gazului, au revoluționat întreaga știință modernă. Ilustrația noastră reprezintă arborele genealogic al descendenților cărbunelui de pământ. Asemenea unei familii regale, acest arbore își întinde ramuri în toate părțile. Din pătura neagră se desprind mai întâi 3 ramuri mai de seamă: gazul de luminat, cocsul și gudroanele de huilă. Dar din acestea, din fiecare, se despart, la rândul lor, sute și sute de alte ramuri secundare, care toate poartă roade binefăcătoare pentru omenire. Ramura cocsului duce la încălzirea domestică și industrială, la prepararea diferitelor carburi, și la metalurgia fontei și oțelului.

Din ramura gazului se desprind

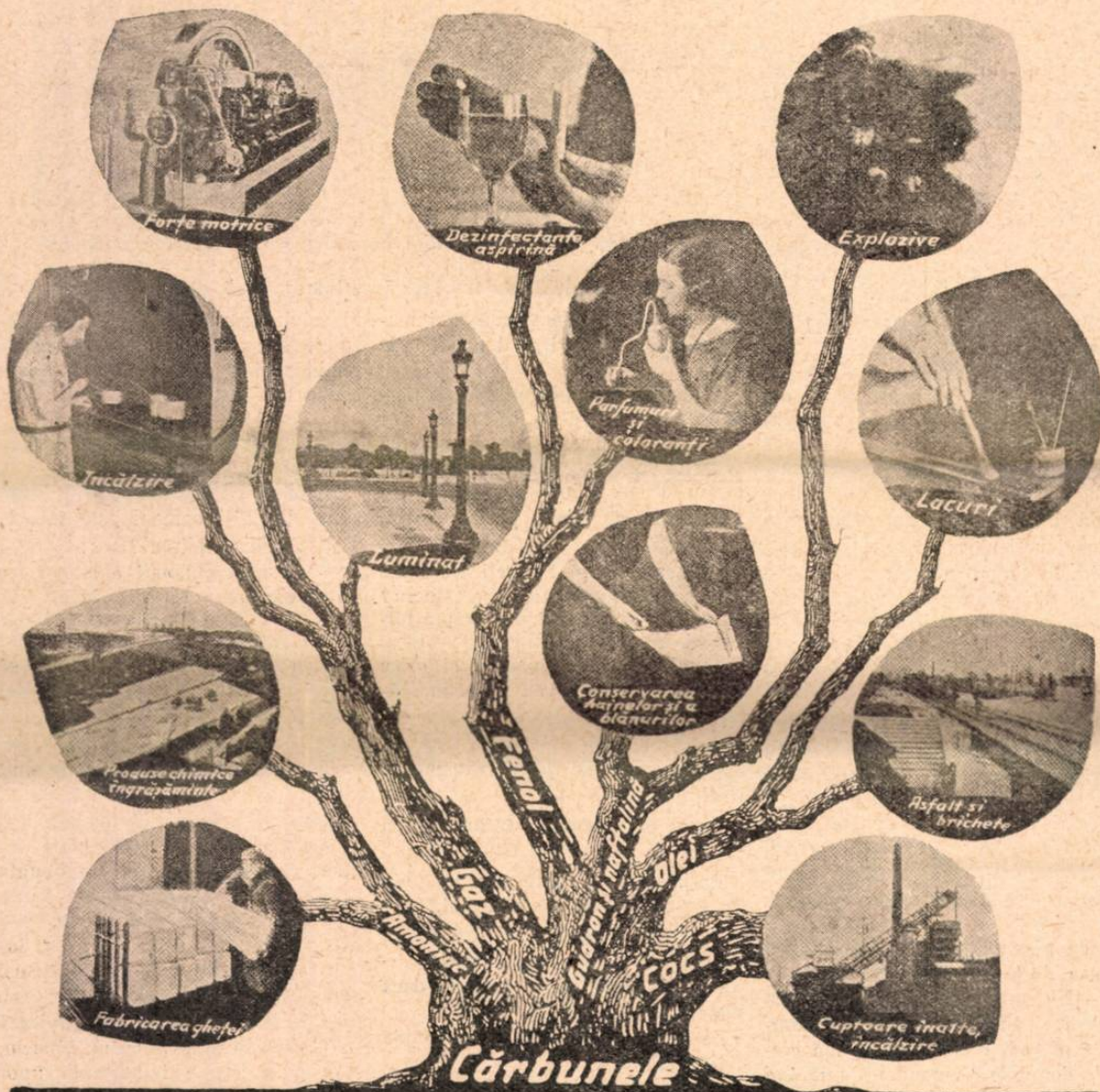
Cine ar putea crede, asistând într-o uzină de gaz la formațiunea acestei materii vâscoase, întunecată, cu reflexe verzui și cu miros neplăcut, că e în stare să producă substanțe atât de diferite, atât de folosite, atât de fine și atât de plăcute?

Cu asfaltul se pavează drumurile, se fac cartoanele bitumate, se acoperă ciocurile corăbiilor. Tot din gudroane am spus că se scoate benzenul și alături de dânsul toluenul. Vom menționa că acestea sunt substanțele mume ale zaharinei și anilinei din care se produc nenumărați coloranți.

Fenolul și cresolul sunt elementele constitutive ale parfumurilor, coloranților și celor mai însemnați explozivi.

Cea din urmă ramură a crâncei gudronului: antracenul, intră în compoziția a nenumărate medicamente, cum ar fi atropina, anti-pirina, etc.

Nu putem într-un articol scurt să ne ocupăm în amănunțime de o substanță care formează baza tehnicii moderne. Dar din scurtă privire aruncată asupra produselor scoase din cărbune și, dacă vom mai aminti că cercetări recente au arătat, că ne putem servi de acea substanță ca să producem benzină și uleiuri minerale, ne va face să înțelegem de ce s'a spus că adevărata comoară a omenirii nu este aurul, ci cărbunele.

Arborele genealogic al cărbunelui

—cercetător necunoscut—una din cele mai mari descoperiri științifice aceea a gazului de luminat.

Trebuie să spunem că dela început, Filip Lebon prevăzuse că acest gaz va sluji nu numai la luminat, dar după cum spunea la 1802: „La încălzirea alimentelor, la spălarea rufelor, încălzirea băilor, a cuptoarelor, etc.“ Astfel într-o străfulgerare de geniu, acest om întrevăzuse toate aplicațiunile fluidului, care astăzi a devenit atât de obișnuit și de familiar.

Prima experiență a lui Lebon, a fost să încălzească într'un balon de sticlă, rumegătură de lemn. S'a dezvoltat un gaz și el a aprins acest gaz. La 1798, stabilindu-se în Paris, el a clădit mai multe cuptoare, botezate de dânsul „termolămpi“ cu ajutorul cărora putea să facă să strălucească, în curtea și grădina casei sale „mii de ghirlande luminoase, care au atras o mulțime mirată curioasă și minunată“ de spectacolul cel nou.

Înzadar a încercat Filip Lebon, să împărtășească entuziasmul acesta

naparte, cu care într'adevăr avea trăsături asemănătoare—puse, un capăt tragic vieții acestui minunat savant...

De atunci progrese enorme s'au înregistrat în tehnica modernă. Cuptoarele lui Lebon au fost înlocuite cu uzine imense, care nu mai întrebuintează rumegătura de lemn ci bucățile de huilă, scoase din minele de cărbuni.

Cărbunele de piatră se cunoștea de multă vreme, dar prima uzină care să extragă gaz din el, s'a înființat de abea la 1826. S'au împlinit deci 100 de ani dela folosirea gazului de luminat.

Huila adusă la uzină în vagoane nenumărate, este apucată de mâini puternice de oțel care o varsă în continuu în cupe imense. De aci cărbunele merge singur, am putea spune, se transformă în gaz și în nenumărate alte produse. Măna omului intervine foarte puțin. Mașina singură îndeplinește toate funcțiunile. Spectacolul produce emoții, este mareț.

Din cupele care se mișcă electric,

înțific, rezultă un compus gazos, care va trebui curățat și rămâne un rest solid, în retorte, cocsul. De asemenea în părțile deasupra ale retortelor se depune o altă substanță solidă, care constituie „cărbunele de retortă“, mult întrebuintat de electricieni.

După ce au trecut cele 8 zile o „scormonitoare“ descarcă retortele. Cocsul incandescent este luat și aruncat într'un jgheab plin de apă, unde se stinge și de unde apoi, separat în categorii, după mărime, este dat în comerț.

În ceea ce privește gazul, acesta este extras din retorte prin pompe aspiratoare, mișcate cu vapori, care-l trimit apoi în aparatele de curățire.

Curățirea este o operație foarte complexă și pitorească. Căci gazul conține multe impurități, unele extrem de periculoase, și cari trebuie îndepărtate ca să nu vateme altele foarte prețioase, și cari trebuie reținute pentru valoarea lor. De aceea, imediat după ce a eșit din retortă, gazele ferbinți încă, străbat prin apa unui spălător și lasă aci cea mai

UN PANDA ÎN CAPTIVITATE

Acest animal înrudit totdeauna cu bursucul și cu guzganul, a fost găsit în munții Himalaiei și se află în grădina zoologică din Washington.

CĂLĂTORUL DIN CLASA I.

Nuvelă de E. William Hornung

(Traducere din englezește). — Partea II.

Urmare și sfârșit

SKRIMSHIRE socotia pe căpitănu destul de tare și destul de uman, ca să nu spună nimănui nimic, până la sosirea pe bord a poliștilor australieni. De fapt nu putea să fie prea sigur.

S'ar fi putut foarte bine ca Neilson să-l lase liber tot timpul călătoriei, spre a-l pune în cătușe, în ultimul moment. În acest caz ar fi fost mai caritabil din partea sa, să o facă de pe acum.

Orice s'ar fi întâmplat, dacă nu depindea decât de dânsul, Skrim-

regată, durerea care rezultă de aci și apoi sângele care alunecă pe degete, ca și când ai fi deschis un robinet de apă caldă; și dacă te vei gândi astfel numai câteva momente, atunci îmi vei putea spune, dacă da sau ba, aceasta este fapta unui laș.

— Ah, eu, dacă ar trebui s'o fac, spuse locotenentul, aș prefera să-mi sfarm scăfăria, — cu un glonte, merge mai repede.

— Ei bine eu, răspunse Skrimshire, mi-ar plăcea mai bine să iau

vă pot garanta un lucru, este că niciodată călăul n'ar avea capul meu.

Skrimshire făcu o pauză, apoi netezindu-și barba sa neagră, reluă: — Și să credeți că nu vă spun toate acestea în glumă. Vă dau cuvântul meu că așa face astfel.

Atunci Căpitanul se hotărî să spună și dânsul o vorbă.

— Vă aprob, zise dânsul cu vocea calmă. Am asistat odată la spânzurarea unui om, și vă asigur că n'aș mai vrea să mai fac vreodată aceasta... Pfu!

Privirea sa se întâlni cu aceea a lui Skrimshire și acesta își plecă imediat ochii; și până la sfârșitul mesei, acela care, de obicei, se arăta atât de vorbăreț, se închise într'un mutism absolut.

În urma acestui incident, Neilson îl trată cu politețe cea mai perfectă, dar totdeodată începu să-l observe de aproape.

În 20 de zile vasul trecuse din longitudinea Capului către aceea a insulei Canguru, și era de prevăzută că în 48 de ore va ajunge la Port Filip.

În timp de o săptămână, Lochwinnoch parcursese o distanță de aproape 2 mii de mile. În toată viața sa de marinăr, Căpitanul nu făcuse o călătorie atât de mulțumitoare ca aceasta, și acest fapt îi producea atâtă plăcere și măgulia atât de tare amorul său propriu, încât Skrimshire putea să bănuiască, pe bună dreptate, că e mai bine dispus decât oricând, față de toată lumea.

Oricum își promise însă să recurgă la mila, pe care orice om cinstit o are, față de criminalul amenințat cu moartea; și rumegă în mintea sa un plan, cu acel amestec de viclenie dibace și îndrăznieală imprudentă, care făcea dintr'insul pericolosul bandit, care era.

Era în timpul nopții, care trebuia să fie ultima noapte a călătoriei și ultima noapte de libertate a nenorocitului Skrimshire. Nenorocit, era fără îndoială, căci necesitatea de a continua să joace, până la capăt, rolul său dificil, în orice moment, pusese la grea încercare întregul său sistem nervos.

Dar în seara aceea, pe când umbla încoace și încolo pe puntea dinapoi, alături de comandant, pentru prima dată lăsa să se vadă simptome de descurajare care, de altfel, concordau cum nu se poate mai bine, cu părerea pe care Neilson și-o făcuse despre dânsul.

— Nu voi uita toată viața mea această călătorie, declară Skrimshire oftând. Dacă vreți să mă credeți, domnule Comandant, mie îmi pare rău că s'a isprăvit. Regret, în mod sincer, aceasta; și totuși, știu bine, trebuie să vă par bizar, căci toți ceilalți, dinpotrivă, par încântați că s'a isprăvit.

— Și pentru ce regretați acest lucru? îl întrebă Căpitanul Neilson, privindu-l pentru prima dată cu aceea curiozitate care-l neliniștea de multă vreme, și în același timp cu toată simpatia care-l cuprinsese pentru acest om, în ciuda, sau tocmai din pricina semnalelor, de pe vaporul întâlnit.

Skrimshire ridică din umeri.

— Ah! Ar fi prea lung ca să vă explic. Am dus o viață foarte ciudată, și viața mea n'a fost tomai ceea ce se chiamă o viață exemplară. Dar vă pot garanta în orice caz, că această călătorie va fi unul dintre cele mai fericite capitole ale ei; și cine știe? poate că va fi și unul dintre ultimile.

— Pentru ce spui lucrul acesta?

— De!... Nimeni nu știe ce-l așteaptă.

— Dar, în sfârșit care erau proiectele d-tale, când te-ai înbarcat pentru Australia?

— Ca să vă vorbesc sincer, nu aveam nici unul. Mi-am spus pur și

simplu: întâmplă-se orice va fi... Și am plecat!

Lui Neilson nu-i era îndemână. Vocea aspră a tovarășului său avea o intonație desnădăjduită, care-i mergea la inimă.

Și îl cuprinsese dorința să anunțe, omului acestuia, ceea ce știa, și ce soartă îi era hărăzită, dar putu să se stăpânească la timp, după cum făcuse totdeauna, până în ziua aceea. El o va afla destul de iute, când poliția se va sui pe bord, și din partea sa, nici nu cerea mai mult decât să lase, în seama ei, această corvoadă neplăcută și toată responsabilitatea care va decurge.

ACESTEIA erau gândurile care-l frământau pe bunul Căpitan, în vreme ce ei continuau să meargă și să vină în tăcere; și acestea erau gândurile pe care tovarășul

șase săptămâni lungi, trebuia să sune. Va trebui să pună în aplicare planul pe care-l concepușe dela început, sub vânturile alizeie de sud-est, pe care-l frământase apoi în timpul călătoriei prin Oceanul Indian, și pe care-l fixase d'abia acum, câteva ceasuri mai înainte, în mod definitiv. Dar de aci înainte, totul era alcătuit în cel mai bun chip. Putea să înceapă. Se va vedea după aceea.

— Nu e barca lor, domnule? Primul Steward cerea această lămurire; și în graba lui de a ști, întârzia la pupă. Căpitanul stătea puțin departe: cu fața neliniștită, luminată de scânteierea țigării și umbrită de o beretă albastră. Aceasta era tot ce se vedea dintr'insul în mijlocul întunericului. Secundul era pe paserelă, ocupat cu supravegherea instalării unei scări de frânghie de pe bord. Skrimshire, cu ajutorul

Am asistat odată la spânzurarea unui om, spuse căpitanul.

shire, ațuncia nu-l va putea încătușa nici acum nici mai târziu.

De altfel, la primul prilej care i s'a oferit, se grăbi să strecoare în această chestiune, o însinuare indirectă și subtilă, deși foarte îndrăzneală, asupra urmărilor grave pe care ar putea să le declanșeze asemenea procedare, dacă i s'ar aplica lui.

Aceasta s'a petrecut în timpul mesei de prânz, pe când fumul vaporului de nefericită întâlnire, se mai vedea încă, la orizont, ca o flămură.

Neilson continua să fie mohorit și tăcut, și călătorul din clasa I, păstrând aerul său mănios, continua să nu-i adreseze nici o vorbă și nici măcar să-l privească, prefăcându-se că vorbește, cu încă mai multă însuflețire ca oricând, cu secundul și cu ceilalți ofițeri. Căpitanul, cu privirea fixată cu încăpăținare în farfurie, își frământa creurul, spre a descoperi planul, care

acid prusic. Ah, înțeleg că ar trebui să fie o întâmplare foarte gravă, ca să mă hotărăsc; dar dacă ar fi vorba să scap de o moarte mai neplăcută, sunt sigur că n'aș sovăi nici o clipă. Iată pentru ce m'am întrebat adesea, cum se face că, în timpul nostru, oameni cu bun simț, nu-și curmă viața, când se știu condamnați la moarte.

Căpitanul, care, până atunci, se mărginise să asculte neatenț ceea ce se spunea, ridică deodată capul, auzind aceste cuvinte. Dar Skrimshire, așezat la celalt capăt al mesei, se adresa secundului; și nici privirile și nici tonul vocii sale nu erau de sigur destinate să trapeze pe căpitanul Neilson, deoarece ochii săi căutau aiurea și cobora vocea, ca și când ar fi vrut să arate, încă mai obraznic, disprețul său.

Pe de altă parte, această teorie asupra sinuciderii fusese expusă tot cu atâtă îndrăzneală cu câtă nepăsare, și se simția încolțind într'însa un accent de atâtă sinceritate, încât aceasta interesa mult pe căpitan.

CU un cuvânt, Skrimshire avea atitudinea unui om, care e atât de convins că nu-i amenințat de nici un pericol, încât crede că are dreptul să spună adevărul, în ceea ce-l privește, având aerul că glumește.

— Când ajunge cineva până acolo, nu-și mai poate alege mijloacele, ripostă secundul. Ești urmărit zi și noapte, și ar trebui ca cineva să fie foarte

dibaciu, spre a putea eși din încurcătură, după ce a fost condamnat.

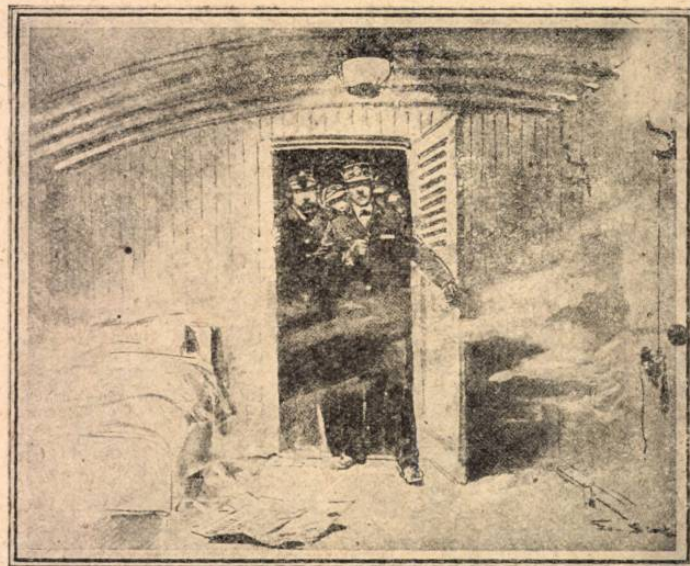
— Cu toate acestea, vă repet că așa aș face, răspunse Skrimshire cu o siguranță jovială; din partea mea eu garantez că aș reuși, și aceasta chiar sub ochii acelora, cari ar fi însărcinați să mă împiedece.

— Cum asta? Cu otravă?

— Da.

— În piatra unui inel, nu?

— Un inel? Vă închipuiți oare că odată condamnat vi se lasă inelele? Nu, poate că într'un dinte găurit, poate altfel, dar în orice caz,

Cabina era goală. Un revolver care fumea încă, atârna pe perete.

sau, cu puterea de voință mai mare, care-l caracteriza, doria să le aibă.

— În orice caz, reluă apoi Skrimshire, promiteți-mi ca, orice s'ar întâmpla și oricare va fi părerea proastă pe care vi-o veți face mai târziu despre mine, să vă amintiți totdeauna că m'am purtat corect, atâta vreme cât am fost pe bordul vasului Dvs. Spuneți Domnule Căpitan, îmi promiteți acest lucru? Păstrați o amintire bună despre mine, și Vă promit, din partea mea, că peste tot unde voi fi, și orice s'ar întâmpla, vă vou fi recunoscător.

— Vă promit, răspunse Neilson, a cărei voce se făcu răgușită la rândul ei.

Și în mod spontan întinse mâna și strânse pe aceea a vinovatului.

Skrimshire cu mare greutate putu să se oprinscă de a zâmbi.

— Atunci, socotiți să treceți de Otway, mâine în timpul zilei?

— Da, cam către amiază, dacă suntem favorizați de noroc.

— Și ajuns acolo, Veți semnală sosirea Dvs.?

— Da va trebui să fim avizați la Melbourne mâine, imediat după amiază.

— Și pilotul, când îl veți lua?

— O, el nu se va sui pe bord decât mai târziu... De sigur că nu înainte de înserare. Navigația este tot atât de liberă ca și în largul mării, atâta vreme cât nu ajungem la Heads, și nu vom putea ajunge aci mai înainte de înnoptat, chiar dacă vântul nu se schimbă.

— Ei bine, să sperăm că se va menține. La revedere Domnule Căpitan, și Vă mulțumesc de mii de ori pentru bunavoința Dvs. Ce noapte neagră, nu-i așa?

— Da, dea Domnul ca următoarea să nu fie la fel!

Dar, dinpotrivă, noaptea următoare fu încă și mai întunecată; nu era nici lună nici stele, și Skrimshire se feliță de a fi știut să aleagă prilejul când să vorbească Căpitanului căci acum acesta era prea preocupat, de conducerea vasului său, ca să poată lega conversație, cu oricine ar fi fost, iar a doua zi...

Nu exista a doua zi în spiritul lui Skrimshire, nu exista decât astăzi seara. Ceasul pe care îl aștepta de

binoculului său, observa barca pilotului, sau mai de grabă focurile lampioanelor, și pe cât îi îngăduia slaba lor lumină, mica imbarcație care dansa acum lângă coastă.

— E barca lor, nu-i așa, Domnule? insistă Steward-ul.

— Cred că da, răspunse Skrimshire. De câți oameni este întovărașit de obicei pilotul?

— În mod obișnuit e singur, cu un marinăr care să-l conducă.

— Ah!... Spuneți-mi vă rog, sunteți atât de bun să dați acest binoclu secundului. Eu trebuie să cobor un moment în cabină. Mai ales, să nu uitați să mulțumiți din partea mea secundului că mi-a împrumutat binoclu; mi-a fost de mult folos.

Spunând acestea, Skrimshire se coborî alergând pe scară către cabină. Glasul său, spre a pronunța aceste câteva cuvinte, fusese foarte straniu, și numai mai târziu și-a dat seama steward-ul de acest lucru; pentru moment, era el însuși prea emoționat și în același timp prea fericit, că poate să priviască vasul care se apropia cu un binoclu, spre a da vre-o importanță unor considerații de acest fel.

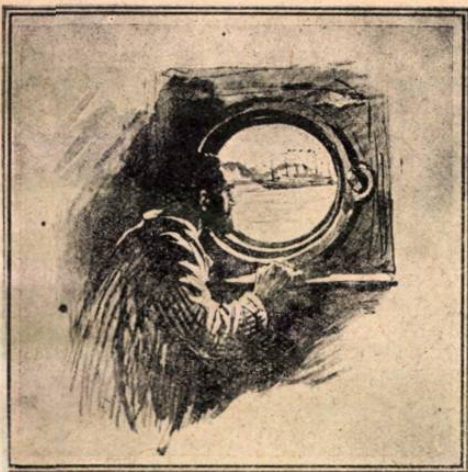
— Ei drăcie, dar sunt patru! Constată steward-ul cu mirare. Oare ce treabă au atâția, mă întreb și eu?

Răspunsul nu se lăsa așteptat. Câteva minute după aceea, într'adevăr, cei patru oameni erau pe bord și se suiau pe aceeaș scară, de care se slujise Skrimshire spre a coborî. Pilotul venia cel dintâi. Neilson îi primi pe punte.

— Permiteți-mi să vă prezint felițările mele, domnule Comandant, spuse pilotul; nu Vă așteptam decât pe săptămâna viitoare. Acum, dacă îmi dați voie, continuă dânsul, coborând glasul, vă voi prezenta pe inspectorul Robins, dela poliția din Melbourne; domnul care-l însoțește este unul dintre subalternii săi; iar marinarul meu s'a suit pe bord spre a lua un bilet, pe care să-l ducă apoi la țarm. Domnul Robins ar dori să vă spună câteva vorbe, înainte ca marinarul să plece. Nu e nici o grabă, căci mi-e teamă de a fi nevoit să așteptăm până mâine, ca să vă pot conduce în port.

NEILSON duse pe inspector la o parte.

— Știu ce ați venit să faceți, spu-

Vasul vaporului se mai vedea încă la orizont.

și poată reuși și nu asculta conversația, decât cu o ureche distrată. Cum s'a întâmplat să vină vorba despre sinuciderie, n'a știut-o niciodată bine.

— Și eu susțin spuse tânărul Mc Kendrick, că e o lașitate, orice ați spune, pentru că un bărbat nu este în stare să facă un asemenea lucru.

— Ei bine, scumpul meu, să te gândești la aceasta rândul viitor, în timp ce te vei bărbieri, ti răspunse Skrimshire, pe un ton amabil. Încearcă să-ți reprezinti o clipă, în minte, că briciul îți intră în be-

se dănsul. Garth Castle m'a înștiințat prin semnale...

— Știu, știu. L-ai prins? Întrepu-se cu grabă Robins.

— Liniștiți-vă, răspunse cu voce înecată Căpitanul. E bine sănătos și se crede în deplină siguranță, sârmanul de el.

— Atunci nu l-ai pus în cătușe?

— Nu; am socotit preferabil să nu fac aceasta. S'ar fi sinucis cu siguranță. Și-mi era teamă de aceasta, căci am făcut astfel ca să-mi spuie felul cum gândește, fără să bănuiescă, declară isteț Căpitan. Numai eu singur citisem semnalele, și m'am păzit de a spune cuiva ceva.

Bunul om părea foarte mulțumit de dănsul. Dar detectivul, nici nu încercă să-și ascundă nemulțumirea, pe care i-o inspirase această veste.

— În sfârșit, totul va merge bine, dacă omul nostru n'a jucat teatrul, zise Robins. Deocamdată Căpitanul, te voi ruga să-mi l'prezinți. Cu voia D-tale, vom petrece sau unul, sau celalt, sau poate amândoi, timpul nopții lângă dănsul.

— Cum vei voi, răspunse Neilson; cât despre mine, eu nu mă pot împiedeca de a-l deplânge, pe acest nenorocit, căci vă asigur că e departe de a ști ce-l așteaptă. D-ta ești steward? Spune-mi te rog, unde se află d-l Bennett? L-am văzut aici, acum câteva clipe.

— Intr'adevăr, domnule Comandant, chiar acum s'a coborât.

— Ei bine, du-te și-l poartă la partea mea să vină să bea în sănătatea pilotului. Îl voi prezenta pilotului, și veți putea apoi face ce veți voi, cu dănsul, continuă Căpitanul, adresându-se de data aceasta inspectorului, căci avea dorința să scape cât mai de grabă de această sarcină penibilă. Numai, vă avertizez: să fiți prudenți! Nu știu dacă mă înșel dar omul acesta îmi pare că este capabil de orice!...

— Capabil de orice! ripostă inspectorul; știu bine acest lucru! Crima pe care a făptuit-o este una dintre cele mai sinistre, care s'au înregistrat în Anglia, de multă vreme. Tot planul lui era combinat mai dinainte. Victima sa se găsea într'un vagon al trenului și el în celalt, și a avut destul sânge rece să meargă dealungul scării, pe când trenul trecea într'un tunel, să omore prin fereastra ușii și să vină înapoi, în compartimentul său, pe același drum. Era vorba de o răzbunare. Omul pe care-l omorise nu era nici dănsul un individ prea cum se cade, dar pentru aceasta, fapta n-o să fie pedepsită mai puțin, tot spânzurațoare îl așteaptă.

Și notați că, numai în ultimul moment, pe când venia spre nava d-tale, a făptuit crima. Biletul era oprit mai dinainte. De sigur că este un individ cu sânge rece.

În acest moment, steward-ul reveni, cu trăsăturile feței descompuse, suflând din greu.

— Domnule Comandant, ușa sa e încuiată!...

— E obiceiul său să se încuie totdeauna, exclamă Căpitanul, pe când Robins se avântă pe scară, murmurând o înjurătură.

— Da, dar de data aceasta, înzadar am bătut și am ciocănit la ușă, nu mi-a răspuns! replică steward-ul.

— De abia pronunțase aceste cuvinte când, ca spre a-i da o desmințire formală, se auzi o detunătură groasă, produsă de descărcarea unui revolver, într'un spațiu restrâns. Câteva clipe, mai târziu, inspectorul se precipită în micul salon, urmat aproape de toți ceilalți, cari, ei înșiși erau urmați de o mulțime de curioși, atrași de sgomot. Nu trebui mult spre a ghici care era cabina vinovatului. Un nor mic de fum alb eșia prin deschiderile obloanelor: toată lumea îl văzu, și stupefarea generală fu atât de mare, încât, în primul moment, nimeni nu spuse nimic.

În sfârșit Robins se întoarse către Căpitan.

— D-ta ești cauza a tot ce se întâmplă, domnule Comandant, mormăia dănsul, și Veți trebui să vă justificați.

Neilson se întoarse; era palid, dar palid de mânie.

— E ceea ce voiu face spuse dănsul; dar nu în fața d-tale! Nu am dat socoteală unui păcătos de polițist australian și nici nu primesc insulte. Pe Dumnezeu, domnule, ia seama! Sunt stăpân la mine pe bord, și înțeleg să rămân! Un cuvânt încă, și cât ești de detectiv, spun să te arunce în mare. Hai, împlinește-ți datoria și sfarmă ușa ceea. Treburile mele nu mă privesc decât pe mine singur, și nu voiu îngădui nimănui să-și vâre nasul în ele.

Era furios, cum sunt toți lupii bătrâni de mare, când încearcă cineva să-i atingă în supremația care le este dată, pe bordul vaselor lor, dar se putea observa în același timp, prin descărcarea acestei furii bărbătești, oarecare satisfacție ascunsă, provocată de gândul că, orice s'ar întâmpla, cel care fusese tovarășul său de drum, vreme de atâtea săptămâni îndelungate, nu va fi spânzurat. Nu-i mai puțin adevărat că drama care se produsese, putea să aibe consecințe foarte grave pentru dănsul și să-i atragă multe neajunsuri. De aceea Neilson redevenise îngrijorat, când, fără a se mai ocupa de dănsul, ca și când n'ar fi existat, Robins dădu ordinul să vină dulgherul spre a deschide ușa.

SALONUL fu invadat de pasagerii de clasa III-a și chiar de un număr oarecare dintre marinarii echipajului; dar comandantul, pentru moment, nu părea că se mai interesează de disciplină, și toată furia lui era concentrată împotriva intrusului obraznic, care-și îngăduise să-i adreseze o necuviință, pe bordul său.

Dulgherul fu nevoit să-și facă loc cu coatele, prin mulțimea care se înghesuia în salon și până pe treptele scării. Dar după ce ajunse lângă detectiv, începu repede să lucreze și după puțină vreme, broasca fu ruptă. Ușa se deschise în mijlocul tăcerii adânci, care urmă imediat convorbirilor însuflețite de odinioară. Vocea polițistului izbucni brusc:

— Nimeni!... Ah, mii de dracii! Urlă dănsul. Opreți-l!... Ne-a fugit printre degete!

Atunci salonul se goli din nou, totuși mai încet decât se umpluse, și comandantul se văzu repede singur. Dintr-o săritură fu la cabina pasagerului său, așteptându-se aproape să-l descopere, ascuns în vre-un colț. Dar se înșela în acest lucru, căci cabina era goală, perfect goală: și dimpotrivă, ceea ce găsi era atât de extraordinar, încât îi trebui un timp de gândire, ca să-și poată lămuri lucrurile.

Un revolver spânzura de un cui, atârnat de trăgaci, cu o bucată de sfoară, lungă de un metru. Un alt capăt de sfoară, măsurând o palmă, era fixat de mânerul revolverului și se rupsesse arzând, la fel cu o a treia bucată de sfoară care atârna de un alt cui, din peretele opus. Pe jos era un capăt mic de lumânare. Sfoara fusese așezată astfel, încât să treacă prin lumânare dintr-o parte într'alta, după cum se putea vedea din urma rămasă în parafin. Skrimshire, înainte de plecare, întinse tot acest dispozitiv dealungul cabinei și aprinse lumânarea; revolverul, atârnat de trăgaci, cum se spânzură un om de gât, căzuse dela o înălțime de 1 metru și se descăcase în clipa când flacăra lumânării consumase sfoara.

Astfel era alcătuirea, pe care spiritorul ingenios, deși pervers al lui Skrimshire o imaginase și perfecționase, timp de mai multe săptămâni.

Comandantul își reaminti chipul nepăsător al călătorului său, în tot timpul călătoriei și nu se putu împiedeca să admire sângele rece și prezența de spirit a acestui om, care știa că imediat la sosire va fi prins.

Neilson se sui pe punte alergând. Găsi pe toată lumea plecată, deasupra barierei și aiurită de o nouă lovitură. Pilotul veni într-un tâmpinare.

DACĂ OMUL AR FI PURECE...

Dacă omul ar avea musculatura purecelui — în proporție bineînțeleasă — ar putea sării peste turnul Eiffel

NATURA a înzestrat pe om cu o mulțime de însușiri, și mai presus de toate cu rațiune, așa încât să facă dintr'insul stăpânul fierei.

Totuș, în această părtinitoare împărțală, n'a fost dat omului să aibă toate calitățile și sunt multe caractere, care ne pun în inferioritate, față de celelalte animale.

Așa bunăoară musculatura noastră și puterea noastră fizică, în ciuda tuturor progreselor tehnice, în ciuda indicațiilor date de știința modernă, care a studiat valoarea hranei și a diferitelor exerciții gimnastice, n'a putut fi sporită, și a rămas mult inferioară celei pe care o au animalele.

Vor fi mulți cari să se mire, când vom face afirmația că, printre cele mai puternice creaturi, pe care le cunoaștem, în proporție cu mărimea ei, este purecele. Oamenii de știință s'au minunat adesea de forța herculiană a acestei supărătoare in-

Purece mărit spre a se vedea cele trei perechi de picioare

secte. Nici omul nici mamiferele, nici una dintre reptile, sau dintre păsările cerului, nu are o putere muschilară, raportată la talia lor, egală cu aceea a purecelui.

Există mai multe soiuri de purici, în diferite părți ale lumii. Toți purecii aceștia, ori de ce neam ar fi ei, se caracterizează prin forța extraordinară pe care o au mai ales în „saltul din loc fără prăjini” cum se spune în lumea noastră sportivă. Recordul pe care îl vor fi stabilit purecii nu e cunoscut, pentru că nu s'a măsurat cea mai mare distanță

— Barca mea a dispărut! Strigă dănsul. Și e întineric ca în iad!

Neilson se opri împietrit.

— Ați lăsat un om pe bord?

— Nu, marinarul meu s'a suit cu mine, spre a lua o telegramă, pe care trebuia s'o dea la poliția din oraș.

— Atunci, ce vreți să vă fac?

Și căpitanul se plecă și dănsul deasupra barierei dela marginea corăbiei.

— Tăcere! strigă dănsul. Toată lumea să tacă!... Fiindcă nu putem vedea nimic, să ascultăm... asta este... Nici un cuvânt, nici un mormur... atenție!...

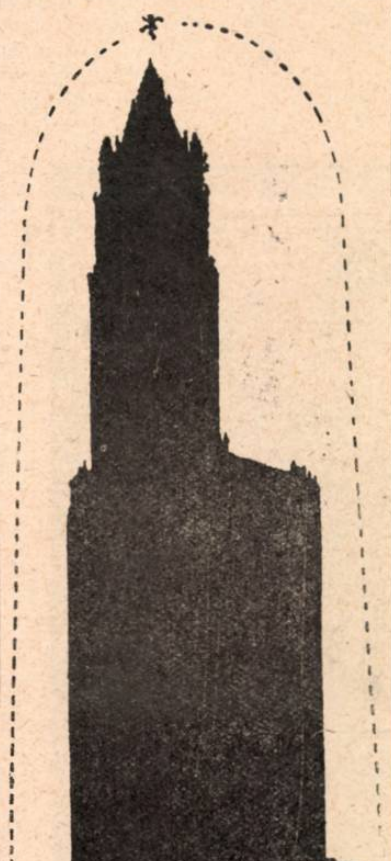
În primul moment nu se auzia altceva decât respirația gâfâitoare a 50 de gâtleejuri strânse; apoi curând, undeva în noapte, în întunericul de nepătruns, se putu distinge scârțâitul atenuat al unei lopeți, în susținătoarea ei, care se depărta mereu și se făcea din ce în ce mai slab, — dar în ce direcție? Ar fi fost imposibil de a preciza, într-o noapte ca aceasta.

E. W. Hornung.

pe care s'o sară, cel mai abil dintre aceste insecte. Ceea ce se știe e că unii dintre ei fac sărituri de un metru și mai bine, ceea ce înseamnă o performanță extraordinară, pentru o ființă atât de mică.

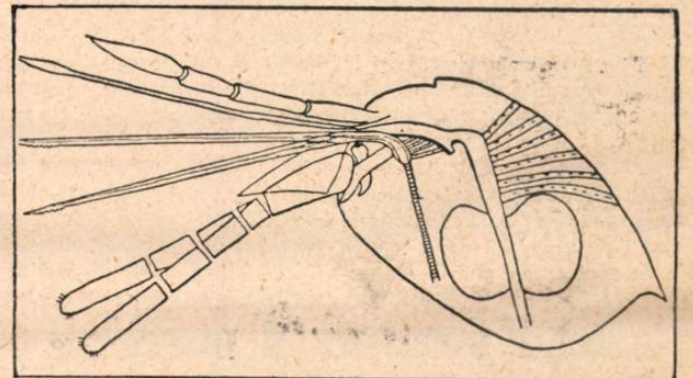
Ținând seama de micimea ei, insecta aceasta, dacă ar sării chiar

Cum ar putea sării omul peste cea mai înaltă clădire din New-York, dacă ar avea, în proporție musculatură purecelui.

numai la câțiva centimetri și tot ar merita numele de „cel mai puternic animal din lume.” Trebuie să observăm că, în mod absolut, nu e nevoie decât de o forță de patru ori mai mare, decât cea pe care o întrebuințează purecele la un salt, spre a mișca acele unui ciarnic. Aceasta înseamnă că forța a patru pureci este egală cu puterea ciarnicului.

Un fabricant de ciarnice a socotit că, prin ajutorul unui cal vapor (H. P.) se pot mișca 270 de mii de ciarnice. Luând drept bună această socoteală, rezultă că, aproximativ un milion de purici au o putere de 60 kilograme sau un cal vapor (HP). Dacă ne-am închipui că un milion de pureci s'ar înghesui la un sac cu grâu de 60 de Kgr. și ar sării cu toții deodată, ei ar ri-

Observarea la microscop a anatomiei purecelui. Sus se vede antena purecelui. Deducând acul, cele două mandibule și trompa purecelui. Îndărăt părțile striate reprezintă mușchii cari conduc aparatul de supt al acestei insecte.

dica acest sac la înălțimea de 1 metru.

O altă socotală ne duce la următorul rezultat interesant: 180,666 pureci fac exact 1 kgr. Aceasta înseamnă că e nevoie de 13 milioane de pureci spre a echivala greutatea unui om normal, adică 65 până la 75 de kgr. Socotind că purecele n'ar sării dintr'odată decât 36 cm., un purece care ar avea mărimea omului, dacă și puterea sa ar spori în aceeași proporție cu talia lui, ar trebui să sară cu ușurință, peste cea mai înaltă clădire din lume, peste turnul Eiffel sau deasupra pa-

latului Woolworth Building din New-York (cum se vede în ilustrația noastră).

După catalogul editat de institutul de fiziologie al Statelor Unite, rezultă că există 135 de soiuri de pureci. Diferite păsări și animale, își au fiecare purecii lor deosebiți. Și pentru om există o specie anumită de pureci. Dacă în Europa, purecele trăiește comod și e foarte răspândit, din palat până în cel mai mic bordei, continentul American e scutit de această insectă.

În ceea ce privește hrana, purecele preferă sângele cald; când nu-l găsește însă se hrănește și cu altceva.

Mediul cel mai prielnic pentru purece, în casa omului, e câinele și pisica. Aceste două animale poartă cu dănsle zeci și sute de pureci, cari foarte adesea răspândesc diferite boale contagioase. Purecele șobolanului este extrem de periculos, căci el propagă ciurma. Șobolanii se îmbolnăvesc de ciurmă și din mușcătura unui purece, care a stat pe un șobolan bolnav, omul poate căpăta această boală grozavă.

Este interesant de știut că, dintre toate animalele, singură maimuța nu are un purece propriu.

Vaca, căprioara și calul cele mai adesea ori sunt scutite de pureci. Se datorește acest lucru, faptului că de mici, aceste animale stau mai mult în picioare decât culcate, și astfel purecele n'are cum să-lășui pe pielea lor, așa încât să-și lase ouăle. De asemenea aceste animale având pielea groasă, mușcătura purecelui nu poate răzbi până la sângele lor cald.

Purecele are și dănsul armura sa: atât corpul cât și ouăle îi sunt închise într'un soi de schelet exterior, format dintr'o substanță foarte rezistentă, chitinoasă. Acest schelet alcătuiește un scut, aproape invulnerabil și care cu greu poate fi distrus. Așa se explică dificultatea de a ucide purecii, când îi prindem. Mor mai ușor dacă sunt puși în apă cu săpun, care-i înecă.

Purecele are trei perechi de picioare, cele mai puternice sunt cele dinapoi, care-i slujesc la sărite. Sunt înarmați cu o trompă, de care se slujesc spre a străpunge pielea și a suge sângele. Au o pereche de antene, în legătură cu sistemul lor nervos; un ac cu care străpunge pielea și o pereche de mandibule, niște ferestre, cu ajutorul cărora lărgesc gaura prin care intră trompa de supt sânge. Când a găsit prada, sau locul pe care să se așeze, purecele

se prinde pe piele, cu picioarele din mijloc și de dinainte, ridică trompa în sus, și-și lasă întreagă greutatea corpului, brusc, pe acul cu care străpunge pielea. Picioarele de dinapoi nu au, în această operație, nici un rol, și sunt ridicate în aer, împreună cu tot trupul. În această poziție purecele se înfățișază ca un saltimbanc care umblă pe mâini, cu picioarele în sus, și capul în jos.

Cel mai bine se desvoltă purecele de câine și de pisică. Acesta își de-

(Citiți urmarea în pagina 8)

In loc de ciorapi picioare vopsite...

FEMEILE americane se declară împotriva ciorapilor.

Domnișoarele elegante din Denever, capitala Statului Colorado au alcătuit o ligă pentru abandonarea ciorapilor și au început să umble fără ciorapi. Deoarece noua modă dădea loc la multe glume picante, membrele ligei au hotărât să-și picteze gambe, după cum se vede în ilustrația noastră.

Nu se poate prevedea dacă noua modă a „ligei împotriva ciorapilor”,

put moda vopsirii picioarelor, însă pictorii cari se îndeletnicesc cu acest nou gen... de artă, spun că sunt supraîncărcați de lucru.

Unele domnișoare menționează că decorarea picioarelor trebuie să fie mărginită între genunchi și glezne. Sunt altele mai puțin modeste, care cer ca penelul artistului să treacă deasupra genunchiului. Culorile de care se servesc, susțin modernele elegante, n'au nimic vătămător pielei sau sănătății. Aceste culori nu

Domnișoarele Mesch, Reed și Zaputovich din Dever, Colorado (America), care au declarat război ciorapilor, vopsindu-și picioarele. D-na Mesch (la stânga) are vopsit pe pulpană pe „dracul”!

va prinde în lumea feminină, deoarece pictatul picioarelor este o operație destul de dificilă: mai întâi vopselile pot fi primejdioase, apoi economia care s'ar face nu e prea mare, cum spera la început liga care abandonase ciorapii. Totuși se găsesc tot mai multe adeptele acestei mode și aceste adeptele arată că există și avantajii în pictatul picioarelor.

„Bine înțeles că ne așteptăm și la critici”, a spus una dintre ele, „dar critica nu ne înspăimântă. Suntem tinere și entuziaște și puțin ne pasă de ceea ce se spune. N'am găsi oare critici și în cazul că ne-am întoarce la moda pe care o aveau bunicele noastre?”

Nu se poate preciza cum a înce-

se șterg repede și în acest fel pictura se păstrează vreme îndelungată. Apa și săpunul n'au nici o influență asupra culorii astfel încât să nu fie nevoie de întrerupt spălatul zilnic. Vopseaua se șterge însă curând, cu anumite procedee, atunci când eleganta vrea să-și schimbe... ciorapii.

Nu se specifică nicăeri, însă uzul a arătat că ciorapii de mătăsă sunt îngăduiți, în cursul zilei, deasupra piciorului pictat. Acești ciorapi, cari trebuie să fie de o calitate ce nu e la îndemână oricărui dintre membrele ligei—se importă de la Paris și costă 150 dolari perechea (2500 lei)—se poartă numai câteva ceasuri pe zi. La dans, la recepții și în serate ciorapul poate fi înlăturat.

Dacă omul ar fi purece...

(Urmare dela pagina 7)

pozitează ouăle în părul animalului, și când pisica sau câinele se mută din loc, nenumărate ouă de acestea se împrăștie și cad pe jos. Din aceste ouă curând se formează larva, din care, câteva zile mai târziu, noul născut iese perfect format și gata, ca și tovarășii săi, să sară și să se hrănească cu sângele omenească.

Ne mirăm adesea, că deși am pus rufe curate, deși am șters praful din tot locul, totuși, în câteva zile, ne trezim cu o mulțime de pureci noi. Explicația este ușoară: purecii bătrâni și-au lăsat ouăle în diferite locuri, și a fost suficient câțiva din acești pureci, pentru că în câteva zile să ne trezim cu o întreagă generație nouă, mai flămândă de-

cât cea pe care am distrus-o, aproape în întregime. În primele zile ale existenței sale, purecele tânăr se mulțumește cu hrana pe care o oferă praful găsit în covoare sau în lingerie. Numai mai târziu își alege locul la căldură, sub vestimintele omului, sau în blana pisicii și a câinelui.

Când e sătul și mulțumit, purecele se sbenguiește și face... sport, sărind distanțe enorme pentru el.

Vom aminti drept încheiere, că foarte mulți oameni au avut răbdarea să deprindă purecii în anumite jocuri, și că au existat și mai există încă circuri, în care se produc aceste mici animale, cu jocuri foarte amuzante.

POVEȘTI DE DRAGOSTE

Leandru trecea marea înnot, în fiecare noapte, la Hero, a lui... Hercules a învățat să țese. Cezar a uitat pentru Cleopatra, toate treburile statului, iar Antoniu a sacrificat acestei femei stăpânirea lumii. Henric al IV-lea s'a îmbrăcat ca un țăran, ca să poată ajunge până la Gabriela pe care o iubea („Luați-vă înapoi Parisul vostru, iubita mea prețuiește mai mult!”) Holofern și-a pierdut capul pentru Iuditha. Jean Jacques Rousseau și l-a mai pierdut odată, la 46 de ani. Ludovic al XV fierbea cafea, pentru a sa doamnă de Dubarry și a suferit să fie făcut de două parale, pentru că a lăsat să dea mocca în foc.

Dela New-York la Paris. — Mă mir cum au putut trece Atlanticul, când eu nu pot trece Bulevardul... din pricina automobilelor.

Le Rire—Paris

Zeul Războiului: — Tot diplomații sunt în vacanță, prin urmare mă pot odihni puțin.

Simplicismus—München

GOPII

Mica Lucia: „Tată mare, ce rău că n'ai fost aseară la circ. Am văzut un măgar sălbatic, atât de mare cât tine.

Mica Lenuța: „Ascultă Lucio! De ce minți? Un măgar atât de mare, ca tata mare nici nu există!

Cicerin: — Știu eu să danses zăceasca, dar dansul ăsta e prea greu chiar pentru mine (pumnalele reprezentă China, Anglia, America, Japonia, etc).

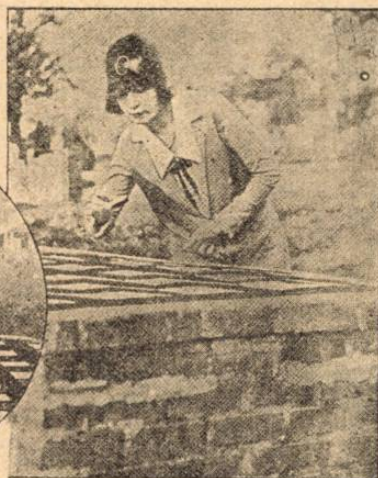
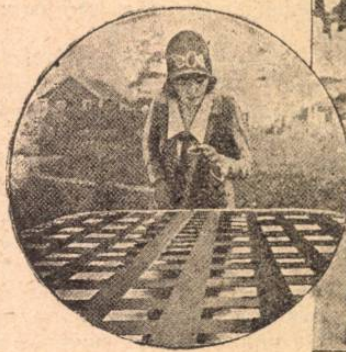
Mucha—Varșovia.

O FEMEE CARE A IUBIT SOARELE

DOAMNA Leila Dawidson, în timpul vieții ei, a fost numită „femeia soare”, pentru toată fericirea pe care a împărtășit-o mul-

trădăvăr, înainte de moarte, Doamna Dawidson și-a construit un mormânt, acoperit cu sticlă, astfel încât, în tot timpul zilei, soarele

Mormântul de sticlă al d-nei Davidson

tora, cu zâmbetul ei strălucitor și inima ei caritabilă, pentru ajutoarele nenumărate împărțite celor lipsiți.

Înainte de a muri Doamna Dawidson a sorocit totul astfel, încât după moarte, să nu treacă în „umbra întunecoasă a morții.”

să strălucască deasupra corpului descoperit, care se găsea dedesubt.

Acest mormânt original a devenit un loc de pelerinaj, pentru muncitorii americani din statul Carolina. În popor s'au răspândit nenumărate povești fantastice, relativ la trupul „femeii soare.”

O cruciadă împotriva revistelor și cărților „obscene”

PREOTUL Bethlehem, din Paris a pornit o adevărată cruciadă împotriva scrierilor pe care le socotește obscene, sau imorale, deși

părintele Bethlehem a putut scăpa, fără pedeapsă prea gravă, și numai cu admonestare și hotărârea de a nu mai proceda la fel.

aceste scrieri, pentru majoritatea cititorilor lor, reprezintă doar câteva momente de uitare și veselie, în mijlocul necazurilor zilnice.

Părintele Bethlehem se găsește pentru a șasea oară în arestul poliției din Paris, pentru delictul de a fi spart chioșcurile de pe bulevarde, în tovărășia mai multora dintre enoriașii săi evlavioși.

Ori de câte ori a fost arestat,

Însă înverșunatul apărător al moralei publice și dușmanul „depravării literare”, nu vrea să depună armele cu nici un preț. Deși a sfidat pe editorii revistelor decoltate să-l dea în judecată, aceștia preferă să-l ignoreze, căci părintele le face multă reclamă, înverșunându-se împotriva revistelor lor. Se crede că Herriot ar sprijini pe acest purificator al literaturii franceze.

Prințesa Maria, a Angliei, cu cei doi fii ai săi, Prințul George și Prințul Gerald Lascelles.

Teatru-Muzică-Artă

Instalarea noului director la Teatrul Național din Cluj

DUMINECA trecută a avut recunoștință fostului director, d-l loc festivitatea instalării Zaharie Bărsan, care luptând noului director, D. Victor Eftimiu, cu greutate mari, nu s'a lăsat miu, la Teatrul Național din Cluj, înfrânt și a ținut sus steagul Cluj. D. Lapedatu, ministru de Teatrul Național. A exprimat Arte și Culte, a venit în perso- apoi d-lui Victor Eftimiu între-soană la Cluj, ca să recomande gul devotament, pe care perso-

In așteptarea oaspeților. În față d-nii: Bobescu, Braborescu și Ștefănescu

personalului artistic al Operei și al societății dramatice, pe noul director.

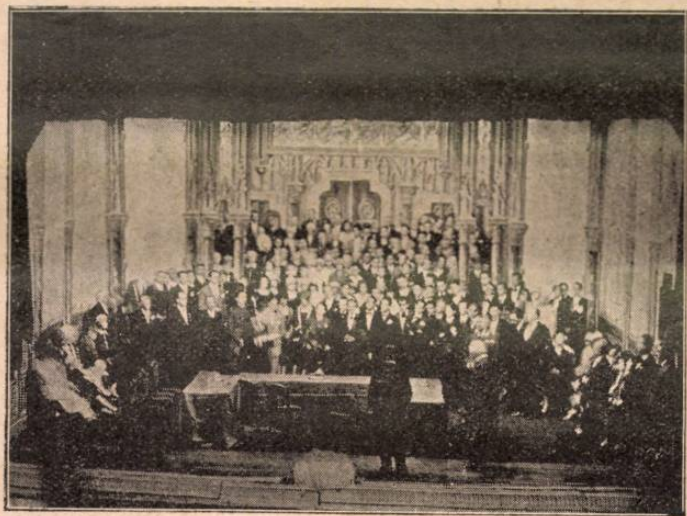
Festivitatea a avut loc pe scena Teatrului Național. După o scurtă cuvântare, prin care ministrul artelor releva însușirile deosebite ale d-lui Victor Eftimiu, d-nii Bobescu, în numele

D-nii Lapedatu și Victor Eftimiu la teatrul Național din Cluj.

operei, și Braborescu, în numele societății dramatice, au salutat pe noul director.

D-l Braborescu, după ce a mulțumit d-lui Lapedatu pentru sollicitudinea ce o arată teatrului director, deplin succes, în lui din Cluj, a adus omagii de

Festivitate, de la Teatrul Național din Cluj. D. Lapedatu ține cuvântul de recomandare.

TEATRUL LA CLUJ

IȘI va deschide porțile anul acesta la 1 Octombrie, cu piesa istorică „Grigorie Ghica Vodă”, de Depărăteanu.

Punerea în scenă o va face chiar d. Victor Eftimiu, Directorul General al Teatrului Național și Operei Române din Cluj. În atelierele Teatrului decorurile au și fost executate, de către pictorul Eugen Trucinski, după indicațiile d-lui V. Eftimiu.

Pe scenă și în foaierea Teatrului din Cluj se mai repetă Glauco de Morselli, cu doamnele Virginia Cronvald, și d-nii Petre Bulandra, în rolurile principale.

Direcția de scenă d. V. Bumbesci. Ciufulici, de Gh. Silviu (piesă pentru copii) cu d-nele Nunuța Hodoș, Jeni Rădulescu, Anișoara Potoroacă, Miriam Apostol, Viorica Poruțiu, Violeta Pescariu, și d-nii I. Vanciu, Mardare, Suhi, etc.; direcția de scenă d. Neamțu Otonel.

Ana Karenin, după romanul lui L. Tolstoi, cu d-nele Virginia Cromvald, Natalia Ștefănescu, Ecaterina Stăncescu, Miriam Apostol, Nunuța Hodoș, Jeni Rădulescu, Anișoara Potoroacă, Viorica Vasilescu, Marcela Borsa, Violeta Pescariu, și d-nii Dem. Psatta, Nae Dimitriu, Mișu Ștefănescu, N. Popescu Voicu, d-l Șerban, D. Constantinescu, Arsene Popovici, H. Cristea, Suhi, V. Potoroacă, C. Potcoavă, I. Vanciu, Gr. Tăutu, Giorgian Alexa, Rădulescu, etc. Direcția de scenă d. Dezideriu Tibor.

și Cometa, comedia lui Iosif și Anghel, care în trecut a obținut un strălucit succes pe scena Naționalului bucureștean. În distribuția dela Cluj vor apare d-nele Virginia Cromvald, Jeni Rădulescu, Miriam Apostol, etc. și d-nii St. Braborescu, Nae Dumitru, etc., direcția de scenă d. Bumbesci.

În cursul stagiunii, la Cluj, se va relua piesa Strigoii, de Ibsen, cu d-na Agata Bărsescu în rolul principal feminin. De asemenea, piesa Avarul a lui Molière, cu d. Ion Brezeanu în rolul lui Harpagon. De altfel d. Director general Victor Eftimiu a declarat că intenționează să facă, pe cât mai des posibil, împrumuturi dintre actorii de seamă ai primei noastre scene, spre a da publicului Clujan, pe lângă o cât mai largă varietate de repertoriu, și un prilej de a vedea pe marii artiști bucureșteni, în creațiile lor de seamă.

D-na Gina Sandri Bulandra, d-na Neli Caracioni, d-ra Arapu și d-nii Radu Popea, Petre Bulandra, Zira, N. Ionescu, Anastasiad Georgian, Dumitrescu, Melisescu, Pella, Robescu, Floria Simionescu Antoniu și Macedonski, au fost angajați la Teatrul Național din Cluj. Alte noi angajamente sunt în curs.

D. V. Bumbesci și C. Petrescu, Director de scenă dela Teatrul Național din București au fost angajați în aceeași calitate la Teatrul Național din Cluj.

D. Victor Eftimiu, Directorul General al Teatrului Național și Operei Române a reangajat pe toți artiștii, puși astă primăvară în disponibilitate, de fostele direcții, pe motivul economiilor bugetare.

În ziua de 30 August a. c., sub președinția d-lui Victor Eftimiu, artiștii societari ai Teatrului Național din Cluj, au procedat la alegerea, din sânul lor, a trei membrii noi, în comitetele teatrului.

Începând cu luna Septembrie, lefurile artiștilor Teatrului Național Clujan, au fost sporite cu 2000 lei pentru societari și 1500 pentru stagiari.

Săptămâna teatrală

Teatrul la București

COMEDIA Fericii, de Evreinoff, a cărei premieră a fost după două zile dela deschiderea stagiunii, a obținut un succes remarcabil pe prima noastră scenă, datorită atât interpretării cât și montării.

În curând, Teatrul Național bucureștean va reprezenta piesa Cy-rano de Bergerac, de Ed. Rostand cu d. T. Bulandra în rolul principal. Regia și montarea o are d. Soare Z. Soare.

Teatrul Mic, de sub direcția d-lui M. Fotino, la deschiderea stagiunii anul acesta va juca și piesa într'un act, Fata Morgană a d-lui J. Valjean.

La Teatrul Național se va juca în curând piesa „Omul cu Mărjoaga”, datorită apreciatului artist Ciprian. Punerea în scenă o are d. V. Enescu.

Teatrul Național va relua piesele Păiangelul de Hertz și Patima Roșie de Sorbul.

În curând se va pune în repetiție la Teatrul Național comedia Păpușilo a lui Pierre Wolf, cu D-na Agespina Macri Eftimiu într'unul din rolurile principale.

Teatrul Carageale Joi 15 Septembrie va juca Ministrul, de d. Gh. Brăescu.

La Teatrul Regina Maria se repetă „Taina” de Gruirand cu d-na Lucia Sturza Bulandra și d. Ion Manolescu în rolurile principale.

La Teatrul Național se repetă sub direcția de scenă a d-lui V. Enescu „Invierea”, 5 acte de Bataille, după romanul lui Tolstoi.

Ansamblul teatrului de sub direcția d-lui Sică Alexandrescu, va juca, la iarnă, în sala Teatrului Popular.

În curând Teatrul Național va pune în repetiție piesa Coppelia, de d. N. Otescu. Direcția de scenă d. P. Gusty.

Opera la București

OPERA română, de sub conducerea d-lui Cocărescu își va deschide stagiunea la 1 Octombrie, cu Samson și Dalila, de C. Saint Saens, într'o montare cu totul nouă. În foayerele operii se repetă „Răpirea din Serai”, de Mozart, sub

conducerea muzicală a d-lui Noua Ottescu.

Opera Română din București va relua în actuala stagiune aproape toate operele cântate în anii trecuți.

Opera la Cluj

IȘI va deschide stagiunea la 1 Octombrie cu trei piese românești:

Craiu nou de C. Porumbescu, Lucaefărul de N. Bretan și Sezătoarea de Trib. Brediceanu. După acestea urmează a serie de reluări. Aida, Tosca, Carmen, Balul mascat, Madama Butterfly, etc.

În cursul actualei stagiuni, Opera Română pregătește Năpasta, două acte de d. Drăgoiu, directorul Conservatorului din Timișoara. Cu această operă se va deschide stagiunea noului teatru timișorean.

În fiecare Sâmbătă și Duminică, Opera Română din Cluj va da câte trei spectacole de operă la Oradea Mare.

În luna Septembrie, Opera Română organizează, în fiecare Joi și Duminecă, festivaluri muzicale (concerte simfonice și corale). La aceste concerte, d. director general V. Eftimiu intenționează să aducă, dela București, câțiva din marii dirijori cunoscuți.

La 17 Octombrie a. c. va avea loc întâia „premieră” a acestei stagiuni de Operă la Cluj, Eugen Onegin de Ciaikovski.

Pe lângă spectacolele operii din anul acesta să fie mai atractive, d. director general V. Eftimiu a încheiat o serie de angajamente cu marii cântăreți mondiali, cari vor cânta ca oaspeți.

Celelalte premiere ale Operei din Cluj, în anul acesta, sunt: Voevodul Țiganilor, Boris Godunov, Bărbierul din Sevilla, Liliacul și Parsifa!

La Craiova

TEAETRUL Național își va deschide stagiunea la 1 Noembrie a. c., în sala Cinematografului Modern, care a fost special amenajată, în urma arderii teatrului de acolo. Piesa de deschidere va fi Trandafirul Roșii, de Z. Bărsan.

ALBERT BASSERMANN

Unul dintre cei mai mari artiști în viață, își sărbătorește la 7 Septembrie a 60-a aniversare. Ilustrația noastră reprezintă pe artist în rolul lui Wilhelm Tell.

JOCURILE „REALITĂȚII“

Deslegările diferitelor jocuri ale Realității, se primesc la redacție, până la 10 Octombrie, cor. Fiecare joc acordă deslegătorului un număr oarecare de puncte. Cel care obține numărul cel mai mare de puncte, prin deslegarea celui mai mare număr de jocuri, din numerile 31, 32, 33 și 34 ale Revistei noastre, va primi un premiu de 1.000 (una mie) lei. Premiul al doilea e de 500 (cinci sute) lei; premiul al treilea de 300 (trei sute) lei. Următorii șapte deslegători primesc câte un volum din operele autorilor români. Premiile se vor distribui până la 15 Octombrie.

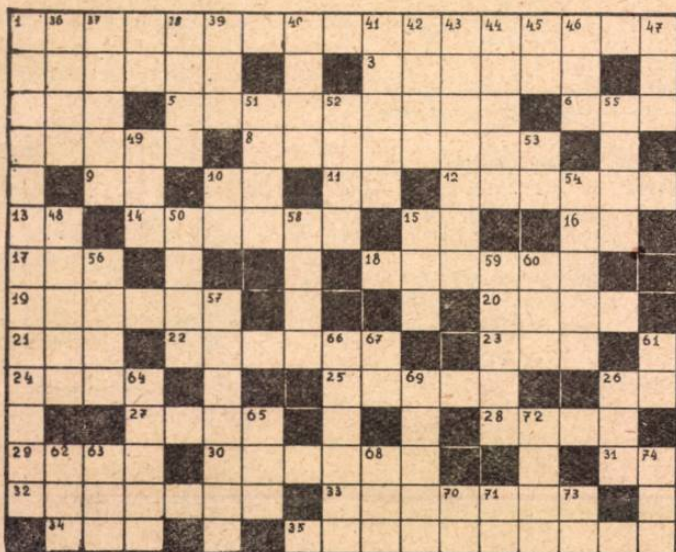
Bonul B.

Subsemnatul

trimit alăturat deslegarea jocurilor No.

Deslegătorii jocurilor noastre, sunt rugați să detașeze acest bon și să ni-l trimită în plic împreună cu deslegările. În acest fel vom putea ține socoteală de notele fiecărui deslegător, la împărțirea premiilor.

Jocul No. 2. — Cuvinte încrucișate (10 puncte).

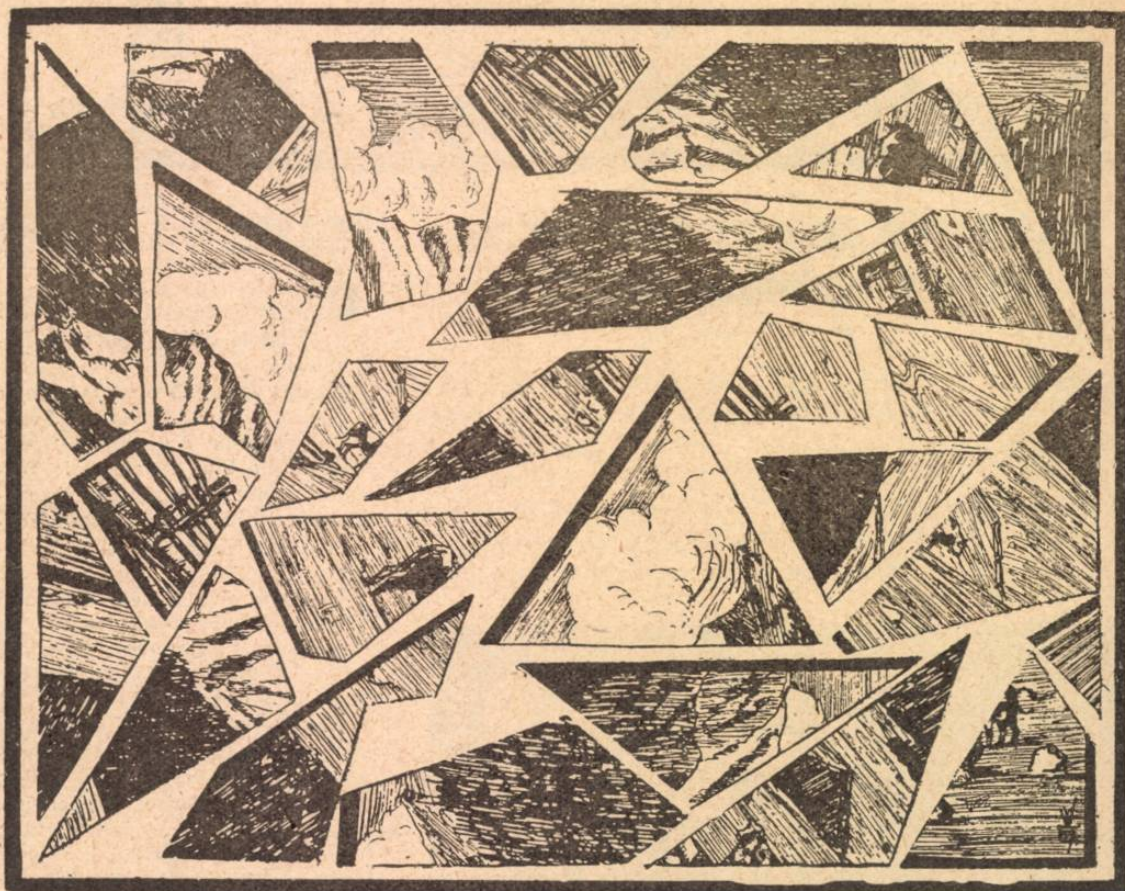

ORIZONTAL:

1. Impărat francez (17 litere).
2. Provincie în Franța (6 litere).
3. Nume biblic (6 litere).
4. Local de petrecere (3 litere).
5. Peninsula din antichitate (9 litere).
6. La case cu etaje (3 litere).
7. Oraș în Italia (5 litere).
8. Noutate (8 litere).
9. Notă muzicală (2 litere).
10. La toate vertebrele (2 litere).
11. Zeu egiptian (2 litere).
12. Țară (6 litere).
13. Ființă (2 litere).
14. Naturalist (6 litere).
15. La toate vertebrele (2 litere).
16. Unealtă folosită (2 litere).
17. Pentru cel depărtat (3 litere).
18. Schimbare (6 litere).
19. Ghicitor (6 litere).
20. Instrument muzical.
21. Pom (3 litere).
22. Naționalitate (6 litere).
23. Cel mai mult (3 litere).
24. Piatră prețioasă (4 litere).
25. Activitate (5 litere).
26. Posedare (2 litere).
27. Podiș (4 litere).
28. Aventură (4 litere).
29. Verbal (4 litere).
30. Râu (6 litere).
31. Pronume (2 litere).
32. Semn matematic (7 litere).
33. Slujitor al binelui (7 litere).
34. Poveste (3 litere).
35. Înălțime (10 litere).

VERTICAL:

1. Impărat asirian (13 litere).
36. Oraș în România (4 litere).
37. Oraș (5 litere).
38. Poet dramatic spaniol (4 litere).
39. Nume bărbătesc (3 litere).
40. Gaz (4 litere).
41. Netez (5 litere).
42. Roman francez (4 litere).
43. Piatră prețioasă (7 litere).
44. Apărat (5 litere).
45. Unitate de măsură (2 litere).
46. Crustaceu (3 litere).
47. Punct cardinal (3 litere).
48. Pește (5 litere).
49. Fluviu (3 litere).
50. Zeu (5 litere).
10. Ființă (2 litere).
51. Comună din Transilvania (4 litere).
52. Animal domestic (4 litere).
53. Pronume (2 litere).
54. În mitologia greacă (5 litere).
55. Prieten (4 litere).
56. Crustacei (5 litere).
57. Timp de dragoste (7 litere).
58. Păsări domestice (4 litere).
15. Produse animale (3 litere).
59. Loc de închinare (5 litere).
60. Râu (3 litere).
61. Ființă.
62. Creangă (poetic) (3 litere).
63. Poet ungur (3 litere).
64. Substanță chimică (5 litere).
65. Fluviu în Africa (3 litere).
66. Prietenește (6 litere).
67. Negație (2 litere).
68. Număr (3 litere).
69. Griji (5 litere).
70. Interjecție (2 litere).
71. Pronume (2 litere).
72. Impărat din antichitate (4 litere).
73. Pronume (2 litere).
26. La teatru (3 litere).
74. Pronume (3 litere).

Jocul No. 1. — Se vor tăia bucățile și se vor potrivi astfel încât să alcătuiască o imagine (5 puncte).

Concursul de caricaturi

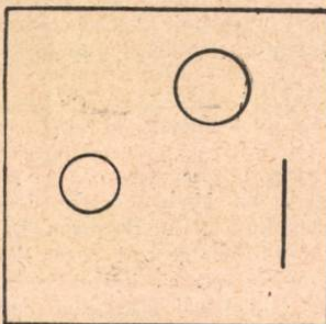
Cu numărul prezent al revistei începem un joc, care socotim că va interesa mult pe amatorii și începătorii caricaturiști.

Cititorii noștri vor compune desene pe bazele date de desenatorul nostru. Modul în care trebuie desegate problemele puse este pur și simplu o operă de asociere de idei, care permite mai multe soluțiuni.

Am dat aci alăturat un exemplu cum se pot rezolva problemele puse.

Din două cercuri și o linie verticală, desenatorul nostru, după cum se vede în schițele alăturate, a reușit să facă 3 compoziții, în câte-și trele baza (cele două cercuri și linia verticală) rămânând neschimbate. Pe aceeași bază însă s'ar fi putut alcătui nenumărate alte compozițiuni.

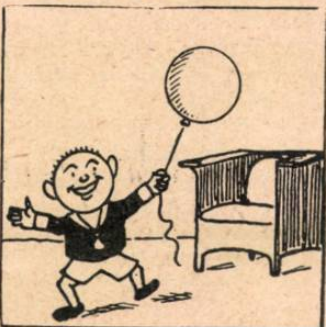
Pentru început oferim cititorilor noștri baza alăturată (din patratul cel mare) și așteptăm dela dâșii soluționările cele mai potrivite. Insistăm asupra faptului că lăsându-se deplina libertate a fantaziei, singura condiție cernută este ca cercurile și linia să nu se miște dela locul lor, și să rămână în desenul ce se va face. Cu acest concurs sperăm că vom deștepta multe talente latente. Cele mai reușite desene se vor publica cu numele autorului.

Exemplu de temă de desen

Cercurile și linia rămânând în text, desenatorul a făcut un peisaj

Pe aceeași temă Ionel se joacă cu balonul

In loc de cronică cinematografică

Concurs fotogenic

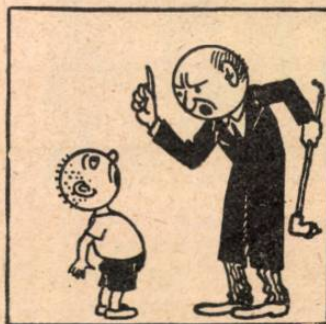
Revista noastră institue un concurs fotogenic, vrem adică să cerem cititorilor noștri să aleagă dâșii dintre cititoarele noastre pe cea care e mai potrivită pentru studiu, pentru cinematograf.

Concurente, acele doamne și domnișoare, care se socot apte și simt dorința să facă cinema, sunt rugate să ne trimită una sau mai multe fotografii caracteristice, însoțite de câteva rânduri, prin care să ni se arate intențiile și sentimentele care le însufleșesc.

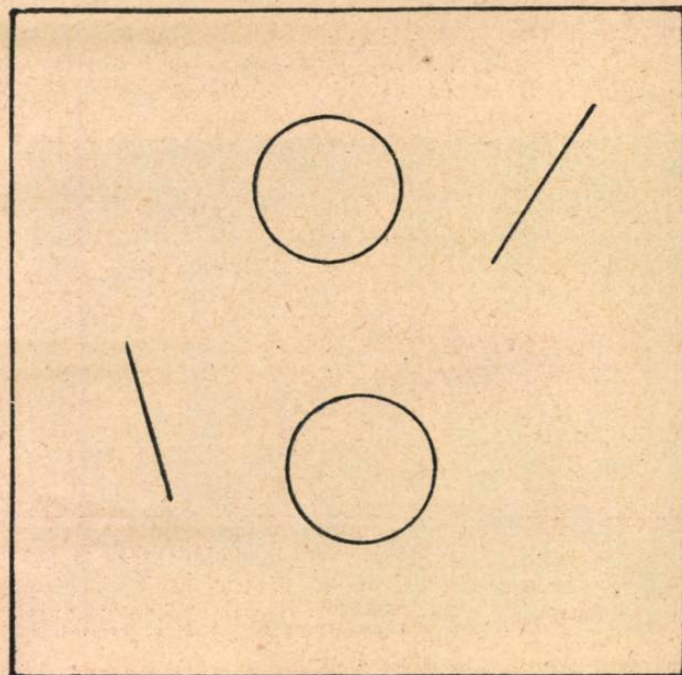
Vom primi aceste fotografii în tot cursul lunii Septembrie. Vom publica apoi pe rând fotografiile trimise, împreună cu „motto“-urile însoțitoare, spre a le supune criticii cititorilor. Aceștia vor fi invitați după aceea să aleagă prin „vot universal și secret“ pe cea mai fotogenică, pe cea mai potrivită pentru kino.

Acestei alese revista „Realitatea Ilustrată“ îi oferă călătoria gratuită până la Berlin sau Paris, (clasa II-a la tren și întreținerea timp de 15 zile) și angajament într-o casă de filme.

Doamnelor și domnișoarelor fotogenice, trimiteți degrabă fotografiile cele mai bune pe adresa revistei noastre. Dorim să contribuim la punerea în valoare a talentelor și frumuseților din țara noastră.

Tata admonestează pe Vasile

Tema pusă cititorilor noștri

PO GA SA PA NO HO CIA

Jocul No. 3. (trei puncte) lanț de cuvinte. Fiecare cuvânt e format din 3 silabe, ultima silabă fiind identică cu prima silabă a cuvântului următor: în total 9 cuvinte, toate nume geografice.

PAGINA SPORTIVĂ

Sportul la noi și în străinătate

De Dr. Erős

SEZONUL fotbalului a început pretutindeni și în cele mai multe locuri sunt în curs întrecerile pentru campionat. Au avut loc și câteva lupte între orașe, deci se poate considera că sezonul este în toi în toată țara. Din păcate însă, după cum se pare, fotbalul în România nu se bucură de atenția pe care ar merita-o, și e probabil că va fi nevoie de un timp îndelungat, până să poată ajunge la însemnătatea cuvenită.

E de neîgăduit că oricine se pricepe cât de cât, poate observa că interesul pentru fotbal în țară, în acest sezon stagnează, ba chiar a descrescut.

Ar fi greu să arătăm aci, în cadrul unui articol scurt, toate cauzele, pentru care această ramură frumoasă a sportului a decăzut încetul cu încetul. Dar fapt este că — mai ales în Ardeal — „matchurile de football” de abea mai au public spectator. Aceasta pe deoparte evidențiază căderea în disgratie a acestui sport, pe de alta este o pricină a decăderii lui, pentru că fără public sportul nu se poate desvolta.

Ar fi o greșală și nici n'ar avea scop, să invinim pe cineva de acest lucru. Dar oricine poate vedea ușor, că în sport nu se pot face progrese decât pe drumul limpede al luptei drepte și sunt zadarnice toate meșteșugurile la masa verde, după cum sunt dăunătoare scandalurile care nu fac decât să îndepărteze interesul public.

Mai trebuie menționat că influențează mult în decăderea fotbalului, avântul pe care l-a luat, profesionalismul amenințător, care a întrecut orice hotar.

În Vechiul Regat, situația se prezintă altfel. Acolo se poate vedea lesne un progres, pentru că acolo de abea acum începe să se desvolte sportul fotbalului. E probabil însă că nu peste mult — dacă și Vechiul Regat va urma pilda Ardealului, — vom ajunge și acolo la aceeași stare.

Conducătorii regionalelor din Ardeal și societățile care se ocupă de football precum și întreaga presă sportivă, ar avea datoria, ca, cât mai repede, să caute leacul acestei stări, remediile care ar putea vindeca răul devenit cronic, care ar putea recăștiga interesul publicului pentru sportul fotbalului, care ar putea ridica nivelul matchurilor și al întrecerilor nobile ale tineretului, în care laurii să revină aceleia care e cel mai bun, care e cel mai însuflețit, și nu acela care se bucură de mai multă protecție.

Credem că în curând vor interveni cei ce sunt chemați, așa încât situația să se schimbe.

DINTRE evenimentele sportive ale săptămânii, de sigur cel mai interesant este vizita oaspeților din Cehoslovacia, a echipei „Moravska Slavia”, la București. Echipa din Brünn nu se poate mândri decât cu un succes mediu, întru cât, dacă Sâmbătă a învins echipa combinată a Bucureștilor, Duminică a fost nevoită să se mulțumească cu egalizare în jocul împotriva lui „Juventus”.

În celelalte orașe din țară, matchurile n'au avut decât o însemnătate locală. În Timișoara au început campionatele. „Kinizsi” a jucat primul match de campionat împotriva echipei „Kadima”, și deși îi lipsiau

șase jucători, echipieri, a învins totuși cu destulă ușurință.

Fulgerul intenționa să-și ducă echipa într'un turneu în străinătate, însă intervenind P. S. B. R. care a interzis eșirea din țară a societăților care nu fac parte din federală, turneul a trebuit să fie contramandat.

În atletică cel mai important eveniment al săptămânii a fost Pentatlonul de campionat câștigat de Virgil din București, care cu acest prilej a îmbunătățit recordul național. În întrecerea de atletică Brașov-București, a câștigat Brașovul care își ia astfel revanșa pentru înfrângerea din anul trecut.

Evenimentul cel mai important al sezonului athletic va fi întrecerea pentru Cupa Carol, care va avea loc la Arad, și în care vor figura de sigur toți atleții de seamă ai țării.

În alte ramuri sportive cronică nu poate arăta multe evenimente. Singurul sport în care mai este puțină mișcare, este boxul, în special la București.

ÎN străinătate evenimentele sportive anunțate s'au desfășurat cu deplin succes, atât la concursul de înot din Polonia cât și la Olimpiada școlilor superioare dela Roma.

La Polonia suedezul Arne-Borg a dovedit din nou că este cel dintâi, întru cât a câștigat premiile de înot pe distanțele 1500, 400 și 100 de metri, îmbunătățind chiar recordul mondial. Îndeosebi succesul pe distanța de 100 de metri este interesant nu numai pentru timpul extrem de scurt în care l-a parcurs, dar și prin faptul că a învins în chip superior pe ungurul Barany, care ani de-a rândul n'a putut fi întrecut de nimeni.

Ungurii nici în stafetă nu au corespuns așteptărilor, au câștigat în schimb campionatul de polu de apă, învingând în mod ușor pe belgieni și englezi, iar în lupta decisivă și pe francezi.

OLIMPIADA studențească din Roma s'a terminat. Rezultatele acestei Olimpiade nu se pot compara de sigur cu Olimpiadele obișnuite, totuși ele slujesc sportului în genere și mai ales înlesnesc apropierea dintre studenții universitari ai întregii lumi, folosind astfel indirect cauza păcii mondiale. Olimpiada atletică s'a terminat cu victoria Ungariei, cea de scrimă cu victoria Italiei, cea de tenis cu victoria Franței, iar la football au învins școalele superioare italiene.

În luptele decisive ale Europei centrale, Sparta și Ungaria au luptat nedecis, așa în cât e probabil că la matchul de revanșă din Praga, va birui Sparta. Trebuie să menționăm că în țările vecine nouă, championatele sunt întâi, dar jocurile mediocre n'au adus nici o surpriză și corespund întocmai calculilor pe hârtie.

Dintre evenimentele sportive externe care vor urma în viitorul apropiat, menționăm ca cele mai de seamă matchurile echipelor combinate ceho-maghiar cu maghiar-Austria, precum și luptele atletice francezi-maghiari, cari în momentul când vor apare aceste rânduri, vor fi terminate. Mai amintim startul lui Nourmi din Paris, Viena și Budapesta împotriva germanului Peltezer și a elvețianului Martin.

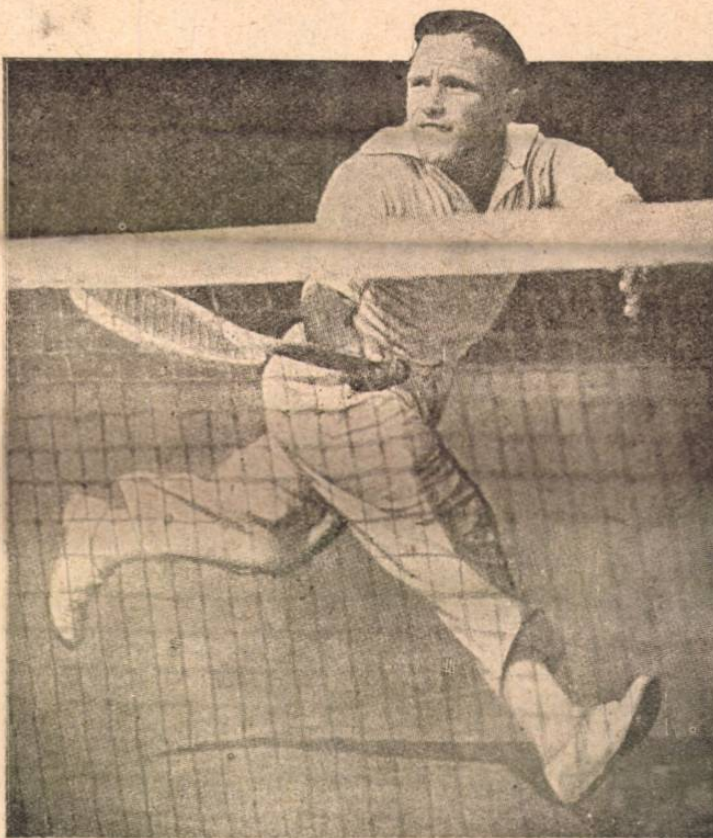
Sport din toată lumea

Un nou sport de curse

În Anglia a avut loc de curând un nou gen de curse pentru motociclete. În aceste curse, motociclistul, trebuia să facă un salt de pe o trambulină publică, deasupra unui obstacol.

Până acum asemenea salturi se făceau numai de specialiști, ca număr de atracție la spectacole.

Germanul Richter, care a determinat înfrângerea Angliei, cu 4:1, în matchul de tenis, Anglo-German, care a avut loc la Berlin.

În ilustrația noastră, Richter e la plasă, luptând împotriva sportmanului de renume mondial, Albert Burke.

Titlu de campion mondial îl avea din 1926 mereu, Albert Burke. În 1926 acest titlu reveni cehului Kozeluh.

Duminică 4 Septembrie, la Cluj. Match amical ziaristii și arbitrii 3:1 (2:0).

Boxul în America

Boxul e sportul cel mai agreat în America.

Profesioniștii boxeur sunt totdeauna oameni bogați, căci pentru matchurile mai mari, campionii primesc între 100.000 și 500.000 de dolari.

JACK DEMPSEY

Până în anul trecut campion mondial de box era Jack Dempsey. Acesta a fost învins însă de Tunney, dar de curând fostul campion și-a luat revanșa și titlul său cel vechi.

În ziua de 21 Iulie, când s'au luptat cei doi, peste 85.000 de spectatori au asistat la match și unele locuri (cele din apropierea ringului) s'au plătit cu sume fabuloase, până la zece mii de dolari.

TUNNEY

Meseria de boxeur își are riscurile ei. Mai întâi campionul are de dat în fiecare an o luptă cu cel mai tare boxeur, după dansul și dacă în această luptă cade în disgratie, atunci repede decede.

Apoi adesea se întâmplă ca boxeurul pe ring să se schilodească rău. E recent în memoria tuturor cazul lui Carpentier căruia Dempsey i-a frânt nasul.

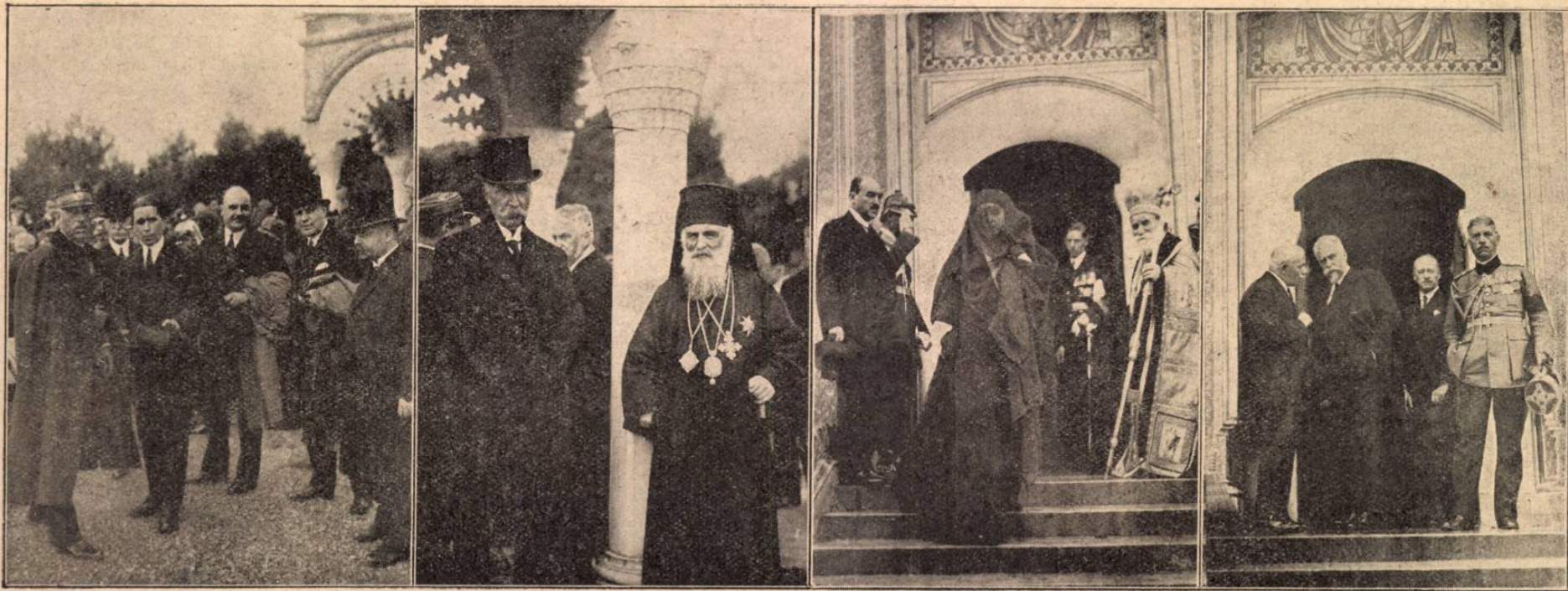

Carol Gerner noul recordeur din Africa de sud, în ridicarea greutăților

Parastasul dela Curtea de Argeș

Săptămână trecută s'a oficiat la Mănăstirea Curtea de Argeș, parastasul de 40 zile dela moartea Regelui FERDINAND I, primul rege al tuturor românilor.

D-nii Tătărescu, Cipăian și Argetoianu

Sanctitatea Sa Patriarhul și D. Buzdugan, din Înalta Regență.

M. S. Regina MARIA, Principele Nicolae și S. Sa Patriarhul

D-nii: Brătianu, Lapădatu, Duca și general Anghelescu

MAXIM GORKI

Vestitul scriitor rus, care la început fugise de regimul bolșevic și după ce a trăit mai mulți ani în exil, prin Italia, a fost invitat de către guvernul din Moscova să se întoarcă în Rusia, unde pare că se simte foarte bine. Ilustrația noastră este luată după o ultimă fotografie sosită din Rusia.

DR. RACKOWSKY

ambasadorul sovietelor la Paris, pe care francezii l-ar dori plecat înapoi în Rusia.

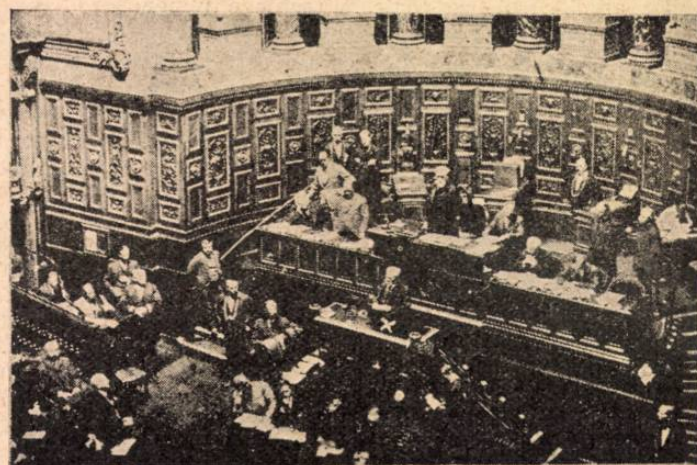

Omenirea la carul lui Marte, zeul războiului.

ȘI O FEMEIE PRINTRE CELE 10 SACRIFICII PENTRU CUCERIREA AERULUI

Miss Doran, sburând spre Hawaii, pasageră într'un avion, a suferit un accident, din fericire fără urmări prea grave.

CONFERINȚA INTERPARLAMETARĂ LA PARIS

Ministrul președinte Poincaré (x) salută pe delegații adunați în Parlament.

In China ceaiul continuă să fiarbă...

M. S. REGELE MIHAI I. LA CONSTANȚA

Pe plajă, în apă sau călare, micul nostru rege petrece.

Citiți și răspă-diți
REALITATEA

REALITĂȚEA

(SAU LUCRURILE AȘA CUM LE VEDEM CU OCHII)

ILUSTRATĂ

Abonamente: Pe un an 300 lei; pe jumătate an 160 lei;
pe trei luni 85 lei.

Editor și Redactor: J. B. Sima
Apare totdeauna Duminecă

Redacția și Administrația:
Cluj, Str. Regina Maria 36.

ACTUALITĂȚILE SĂPTĂMÂNII

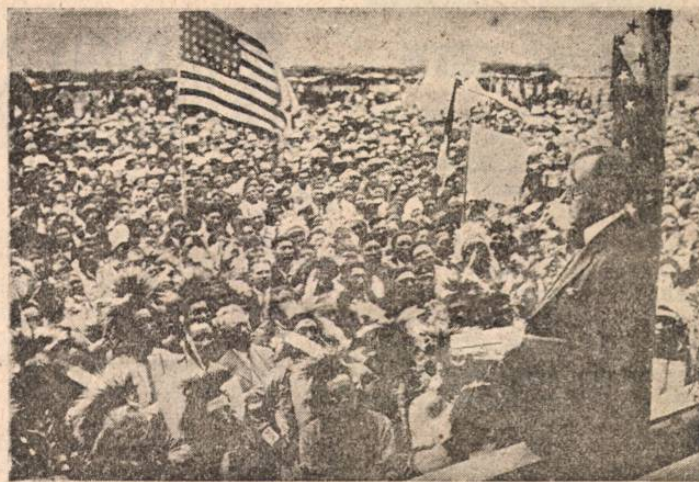

COOLIDGE VORBEȘTE PIEILOR ROȘII

Președintele Statelor Unite Coolidge, vorbește într-o adunare, cu auditoriul format, în special, de indieni, cărora dânsul li s'a adresat cu cuvintele „copii și frați”.

CONGRESUL AVOCAȚILOR LA CONSTANȚA

Săptămâna trecută s'a ținut la Constanța un congres al avocaților din toată țara, la care au participat și d. Stelian Popescu, ministrul Justiției. În fotografia noastră, în mijloc d. Stelian Popescu, la stânga sa d. avocat Dem. Dobrescu, președintele uniunii avocaților.

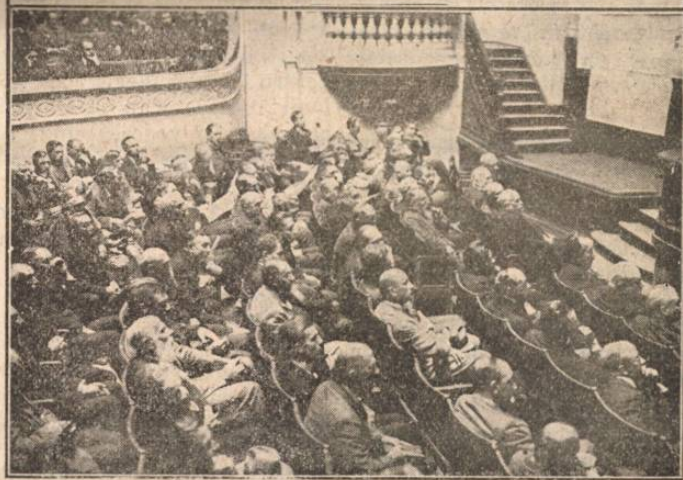

CONGRESUL GEOLOGIC AL ASOCIAȚIEI CARPATICE

DUMINACA trecută s'a ținut la București, în amfiteatrul fundației universitare Carol I, un congres al asociației Carpatice. Această asociație a luat ființă după război din inițiativa geologilor, din regiunea Carpaților—polonezi, români, jugoslavi și cehoslovaci. Primul congres al asociației s'a ținut acum doi ani la Varșovia.

La congresul din București comitetul român de organizare a invitat un mare număr de savanți geologi din celelalte țări.

În zilele săptămânii următoare deschiderii congresului geologiei au făcut excursiuni pe Valea Prahovei: la Plocești, Vălenii de Munte, Moreni, Câmpina, Sinaia trecând apoi la Brașov spre Tușnad și Gheorgheni. Dela Gheorgheni geologii au fost la Borsec, la Tulgheș, la Bicăz, la Piatra și la Gârcina. Ilustrațiile noastre reprezintă adunarea festivă a congresului geologic și pe membrii congresului la ieșirea dela Fundația Carol I. În față d. prof. Mrazec, ministrul de industrie și comerț.

FÂNTÂNĂ DELA SMEENI

FĂRĂ îndoială că sugestia are mare importanță în tămăduirea boalelor.

În apropiere de Buzău lângă satul Smeeni se găsește o fântână pe care faima publică—de unde până unde—a scos-o a-tot-lequitoare de boale. Zvonul despre apa sfântă a fân-

tânii din Smeeni s'a răspândit cu iușeala fulgerului și mai ales Lunea, Miercuria și Vinerea vizitatorii formează un adevărat pelerinaj. Să și tămăduiesc, cei cari cred în puterea binefăcătoare a apei, mai ales paralizicii și nervoșii. Se spune că s'ar fi tămăduit și orbi, dar întrucât analiza apei a arătat că nu se deo-

UN GRUP DE STUDENȚI AI ACADEMIEI COMERCIALE DIN CLUJ, AU FĂCUT, VARA ACEASTA O EXCURSIE ÎN ITALIA.

Ilustrațiile noastre reprezintă pe excursioniști la Palatul Dogilor în Veneția și colina Palatin la Roma.

sebește întru nimic de cea din fântâni, nu ne prea vine a crede că s'ar putea lecu alte boale decât

cele nervoase. Ilustrația noastră arată fântâna dela Smeeni în vreme ce suferinzii iau apă dintr'însa și

închinarea în fața crucilor și lăcănelor ridicate în jurul fântânii.

REALITATEA FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ ILUSTRATĂ

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Cluj—str. Regina Maria Nr. 36—Cluj

La București: Calea Victoriei 39.
Telefon 63—92

PREȚUL ABONAMENTULUI:
Pe un an întreg . . . . . Lei 300
Pe o jumătate de an . . . . . „ 160
Pe trei luni . . . . . „ 85

PENTRU STRĂINĂTATE
Pentru America \$3
Jugoslavia și Cehoslovacia Lei 400

Editor și Redactor: J. B. SIMA

DUMINECĂ, 18 SEPTEMBRIE, 1927

Jocul de cărți

Multe milioane s'au sustras din casa Statului, de către fostul Director al Monitorului Oficial, Fălcoianu, ca să fie pierdute prin Cluj-buri, la jocul de cărți. În fața mesei verzi, un s'au întrebat nimeni de unde are, un slujbaş cu o leafă modestă, sume enorme de pierdut. În fața mesei verzi, fiecare e cuprins de dorința arzătoare de câștig, și nimănui nu-i pasă de unde și cum își procură, cel cu care joacă, banii.

Cum trebuie să privim jocul de cărți?

La drept vorbind omului nu-i trebuie în mod imperios această distracție, spre a omori timpul, pentru că un om adevărat nu poate fi chinat de plictiseală. Nesecatul izvor de cunoștințe e la îndemână tuturor, iar dorința minunată cu care a fost înzestrat omul, de a voi să știe tot mai mult și de a ajuta pe alții în pătrunderea tainelor necunoscutului, e suficientă ca să ocupe timpul întreg, chiar după ce îndatoririle celelalte au fost satisfăcute.

Printre oameni, unii își cresc copiii spunându-le că jocul de cărți e lucrul dracului, alții — fiindcă ei singuri au patima jocului — sunt mult mai îngăduitori. Dar jocul de cărți, mai ales în orașele de provincie, este atât de răspândit, încât s'ar cuveni să cercetăm argumentele pentru și împotriva acestei... distracții.

Am cercetat biblioteca spre a cunoaște istoria jocului de cărți, și am aflat aici că originea sa e foarte veche și că e un obicei luat din răsărit, dela păgâni. Nu se găsește nicăieri pomenit că vre-un popor creștin, ar fi inventat un joc de cărți. În timpurile moderne, popoarele europene au modificat și au variat jocul de cărți, dar nici unul din aceste popoare nu l-a inventat.

În Europa, cărțile de joc au apărut pentru prima oară la sfârșitul veacului al XIV-lea, la început, ca un mijloc de distracție pentru regi și împărați. Clericii francezi s'au bucurat mult de acetse cărți de joc, până când un sinod, ținut în anul 1404, socotindu-le ca o unealtă diavolească de învrăjbire și ceartă, de trezire a patimilor, le-a oprit cu desăvârșire.

Imaginile de pe cărți s'au schimbat adesea. În primele timpuri, pe cărți se găseau chipurile regilor, reginelor și ale papilor, iar mai târziu, după revoluția franceză, s'au imprimat pe ele chipurile oamenilor de frunte ale republicelor. Astfel pe cărțile Americane au fost la Fayette, Washington, Adam, Franklin etc. Mai în urmă, cărțile de joc au avut iarăși imagini sau ale șefilor de trib indieni sau ale împăraților, regilor și reginelor.

Annual se cheltuiesc sume enorme pentru imprimarea acestor cărți și mai mulți bani pentru cumpărarea lor, chiar în vremurile de sărăcie mare.

Istoria jocului de cărți arată că s'au prăpădit averi multe în jocul

de cărți, că s'a irosit un timp prețios și că s'au neglijat îndatoriri de seamă. (Nu se vorbește oare că, la noi, la începutul războiului, un general comandant, stătea la Club, să joace cărți, în vreme ce dușmanii izbutiseră să rupă, într'un loc, frontul nostru?)

Și pe lângă acestea, mai presus de toate câtă durere pricinuită inimilor cinstite?

Pasiunea jocului de cărți cuprinde pe unii în așa hal, încât devine o curată nebunie. Sunt oameni, cari au jucat zile și nopți întregi rămânând fără întrerupere în fața mesei verzi.

Zădărnici s'a străduit uneori legea să interzică acest mod de a-și pierde timpul, pentru că jocul oprit devine și mai intens în ascuns. Și la noi jocul de cărți este îngăduit și nu se îngăduie, decât în anumite localuri, în cercuri așa zise

restrânse. Aceasta n'a împiedecat însă pe Fălcoianu să se nimiciască pe dânsul moralicește, să păgubiască statul cu o avere întreagă, și să țarască în prăpastie și pe subdirectorul Monitorului Oficial, care s'a sinucis.

Care sunt roadele jocului de cărți? Câștigă oare omul mai multă inteligență, mai multă inteligență, mai mare râvnă de știință, mai profunde sentimente ale datoriei, mai mare sete de dreptate, sau mai multă iubire pentru semenii săi? Există în jocul de cărți un singur argument, care să îndreptățiască favorizarea sa?

Jocul de cărți se întemeiază pe un instinct inferior al omului: dorința de îmbogățire grabnică, fără muncă, fără oboseală; este întemeiat pe dorința de risc nesănată și pe cupiditatea oamenilor.

BULETIN SĂPTĂMÂNAL

NEDIBĂCIA cu care țara noastră a fost condusă, din punct de vedere economic, după război, fraudele de tot felul, mari și mici, întârzierea în schimbul coroanelor și al rublelor, bonurile de tezaur, împărțite oricui a vrut, depozitele dintre politicieni, cari în loc să lucreze cu puteri unite, spre a ajuta țara să iasă din impasul în care o adăduse războiul, cu toate jertfele lui s'au certat mereu, își dau acuma roadele.

În țară, imediat după încheierea păcii, s'a simțit nevoie mare de toate cele necesare vieții. Nu mai erau unelte, oamenii nu aveau haine, nu aveau mașini și duceau lipsă de tot ceea ce civilizația a pus la dispoziție, traiului de azi.

Spre a se împlini lipsurile, s'a crezut că va fi nevoie de fabrici numeroase, care să se poată desvolta deodată, în țara noastră. Băncile, ademenite de un câștig, care se prevedea a fi foarte mare, s'au abătut dela calea lor obișnuită, și încetând de a mai face adevărate operațiuni de bancă: de a da și a primi bani cu dobândă, s'au slujit de depunerile acționarilor și clienților, spre a le investi în diferite întreprinderi comerciale și industriale. Pentru întreprinderile care atunci luau naștere s'au emis acțiuni, care, tot în vederea unui beneficiu mare, pe care întreprinderile trebuiau să-l producă, se urcau fără rost, până la prețuri de zece și 20 de ori mai mari, decât valoarea lor.

Curând s'a dovedit însă că orice întreprindere omenească și, în primul rând industria, trebuie să aibe o tradiție, ca să poată lucra cu beneficii, că niciodată câștigurile de început ale fabricilor nu pot fi prea mari, că nevoi interne n'au fost chiar atât de enorme cât s'a socotit și că s'a prea vândut pielea ursului în pădure, socotindu-se câștigurile cari trebuiau să le aducă diferitele întreprinderi. S'a mai adăugat și impozitele, tot mai împovărătoare, pe care statul le-a pus, în primul rând, pe industrie, au contribuit mult și fluctuațiile valutare, și cele mai multe din întreprinderile nou făcute s'au năruit.

Rezultatul a fost în primul rând sărăcirea multor bănci. Cele mari au putut să reziste și, reluând calea veche, a operațiilor obișnuite, cu încetul să se refacă. Altele însă, zădărnici s'au tot sbătut, au ajuns în urmă la faliment.

Pentru că astăzi țărani, pe urma anilor puțin mănoși, pe urma scumpirei vieții și a impozitelor mari, au ajuns și dânsii într'o situație grea și, nu numai că nu mai pot depune bani la bănci, dar și puținii câți fi mai au depuși, se grăbesc să-i scoată, mai ales în Ardeal, băncile

au început să se declare în imposibilitate de plată. Două bănci au dat faliment, o altă bancă mare se află într'o situație din cele mai grele.

Oamenii să fie însă calmi, nu trebuie să se alarmeze nimeni, pentru că dacă acum, s'ar imbulzi cu foții, la toate băncile, spre a-și scoate depunerile, situația s'ar agrava mai mult și băncile, cari n'ar mai putea plăti, s'ar înmulți peste măsură.

Aviația — cu toate criticile aduse de unii — pășește înainte în mod sigur, tinzând să devină un mijloc de transport și de locomotivă întrebuințat, mijloc care să micșoreze distanțele și să strângă legăturile dintre oameni.

Cine ar spune că aeroplanul nu are nici 30 de ani de existență? Parcă mai ieri s'a prăpădit și singurul aviator mare, geniu al sborului Aurel Vlaicu, și de atunci până acum cât progres.

Dela moartea lui Vlaicu sunt 14 ani. Aviatorul român izbucnise să treacă Carpații în zbor. Astăzi aviatorii americani au trecut de mai multe ori Océanele, Atlantic și Pacific.

Dar după cum trecerea, de azi, a mărilor își cere victimile ei, tot astfel Carpații nu s'au lăsat înfrânți, fără jertfă, și jertfă a căzut aviatorul român.

Dumineca trecută, la Câmpina, a fost sărbătorit acela care făcuse legătura între frați, înainte ca hotarele să se dărâme, acela pentru care granițele erau căzu-te, înainte ca oamenii politici să le șteargă.

D. Prof. Nicolae Iorga a fost prin Ardeal unde a ținut conferințe și astfel a fost și în Cluj. Aci, la Universitate, vorbind despre istoria românilor în Ardeal, d-sa a arătat că românii din aceste ținuturi au avut totdeauna tendința de a se conduce singuri, și a combătut susținerea istoricilor interesați, cum că românii ardeleni ar fi fost robi ungurilor, aduși de aceștia la venirea lor din Asia. D. Prof. Iorga a arătat că ungurii s'au bucurat în totdeauna de privilegii și că privilegiile aparțin exclusiv năvălitorilor nou veniți, căci altminteri, fără privilegii, aceștia nu aveau la ce veni.

China continuă să fie frământată de revoluție. Se petrec acolo lucruri monstruoase, pe care mintea noastră nici nu și-le poate închipui. Săptămâna trecută, pentru că în orașul Shang-Sey câțiva soldați, de sub comanda lui Feng-Ju Siang, au fost omorâți, într'o încăierare cu cetățenii, orașul întreg a fost înconjurat și toți locuitorii, cam la 80 mii suflete, omorâți. N-au fost cruțați nici copiii din leagăn, nici bătrânii încovoiați de povara anilor.

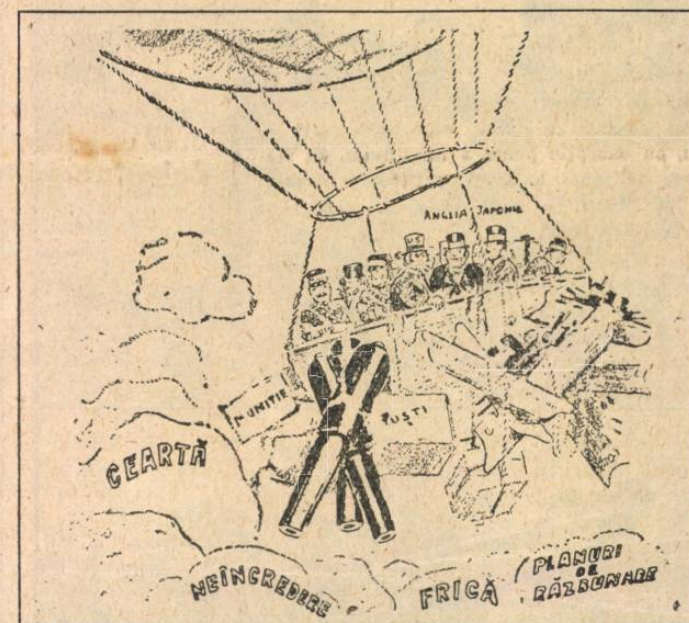

Motto: „Un om mergea în jos dela Ierusalim la Ierichon... și căzu între tâlhari.”—Luca 10:30.

PACEA LA GENEVA

„Și să pogori pacea dela Wilson și căzu între diplomații dela Geneva...”

DE CE NU SE POATE RIDICA BALONUL PĂCEI
În Balonul Ligii Națiunilor, diplomații Europei încearcă să se înalțe în văzduhul... păcii...

OCAZIUNEA—CUM SĂ O PRINZI

Dând există lumea n'au fost atâtea posibilități, atâtea ocazii, câte sunt astăzi. Posibilitatea de a face bine altora, de a sluji nației și țării în care trăiești, și mai presus de toate, de a te ridica PE TINE ÎNSUȚI, făurindu-ți o viață demnă și plină de mulțumire sufletească. Orice însușire, orice capacitate omenească își găsește ocaziunea de a se desvolta.

Omul a cărui însușire mai de seamă este să **MUNCEASCĂ ÎN TĂCERE** va deveni cu timpul omul tuturor posibilităților. Munca extraordinară săvârșită FĂRĂ SGOMOT, de Buffon, pe tărâmul științei, a făcut ca acesta să devină cel mai mare naturalist al lumii, cu excepția poate a lui Cuvier. Și Napoleon, cel care a făcut minuni, a muncit timp de 7 ani, în obscuritate, ca locotenent în armata franceză.

Cele mai multe ocazii spre a ajunge maro așa încât lumea să te cunoască, mii și mii de prilejuri de a săvârși lucrul care să devină temelia solidă a succesului, se găsesc la îndemână și în calea fiecărui om, și pot fi ale SALE, dacă știe să deschidă ochii ca să le vadă.

Cei cu adevărat MERITUOȘI, le observă la vreme, pun mâna pe dănele și știu să profite de ele în folosul lor și al semenilor lor. Din păcate, marea MULȚIME le trece neobservate și le lasă să se strecoare printre ea.

Suntem adesea cuprinși de ispita de a nu ne strădui atâtea în viață, de a lua lucrurile mai ușor, și a lăsa zilele să treacă cum vor. E atât de lesne de făcut aceasta, e atât de lesne să te lași țârlit de curentul vremii și acoperit de praful zilelor care curg una după alta, în monotonie.

DAR TOCMAI CÂND ALȚII LENEVESC, ATUNCI EXISTĂ POSIBILITĂȚILE CELE MAI NUMEROASE PENTRU ACȚIUNE ȘI SUCCES.

Domoala broască țestoasă, din fabula cea veche, a trecut pe lângă iepurele cel iute, tocmai atunci când acesta DORMIA, și astfel a câștigat dansa rămasagului și cursa iuteții.

Mii de tineri, care ar putea fi asemuiți cu iepurele din fabulă, DORM, fără a-și bate prea mult capul cu lucrurile, care în adevăr sunt folositoare și care i-ar porni pe calea succesului în viață, în vreme ce alții, la fel cu răbdătoarea și înțeleapta broască țestoasă, se folosesc de orice ocazie și merg înainte. În urmă „iepurii” noștri sbiară și se întreabă mirați: „Cum a putut broasca aceasta să înainteze atât de mult?”

Din nefericire, față de puținii care-și pun întrebarea: „Ce ar trebui să fac syre a prospera în anul acesta?” se găsesc mii și mii cari să se întrebe: „Cum ar putea oare să obțin un pot ușor, unde să nu trebuiască să muncesc decât câteva ore pe zii?”

Sunt puțini acei cari-și dau seama, că pe fiecare dintre noi îl așteaptă un **TIMP DE RĂGAZ**, un timp de odihnă, foarte lung, care începe de atunci când suntem coborâți în groapă.

Viața este timpul acțiunii și nu al planurilor cum poate cineva să EVITE MUNCA.

Mâna care se ridică din apă spre a prinde ocazie este mâna TA și a ORICĂRUI semen al tău. Punând mâna pe ocazie, atunci când TREBUIE, vei ajunge la izbândă.

Cel care nu știe să se slujiască de posibilitățile ce-i sunt oferite, este asemenea celui care e gata să se înnece și nu știe să se apuce de creanga care-i stă la îndemână.

Lăsându-te să te cufunzi în apele adânci și morcirloase înseamnă a nu voi să trăiești o viață adevărată.

Decît a nu însemna nimic în aceasta lume, decît a nu te deosebi cu nimic din mijlocul turmei, decît a munci doar atît cît să trăiești, mai bine se te îngropi dela început odată pentru totdeauna.

PRINDE PRILEJUL. Se găsesc prilejuri de jur împrejurul tău. Nu e nevoie se fii un GENIU. E destul se ai VOINȚĂ și se pui mîna pe dînsul.

În viața lungă a Universului, scurta noastră viață nu e mai mult decît o zi. Soarele zilei acesteia, când se înalță, ne dă lumină și căldură spre a putea săvârși ce avem de făcut. Soarele se urcă apoi până la miază zi. Aci e culmea vieții omului, care ajunge la vârsta de 30, 35 sau 40 de ani. După aceea, soarele vieții începe a se coborî și în urmă apune cu totul, odată cu apusul vieții noastre.

Au trecut două treimi din anul acesta. Cu aceste două treimi ni-s'a scurtat și viața, cu aceste două treimi avem mai puțin de trăi. Nu este prea târziu să pornești la acțiune, nu e prea târziu să începi ACUM munca sârguitoare spre a-ți împodobi viața cu succesele care vin pe urma hotărîrilor bine chibzuite ale VOINȚII. Într'un număr recent din revista noastră, a apărut fotografia unui om care, la vârsta de 74 de ani a început liceul cu intenția de a isprăvi și Universitatea, **ÎNAINTE DE A MURI.** Omul acesta dă dovadă de o VOINȚĂ HOTĂRĂTĂ. Cunoștințele pe care le va obține astăzi, vor aduce de bună seamă oarecare folos omenirii și și mai mult lui însăși, chiar dacă n'ar fi decît astămpărarea setei de a cunoaște, înăscută în fiecare om. Folosul pentru noi toți al acțiunii acestuia este pilda pe care o tragem de a nu crede că e prea târziu vre-odată spre a începe calea muncii și a acțiunii.

Nu uita niciodată că toți concurenții tăi DORM, sau în orice caz că cei mai mulți dintre ei se feresc, pe cât pot de muncă. Drumul către izbândă și toate posibilitățile minunate îți stau dinainte și te poftesc să pășești mai departe. Nu uita niciodată că nu e nevoie de prea mari puteri, de prea multă ingeniozitate, pentru izbândă adevărată și sigură.

Oricino știe că de zece ori mai multă povară trage calul, obișnuit să facă aceasta, de cât calul sprinten și mândru, care niciodată n'a fost înhamat la căruță, care nicidecum n'a tras o povară cât de mică și care n'a slujit decît spre fala stăpânului său, la serbări și parade. Nu acest soi de cai sunt reprezentanții adevărați ai rassei.

Asemenea și omul—acesta poate fi tocmai prietenul sau colegul tău—va izbândi tocmai

prin aceea, că trage la hamul la care s'a înhamat.

Fiecare om posedă însușirile și elementele necesare pentru atingerea țintei pe care o urmărește în viață.

Deosebirea între cel care izbândește și între cel care se tăvălește în rugină, stă în felul cum știe să folosească puterea de care dispune sau felul cum o lasă să muncească și să se lenească. Căile pentru izbândă în viață sunt tot atât de numeroase, cât sunt de numeroși perii în capul omului, ba încă și mai numeroși.

Dar pentru a izbândi, e nevoie să-ți desemnezi dela început drumul, pe care vei merge și apoi să te ții cu ambele mâini, strâns, de dânsul. Începe orice vei voi, munca stăruitoare, economia și statornicia, te vor conduce la capăt. Izbândă se poate asemui cu o cetate, pe vârful unui munte, la care se poate ajunge pe nenumărate căi.

Omenirea are trebuință de mii și mii de IDEI NOUĂ.

Creerul fiecăruia este cea mai minunată mașinărie, din câte există. El stă la îndemâna ta spre a creea idei și nu pentru altceva. Pentru lucrul manual omul are mâinile, pentru umblat picioarele, pentru auz urechile, iar pentru văz ochii. Fiecare organ își are funcțiunea sa. Funcțiunea creierului este GÂNDIREA. A gândi înseamnă a găsi lucruri și idei, care n'au existat, sau a prefăce, a îmbunătăți pe cele existente.

Succesul nu este înconjurat, după cum cred foarte mulți, de pereți înalți sau de zăbrele, printre cari omul nu poate trece. Succesul nu are nimic misterios într'insul. El stă luminos și descoperit, în fața celor cari sunt hotărâți să bată calea, pe care au apucat.

În fiecare zi trebuie să stăruim și să încercăm iar, ceace eventual nu ne-a reușit. De bună seamă că va trebui adesea să ne culcăm atunci când am dori să rămânem trezi, și să ne sculăm, atunci când am dori să rămânem culcați. Va trebui să ne obișnuim ca, oricât ne-ar fi de neplăcut, să alergăm atunci când am dori să mergem încet, să căt să fii mînat și stăpînit de către ALȚII mai târziu, când vei fi bătrîn.

muncim, atunci când ne-ar plăcea să ne odihnim, sau să ostenim din greu, atunci când ne-ar plăcea să ne distrăm. Numai astfel se poate atinge scopul pe care-l urmărim. Să nu uităm, în orice clipă, că e mai ușor să alergăm azi, cîtă vreme suntem tineri și vioi, decît peste zece sau 20 de ani, când vom fi obosiți și gârbovi.

E mai bine să fii mînat și stăpînit DE SINE ÎNSUȚI, să te silești și să te smulgi dela plăceri, prin voia ta proprie, acum, de

Dacă vei munci acum din greu, lipsindu-te de multe plăceri, atunci mai târziu, când va veni iarna vieții, BĂTRĂNETEA, adevăratul timp de repaus, vei simți ce înseamnă fericirea vieții bine trăite.

Unde se găsesc prilejurile? **PRETUTIN-DENI!**

Prima ocaziune însă să nu se creadă că înțelegem posibilități de acelea care să ivesc uneori ca după ce ai înșelat un biet țăran și ai cumpărat grăul dela dânsul cu un preț de nimic, să-l vinzi în ziua următoare cu de zece ori mai mult. Aceste posibilități sunt de fapt SPECULAȚIUNI, și nu au nimic de a face cu prilejurile de care vorbim.

A căuta și a pune mâna pe ocazie, a ști să te slujești de OPORTUNITATE înseamnă a căuta modul cel mai potrivit de a munci STATORNIC și cu SPOR. De sigur că această nu prea place multora dintre tinerii domnișori cari preferă viața de cafenea.

Când Franklyn a mers la Londra se găsea într-o stare de lipsă mare, dar n'a așteptat ca hrana să-i vie din cer, fără să muncească. El a dat lecții de înot, și s'ar fi apucat de orice muncă care să-i producă. Tot odată în orice clipă liberă el citia, rupându-și dela gură spre a cumpăra cărți pentru hrana minții.

Amintește-ți tinere, că izbândă nu se poate ajunge numai cu MÂINILE și PICIOARELE, dar că e nevoie și de GREER. Și dacă mințea îți e în stomac, în petreceri, dacă nu ai alt gînd decît pantalonii charleston și ghetetele ultra-moderne, să știi că ești sortit să rămâi o simplă unealtă în mîna altora.

IZBÂNDĂ nu e chiar ușor de atins. Dacă ar fi ușoară, atunci ar aparține fiecăruia. MUNCA SÂRGUITOARE de asemenea nu e lucru ușor, căci cere concentrarea minții și a voinței într'un scop bine hotărît. Multora nu le place munca și nu au nici izbândă, și de aceea se explică că pe mormântul lor nu se poate scrie alt epitaful decît doar acesta: „Aici doarme cutare. Odată el trăia, sau cel puțin se PĂREA că trăiește. Acum e mort DE TOT.”

Dacă mergi la vânătoare, de sigur că nu vei aștepta ca iepurii și rațele să vină să te tragă de pulpana hainei spunându-ți: „Iată-mă, am venit să mă împuști.”

În acest chip sunt mulți cari caută OPORTUNITATEA. Ei așteaptă ca oportunitatea să-l vîneze pe dînsii, să vină să-i trezească din somn și să le spună: „Iată-mă, prinde-mă.”

La întrebarea dacă există astăzi mai multe prilejuri decît altă dată, mai multe posibilități de a ajunge la izbândă, vom răspunde: „SUNT DE ZECE MII, DE O SUTĂ DE MII DE ORI, MAI MULTE.”

Deschide-ți ochii, veghează la posibilitatea de a face lucrul mai bun și mai cu spor, Muncește MAI MULT decît tovarășul tău.

BIBLIOTECA
UNIVERSITATE

Leagănul la diferite popoare

Nani, nani, pușor...

CÂNTECUL duos de leagăn datează din toate timpurile și cu mici modificări se găsește la toate popoarele. În toate timpurile și la toate popoarele a fost cântat, cel mult dacă cuvintele au fost schimbate. Nici melodiile nu sunt prea mult diferite

„nani, nani“, ci totodată loc de adăpost, sigur și comod. Oricât ar fi simțământul de mamă același, în toată lumea, tot pe atâta se deosebesc, unul de altul, felul în care copilul este păzit și îngrijit. Leagănul — ca loc de odihnă al sugaci-

gini este totodată și spiritul de sacrificiu, cu care aceste mame iau asupra lor pe micuții, cari adesea sunt sarcini destul de mari.

Pielele roșii din America și unele popoare din Siberia, își fac un leagăn purtător, care sau

Un fel deosebit de leagăne sunt acele pe care mamele îl poartă ca o raniță, sau ca un sac de drum, pe spate. Acestea se întrebunțază mai ales la popoarele care sunt nomade, și au avantajul că îngăduiesc micului călător, chiar dacă acesta trebuie să fie strâns mai tare, să aibă o priveliște mai largă.

Nenumărate sunt însă chipurile cum, multe mame, își duc

frații și surorile mai mici. În ilustrațiile pe care le reproducem, se vede cum, în America de Sud, fetele duc pe frații. În Turingia se întâlnesc fete, care duc povare de copii în același chip.

Dela cei primitivi, la cei ultraculți, nu e decât un pas: femeia modernă și-a apropiat tehnica negresei din Sudan, spre a lua cu dânsa, pe spate, la sfârșitul

O MAMĂ ENGLEZĂ ÎN EXCURSIUNE
Mama în drum spre târg în Africa

unele de altele: domoale și drăgostoase, puțin tărăgădate, liniștitoare, adormitoare și totdeauna foarte simple. În ele trăiește cea mai curată, cea mai adâncă și totdeodată cea mai tainică fericire a omului.

Dar și în cazul acesta se potrivește vechea înțelepciune că: **își va pierde poezia sa din vremurile străvechi chiar și ceea ce e mai frumos, ceea ce e mai sfânt pe lume.** Căci dacă fiecare mamă, în zilele noastre, trăiește multe ore frumoase lângă leagă-

lui, — a trecut prin nenumărate transformări, din timpurile sale străvechi; și formele lui sunt mereu altele, în diferite țări. Să ne amintim doar de transformările, pe care leagănele le-au suferit la noi. Albia, pe care o mai folosesc încă cei săraci, pătuțul cu legănătoare, care se întrebunțază încă, acum 15 ani, și căruțușul ușor de azi, făcut din lemn sau din împletitură de coș, sunt doar câteva forme, mai însemnate, din cele nenumărate, pe care le-a luat leagănul.

ÎN AFRICA CENTRALĂ
Femei dintr'un trib de negrii care totodată dau copilului și loc de odihnă și mâncare în chipul cel mai simplu.

nul copilului ei, ore de mulțumire sufletească și de fericire deplină, tot mai adesea, viața nu-i lasă vreme, nici dispoziție să adoarmă pe micul ei copil, cu cântece de leagăne gingașe. Nevoile, munca de toate zilele, cheamă pe mamă la alte îndatoriri, și atunci trebuie să se asigure existența neajutorată a copilului cât mai bine și pentru o durată cât mai lungă. Leagănul este de sigur cel mai potrivit loc unde copilul să poată fi în siguranță și acest leagăn nu este astfel numai un decor pentru copilul, căruia să i-se cânte

Punctul de vedere de care se ține seama în conformarea leagănelor de copii, se sprijină, înainte de toate, pe felul de viață și îndatoririle mamei. Nu tuturor femeilor le este dat, ca europenelor, să se poată sustrage, cel puțin câteva ore pe zi, dela toate obligațiunile, spre a se putea îngriji de „pușor“ lor, așa ca să-l adoarmă în pace, în leagăn. La popoarele primitive — și nu numai la acelea — mamele își duc copilul totdeauna cu ele și fantazia, cu care ele știu să găsească mijloace, de a-l purta, este fără margini. Fără de mar-

ÎN SUEZIA, UN BUNIC FERICIT

Copilul se odihnește într'un leagăn purtător, făcut din lemn, și este, ca și la indienii americani, înfășurat în velințe.

ÎN RĂSĂRIT

Copilul adoarme și pe scândura de lemn, rudimentară

este construit în chip cu totul primitiv, dintr'o scândură, cu o margine bătută în cuie, sau are aspectul unei corăbioare mici, așa încât copilul să poată fi apărat totodată de soare. În ambele cazuri, bineînțeles copilul trebuie să fie învelit în scutece groase, așa încât să stea pe moale. Căpul se odihnește de asemenea pe cărpe, sau pe o bucată de blană. Cele mai adesea aceste leagăne purtătoare au, în afară de legăturile necesare, și un dispozitiv pentru atârnat; lanțuri, sau șireturi din piele, asigură o stabilitate suficientă. Leagănele asemănătoare se cunosc și în Scandinavia.

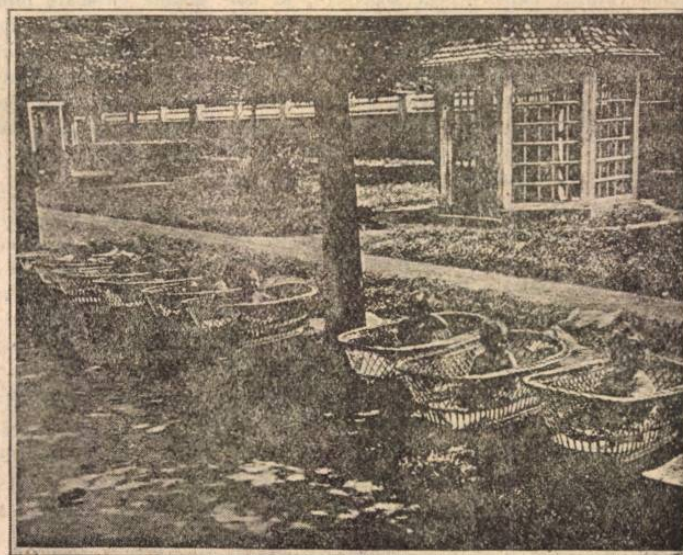
În Mexic, un ștrengar micuț, în coșul său portativ.

LA INDIENI
In spinarea mamei, fetița merge și ea în călăriile cele mai sălbatice.

cu ele copiii, fără nici un fel de leagăn. O legătură de cărpe, di-baci, făcută, slujește drept sprijin, iar trupul mamei împrumută siguranța și moliciunea. Fetele, de mici, învață cum trebuie să ducă cu dânsa, într'o cărpă înfășurată ca un șal, pe

adoarmă pe pușor. Atunci, printre trunchiurile argintii ale copacilor din pădure, strălucitoare, la razele lunii celei blânde, se aude răsunând: „Nani, nani, puii mamei...!“

LA BUNICUL SOARE
Copii din Germania într'un oraș Sanatoriu, se bucură, în coșulețele lor, de aer, lumină și soare.

**Cunoștința este
pârghia vieții**

**Nimeni nu știe mai
mult decât învață**

Să ne îmbogățim cunoștințele

Trecerea Pacificului în sbor

Victimile trecerii peste Ocean. — Un sport prea riscat

INCISPREZECE avioane au concurat la premiile de 25 mii dolari și de 10 mii dolari fixate pentru cei care vor izbuti să treacă Oceanul Pacific, din America până în insulele Hawai, în cele mai bune condițiuni. Dintre acestea 15 aeroplane concurente, n'au pornit decât 8, numai 4 au zburat deasupra Oceanului și numai două au ajuns în condițiuni bune până la capăt, câștigând premiile fixate.

Parcursul a fost între Oakland,

acelaș tip cu motorul avionului *The Spirit of St. Louis* (cu care a zburat Lindbergh), cu al avionului *Bellanca* al lui Chamberlain și *America* a Căpitanului Byrd, cari au traversat Atlanticul.

Sunt interesante comentarele pe care presa americană le-a făcut cu prilejul acestor sboruri măgulitoare pentru mândria celor de dincolo de Ocean.

Ziarul New-York Sun scrie:

„Deși la o depărtare de 4200

tru este îndurerat de soarta nefertită a celorlalte două avioane, *Vulturul de Aur* și *Miss Doran*.

„Ținând seama de înfrângerile suferite de aviatorii francezi, englezi și chiar americani, îndrăzneala celor cari totuși se aventurează să treacă Oceanul, este adevăr uimitor.”

Washington News scrie:

„Pionierii au fost totdeauna urmăriți de soartă și foarte adesea au slujit ca jertfe pe altarul pro-

duri, cele dintâi au fost rezultatul unui concurs sportiv. 15 avioane s'au pornit în acelaș timp, din acelaș loc, fiecare dorind să ajungă cel dintâi la țintă, ca în orice întrecere sportivă.

Nu toate ziarele americane sunt la fel de entuziaste de trecerea peste Pacific, multe din ele

te”, iar *Brooklyn Eagle* întrebă: „Cine ar putea oare să ne explice rostul acestui sport de întrecere”, pe când *Boston Post* socotește tot concursul ca o adevărată crimă. Ziarul *Syracuse Post-Standard* scrie: „Acesta nu mai e un sport, ci este o adevărată încercare de asasinare legală.”

AU AVUT SOARTA CELOR PE CARI I-AU CĂUTAT

La stânga căpitanul William P. Erwin și Alvin H. Eichwaldt cari au plecat să caute avioanele pierdute — *Vulturul de Aur* și *Miss Doran* — și după mai multe ore de sbor, au trimis strigătul de alarmă: „Cădem în Ocean.”

CĂȘTIGĂTORII PREMIILOR SBORURILOR PESTE PACIFIC

Dela stânga la dreapta Arthur C. Goebel, care a pilotat monoplanul *Woolaroc* și a câștigat premiul de 25 mii dolari, ajungând cel dintâi în Honolulu. Ofițerul de marină Locotenentul William V. Davis, pasagerul lui Goebel. Martin Jensen, pilotul aeroplanului *Aloha* (cuvânt indian care înseamnă „noroc bun”), câștigătorul celui de al doilea premiu, și Paul Schuller, pasagerul său

un oraș din California și Honolulu. Patru aviatori au putut ajunge nevătămați până la capăt, pe când ceilalți 7 în alte două aeroplane au căzut victime ale cuceririi aerului, în valurile nepăsătoare și reci ale Pacificului.

Distanța care a fost parcursă are o lungime de 4200 de km., și zborul deasupra Oceanului Pacific este fără îndoială unul dintre cele mai îndrăznețe performanțe ale aviației. Aeroplanele care au izbutit să ajungă nevătămate până la capăt au făcut drumul peste Pacific în mai puțin de 30 de ore.

Primul care a izbutit să treacă Pacificul, obținând premiul de 25 mii dolari, a fost aviatorul Arthur C. Goebel, pe monoplanul *Woolaroc*. Goebel avea cu dânsul ca pasager pe Locotenentul William C. Davis, din marina Statelor Unite, și a străbătut Oceanul în 26 de ore, 17 minute și 33 secunde. Arthur Goebel este un aviator comercial din Los Angeles, despre care se spune că a stat peste 1800 de ore în aer până azi.

Martin Jensen a reușit să treacă Pacificul, din America în Honolulu, pe aeroplanul *Aloha*, câștigând premiul de 10 mii dolari. Jensen avea ca pasager pe Paul Schuller, și a făcut drumul în 28 de ore și 18 minute. Plecat cu două minute înaintea lui Goebel, Jensen a sosit în Honolulu cu 1 oră 17 minute și 33 secunde în urma sa.

John W. Frost, care pilota mașina *Vulturul de Aur*, ca și John H. Pedlar, care pilota mașina *Miss Doran*, și-au găsit sfârșitul în Mare.

Cele 4 avioane care au zburat deasupra Oceanului Pacific au fost construite în uzinele fraților Wright, aveau motoare răcite cu aer de câte 200 HP. de

km. Hawai a ajuns în imediata noastră vecinătate. Până acolo o simplă plimbare. Cu toată bucu-

PIERDUȚI CU AEROPLANUL MISS DORAN

Dela stânga la dreapta, pilotul Auggy Pedlar, Miss Mildred Doran și locotenentul Vilas R. Knops

ria care umple de mândrie filetele americanilor, publicul nos-

gresului. Nu sunt 150 de ani de când însemna o adevărată aventură călătoria între Pittsburgh și Cleveland, o distanță de 200 km. Astăzi sborul dela New-York la Paris, este un lucru mai puțin periculos. După descoperirea Americii de către Columb, dintre cei 12 mii de coloniști, cei dintâi cari căutau un nou adăpost împotriva persecuțiilor religioase, 2 treimi au perit în valurile Oceanului. Nici azi n'a sosit vremea în care omul să poată întreprinde orice fără risc. La fel ca și celelalte generații, suntem dator să aducem jertfe pe altarul progresului. Și e îmbucurător faptul că tineretul american dă pildă în această direcție. De sigur că omenirea ar putea rămânea liniștită ferindu-se de orice risc. În acest caz însă am trebui să închinăm porțile progresului.”

Menționăm că trecerea peste Pacific nu se poate compara cu încercările de trecere peste Oceanul Atlantic, deoarece, pe când din urmă sunt străduințele de a scurta calea călătoria, și de a bate recor-

PIERDUȚI CU AVIONUL „VULTURUL DE AUR”
Dela stânga Gordon Scott, la dreapta pilotul Jack Frost

Aș vrea să știu...

PE CE PRINCIPIU SE BAZEAZĂ SIFONUL?

ÎN viața practică am învățat să ne slujim de un instrument foarte simplu, cu ajutorul căruia putem trece un lichid, dintr'un vas așezat la o oarecare înălțime, într'altul așezat dedesubtul său, fără să fie nevoie de-a da cep vasului, de deasupra. Instrumentul, care se folosește adesea în industrie și laborator, poartă numele de sifon și este o simplă țevă de fier sau de sticlă, sau chiar un tub de cauciuc, îndoit în formă de U cu ramuri neegale una scurtă și alta mai lungă.

Fizicianul italian Torriceli, acum două veacuri, a observat că, într'un tub închis la un capăt, golit de aer, și implantat cu celalt capăt într'un lichid, lichidul se ridică pe tub, până la o anumită înălțime, care variază cu densitatea lichidului. Mercurul se poate sui până la o înălțime de 750 milimetri în jurul lui, apa până aproape de 10 m. Lucrul s'a explicat prin faptul că aerul care apasă pe suprafața lichidului, îl împinge în tubul în care nu se găsește aer. Ori care dintre noi poate observa că umplând o sticlă cu apă, ținând-o astupată cu mâna, și introducând apoi gâtul sticlei în apa dintr'un vas, chiar dacă vom destupa acum, sub apă, sticla, apa va continua să rămână în sticlă, menținându-se la un nivel mai ridicat, decât apa din vas. Apăsarea aerului la suprafața apei din vasul deschis, oprește ca apa din sticlă să curgă.

Dacă prin ramura cea lungă a si-

fonului, pe care l-am descris mai sus, vom suge aerul, atunci, din pricina apăsării aerului la suprafața lichidului, acesta va intra prin ramura cea scurtă a sifonului, care se găsește implantată în lichid, și se va coborî apoi, până în gura operatorului. Dar ramura cea lungă, găsindu-se la un nivel mai jos decât suprafața lichidului, vom putea acum lăsa țeava lungă a sifonului liberă și lichidul va continua să curgă, în virtutea principiului vaselor comunicate. În felul acesta putem aduce tot lichidul, din vasul așezat mai sus, în vasul de dedesubt, fără a da cep celui de deasupra.

Sifoanele cu apă gazoasă, care se găsesc în comerț, sunt bazate pe un principiu puțin diferit. În sticlele, cu pereți groși și bine închise, de sifon, se găsește apă, în care s'a dizolvat o cantitate mare de acid carbonic (bioxid de carbon), iar la suprafața gaz, acid carbonic, la o presiune de o atmosferă sau chiar două. În sticlă pătrunde o țevă, închisă printr'o supapă la capătul de deasupra. Deschizând supapa, presiunea pe care gazul bioxid de carbon o exercită, deasupra lichidului, va sili pe acesta să se ridice pe țeava de sticlă și să iasă afară, de unde va țâșni, în felul știut. Și aici avem de-a face cu o diferență de presiune, între gazul de deasupra lichidului din sticlă și aerul atmosferic. Va fi destul să ținem câteva minute sifonul cu gura în jos și să deschidem supapa, așa încât gazul bioxid de carbon să se adune în partea de jos a sticlei și să iasă astfel, prin țevă, afară, pentru că, după aceea, nemi existând diferență de presiune, apa gazoasă să nu mai iasă din sticlă, sifonul să nu mai curgă.

Sufletul lui Nicola Snyders

De Jerome K. Jerome

De curând a murit celebrul scriitor englez, Jerome K. Jerome, cunoscut în toată lumea ca unul dintre cei mai mari humorişti. Publicăm în numărul de față o nvelă stranie, care este cu totul deosebită de felul obișnuit de a scrie, al humoristului englez. Povestea fantastică, pe care am tradus-o, arată un aspect nou și neașteptat al talentului lui Jerome K. Jerome.

ODINIOARĂ la Zandam, care e aproape de Zuiderzee, trăia un om rău, numit Nicola Snyders. Era sgârcit, neprietenos și crud, și nu iubea decât un singur lucru pe lume, aurul. Dar nu iubea aurul în sine. Îl iubea pentru puterea pe care i-o dădea: puterea de a tiraniza și de a apăsa și de a face să sufere pe oricine după voia lui. Se spunea că nu are suflet, dar asta nu era adevărat. Toți oamenii au un suflet — sau ca să fim mai preciși, sunt posedați de un suflet, — și sufletul lui Nicola Snyders era un suflet rău. Locuia într-o moară de vânt,

veche, care se mai înalță încă pe chei, având cu sine pe mica Christina, ca să-l slujească și să îngrijească de casă. Christina era o orfană, ai cărei părinți muriseră împovărați de datorii. Nicola, întru vecinica recunoștință a Christinei, salvase bunul lor nume — ceea ce costase doar câteva sute de florini, — cu condițiunea ca Christina să-l munciască pentru dânsul, fără să primiască leafă. Christina forma toată familia lui, și o singură vizitatoare trecea cu plăcere pragul casei sale, văduva Toelast. Doamna Toelast era bogată și aproape tot atât de sgârcită ca și Nicola. „Pentru ce nu ne-am căsătoriți?” spusese odată Nicola, cu vocea sa croncănită, văduvei Toelast. Noi împreună am putea fi stăpâni în Zandam. Doamna Toelast a răspuns printr'un chiotit; dar Nicola nu se grăbia niciodată.

ÎNTR'O după amiază, Nicola Snyders stătea singur, în fața mesei sale de scris, în marea încăpăre aproape circulară, care ocupa jumătate din moara de vânt, și care-i slujia drept odaie de lucru, când auzi pe cineva bătând la ușă. „Intră”, strigă Nicola Snyders. Nicola Snyders era sigur că cel care bătuse la ușă era Jean — Jean Vandes Woort, tânărul marinar, care stăpâna acum o corabie a sa, și care venia spre a-i cere mâna micii Christine. Mai dinainte, Nicola Snyders gusta plăcerea de a sfârâma în bucăți speranțele lui Jean; de a-l auzi rugându-se, apoi desnădăjduindu-se; de a contempla pâlirea tot mai accentuată a feții lui frumose, în vreme ce Nicola îi va lămuri, punct de punct, ceea ce riscă, dacă ar îndrăzni să procedeze împotriva voinței lui; cum, mai înțai, bătrâna mamă a lui Jean va fi alungată din casa ei, bătrânul său tată închis, pentru datorie; cum mai apoi, Jean el însuși va fi urmărit, fără remuscări, și corabia sa răscumpărată, mai înainte de a încheia târgul pentru dânsa. Conversația trebuia să procure lui Nicola Snyders felul de distracție care îi plăcea mai mult. Dela întoarcerea

lui Jean, în ajun, îl aștepta cu nerăbdare. De aceea, fiind sigur că era Jean, el strigă: „Intră”, cu multă veselie.

Dar nu era Jean, era cineva pe care Nicola Snyders nu-l văzuse niciodată mai înainte. Și, după aceea, singură vizită. Nicola Snyders nu-l mai revăzu niciodată. Ziua era pe sfârșite și Nicola Snyders nu era omul care să aprindă lumânările mai înainte de a fi nevoie; de aceea n'a putut niciodată să descrie cu precizie înfățișarea străinului. Lui Nicola i s'a părut că era bătrân, dar încă vioi, pe când ochii

Străinul se plecă și scoase din pachetul său o sticlă de argint, lustrată cu dibăcie și o așeză pe masă. „Gustul său nu este neplăcut, explică străinul. Puțin amar, dar aceasta nu se bea cu o cupă mare; un pahărel mic, ca și când cineva ar bea vin vechiu de Tokay, în vreme ce spiritul a două persoane este fixat de același gând, acesta: „Sufletul meu să treacă într'insul; al lui să treacă în mine.” Operația este foarte simplă, secretul se găsește în acest leac.” Străinul mângâia flaconul bizai ca și când ar fi fost un cățeluș.

„Imi veți spune: „Cine o să schimbe sufletul lui cu Nicola Snyders?” — Străinul păru că a pregătit un răspuns pentru toate obiecțiunile. — „Prietene, ești bogat; nu trebuie să-ți fie teamă. Din tot ce au, oamenii la suflet în mai puțin decât la orice alt lucru. Alege-ți pe oricare vrei și încheie târgul acesta. Te las, dându-ți doar acest sfat: mai ușor vei găsi pe cei tineri, dispuși să te asculte, decât pe cei bătrâni tineri, cărora lumea le fâgăduiește minunile ei, în schimb aurului. Alegeți un suflet frumos, tânăr și vioi, Nicola Snyders, și alegeți-l curând. Părul îi cărunțește, prietene. Gustă, mai înainte de a muri, bucuria de a trăi.”

CURIOSUL vânzător ambulant începu să rădă și, ridicându-se, își strânse lucrurile. Nicola Snyders nici nu vorbi, nici nu se mișcă din loc, până când scârțâitul ușii îl făcu să-l readuse în fire. Atunci, apucând flaconul pe care străinul îl lăsase, sări din fotoliul său, cu gândul să-l arunce după dânsul, în stradă. Dar lumina focului străluci pe suprafața lucie și mâna lui se opri.

„La urma urmei, învelitoarea e de preț”, rânji Nicola. Puse deoparte flaconul și, aprinzând două lumânări mari, se afundă iar în registrul său verde voluminos. În acest timp, din vreme în vreme, ochii lui Nicola Snyders mergeau către flaconul de argint, pe jumătate ascuns de hârtiile prăfuite.

Câteva minute mai târziu se auzi o nouă bătăie în ușă, și de data aceasta, într'adevăr tânărul Jean fu cel care intră.

Jean întinse mâna lui cea mare, deasupra biroului încărcat de hârtii.

„Ne-am despărțit mănioși, Nicola Snyders. Era din vina mea. D-ta aveai dreptate. Te rog să mă ierți. Eram sărac. Eram prea egoist, vrând ca tânără fetiță să împartă sărăcia mea. Dar acum nu mai sunt sărac.”

„Așază-te, răspunde Nicola, cu bunătate, am aflat noutățile acum, ești stăpân și prăcorăbiei d-tale. E o corabie aparțină.”

„Care-mi va aparține, după încă o călătorie, spuse Jean răsând: așa mi-a promis burgmaistrul Allart.”

„O promisiune nu este un fapt îndeplinit, insinuă Nicola. Burgmaistrul Allart nu e bogat; o ofertă mai mare ar putea să-l ispitiască. Un altul s'ar putea furia între voi și să devină proprietar.”

Jean începu să rădă. „Aceasta n'ar putea-o face decât un dușman, și slavă Domnului, cred că nu am dușmani.”

„Ai noroc! spuse Nicola, puțini dintre noi n'au dușmani. Și părinții d-tale Jean vor trăi împreună cu d-ta?”

„Am dori acest lucru, răspunde Jean, Christina și cu mine. Dar mama e slabă. Ea nu poate să trăiască în altă parte decât în moara cea veche.”

„Înțeleg, întări Nicola. Vița cea veche se prăpădește, dacă o scoți dintre zidurile cele bătrâne. Și tatăl d-tale, Jean? Oamenii o să pâlăvrăgiască. Moara produce?”

„Jean scutură din cap. „Nu va fi rentabilă niciodată și datoriile împovărează pe bietul tată. Cu toate acestea, cum i-am spus-o, totul s'a trecut. Creditorii săi au hotărât să mi se adreseze mie și să aștepte.”

„Toți?” cercetă Nicola. „Toți, cei pe cari i-am putut descoperi”, răspunde Jean răsând.

Nicola Snyders întinse scaunul și privi pe geam, cu un zâmbet pe fața lui sbârcită. „Și astfel ești deplin înțeles cu Christina?”

„Cu învoirea d-tale Domnule, răspunde Jean.

„Veți aștepta această învoire?” întrebă Nicola.

„Am prefera să o avem, Domnule.”

Jean zâmbia, dar vocea sa sună în mod plăcut la urechile lui Nicola Snyders. Lui Nicola Snyders îi plăcea mai ales să sgândăriască pe acei cari știau să-și arate colții.

„Ar fi mai bine să nu așteptați, spuse Nicola Snyders, căci ați așteptat prea mult.”

Jean se ridică, vânat de mânie. „Astfel nimic nu vă schimbă, Nicola Snyders! Cum veți voi.”

„Vă veți căsători împotriva mea?”

„În ciuda d-tale și a prietenilor d-tale dracii, și a stăpânului d-tale Satana!” strigă Jean. Căci Jean avea un suflet bun și curajos, și milos și foarte puțin îndurător. Sufletele cele mai bune au defectele lor.

„Imi pare rău”, spuse bătrânul Nicola.

„Sunt mulțumit că o aflu”, răspunde Jean.

„Imi pare rău pentru mama d-tale, explică Nicola. Sărmana Doamnă, mi-e teamă, că va fi fără adăpost la bătrânețe. O să se pună sechestru Jean, în ziua nunții voastre. Imi pare rău, pentru tatăl d-tale,

ca să-l arunce în fața sgârcitului, așa încât să silească gura această rea să tacă, și din întâmplare mâna lui apucă flaconul de argint al vânzătorului ambulant. În aceeași clipă mâna lui Nicola Snyders îl apucă și dânsa. Înfațișarea lui batjocuri-toare se schimbăse.

„Așază-te, porunci Nicola Snyders, mai avem ceva de vorbit.” Și era ceva în vocea lui care sili pe tânăr să asculte.

„Te întrebi, Jean, pentru ce caut totdeauna mânia și ura. Mă întreb și eu câteodată acest lucru. Pentru ce nu-mi vin niciodată gânduri generoase, ca celorlalți oameni? Ascultă, Jean; sunt astăzi într'o dispoziție neobișnuită. Asemenea lucruri nu pot să fie, dar vreau să-mi închipui că s'ar putea. Vinde-mi sufletul d-tale, Jean, vinde-mi sufletul d-tale, pentru ca să pot și eu gusta dragostea și bucuria, care mă înconjoară. Pentru câteva zile doar, Jean, numai pentru câteva zile, și-ți voi da tot ceea ce dorești.”

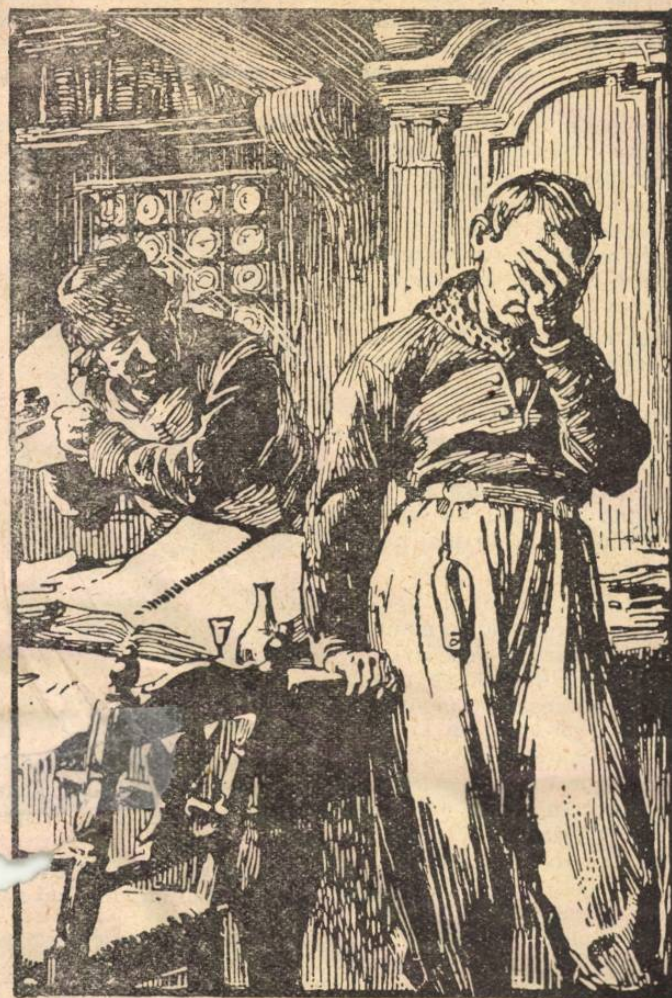
Bătrânul luă condeiul și scris.

„Iată Jean, vasul îți aparține pentru totdeauna; moara e liberă de sarcini, tatăl d-tale poate umbla cu fruntea sus. Și tot ceea ce-ți cer, Jean, este să bei în sănătatea mea, dorind ca sufletul să te părăsiască și să devină sufletul bătrânului Nicola Snyders... pentru câteva zile, Jean... doar pentru câteva zile.”

Cu mâinile tremurătoare, bătrânul destupase sticla vânzătorului ambulant și turnase vinul, în două pahare. Lui Jean îi venia să rădă, dar înfrigurarea bătrânului ajunsese aproape delir; desigur că era nebun, dar puțin îi păsa de vreme ce hărția era iscălită. E adevărat că un om demn de acest nume, nu glumește cu sufletul său, dar chipul Christinei strălucia în negru, dinaintea lui Jean.

„Vrei?” murmură Nicola Snyders.

„Sufletul meu să mă părăsiască și să treacă în Nicola Snyders”,

Jean. Dintre creditorii săi, Jean, n'a uitat decât pe unul. Imi pare rău pentru dânsul, Jean. Închisoarea a fost vesnic groaza lui. Imi pare rău chiar pentru d-ta, tinere prietene. Veți trebui să-ți reîncepi viața. Pe burgmeșterul Allard îl țin în mâna mea. Nu trebuie să spun decât un cuvânt și corabia d-tale imi va aparține. Îți urez ca mirea sa d-tale să-ți aducă multe bucurii, tinere prietene. Desigur că o iubești foarte mult... Vei plăti ca să o ai.”

GLASUL batjocoritor al lui Nicola Snyders avea darul să turbeze pe Jean. Căută un lucru

răspunde Jean, punând la loc paharul gol pe masă. Și cei doi oameni rămăseră o clipă, privind-se în ochi.

Iar lumânările înalte, pe biroul încărcat de hârtii, pălpăiră și se stinseră, ca și când cineva le-ar fi suflat una după alta.

„Trebuie să plec, spuse vocea lui Jean în întuneric, pentru ce ați stins lumânările?”

„Putem să le reaprindem în foc”, răspunde Nicola. Nu adăogă amănuntul că voia tocmai să întrebe același lucru pe Jean. Aproprie una după alta, lumânările de flacăra focului, și umbrele alergară să se ascundă prin colțuri.

„Nu vrei să vezi pe Christina?”
întrebă Nicola.

„Nu astă seară”, răspuse Jean.

„Hartia pe care am semnat-o, reaminti Nicola, o ai?”

„O uitasesm”, răspuse Jean.

Bătrânul o luă de pe masă și o întinse. Jean o strânse, în buzunarul său, și plecă. Nicola închise ușa, în urma lui, și se înapoie la biroul său; stătu multă vreme sprijinit în coate, pe condica deschisă.

Nicola împinse apoi registrul și începu să rădă.

„Ce dobitociei! Ca și cum asemenea lucruri pot să existe. Nebunul acela m'a vrăjit.”

Nicola se îndreptă către foc și-și încălzi mâinile, în fața flăcării. „Dar sunt multumit că ia fetița de nevastă. E un băiat bun, e un băiat bun.”

Fără îndoială că Nicola adormi, în fața focului. Când deschise ochii, văzu în jurul lui zorile cenușii. Îi era frig, îi era foame și era în toane rele. Pentru ce Christina nu-l trezise, ca să mănânce cina? Socotia ea că avea de gând să-și petreacă noaptea într'un scaun de lemn? Fața asta era nebulă. Se va sui sus, și prin ușă îi va spune părerea lui.

Suindu-se, trecu prin bucătărie. Spre marea lui mirare, Christina ședea, adormită în fața focului stins.

„Pe cuvântul meu, murmură Nicola, în casa asta oamenii par că n'at' ști la ce slujesc paturile!”

„Dar asta nu-i Christina”, își spuse Nicola. Christina semăna cu un iepure speriat: și asta îl mâna totdeauna. Această fată, care dormia aci, avea o înfățișare obraznică—o înfățișare adorabil obraznică—pe lângă aceasta, era frumoasă, minunată de frumoasă. Cu adevărat Nicola nu văzuse în viața sa o fată atât de frumoasă. Pentru ce fetele tinere, în timpul tinereții lui Nicola, erau atât de indiferente! O amărăciune subită cuprinse pe Nicola: i-se părea că a aflat cum, fără să știe, fusese prădat, cu mult timp înainte.

Desigur copilei trebuia să-i fie frig. Nicola se duse de aduse haina sa, căptușită cu blană și o înveli.

Mai avea ceva de făcut — gândul acesta îi veni, pe când strângea haina, pe umerii ei, foarte domol, ca să n'o treziască — ceva pe care voia să-l facă, dacă ar fi putut ști ce era. Buzele fetei erau întredeschise. Dânsa părea că-i vorbește, că-i cere să facă aceasta sau că-i spune să n'o facă. Nicola nu era sigur. De 5 sau de 6 ori se întoarse și de 5 sau de 6 ori reveni lângă fata adormită, cu înfățișarea aceea fermecătoare obraznică, cu buzele întredeschise. Dar aceea ce voia sau ceea ce dânsul, Nicola, voia, nu putu să afle. Poate că Christina o va ști, poate că Christina va ști cine era această fată tânără și cum de se afla acolo. Nicola se sui pe scară, blestemând pentru că păria.

Ușa Christinei era deschisă. Nu era nimeni în odaie; patul nu era desfăcut. Nicola coborî scara, care păria.

Tânără fată dormia încă. Oare dânsa să fi fost Christina? Nicola cercetă cu amănunțime, pe rând, trăsăturile minunate. Niciodată mai înainte, după cum își amintea, nu văzuse pe fata aceasta; cu toate acestea în jurul gâtului — Nicola nu văzuse până astăzi — era medalioul Christinei, care se ridica și se lăsa în jos după suflarea ei. Nicola cunoștea bine acest medaliou; era singurul lucru care aparținuse mamei sale, pe care Christina stăruise să-l păstreze, singurul lucru pentru care dânsa se încapăținase. Nu s'ar fi despărțit niciodată de acest medaliou. De bună seamă era Christina. Dar ce i-se întâmplase oare? Sau ce i-se întâmplase lui? Deodată îi veni în minte un gând. Bătrânul vânzător ambulant! Întâmplarea cu Jean. Desigur însă că toate acestea nu fuseseră decât un vis! Totuși, pe masa sa acoperită de hârtii, se mai afla încă flaconul de argint al vânzătorului ambulant, cu cele 2 pahare pătate de vin.

NICOLA încercă să-și adune gândurile, dar creierul lui era agitat. O rază de soare se strecură prin fereastră și căzu în încăperea plină de praf. Nicola nu văzuse niciodată soarele, cel puțin după cât își amintea. Fără voie întinse mâna către el, și simți multă părere de rău când se stinse, nelăsând decât lumina cenușie. Trase zăvoarele ruginite și deschise ușa ceva grea. O lume străină se întindea dinaintea lui, o lume nouă de lumini și de umbre, a cărei frumusețe îl ispitia; o lume de glasuri dulci și domoale care-l chemau. Din nou îl cuprinse simțirea dureroasă că fusese jefuit.

„Aș fi putut să fiu atât de fericit în răstimpul tuturor acestor ani, murmură bătrânul Nicola. Asta este tocmai orașul pe care l-aș fi putut iubi, atât de bătrânesc, atât de liniștit, atât de prietenos. Aș fi putut avea amici, tovarăși, poate chiar copii, ai mei.”

Chipul Christinei, adormită, trecu prin fața ochilor săi. Venise în casa lui de copil, neavând pentru dânsul decât recunoștință. Dacă ar fi avut altfel de ochi cu cari s'o priviască, s'ar fi putut schimba toate.

Era prea târziu? Nu era atât de bătrân încă — nu atât de bătrân. O viață nouă curgea, în vinele sale. Ea iubia încă pe Jean, dar pe Jean de ieri. În viitor, vorbele și faptele lui Jean vor fi dictate de sufletul cel rău, care fusese odinioară sufletul lui Nicola Snyders — și de care Nicola Snyders își amintea destul de bine. O femeie putea oare să-l iubiască?

Trebuia oare, dacă era om cinstit, să păstreze sufletul, pe care îl câștigase dela Jean, printr'o viclenie? Da, târgul fusese cinstit, și Jean își primise răsplata. Pe lângă aceasta, Jean nu-și făurise dânsul sufletul său; întâmplarea orânduiește aceasta. Pentru ce unuia i se dă aur și altuia boabe de fasole? Avea tot atâta drept la sufletul lui Jean, ca și Jean el însuși. Dânsul are mai multă experiență, poate să facă mai mult bine decât celalt. Sufletul lui Jean iubia pe Christina; sufletul lui Jean s'o cucerească dacă va putea. Și sufletul lui Jean, care asculta într'insul aceasta argumentare, nu găsi un cuvânt să-i răspundă.

Christina dormia încă, atunci când Nicola se înapoie în bucătărie. Aprinse focul și pregăti masa, și apoi o trezi binișor. Fără nici o îndoială, era Christina. În clipa în care ochii ei căzură asupra bătrânului Nicola, ea căpătă înfățișarea de iepure speriat, care-l mâna totdeauna. Aceasta îl mânie și acum, dar de data asta împotriva lui însuși.

„Dormiați atât de adânc aseară...” începu Christina.

„Încă ți-a fost teamă să mă trezești, întrerupse Nicola. Îți închipuiau că bătrânul sgârțit te va certa. Ascultă, Christina, ai plătit ieri ultima datorie a tatălui tău. Era datoria către un bătrân marinar — nu-l putusem găsi mai înainte. Nu mai dădorești nici un ban și-ți mai rămâne, din leafa ta, cam 100 de florini. Sunt ai tăi, dacă vrei să ți-i dau.”

Christina nu înțelese, nici în ziua aceea, nici în zilele următoare, și Nicola nu-i lămurii nimic. Căci sufletul lui Jean intrase într'un bătrân foarte prudent, care știa că cel mai bun mijloc de a șterge trecutul este de a trăi cu îndrăzneală în prezent. Christina nu era sigură decât de un lucru: bătrânul Nicola Snyders dispăruse ca prin farmec, și în locul său rămase un alt Nicola, care o privia cu ochi buni, sinceri și cinstiți, ochi în cari trebuia să ai încredere. Deși Nicola nu i-a spus-o niciodată, Christina se gândi că pilda sa cea blândă și influența ei au produs această schimbare miraculoasă. Și această explicație nu păru cu neputință Christinei, ea păru chiar plăcută.

Nicola nu mai putea suferi priveliștea biroului său plin de hârtii. Sculat în zorii zilei, dispărea de dimineață și se înapoie seara, obosit dar vesel, aducând flori, pe care Christina răzând le numia bucurii fără nici un folos. Dar ce-i păsa

de numele lor? Pentru Nicola ele erau frumoase. La Zandam, copiii fugiau din fața lui și câinii lătrau pe urmele sale. De aceea Nicola, strecurându-se prin drumuri lăturalnice, rătăcea prin câmpie. Copiii din satele înconjurătoare cunoșcuseră pe un bătrân cum se cade, căruia îi plăcea să hoinărească, cu bățul său în mână, observând jocurile lor, plecându-și urechea la răsetele lor, și ale cărui buzunare cuprindeau totdeauna o comoară de lucruri bune. Cei mai mari, trecând, șoptiau că seamănă leit bătrânului său, Nick, sgârțitul din Zandam, și se întrebau de unde vine. Și nu numai fețele copiilor îi învățară buzele să zâmbescă. La început a fost mișcat, gândind lumea atât de populată cu fete tinere, minunate de frumoase, cu femei frumoase, toate mai mult sau mai puțin meritează să fie iubite. Aceasta îl umia. Până când descoperi că cel puțin Christina rămânea, în gândurile sale, cea mai frumoasă și cea mai plăcută dintre toate. Atunci fiecare față frumoasă îl umplea de mulțumire, îi amintea pe Christina.

A doua zi, la înapoierea sa, Christina îl întâmpină cu ochii plini de jale. Răzâșul Beerstrater, un prieten bătrân al tatălui ei, venise să găsiască pe Nicola și, negăsindu-l, stătuse puțin de vorbă cu Christina. Un creditor cu sufletul rău îl alun-

gă de pe moșia sa. Christina se prefăcea că nu știe că acel creditor era chiar Nicola singur, dar își arătă mirarea că poate să existe oameni atât de răi. Nicola su spuse nimic, dar a doua zi răzeșul Beerstrater reveni, plin de bucurie, de mulțumire și de mirare.

„Dar ce i s'a întâmplat? Ce a pățit?” Nu încet să repete răzeșul Beerstrater. Christina zâmbi și răspunse că poate bunul Dumnezeu îi mișcase inima; dar dânsa se gândi în sine că era poate buna influență a altuia. Povestea se lăți. Christina fu asaltată de cereri și, văzând că rugămintele ei erau totdeauna îndeplinite, din zi în zi fu mai satisfăcută de ea însăși și prin urmare mai satisfăcută de Nicola Snyders. Căci Nicola era șiret. Sufletul lui Jean, într'insul, se bucura să îndrepte răul, pe care-l făcuse sufletul lui Nicola. Dar creierul lui Nicola Snyders, care rămase într'insul, îi șoptia: „fetița să-și închipuie că e opera ei.”

VEȘTELE ajunseră repede la urechile d-nei Toelast. În aceeași seară dânsa se găsea așezată lângă valtră, în fața lui Nicola Snyders, care-și fuma pipa și părea că se plictisește.

„Devii caraghios, Nicola Snyders, îi spuse d-na, toată lumea își bate joc de d-ta.”

„Îmi place mai bine să-și bată joc de mine decât să mă blesteme”, răspunse Nicola.

„Ai uitat făgăduielile noastre?” întrebă doamna.

„Aș dori să le fi uitat”, suspină Nicola.

„La vârsta d-tale...” începu d-na. „Mă simt mai tânăr decât oricând”, întrerupse Nicola.

„Nu pari” observă d-na.

„Ce importanță are aparența, spuse acru Nicola; ceea ce socotește la un bărbat, e sufletul.”

„Dacă aș voi să urmez pilda d-tale și să mă fac caraghiosă, există tineri și încă tineri frumoși...”

„Dar nu vă împiedec deloc, întreprurpe cu vioiciune Nicola; după

cum spuneți, sunt bătrân și am un caracter îngrozitor. Desigur că există oameni mult mai buni decât mine, oameni mai demni de d-ta.”

„Nu spun altfel, răspunse d-na, dar nici unul care să fie mai potrivit. Fetele tinere sunt pentru băieții tineri și femeile bătrâne pentru bărbații bătrâni, după cum v'am spus-o. Eu nu mi-am pierdut capul, ca d-ta, Nicola Snyders. Când îți vei reveni în fire...”

Nicola Snyders sări deodată din loc: „așa sunt eu, zbiră dânsul, și înțeleg să rămân astfel. Cine îndrăznește să spună că nu sunt eu însumi?”

„Eu, replică d-na, cu o răceală exasperantă. Nicola Snyders nu e el însuși, când, la porunca unei păpuși frumoase, aruncă cu amândouă mâinile banii pe fereastră. E vrăjtit, și-mi pare rău pentru dânsul. Ea te despoaie pentru prietenii ei și, când nu-ți va mai rămânea nici un gologan, își va râde de d-ta. Când vei redeveni d-ta însuși, Nicola Snyders, vei fi furios de ceea ce îți spun, amintește-ți aceasta.”

Și d-na Toelast ieși, trântind ușa. „Fetele tinere pentru băieții tineri și femeile bătrâne pentru bărbații bătrâni.” Această frază nu înceta să răsună în urechile lui Nicola. Până aci fericirea lui cea nouă, nu-i lăsase răgaz să gândiască. Dar vorbele bătrânei cuconițe făcuse să

incolțiască reflexiunea.

Christina îl înșela? Era cu neputință. Nu ceruse niciodată nimic, nici pentru dânsa, nici pentru Jean. Acest gând rău se născuse în spiritul cel rău al femeii celei bătrâne. Christina își iubia stăpânul. Fața ei se înșepina când sosia dânsul. Teama, pe care i-o inspira odinioară dispăruse, și o înlocuise o tiranie plăcută. Dar era oare dragostea pe care o căuta? Sufletul lui Jean, în trupul bătrân al lui Nick, era tânăr și inflăcărat. Iubia pe Christina, nu ca pe o fată, ci ca pe o soție. O putea câștiga oare, în ciuda vârstei sale? Sufletul lui Jean nu avea multă răbdare. Era mai bine să știe decât să se îndoiască.

„Nu aprinde lumânările; să stăm puțin de vorbă, la lumina focului”, spuse Nicola. Și Christina zâmbind, își apropie scaunul, de vâlvaia focului. Dar Nicola se așeză în umbră.

„Din zi în zi te faci mai frumoasă, Christino, spuse Nicola, mai plăcută și mai femeie. Va fi fericit acela, care te va numi soția sa.”

Zâmbetul muri pe fața Christinei. „Nu mă voiu mărita niciodată”, răspunse dânsa.

„Niciodată, e o vorbă mare, mititico.”

„O femeie cinstită nu ia de bărbat niciodată un om, pe care nu-l iubește.”

„Dar nu poate să se mărite cu bărbatul pe care-l iubește?” Spuse Nicola zâmbind.

„Nu totdeauna”, explică Christina.

„Și când?”

Christina își întoarse fața: „Când acela a încetat s'o iubiască.”

În trupul bătrân al lui Nick, sufletul sălta de bucurie.

„Nu e demn de tine, Christino. Bogăția lui cea nouă l-a schimbat. Nu-i așa? Nu se gîndește decât la bani. Ca și când sufletul unui sgârțit ar fi pătruns într'insul. Ar merge până acolo, încât să se însoare cu d-na Toelast, pentru sacii săi de aur, pentru moșia și morile ei, dacă dânsa s'ar în voi cu aceasta. Nu poți să-l uiți?”

„Nu voiu uita niciodată. Nu, eu nu voiu iubi niciodată pe un altul. Incercă să-mi tănuiesc acest lucru, și să mă mângai cu gândul că pot face mult bine în lume. Dar inima mea e frântă.”

Se ridică și îngenunchind lângă dânsul, îi strânse genunchii.

„Sunt multumită că am putut să vi-o spun, zise dânsa; fără d-ta n'aș fi putut îndura chinul meu! Ești atât de bun pentru mine!”

Drept orice răspuns, el mângăie, cu mâna lui uscată, părul de aur, care cădea în neregulă pe genunchiul său. Dânsa ridică ochii către el, erau plini de lacrimi, dar ea zimbăia...

„Nu pot să înțeleg, spuse dânsa; îmi vine'n minte, câteodată, că v'ați schimbat sufletele. Dânsul e aspru, sgârțit și crud, ca d-ta odinioară.” Ea răsă și strânse mai tare genunchii lui Nicola. „Și d-ta, acum, ești bun îndurător și milos, cum era el altădată. Este ca și când bunul Dumnezeu miar fi luat iubitul, spre a-mi da un tată.”

„Ascultă-mă, Christino, spuse dânsul, sufletul face pe om și nu trupul. N'ai putea oare să mă iubești pentru sufletul meu cel nou?”

„Dar te iubesc; răspunse Christina, surzând printre lacrimi.

„Ca pe un soț?”

Flacăra focului lumina fața Christinei. Nicola o privi mult; și ceea ce citi îl lămurii.

„Am glumit doar, fetiço, spuse dânsul, fetele tinere sunt pentru băieții tineri și femeile bătrâne pentru oamenii bătrâni. Și astfel, oricum, tu iubești încă pe Jean?”

„Îl iubesc, răspunse Christina, nu pot să mă opresc.”

„Și dacă ar voi-o, tu l-ai lua de bărbat, oricum ar fi sufletul său?”

„Îl iubesc, răspunse Christina.

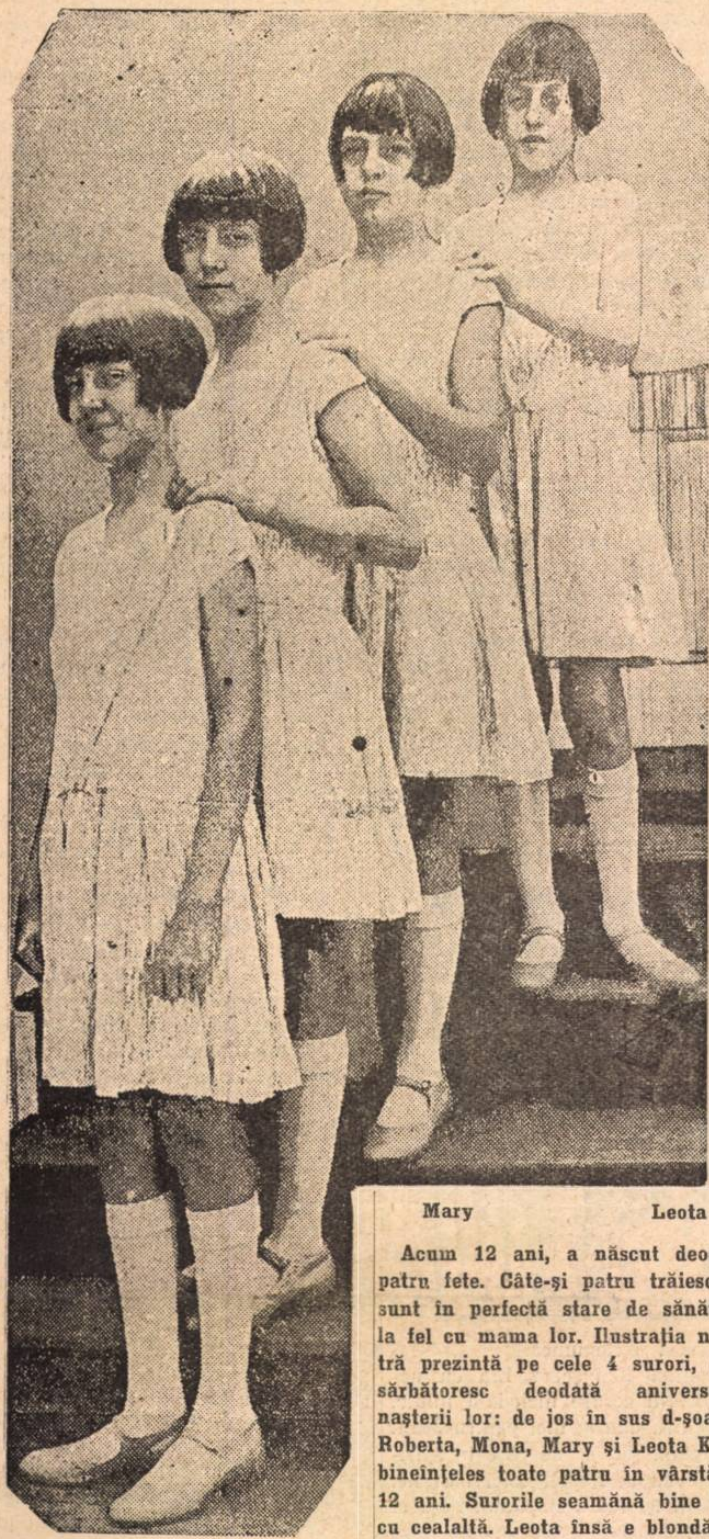
BĂTRÂNUL Nicola rămase singur, în fața focului, care se stingea. Sufletul sau trupul era omul real? Răspunsul nu era atât de simplu pe cât îl crezuse.

„Christina iubia pe Jean, murmură Nicola, focului care se stinge, când avea sufletul lui Jean. Îl iubește încă, deși are sufletul lui Nicola Snyders. Când am întrebat-o dacă putea să mă iubiască, am citit groaza în ochii săi, deși sufletul lui Jean se găsește acum în mine; ea a ghicit acest lucru. Desigur că trupul este adevăratul Jean, adevăratul Nicola. Dacă sufletul Christinei ar intra în trupul doamnei Toelast, mi-aș întoarce fața oare, dela Christina, dela părul său de aur, dela ochii săi adânci, dela buzele sale ispititoare, spre a dori carapacea uscată a d-nei Toelast? Nu, înfățișarea ei mi-ar produce și acum înfiorare. Totuși, când aveam sufletul lui Nicola Snyders, n'o uram, în vreme ce Christina nu era nimic pentru mine. De sigur că noi iubim cu sufletul, altfel Jean ar iubi încă pe Christina și eu aș fi Nick cel sgârțit. Și totuși iubesc pe Christina și întrebunțez spiritul și aurul lui Nicola Snyders, ca să încure toate proiectele lui Nicola Snyders, făcând tot ceea ce ar putea să-l înnebuniască când ar reveni în trupul său adevărat; în vreme ce Jean nu mai iubește pe Christina și s'ar înșura cu d-na Toelast, pentru moșia și morile sale. În realitate, sufletul este omul real. Atunci n'ar trebui să mă bucur la gândul că mă voiu reintoarce în propriul meu corp și știind că voi lua de soție pe Christina? Dar nu mă bucur; sunt foarte nenorocit, sunt sigur că nu voiu urma sufletul lui Jean, sunt sigur, sufletul meu va reveni la mine. Voiu fi din nou bătrânul neîndurător, crud și sgârțit, care eram odinioară; numai, acum, voi fi sărac și slab. Oamenii își vor râde de mine și îi voi blestema, fără să le pot face nici un rău. Chiar d-na Toelast nu va mai voi să știe de mine, când va afla totul, și totuși trebuie s'o fac. Atâta vreme cât sufletul lui Jean este în mine, iubesc pe Christina, mai mult decât pe mine însumi. Trebuie s'o fac pentru dânsa. O iubesc, și nu mă pot opri dela aceasta.”

(Citiți urmarea pe pagina 10).

Un quartet de fete

Mary Leota

Acum 12 ani, a născut deodată patru fete. Câte-și patru trăiesc, și sunt în perfectă stare de sănătate, la fel cu mama lor. Ilustrația noastră prezintă pe cele 4 surori, care sărbătoresc deodată aniversarea nașterii lor: de jos în sus d-soarele Roberta, Mona, Mary și Leota Keys, bineînțeles toate patru în vârstă de 12 ani. Surorile seamănă bine una cu cealaltă. Leota însă e blondă, pe când celelalte trei sunt brunete. Aceasta e singura deosebire. Americani, cari-și fac vilegiatura în California, nu pierd prilejul de a vizita familia Keys, unică pe pământ.

DOAMNA F. N. Keys din Chollis, în California, cu drept cuvânt poate spune că nu există altă mamă ca dânsa, pe pământ.

Planurile fantastice ale poetului D'Annunzio

D'Annunzio afâță pe Italieni împotriva islamului. — Poetul Italian vrea să restaureze vechea împărăție romană, anexând mai întâi toate ținuturile cuprinse între Marea Egee, Marea Neagră și Mediterana. — Conferința lui D'Annunzio la o întrunire a asociației voluntarilor, ținută la Gordona.

URNAȘI ai romanilor, fiți ga-ta căci a sosit timpul—timpul când trebuie să loviți—chiar dacă n'a sosit încă ceasul decisiv. Acesta va veni curând, cum vine noaptea hoțul și la sunetul de trezire, legiunile nobililor romani se vor ivi și păduri de baionete vor trece în marș, spre Dalmatia, unde fii Italiei plâng și așteaptă să fie eliberați.

„Eu ridic în fața voastră și un alt stindard, un stindard, mai nobil, al idealurilor superioare, stindard fără de care Roma nu se va putea niciodată afirma, față de ea însăși și față de lumea întreagă. Acest stindard trebuie să fâlăie departe pe câmpiile Anatoliei.

„Bătrâna Romă este mama Italiei. Dela dânsa țâșnesc razele cutezătoare ale progresului, ale renașterii și ale gloriei. Italia are nevoie de expansiune, căci altminteri se va înăbuși. Ea nu trebuie să se înăbușe, atâta vreme cât există provincii, care odată îi aparțineau, provincii care au fost sfirțite și gloriificate, prin sudoarea și cu sabia străbunilor noștri.

„Pământul are loc pentru încă 80 milioane de romani. Către acest pământ, pământ fertil, în care curg râuri de lapte și de miere, către acest pământ care era odată al vostru, către acest pământ, vor trebui să plece în marș tinerii fii ai Romei.

„De aceea desfășurați drapelul Romei, alături de simbolul crucii. Mergeți și cuceriti câmpiile pașnice și pășunile grase ale provinciei, pe care a pierdut-o Roma (Anatolia și Turcia de azi) dela țărnițele mării Egee până la granițele Mesopotamiei, dela Marea Neagră până la Mediterana. Voi toți, fii iubitori ai patriei voastre Roma, uniți-vă și alcătuiți legiunea sfântă și jurați cu toții să împliniți acest ideal.

„Eu însumi vă voi conduce în pământul Făgăduinții, cu o singură condiție, ca fiecare dintre voi să jure că e gata să moară cel dintâi, când va suna sunetul de alarmă.

„Năvălitorul păgân al leagănului civilizației creștine, al câmpiei Mi-

leniului de glorie al Romei, a pângărit această nobilă regiune (Anatolia), în timpul celor cinci veacuri de deocupație.

GABRIELO D'ANNUNZIO

Turcii v'au împilat; ei au sugrumat civilizația apuseană; ei au sugrumat și au nimicit popoare de aceeaș credință cu voi. Turcii au rămas în pământul pe care l-au

smuls de veacuri, nu prin virtuțile lor, nu prin puterea lor, ci numai datorită perfidiei unor state din apus, care n'au ținut seama de drepturi e Romei, asupra provinciilor sale.

Acum Italia a vorbit. Ea a hotărât să alunge pe barbarul nechemat, îndărăt în pădurile întunecoase ale Asiei, de unde a venit.

Nația barbară a putut, acum cinci veacuri, să cuprindă civilizația, nu mai pentru că apusul degenerase, din pricina certurilor și luptelor reciproce. Turcii au izbutit să țină în ghiarele lor de fiară, grumazul unui ținut neputincios, numai datorită faptului că până azi Italia nu s'a sculat, să spună lumii respicat: „Am hotărât să-mi iau îndărăt ce e al meu. Cine crede că poate să mă împiedece?”

Deviza voastră trebuie să fie: „turcul barbar trebuie să plece”. Și dacă totuși nu va pleca, atunci îi vom doborî capul. Împotriva căruia strigă sângele a cinci milioane de creștini.

Turcul barbar n'a contribuit cu nimic, cu absolut nimic, la civilizație. De veacuri el se folosește de munca și de agoniseala altora. N'a adus nici o contribuție în artă, în știință, în literatură sau în muzică. Insușirile sale sunt vițliul imund, bestialitatea, indolența și corupția ticăloasă.

El trebuie să facă loc copiilor aleși, ai nobililor romani, plini de avânt.

După mai multe veacuri de inerție, asemenea unui gigant, Roma se ridică și rostește răspicat acele cuvinte, cu glas răsunător, și cine are îndrăsneala să se opună!”

la secretarul cercual. Acesta a trimis d-lui Gray o nouă scrisoare prin care îi arăta că banii îi stau la dispoziție, și îi poate ridica ori-când. Soarta acesteia a fost la fel cu a scrisoarei celei dintâi.

A trecut un an. Deoarece d. Gray nu dădea nici un semn de viață secretarul i-a mai trimis o scrisoare. În aceasta îi explica cum banii în casieria orașului nu-i produc nimic și că prin aceasta el pierde dobânzile pe care le-ar putea avea, și că a pierdut în timp de un an mai bine de 1500 dollari (250 mii lei), lăsându-i astfel nefructificați. Dar și această scrisoare a trecut alături de celelalte, deșteptând tot atât de puțin interes pe lângă d. Gray.

Și în al doilea an și în al treilea an scrisorile pe care secretarul cercual le trimitea mergeau să se așeze nedeschise lângă celelalte.

De curând secretarul se hotărî să-l viziteze, spre a cunoaște ce fel de om poate fi acela care disprețuiește astfel banii și care îi acordă și dânsului atât de puțină atenție, încât nici nu răspunde scrisorilor sale.

„Nu sunt împotriva acceptării acetsor bani”, a spus d. Gray secretarului, dar nu voi face nici un pas pentru intrarea în stăpânirea lor, până nu mi-se aduc acasă. Dacă nu mi-se aduc acasă, pot să rămân acolo.”

D. Gray așteaptă și astăzi. În America nu există nici o lege care să-l oblige să se ducă să-și ridice banii, după cum nu există nici o lege care să silească pe secretarul cercual să-i aducă banii acasă!

Renunță la 5 milioane pentru un bordeiu

PUTINI mai știu astăzi ce este un pustnic, pentru că rar se mai găsesc oameni cari să se retragă în locuri izolate și să-și ducă viața departe de sgomotul lumii. Cu toate acestea acum câțiva ani d. George Gray, din Dallas (Texas, America) a hotărât să se facă pustnic. Pricinile care l-au îndemnat la această hotărâre nu se cunosc nicăieri până azi. Se prea poate să fi fost o dragoste nenorocită, dar nimeni nu poate spune precis.

Deoarece în jurul orașului Dallas se găsesc peșteri, d. Gray a fost nevoit să se mulțumească cu un loc mai puțin poetic și dânsul s'a așezat în curtea gării unde și-a făcut un bordei din bucăți de tinichea veche, aruncate din atelierele căilor ferate. Socotind că traiul plin de lipsuri este viața de virtute, d. Gray și-a făcut adăpostul cât se poate mai rudimentar și incomod, așa încât să se asemene cu o peșteră.

Fiind de meserie tinichigiu, d. George Gray a continuat, în pustietatea sa, meseria lui, dar fără ași bate capul să alege, singur după lucru. Să mulțumea cu lucrul care se aducea în bordeiul său, și ceea ce-i producea această muncă, îi ajungea să trăiască în peștera lui de tinichea. Nu voia să țină nici un fel de socoteli, și astfel pretindea să i-se plătiască imediat, cu bani, lucrul odată terminat.

În cei dintâi ani ai pustniciei

sale el deveni obiectul de curiozitate al orașului. Zilnic și mai cu seamă Duminica mulțime de vizitatori veniau în pelerinaj la peștera lui Gray. Dar încetul cu încetul curiozitatea lumii s'a potolit, de altminteri aceasta era și dorința pustnicului, și d. Gray a rămas uitat. Dânsul era de altfel hotărât să-și sfârșiască zilele în pustnicia sa, fără să încerce să înnoade vre-o legătură socială.

Sunt vre-o 4 ani de când într-o dimineață, d. Gray a fost vizitat de factorul postal din sectorul său, care-i aduse o scrisoare a unui avocat din Dallas. D. Gray a primit scrisoarea, nici nu s'a uitat la dânsa și a aruncat-o într'un colț din bordeiul său, fără să o deschidă, nici până azi. După câteva zile, D. Gray a avut cinstea să primească chiar pe avocatul care-i trimisese scrisoarea. Întrebat dacă a primit epistola, stăpânul casei a arătat locul unde a păstrat-o, nedeschisă, „fiind că nu mă interesează, oricare ar fi conținutul ei.”

Avocatul era însă de altă părere: „Scrisoarea pe care ți-am trimis-o”, a spus dânsul, „îți aduce știrea îmbucurătoare, că ai devenit moștenitorul a 25 de mii dollari (aproape 5 milioane lei), lăsați de un vechiu client al d-tale.”

D. Gray a ridicat nepăsător din umeri, și și-a continuat lucrul. N'a vrut să cunoască nici măcar numele binefăcătorului său. Avocatul a fost nevoit să plece nedumerit și mâhnos. Cele 5 milioane au fost depuse.

Teatru-Muzică-Artă

Constituirea d-lui V. Eftimiu cu Directorii Minoritarii

D. VICTOR EFTIMIU, directorul general al Teatrului și Operii Române din Cluj, care după cum am mai anunțat vrea să lărgescă mult sfera de activitate a celor două instituții artistice din capitala Ardealului, spre a-și putea desfășura în perfectă ordine programul, a ținut să anunțe și pe directorii trupelor minoritare de intențiile D-sale și în consecință Luni 12 Septembrie a. e. au fost convocați în cabinetul Direcțiunii Generale din Cluj, toți directorii minoritari.

Au participat d-nii dr. Eugen Iancovics (Cluj) Mihai Szendrey (Arad) Neculaie Erdélyi și Ladislau Grof (Oradea) Gaspar (Careii Mari) Iuliu Ferenczi (Deva) și N. Fehér (Târgu Mureșului).

D. Emil Isac, inspectorul artelor a luat de asemeni parte la această conferință, pe care d. Eftimiu a deschis-o rostind următoarele cuvinte:

„V'am convocat ca să găsim împreună mijloacele pentru o bună conlucrare pe tărâmul teatral, ca fiecare să fim mulțumiți. Teatrul Național și Opera Română din Cluj începând cu anul acesta își vor lărgi cerul de activitate și dincolo de orașul Cluj, dând reprezentații în centrele principale din Ardeal și Banat. Directorii trupelor minoritare trebuie să cunoască proiectele noastre, ca să nu spuie în urmă, că îi împiedicăm să joace. De aceia concesiunile ce vi s'au acordat anul acesta sunt mult mai largi. Veți avea dreptul să jucați în mai multe orașe decât până acum, așa că venind teatrul românesc în orașul Dv. veți putea pleca în orașele vecine ca să dați o serie de reprezentații.

Vă rog dar ca fiecare din Dv. să spuie acum ce oraș dorește, fiindcă eu voesc ca să plecați de aci mulțumiți. Țin să se știe că instituțiile ce le conduc eu plecând în

directori, arătând fiecare orașele în care voeste să dea reprezentații.

În urma dezbatelor s'a ajuns la o repartizare de orașe, care a mulțumit pe toți directorii minoritari. Ca încheiere d. V. Eftimiu se adresează Directorilor maghiari, atrăgându-le atenția că ceiace s'a stabilit acolo, rămâne definitiv stabilit și că orice intervenție ulterioară va fi zadarnică. Nimic nu se va schimba din ce s'a hotărât azi. În același timp asigură pe toți directorii minoritari de largul d-sale concurs. Dacă vor avea nevoie de costume și decoruri pentru piesele românești, sau pentru cele clasice, le va pune la dispoziție. Consfătuirea s'a încheiat cu vorbele energicului Director general al Teatrului și Operii Române din Cluj: „Doresc ca anul acesta să fie o armonie deplină în mișcarea teatrală din Ardeal. Să fie și publicul minoritar mulțumit și statul Român să aibă satisfacția că totul se desfășoară în liniște și în bună înțelegere. Dv. dacă întâmpinați greutăți pe la autorități, adresați-vă mie. În orice cauză dreaptă voi interveni!”

Teatrul și Opera la Cluj

ÎN numărul trecut al revistei noastre am arătat o parte din programul Teatrului Național Clujan. D. V. Eftimiu, care este un aprig sprijinitor al literaturii originale, ține ca majoritatea pieselor ce se vor juca în stagiunea actuală, să fie românești bineînțeles, alese dintre cele mai bune. D-sa a declarat că va face toate jertfele posibile, ca piesele originale să se bucure de interpretări și montări superioare, ca astfel publicul să se obișnuiască a-și îndrăgi literatura dramatică originală.

De altfel judecând după piesele deja puse în repetiție se poate constata ușor această intențiune. Stagiunea se deschide la 1 Octombrie, cu Grigore Ghica Vodă și Rapsozii de V. Eftimiu. La deschidere d. Profesor universitar G. Bogdan-Duică va conferența despre Depășirea, autorul piesii. Încă un mijloc, ca sufletele noastre să se apropie de literatura dramatică originală. Căci numai cunoscând pe cineva, îl poți și aprecia. După aceasta vor urma: Ciufulici de Gh. Silviu, Glauco de Morselli cu Săptămâna Luminată de Săulescu, Cometa de Iosif și Anghel, etc. Deci la cinci piese românești avem una singură străină.

Intențiunea d-lui Eftimiu se repercutează în măsura posibilităților și asupra Operii Române, așa că deschiderea după cum am anunțat, se va face, anul acesta, cu trei opere originale: Crai nou de C. Porumbescu, Luceafărul de N. Bretan și Sezătoarea de Tib. Brediceanu. De asemeni se vor mai juca în actuala

stagiune Năpasta de d. Drăgoi, directorul conservatorului din Timișoara. Nunta Tragică și se va relua Făt-Frumos.

Opera la București

SE apropie deschiderea stagiunii. În sălile de repetiții și scenă ca în marile uzine se desfășoară febril repetițiile, iar publicul dornic de muzică așteaptă nerăbdător începutul spectacolelor. Stagiunea se deschide cu Samson și Dalila de Camille de Saint Saens, într-o montare cu totul nouă, sub conducerea muzicală a d-lui Nona Ottescu. În rolul „Samson” vor apare tenorii Rabega, Vrăbiescu și Algazi, iar în „Dalila” d-nele Maria Snegine și Olga Grozowskaia. Rolul Abimelech a fost încredințat baritonilor Lupescu și Teodosiu, iar în marele preot va apare baritonul Săveanu, nou angajat, fost solist al Operii din Cluj. În săptămâna de după deschidere se vor cânta operele „Poyestirile lui Hofmann, Ebreea și Regele Ysului.

Și'n stagiunea aceasta operele Wagneriene își vor căpăta cinstea cuvenită pe scena Bucureșteană. Se vor cânta „Walkyria, Vasul Fantomă și Lohengrin”. „Walkyria”, sub conducerea muzicală a d-lui Alfred Alexandrescu. Rolul Sieglindei a fost repetat de d-nele A. Feraru și Lucreția Enescu, al Brunhildei de d-nele Basarab și Cojocăreanu, al Frikiei de d-na Snegine, Walkiriile vor fi d-rele Elefterescu, Razi, Șeinescu, Verbion, Tana Nanescu, V. Micioara și Guțianu. Sigfried va fi cântat de tenorul Rabega, Wotan de d. G. Niculescu Basu și de d. M. Săveanu, iar Hunding de d. R. Steiner.

„Vasul fantomă” se va cânta, de data aceasta sub conducerea muzicală a d-lui E. Massini. În rolul Sentei, d-nele Rodrigo și Basarab, în Mary d-nele Nanescu și Verbidni, în Erik d-nii Rabega și Vrăbiescu, în Olandezul, d-nii Jean Atanasiu și Lupescu și în Daaland, d. G. Folescu. Lohengrin sub conducerea muzicală a d-lui Alfred Alexandrescu și cu o distribuție nouă.

Se vor mai relua în stagiunea actuală, „Regele Ysului” a lui Lalo cu tenorul Emil Marinescu în Milio, cu d-na Aura Niculescu în Rosan, d-na Snegine în Margared, d-nii Atanasiu și Săveanu în Varnak și d. Folescu în regele. Conducerea muzicală d. Alfred Alexandrescu. „Gianni Schichi” a lui Puccini cu d. Baziliu în rolul cântat anul trecut de d. Niculescu Basu și cu tenorul Marinescu. Ebreea a lui Halévy sub conducerea muzicală a d-lui Pessione. Povestirile lui Hofmann de Offenbach cu vechea distribuție. „Bărbierul din Sevilla” și „Tosca” lui Puccini, care anul acesta va fi cântată pentru prima oară în românește.

Teatrul la București

TEATRUL Național va reprezenta în stagiunea actuală comedia „Marcelle et Marcelle” de N. Kirilescu, autorul comediei „Un Erou” jucată cu atât succes.

TEATRUL Regina Maria va juca în stagiunea asta „Marchizul de Keith” de Wedekind.

A patra premieră a teatrului Regina Maria, va fi „O noapte în Iellaghin.”

TEATRUL Caragiale va juca anul acesta piesa „Castelul Weterstein” de Wedekind.

TEATRUL mic repetă „Figuranțul” de Alfred Savoir. În rolul principal va apare d. Mișu Fotino, codirectorul trupei.

Evoluția modei

ICI când moda n'a fost mai capricioasă ca acum. Nu ne putem dumeri încotro mergem. Pe câtă vreme femeile cu părul tuns, cu gambaie goale, cu rochia strânsă și scurtă, cu noile haine care tot mai mult imită haina bărbătească, se masculinizează, cel puțin în port,

tiști americani, care au adus moda pantalonilor largi la Oxford, din Los Angeles, și spuneți dacă nu pare că s'au îmbrăcat cu fuste lungi asemănătoare celor pe cari le purtau femeile acum zece ani.

Oare nu cu drept cuvânt un desenator american, cu multă fantazie

Moda în anul 1927.

bărbaților li se pare că pantalonii nu sunt destul de largi și bluzele—sacourile—nu destul scurte în talie. Priviți dela oarecare depărtare ilustrația noastră care reprezintă pe Allen Calm și Charles Gale, ar-

Moda la bărbați în anul 2000

a putut prevedea moda viitoare astfel după cum se vede în fotografia pusă în fața șalvarilor de azi?

Suntem încredințați că bărbații cu bun simț vor rezista tentativei de a-și face pantalonii caraghioși pe care o are moda de azi.

Modelele cele mai noi de blănuri pentru iarna 1927—1928

Pola Negri căsătorită de curând cu un prinț de rang mare Sergey Medivani.

Opera la București

OPERA la București va monta în actuala stagiune Thais de Massenet, Dama de pică a lui Tchaikovsky și André Chenier a lui Umberto Giordano. Toate operele vor fi puse în scenă de d. Constantin Pavel.

OPERA Română anul acesta va preda baletete „Petruska” de Stravinski și „Nippes” de Bayer pe libretul cavalerului Pantazi.

Opera Română a angajat pe d-na Kaminska prima balerină a operii din Varșovia.

D-nii Vrăbiescu, Baziliu și Istrati acceptând condițiunile operii Române din București, au fost angajați.

Tenorul Marinescu a fost angajat la Opera Română din București. Tenorul Nicu Apostolescu n'a primit angajamentul oferit de operă.

D. RADU POȘTEA
un valoros artist dramatic, nou angajat al Teatrului Național Clujan.

turnee, primul oraș în care se vor opri va fi Oradea, unde Teatrul și Opera vor da trei reprezentații și un matineu în fiecare săptămână și așa mai departe cu celelalte centre.”

D. Ioanovics, directorul Teatrului Maghiar din Cluj, căruia urma să i se atribuie și Oradea, a declarat că renunță la acel oraș în favoarea d-lui Erdélyi, spunând că nu poate lucra în atmosfera de ură ce i-au creat-o ziarele maghiare din Oradea. Apoi au luat cuvântul ceilalți

JOCURILE „REALITĂȚII“

Deslegările diferitelor jocuri ale Realității, se primesc la redacție, până la 10 Octombrie, cor. Fiecare joc acordă deslegătorului un număr oarecare de puncte. Cel care obține numărul cel mai mare de puncte, prin deslegarea celui mai mare număr de jocuri, din numerele 31, 32, 33 și 34 ale Revistei noastre, va primi un premiu de 1.000 (una mie) lei. Premiul al doilea e de 500 (cinci sute) lei; premiul al treilea de 300 (trei sute) lei. Următorii șapte deslegători primesc câte un volum din operele autorilor români.

Deasemenea vom publica numele tuturor deslegătorilor.

Premiile se vor distribui până la 15 Octombrie.

Bonul C.

Subsemnatul .....

trimit alăturat deslegarea jocurilor No. ....

Deslegătorii jocurilor noastre, sunt rugați să detașeze acest bon și să ni-l trimită în plic împreună cu deslegările. În acest fel vom putea ține socoteală de notele fiecărui deslegător, la împărțirea premiilor.

Jocul No. 2. — Cuvinte încrucișate (12 puncte)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11					12				
13			14		15			16	
17		18		19			20		
21						23			
		24							
25						27		28	29
30				31		32		33	
34			35			36		37	
38						40			40
42	26	39				43		41	

VERTICAL:

1. Cresc.
2. La pasări.
3. Notă muzicală.
4. Potrivit.
5. Relief.
6. Marcă de automobil.
7. Nume de botez.
8. Număr.
9. Cei cari te înconjoară.
10. Nume feminin.
15. Mitropolit român.
18. Insușire a hainelor.
20. Existența noastră.
23. Pentru latinește.
25. Năframă.
26. (de jos în sus) femei cuvioase.
28. Dramă antică.
29. Nume de botez masculin.
31. Sprijin.
32. Legătură.
35. Blagoslovenie dumnezească.
36. Pronume.
39. (de jos în sus) unealtă folosită.
41. (de jos în sus) semne matematic.

ORIZONTAL:

1. La grădină.
6. Oraș în Europa.
11. La avion (plural).
12. Nume de botez.
13. Notă muzicală.
14. În casă.
16. Prepoziție.
17. Potrivit.
19. Dimensiune.
20. Băutură.
21. În religie.
23. Unealtă la țară.
24. Om politic în Spania.
25. Demnitate în Turcia.
27. Lichid folosit în uzul domestic.
30. La teatru.
31. Petrecere.
33. În prezent (moldovenește).
34. Notă muzicală.
35. Muncitor.
37. Udat.
38. La drumul de fer.
40. Negativ (2 litere).
41. (3 litere) dela dreapta la stânga) fluviu.
42. Neplăcut la gust.
43. Pește.

In loc de cronică cinematografică

Concurs fotogenic

Revista noastră institue un concurs fotogenic, vrem adică să cerem cititorilor noștri să aleagă dânsii dintre cititoarele noastre pe cea care e mai potrivită pentru studiu, pentru cinematograf.

Concurențele, acele doamne și domnișoare, care se socot apte și simt dorința să facă cinema, sunt rugate să ne trimită una sau mai multe fotografii caracteristice, în-

sojite de câteva rânduri, prin care să ni se arate intențiile și sentimentele care le însufleșesc.

Vom primi aceste fotografii în tot cursul lunii Septembrie. Vom publica apoi pe rând fotografiile trimise, împreună cu „motto“-urile însoțitoare, spre a le supune criticii cititorilor. Aceștia vor fi invitați după aceea să aleagă prin „vot universal și secret“ pe cea mai fotogenică, pe cea mai potrivită pentru kino.

Acestei alese revista „Realitatea Ilustrată“ îi oferă călătoria gratuită

până la Berlin sau Paris, (clasa II-a la tren și întreținerea timp de 15 zile) și angajament într-o casă de filme.

Doamnelor și domnișoarelor fotogenice, trimiteți degrabă fotografiile cele mai bune pe adresa revistei noastre. Dorim să contribuim la punerea în valoare a talentelor și frumuseților din țara noastră.

CUM A ÎNȚELES...

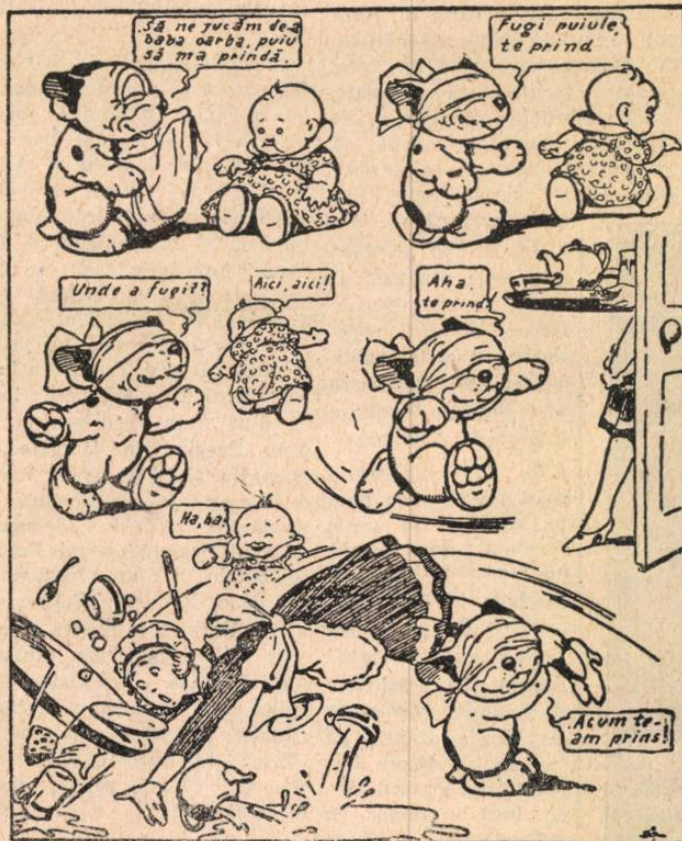
Gospodina: „Nu ți-am spus să iei seama când laptele dă în foc?“

Servitoarea: „Ba da și era tocmai șapte și jumătate.“

Joc No. 1 (6 puncte)

Punând câte trei bucăți laolaltă căpătați siluetele a trei Politicieni cunoscuți.

„Bonzo“ Realității joacă „Baba Oarba“

SUPLETUL LUI NICOLA SNYDERS

(Urmare dela pagina 7)

Bătrânul Nicola se ridică, și luă, din locul unde-l închisese, cu o lună înainte, flaconul de argint, măestrul lucrat.

„Au rămas tocmai două pahare“ vorbi ca prin vis Nicola, scuturând încetinel sticla, aproape de urechea sa. O așeză pe masă, în fața lui, apoi deschise din nou registrul cel mare verde, căci îi mai rămănea mult de lucru.

De timpuriu o sculă pe Christina. „La scrisorile acestea, Christino, porunci dânsul, și după ce le vei fi dus la adresele lor, nu mai înainte, vei merge la Jean; îi vei spune că trebuie să-l văd, pentru niște afaceri.“ O sărută și o lăsa să plece, cu părere de rău.

„Nu voi lipsi multă vreme“, spuse Christina zâmbind.

„Nici o separație nu e prea lungă“ răspunse dânsul.

Bătrânul Nicola prevăzuse, că această treabă va merge greu. Jean era mulțumit și nu avea deloc poftă să redevină un tânăr dobitoc sentimental, doritor să se împovăreze cu o femeie fără un ban. Jean avea alte visuri.

„Bea, dragă băiete, bea, strigă Nicola cu nerăbdare, mai înainte de a-mi schimba gândul. Christina, dacă o iei de soție, va fi partida cea mai bună din Zaandam. Iață actul, citește-l și citește-l iute.“

Atunci Jean primi și cei doi oameni băură. Și o suflare de vânt trecu printre ei, ca și prima dată; și Jean își acoperi ochii cu mâinile, câteva clipe.

Făcu rău, căci, în aceste secunde, Nicola apucă actul, care era pe masă, lângă Jean. O clipă, după aceea, hârtia ardea în foc.

„Nu atât de sărac pe cât crezi?“ strigă vocea croncănită a lui Nicola, nu atât de sărac pe cât crezi! Pot să mai clădesc încă, pot să mă mai refac!“ Și izbucni într-un râs hidos și dansă, cu brațele lui descarnate, întinse în fața flăcării, de teamă ca nu cumva Jean să încerce să salveze dota Christinei, mai înainte de a se fi consumat.

Jean nu spuse nimic Christinei. În ciuda tuturor obiecțiilor, ea voi să se întoarcă la Nicola Snyders, care o goni cu blestem. Dânsa nu înțelese. Singurul lucru limpede era că Jean îi revenise.

„Am avut un acces curios de nebunie, lămurii Jean, suflarea sănătoasă a mării îmi va înapoia simțurile.“

„Și pe puntea corăbiei lui Jean, dânsii contemplau vechiul Zaandam, care se ștergea la orizont.“

Christina plânse puțin, la gândul de a nu-l mai vedea niciodată; dar Jean o mângăie și, mai târziu, fețe noi făcură să uite pe cele vechi.

Iar bătrânul Nicola luă de soție pe d-na Toelast, dar din fericire viața sa, care se trecea toată spre a face rău, nu fu prea lungă. Mult timp după aceea, Jean povesti toată întâmplarea Christinei, dar aventura părea extra-ordinară, și Christina nu crezu. Dânsa se gândi că Jean încerca să explice astfel aceea lună stranie din viața sa, în care făcuse curte d-nei Toelast. Era de sigur foarte curios, totuși, că Nicola, chiar în aceea lună, a fost atât de deosebit, de el însuși.

Poate, se gândia Christina, dacă nu i-aș fi spus niciodată că-l iubiam pe Jean, nu și-ar fi reluat

Joc No. 3 (3 puncte)

Ajutați păzitorului ordinii publice să găsească pe hoț.

Săptămâna sportivă

O. N. E. F. împotriva lui F. S. S. R.

De Dr. Erős

ÎN TRE federația Cluburilor sportive din România FSSR și între oficiul național de educație fizică (ONEF) există, de multă vreme, o luptă înverșunată. Pricina acestei lupte nu e prea lămurită și noi socotim că motivele sunt mai mult de ordin personal sau de prestigiu. ONEF, care este oarecum un factor spiritual al sporturilor, ar dori să ajungă conducător efectiv al Cluburilor sportive și, dela sine înțeles, că federația sportivă se opune acestei încercări. Dintre cele două organe, unul probabil e de prisos.

Desvoltarea sportului a făcut ca pretutindeni, fiecare ramură sportivă să alcătuiască o federație independentă, în care membrii să fie toate grupările care exercită același sport. Deasupra tuturor acestor uniuni, cum ar fi bunăoară în Ungaria MASZ, MLSZ, MUSZ, etc. se află o organizație superioară, care se străduiește să aplice principiile

diferitelor ramuri sportive rămânând factori decisivi numai uniunea respectivă. Se poate că această organizare se va realiza numai mult mai târziu, dar ea nu poate fi împiedecată. Ordine, ca cel din urmă al comitetului central, conform căruia Cluburile, care nu fac atletică, nu pot fi clasificate în categoria I, sunt exemple flagrante că FSSR nu vrea să deosebiască diferite ramuri sportive. Clubul, care face numai fotbal și se distinge în această sportivă, are dreptul să discute doar în chestiunile de fotbal. Să nu aibe dreptul să se amestece în chestiunile atletice. Ordinul comitetului central nu-l împiedecă dela aceasta, ci pur și simplu arată că nu are drepturile Clubului de clasa I, adică are mai puține voturi.

În lupta dintre ONEF și FSSR, cele mai multe dintre cluburi sunt în poziție de așteptare. Nici n'ar putea face altceva, deși lupta se

Echipe de football Morenska Slavia din Brunn, care a jucat la București în săptămâna trecută. Jos: o fază a jocului cu echipa Juventus.

educației generale sportive.

În România, situația în privința organizării este cât se poate de tulbură și nu poate rămâne multă vreme astfel.

Footballiștii nu vor tolera de sigur, nici din punctul de vedere al prestigiului lor, nici din punct de vedere logic, ca experții de box sau de spadă să decidă în problemele care-i interesează, sau invers, ca footballiștii să hotărască asupra celorlalte ramuri sportive. Într-o chestiune de specialitate numai experții aceleiași specialități au dreptul să decidă și nici de cum, organizație eterogenă cum e comitetul central.

E adevărat că FSSR, la adunările generale anuale, încearcă să impună oarecare autonomie, secțiunile centrale de experți, ale unor ramuri sportive, totuși factor decisiv rămâne comitetul central, în care reprezentanții sunt oameni din ramuri diferite, la întâmplare.

Fără îndoială că lupta între ONEF și FSSR nu urmărește înființarea unor uniuni, pe grupări sportive, dar după părerea noastră rezultatul natural la care se va ajunge, va fi acesta. FSSR sau ONEF va trebui să devină pur și simplu o organizație de conducere și de directive, în chestiuni politice generale de sport, sau în chestiuni de educație fizică; în chestiunile speciale ale

dă și pe spinarea lor.

Credem că în scurtă vreme situația se va clarifica și oarecare ar fi cauza pentru care s'a iscat, rezultatul va însemna o clarificare a relațiilor, în viață.

SINGURUL eveniment sportiv mai important, în săptămâna trecută, a fost concursul athletic, pentru Cupa Carol, din Arad. Premiul a fost câștigat de către TAC, împotriva Clubului COLTEA. Cupa a revenit lui TAC mai ales datorită lui Peter, care a trecut din Cluj la TAC, și a învins în patru întreceri. Victoria lui TAC este meritul lui Peter, Fischer și Scheirich și dacă aceasta nu este prea măgulitor pentru vechii membrii ai Clubului, se poate spera că acest Club, care are un trecut frumos, nu va rămâne înapoi, în ce privește educația tinerilor.

Condițiile permanente bune, în care a luptat Peter, dau speranțele cele mai frumoase și ne fac să așteptăm că, la întrecerile de campionat să îmbunătățească recordurile.

Animalele la Sport

OMULUI modern, într-o cât ar avea pretenții să fie socotit ca purtătorul de cultură, nu i-se cere numai să aibă o comportare potrivită și să vorbească cel puțin 3 limbi, el trebuie totodată să stăpânească toți termenii vieții sportive

va face atunci atletică ușoară, va vâsli, va juca fotbal sau cel puțin se va obosi ca alții să se ducă Duminică spre a privi cum alții se obosesc cu aceste.

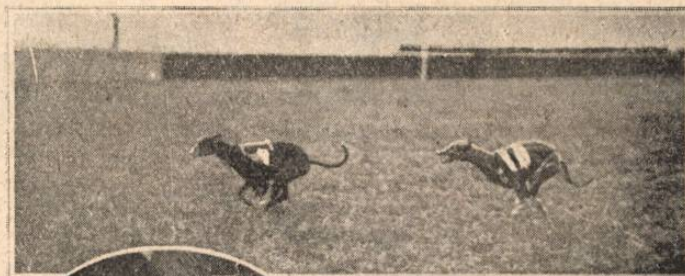
Că există o străduință sportivă și printre animalele domestice nu este

și dacă e posibil să exercite singur un sport. Cine nu face exerciții des de dimineață, la comanda întăritorului său de radio, mlădiindu-și trupul în mod ritmic, și mult timp nu merge în toate felurile pe un cal bun, pentru ca mai târziu să conducă trăsura singur într-un tempo tot mai iute, și dacă după amiază nu bate mingea de tennis deasupra plasei cel puțin timp de două ore, iar seara nu străbate marea cu barca cu motor, nici nu se poate numi un om de societate. Dar se poate că

nici o mirare. Sunt printre ele foarte multe care s'au născut specializate pentru sport. Ogarul încă din timpurile cele mai vechi a fost crescut pentru iuteală. El e născut pentru alergarea pe distanțe lungi, și poate să concureze pe acest tărâm cu antilopa.

Lupte de cocoși se cunosc încă din secolul al 16-lea. Ele se sprijină pe instinctul natural combativ al cocoșilor, care poate fi mărit prin educație. Luptători buni au fost plătiți cu sume mari, și pe capul lor s'au încheiat pariuri însemnate.

Sus: Alergări de câini în Grünwald.

La mijloc: Cotoiul ca dansator pe frânghie.

La dreapta: Match de box între un maestru de box și un cal de circ.

Jos: Lupte de cocoși, un sport îngrozitor care arată cele mai josnice patimi ale oamenilor din sud.

atletici mai de seamă ai țării se prezintă la acest concurs. Termenul de prezentare e până în ziua de 22 Septembrie la d. Octav Luchide, București, Str. Traian 168.

Elefantul indian poate fi ușor învățat, dat fiind ascultarea și teama înăscută pe care o are, să îndeplinească ceea ce omul cere dela dânsul deși ca sportsman, pentru atletica ușoară nu pare deloc potrivit, totuși pentru fotbal se potrivește bine ca portar, pentru că cuprinde un spațiu mare. Maimuțele umane, mai ales cimpanzeii, învață ușor prin imitație. Dar probabil că nu este numai imitația care-i conduce, ci și o oarecare înțelegere pentru că reușesc atât de bine să exercite sporturile omenești. Ele știu să se folosească cu dibăcie de toate recvizitele. Ramura sportivă, pentru care au mai mult talent, este ciclismul. Cu picioarele lor care apucă, pot foarte ușor să stăpânească pedala și viața lor pe copac i-a învățat să fie echilibrul. De ce sunt educate exclusiv pentru box? Să se lase mai de grabă negrilor și maiștrilor de box privilegiul de a scoate unii altora mâselele. O maimuță bine educată e păcat să facă aceasta.

ATENT

„Hai dragă nevastă, pe partea asta a străzii sunt numai magazine de mode și tu știi, că doctorul te-a oprit dela orice tulburare.

SINCERITATE

NEVASTA: (în grădina zoologică în fața cuștei în care se găsește leul):

„Ce ai spune, când deodată s'ar rupe gratiile și leul m'ar sfâșia?”

— BĂRBATUL: „poftă bună!”

NU VREA NIMIC

Un flăcău tomnatic s'a logodit în sfârșit, contrar tuturor așteptărilor. Pe când prietenul său îl felicită, logodnica telefonază. „Ce vrea?” Întrebă prietenul.

— Nimic. Vrea numai să vin imediat acolo, să fac cum vrea ea, ce vrea și, când vrea dânsa. Altminteri nu vrea nimic.

DUPĂ CĂLĂTORIE

A: „La început totdeauna mi se pare că timpul de concediu va fi nesfârșit de lung — și când e la înapoiere, atunci constat că a fost prea scurt!”

B: „...? Eu credeam, că tu n'ai fost plecat nicăieri, anul ăsta?”

A: „Eu nu; dar nevasta mea!”

MÂNDRIE PĂRINTEASCĂ

„Inchipuiți-vă, băiatului meu i s'a iertat o parte din pedeapsa de la închisoare, pentru că s'a purtat foarte bine.”

„Am spus eu totdeauna că băiatul ăsta își face cinste.”

FIINDCĂ N'A REUȘIT

„Ascultă dragă: eu nu înțeleg cum poți să îngădui, ca nevasta ta să povestească prin vecini, că ea a făcut din tine un bărbat. Nu cred să auzi pe nevastă mea spunând așa ceva.”

„Nu. Dar am auzit-o cum spunea nevastei mele, că a făcut tot posibilul pentru asta.”

CU TOȚI SUNTEM EGALI?!

„Dar omul acela era un idiot!” „Tocmai de aceea n'ar fi trebuit să-l bați. Ai uitat, că un idiot este și el un om, la fel cu tine sau cu mine.”

CUNOȘTINȚE PROFUNDE

— „Atunci îți place Rossini? Ce părere ai despre „Bărbierul” său?”

— „Nu-l cunosc! Mă rad eu însumi.”

Concursul fotografic al „Realității”

1. Din serbările dela Blaj: Iancu și tribunii săi (fotografie premiată) și 2. La țară hrănind păsările dimineața. Fotografii trimise de Prof. Popa—Cluj. 3. Gospodărie în Argeș. Fotografie trimisă de Aurel Georgescu—Cluj. 4. Țigani la odihnă după amiază. Trimisă de Szanto Gergely—Păsăreni. 5. Piatra mare din Colibița și 6. Plaja din Colibița trimise de Kebeley Bela. 7. Călțulul în Negoii și 10. Strunga Dracului din Negoii trimise de Constantin Țică—București. 8. În drum spre Omul, locul moara Dracului; trimis de Virgil Ionescu—Cluj. 9. Urlătoarea (Buzeni) trimis de Ignat Zoteanu—București. 11. Crucea de pe Caraiman (45 metri înălțime 10 metri postament, crucea făcută din fier) fotografie trimisă de V. Dumitrescu—București.

IMPOZITELE.

La Administrația financiară din Cluj se prezintă un industriaș dintre cei mai cu vază din localitate:

— „Domnule administrator, am venit să vă rog să-mi acordați un concediu de patru săptămâni!”

— „Ce am eu cu concediul dumneavoastră?”

— „Păi de când cu noile impozite, adăugate celor vechi nu muncim noi cu toții pentru Dv.?”

PRICEPERE ARTISTICĂ

O doamnă însărcinează pe un pictor să facă portrele surorii sale. După ce s'au înțeles asupra mărimii și prețului, la plecare buna gospodină își dă cu părerea: „Dar nu-i așa domnule pictor, că veți face tabloul frumos cu luciu, vreau să spun... să nu puneți culoarea așa gros cum se obișnuiește astăzi, pentru că atunci praful se așează așa de rău!”

DACĂ N'ARE CE-I TREBUIE

CLIENTUL: „Miam cumpărat ieri aici o carte, cât se poate de proastă”, povești pentru mari și mici, „pe care vreau să mi-o schimbăți.”

LIBRARUL: „Și ce aveți de obiectat la cartea asta?”

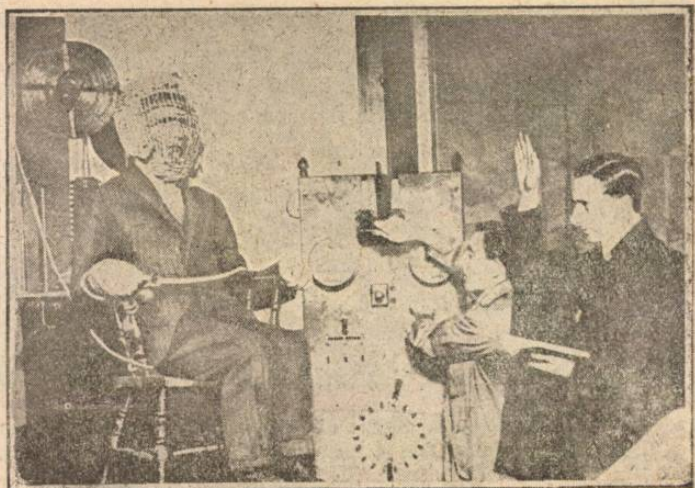
CLIENTUL: „Nu există nici o poveste într'însa, pe care s'o poți povesti nevastei, când vii noaptea târziu acasă.”

Din Toată Lumea

LEGĂTURILE ÎNTRE CANADA ȘI STATELE UNITE

Cu prilejurile inaugurării unui pod peste unul din râurile care izvorăsc dela Cascada Niagara, pod care face legătura între Canada și Statele Unite la Buffalo (statul New-York), prințul de Walles a ținut să asiste personal la festivitate. Ilustrația noastră arată pe prințul de Walles asistat de prințul George al Angliei, fratele său, în momentul când taie bariera reprezentată printr-o fâșie de pânză, între cele două țări. De cealaltă parte a barierei se găsesc vice-președintele Americii, Generalul Dawes, ministrul de externe d. Kellogg și Guvernatorul Statului New-York. Ilustrația de jos reporterii fotografici la festivitate. Printre ei și fotografii Realității.

Studentii Americani au dramatizat procesul și executarea lui Sacco și Vanzetti. Ilustrația noastră reprezintă scena executării așa cum e jucată de ei.

PEDEAPSA CURIOASĂ ÎN COSTA-RICA

Hoții și necinstiții se pedepsesc în Costa-Rica în felul curios cum se vede în ilustrația noastră. Ei sunt ținuți cu picioarele prinse culcați jos, pe stradă, în fața publicului, mai multe ceasuri pe zi.